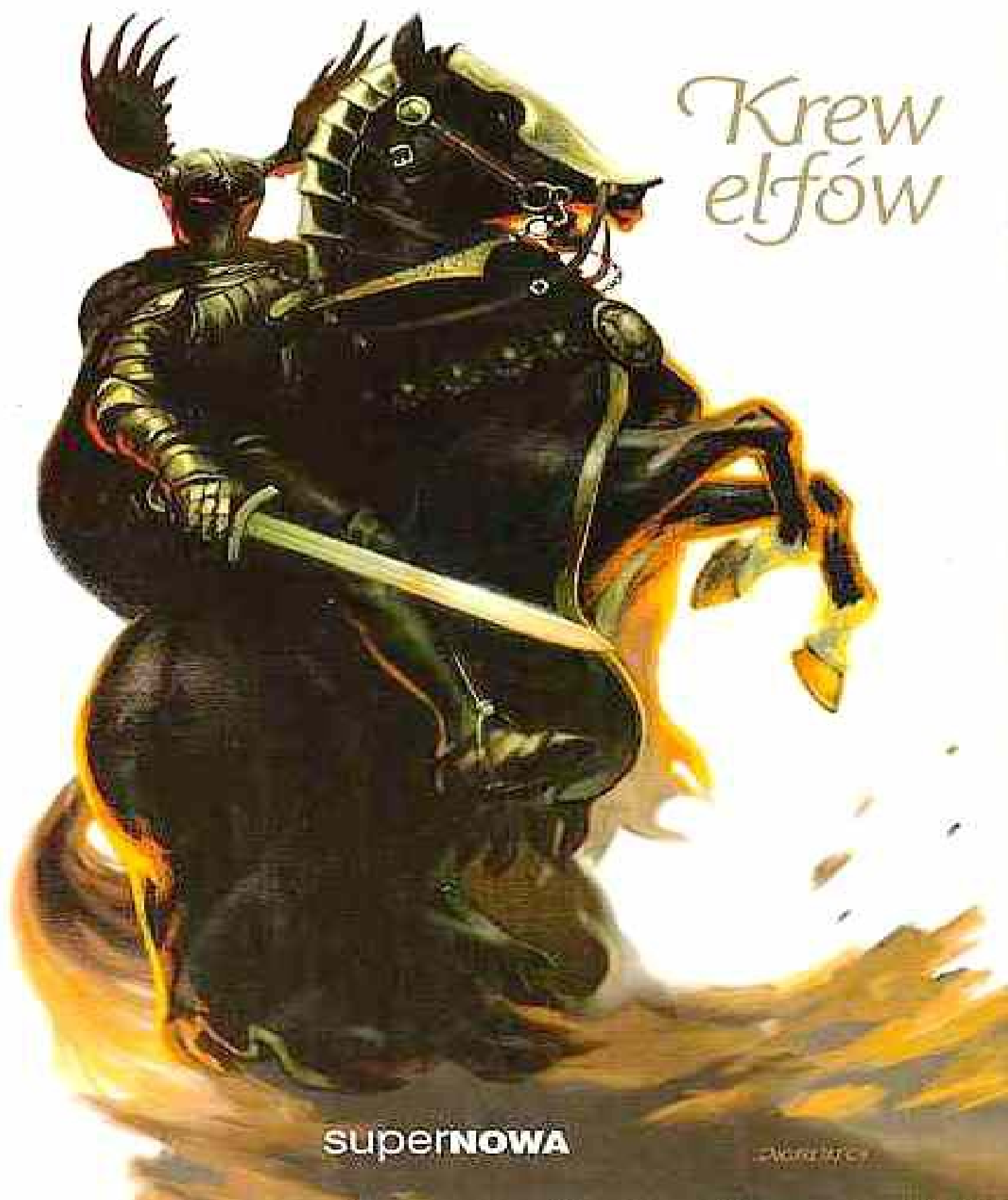

Andrzej
SAPKOWSKI

*Krew
elfów*

supernOWA

...allegro

Анжей Сапковський.

Відьмак.

Кров ельфів.

Том I.

Коментований переклад: don pedro – Ростислав Лещинин

Andrzej
SAPKOWSKI

*Krew
elfów*

Анджей Сапковский

Повідаю правду вам, що надходить час меча і топірця, вік великої хуртовини. Надходить час Білого Холоду і Білого Світла, Час Шаленства і Час Зневаги, TeddDeireadh, Час Кінця. Світ умре серед морозу, а відродиться разом з новим сонцем. Відродиться зі Старшої Крові, з Hen Ichaer¹, з засіяного зерна. Зерна, яке не проросте, а тільки вибухне полум'ям.

Ess'tuath esse! Так буде! Виглядайте знаки! Які то будуть знаки, речу вам – потече вперед землею кров Aen Seidhe, Кров Ельфів...

Aen Ithlinnespeath, пророцтво Ithlinne Aegli aep Aevenien.

Розділ перший

Місто палало.

Вузькі вулички, які виходили до рову, до першої тераси, зяяли димом і жаром. Полум'я пожирало тісно скупчені стріхи будинків, лизало замкові мури. Із заходу, з боку портової брами, наростав вереск, відголоски запеклого бою, глухі, стрясаючі мур удари тарану.

Нападники, атакувавши їх несподівано, проламали барикади, які боронили нечисленні воїни, міщани з алебардами і цехові арбалетники. Вкриті чорними черпаками коні перелітали над заслоном як упирі, виблискуючи ясно зброєю під дощем сіяли смерть серед втікаючих оборонців. Цирі відчула, як лицар, швидко підняв її на коня. Почула його крик. Тримайся, кричав. Тримайся.

Інші лицарі в барвах Цинтри випередили їх, поспішно зіткнулися з нільфгаардцями. Цирі бачила це тільки мить, кутом ока – шалений вир блакитно-золотих і чорних плащів серед зіткнення сталі, стукоту лез щитами, іржання коней...

Крик. Ні не крик. Вереск.

Тримайся!

Страх. Кожен струс, кожне шарпання, кожен скок коня рве до болю затиснені на ремені долоні.

Болісно скорчені ноги не знаходять опори, очі сльозяться від диму. Обіймаючи, душачи його плечі, давила, болісно гнула ребра. Довкола наростав крик, такий, якого досі ніколи не чула. Що треба зробити людині, щоб так кричала?

Страх. Ослаблюючий, паралізуючий, задушливий страх.

Знову брязкіт заліза, храп коня. Будинки довкола танцюють, вікна раптово вибухають вогнем, за мить перед ними була брудна вуличка, встелена трупами, завалена покинутим біженцями майном.

Лицар за її плечима раптом заходиться дивним, храпливим кашлем. На вчеплені за ремінь руки бухнула кров. Вереск. Свист стріл.

Падіння, струс, болючий удар зброї. Збоку б'ють копита, над головою мигають кінські черева і потерті підпруги, інші кінські черева, розвіяні чорні черпаки. Стогони, такі, які видає лісоруб, рубаючи дерево. Але то не дерево, то залізо об залізо. Крик, здавлений і глухий, і біля неї падає щось велике і чорне з плюскотом в болото, бризкає кров. Броньована

стопа здригається, метається, оре землю великими острогами.

Ривок. Якась сила піднімає її вгору, всаджує на луку сідла. Тримайся! Знову тряска, шалений галоп. Руки і ноги розпачливо шукають опори. Кінь стає дибки. Тримайся!... Немає опертя. Немає... Немає... Є кров. Кінь падає. Не можна відскочити, не можна виборсатися, вирватись з вкритих кольчугою рук. Не можна втекти від крові, яка ллється на голову, на карк.

Шок, в'язке болото, раптове зіткнення з землею, нажахано знерухомлена по дикій їзді. Пронизливий храп і виск коня, що намагається підняти зад. Гупання підков, мигання суглобів і копит. Чорні плащі і черпаки. Крик.

На вулиці вогонь, рушила червона стіна вогню. На її тлі вершники, великі, здається сягають головами понад палаючих дахів. Накриті чорними черпаками коні танцюють, махають головами, іржуть.

Вершник дивиться на неї. Цирі бачить блиск очей у прорізі великого шолому, оздобленого крилами хижого птаха. Бачить відблиск пожежі на широкому лезі меча, який тримає в низько опущеній долоні.

Вершник дивиться. Цирі не може поворухнутися. Виборсується з безсилим рук забитого, обернених довкола її поясу. Знерухомлена чимось важким і мокрим від крові, чимось, що лежить на її стегнах, і притискає її до землі.

Вона скута страхом. Потворним, що скручує кишки, який змушує Цирі перестати чути крик пораненого коня, ревіння пожежі, верески мордованих людей, і гуркіт барабанів. Єдине, що важливе, що має значення, то страх. Страх, який прибрав подоби чорного лицаря в оздобленому пір'ям шоломі, завмерлого на тлі червоної стіни шаленіючого полум'я.

Вершник зупиняє коня, крила хижого птаха на його шоломі лопотять, птах зривається у політ. До атаки на беззахисну, спаралізовану страхом жертву. Птах – а може лицар – кричить, скрегоче, страшно, жорстоко, тріумфально. Чорний кінь, чорна зброя, чорний розвіяний плащ, а за тим всім вогонь, море вогню.

Страх.

Птах скрегоче. Крила лопотять, пера б'ють по обличчю.

Страх!

На допомогу. Чому мені ніхто не допомагає. Я сама, я мала, я беззахисна, не можу навіть ворухнутись, не можу навіть видобути звуку зі скорченого горла.

Чому ніхто не приходить мені на допомогу?

Я боюся!

Очі горять в шпарі великого окриленого шолому. Чорний плащ швидко каже – Цирі!

Вона прокинулась залита потом, а її власний крик, крик, який її розбудив, все ще дрижав, вібрував десь у середині, під грудиною, палив пересохле горло. Боліли руки, що стисли ковдру, боліли плечі...

- Цирі. Заспокойся.

Довкола була ніч, темна і вітряна, рівномірно і мелодійно шуміли крони сосен, поскрипували стовбурами. Не було тільки пожежі і крику, була тільки та шумна колискова. Збоку пульсувало світло і тепло вогню біваку, вогонь блищав на дужках упряжі, відбивався червоно на руків'ї і піхвах меча, припертого до сідла, яке лежало на землі. Не було іншого

вогню та іншого заліза. Рука, що торкалась шкіри її щоки пахнула шкірою і попелом. Не кров'ю.

- Геральте...

- То був тільки сон. Злий сон.

Цирі сильно затремтіла, соваючи руками і ногами.

Сон. Тільки сон.

Вогнище встигнуло вже пригаснути, березові поліна червонілися і прозоро, розбивались, тріскали блакитним полум'ям. Полум'я освітлювало біле волосся і гострий профіль чоловіка, який був загорнутий у ковдру і кожух.

- Геральте, я...

- Я з тобою. Спи, Цирі. Маєш відпочити. Перед нами ще далека дорога.

Я чую музику, раптом подумала. В тому шумі... є музика. Музика лютні. І голоси. Князівна з Цинтри... Дитя призначення... Дитя Старшої Крові, крові ельфів. Геральт з Рівії, Білий Вовк, і його призначення. Ні, ні, то легенда. Вимисел поетів. Вона не існує. Я вбита на вулицях міста, як і вважається...

Тримайся... Тримайся...

Геральте?

Що, Цирі?

Що він мені зробив? Що тоді сталося? Що він... мені зробив?

Хто?

Лицар... Чорний лицар з перами на шоломі... нічого не пам'ятаю. Він кричав... і дивився на мене. Не пам'ятаю, що сталося. Тільки те, що я боялась. .. Так страшно я боялась...

Чоловік нахилився, полум'я вогню засвітилось в його очах. То були дивні очі. Дуже дивні. Колись Цирі лякалась тих очей, не любила в них дивитись. Але то було давно. Дуже давно.

Нічого не пам'ятаю - шепнула, шукаючи його руки, твердої і жорсткої як не оброблене дерево. – Той чорний лицар...

То був сон. Спи спокійно. Він не вернеться.

Цирі вже чула подібні запевнення, колись. Їх неодноразове повторення, раз за разом, її заспокоювало, а потім вона будилась серед ночі власним криком. Але цього разу було інакше. Тому, що цього разу це казав Геральт з Рівії, Білий Вовк. Відмак. Той, який був її призначенням. Якому вона була призначена. Відмак Геральт, який віднайшов її серед війни, смерті і розпачу, забрав з собою і обіцяв, що вже ніколи не розлучиться з нею.

Заснула, не відпускаючи його долоні.

Бард закінчив співати. Схиливши трохи голову, повторив на лютні мотив попередньої балади, делікатно, тихо, на тон вище від акомпануючого йому учня. Ніхто не озвався. На додаток до замовкаючої музики чувся шум листя і скрип гілля дуба-велетня. А потім раптом протяжно забекала коза, примотана на прив'язі до якогось з оточуючих старезне дерево возів. Одночасно, ніби за сигналом, один зі згромаджених у велике півколо слухачів встав. Відкинувши з плечей кобальтовий розшитий золотом плащ, швидко і гідно вклонився.

- Дякую, майстре Жовтцю, - мовив звучно, хоч і неголосно. – Нехай я, Радкліфф з

Оксенфурту, Майстер Магічних Арканів, зобов'язаний, як виразник загального враження всіх присутніх, висловити слова подяки і визнання твого великого мистецтва і твого таланту.

Чародій повів поглядом оточуючими, яких було добре понад сотню, розсаджених знизу дубу, в тісному півколі, стоячих, сидячих на возах. Слухачі кивали головами, шепотіли. Кілька осіб почали плескати, кілька інших привітали співака піднятими долонями. Зворушені жінки шморгали носами і втирали очі, чим могли, в залежності від стану, професії і статку: селянки рукавами чи верхом долоні, дружини купців льняними хустинками, ельфіні і шляхтянки батистом, а три доньки комеса² Віліберта, які для виступу відомого трубадура перервали разом з своїм почтом полювання з соколами, шмаркали голосно і гірко у вишукані вовняні шалики кольору гнилої зелені.

- Не буде перебільшенням, - продовжував чародій, - коли скажу, що зворушив нас до глибини, майстре Жовтець, що змусив нас до замислення і задуму, зворушив наші серця. Нехай мені буде дозволено висловити нашу вдячність і пошану.

Трубадур встав і вклонився, омітаючи коліна прикріпленим до фантазійного капелюшка пером чаплі. Учень перервав гру, всміхнувся і теж вклонився, але майстер Жовтець зиркнув на нього грізно і упівголос загарчав. Хлопець опустив голову і повернувся до тихого брязкання струнами лютні.

Зібрання пожвавилось. Купці з каравану, пошепотівшись між собою, витягли під дуб чималий анталек пива. Чародій Радкліфф занурився у тиху розмову з комесом Вілібертом. Доньки комеса перестали рюмсати і втупились у Жовця з обожнюванням. Бард не зауважив того, поглинений тільки усмішками, підморгуваннями і блискотом зубів у бік мовчазної пихатої групи мандрівних ельфів, а особливо до однієї з ельфінь, темноволосої і великоокої красуні у маленькому горностаєвому тоці³. Жовтець мав конкурентів – власницю великих очей і милого току теж побачили і зирали його слухачі – лицарі, жаки і ваганти. Ельфиня, явно рада такою цікавістю, скубала мережані манжети блузки і тріпотіла віями, але товаришф-ельфи оточили її з усіх боків, не приховуючи неприязні щодо зальотників. Поляна під дубом Блеобгейрісом, місце частих віч, постоїв подорожніх і зустрічей, славилось толерантністю і відвертістю. Опікуни вікового дерева друїди звали поляну «Місцем приязні» і радо приймали тут кожного. Але навіть при виняткових випадках, як от закінченні власного виступу відомого на цілий світ трубадура, подорожні трималися в своїх власних, досить виразно розділених групах. Ельфи купчилися до ельфів. Червонолюди переважно групувались разом зі своїми побратимами, винайнятими як охорона купецького каравану, і терпіли біля себе щонайбільше гномів-гірників і фермерів-низовиків.

Всі нелюди тримались окремо від людей. Люди відповідали нелюдам такою ж монетою, але серед них теж анітрохи не спостерігалось єдності. Шляхта спогорда дивилась на купців і коробейників, а солдати і найманці тримались осторонь від пастухів у смердючих кожухах. Нечисленні чародії і адепти відокремилися від решти і всіх довкола справедливо вважали хамами. Тло становила згуртована, темна, понура і мовчазна громада хлопства. Вони нагадували армію лісом грабель, вил і ціпів, що піднімалися над головами, та ігнорували всіх і все.

Виняток, як завжди, становили діти. Вільні від наказу мовчати в час виступу барда, шмаркачі з диким вереском помчали в бік лісу, щоб там із запалом віддатися грі, яка регулювалась незрозумілими для того, хто попросився зі щасливими літами дитинства, правилами. Малі люди, ельфи, червонолюди, низовики, гноми, напівельфи, чверть ельфи і малюки загадкового походження не знали і не визнавали расових і суспільних поділів. Поки

що.

- Справді! – закричав один з присутніх на поляні лицарів, худий як тичка хам в червоно-чорному вамсі, оздобленому трьома крокуючими левами. – Добре сказав пан чародій! Гарна то була балада, на честь пана Жовтця, якщо колись будете поблизу Лисогори, замку мого сеньйора, приходьте, не вагайтесь ні на мить. Пригостимо вас як князя, що я кажу, як самого короля Візіміра!

- Клянусь на моєму мечі, чув я багато міністрелів, але де їм ся з вами рівняти, майстре. Прийміть від нас, вроджених і пасованих шляхтичів⁴, данину шани вашому мистецтву!

Безпомилково відчувши підходящий момент, трубадур кивнув учню. Хлопець відклав лютню і підняв з землі шкатулочку, що слугувала для збирання серед слухачів матеріальних ознак визнання. Завагавшись, поволі рушив до натовпу, після чого відклав шкатулочку і схопив великий кіш, що стояло поруч. Майстер Жовтець ласкавим усміхом заохотив спритність молодика. – Майстре! – закричала ставна жінка, що сиділа на возі з написом «Віра Левенгаупт і Сини», навантажений виробами з лози. Синів ніде не було видно, напевно, вони були зайняті розтринькуванням маєтку матері. – Майстре Жовтцю, як це так? Лишили нас розгубленими? Це ж не кінець вашої балади? Заспівайте нам про те, що далі було!

- Пісні й балади, - вклонився артист, - не закінчуються ніколи, о пані, бо поезія є вічною і безсмертною, не знає ні початку, ні кінця...

- Але що було далі? – не давала одурити себе торговка, щедро і брязкітливо сиплючи монети до цеберка, поставленого перед нею учнем. – Розкажіть нам хоча б про це, якщо не маєте бажання співати. У ваших піснях не згадуються жодні імена, але всі знають, що оспіваний вами відьмак це не хто інший, як славний Геральт з Рівії, а чародійка, до якої останній палає любов'ю, то не менш відома Єнніфер. І це Неждане Дитя, обіцяне і призначене Відьмакові, то Цирілла, нещасна князівна зі зруйнованої нападниками Цинтри. Чи не так?

Жовтець усміхнувся зверхньо і таємниче.

- Співаю про справи універсальні, щедра добродійко. Про емоції, які можуть трапитись з кожним. Не про конкретних осіб.

- Якби ж то! – закричав хтось з натовпу. – Кожен знає, що співак про відьмака Геральта оповідав.

- Так, так! – запищали хором доньки комеса Вілліберта, сушачи мокрі від сліз шалики. – Співайте ще, майстре Жовтцю! Що було далі? Чи відьмак і чародійка Єнніфер поєднались нарешті? І чи вони кохали? Чи були щасливими? Хочемо бачити! Майстре, майстре!

- Але є!- загорлав проводир групи червонолюдів, сильно трясучи рудою, сягаючою пояса рудою бородою. – Лайно то, князівни, чародійки, призначення, милість, та інша бабська байда! Таж то все, з дозволу шановного пана поета, байда, суцільний поетичний вимисел, щоб було гарно і зворушливо. Але військові справи, як різанину і грабунок Цинтри, як битву в Марнадалі і Соддені, та інше нам дуже гарно виспівав, Жовтцю! Ха, не шкода сріблом посипати за таку пісню, радіє серце воїна! Я бачу, що ні на крихту не збрехав, я це кажу, Шелдон Скагтс, а я брехню від правди відрізнити умію, бо я під Содденом був, я проти нільфгаардських нападників став там з топірцем у герці...

- Я, Доні Мір з Трої, - крикнув худий лицар з трьома левами на вамсі, - був в обох

битвах при Соддені, але вас там не бачив, пане краснолюде!

- Бо напевне табору пильнували! – відрізав Шелдон Скагтс, - А я був в першій лінії, там, де було гаряче!

- Бач, що бородань каже! – почервонів Домінір з Трої, підтягуючи споряджений мечем лицарський пояс. - І до кого!

- Сам бач! – червонолюде зачепив долонею по заткнутому за пас топірець, повернувся до своїх компаньйонів і вищирив зуби. – Бачили? Лицар трахнутий! Гербовий! Три леви на щиті! Два серуть, а третій гарчить!

- Спокійно, покійно! – сивоволосий друїд в білих шатах, гострим, владним голосом запобіг бійці. – Не гідно це, панове мої! Не тут, не під гіллям Блеобгеріса, дубу старшого від всіх суперечок і звад цього світу! І не на докір поетові Живцю, балади якого повинні навчити нас любові, не суперечки.

- Слушно! – підтримав друїда низький, гладкий жрець з обличчям, блискучим від поту. – Бачите, а очей не маєте, а вуха ваші глухі. Бо милості Божої немає у вас, бо ви як бочки порожні...

- Якщо йдеться про бочки, - запищав довгоносий гном з возу оздобленого написом «Вироби залізні, виробництво в продаж», - то викочуйте ще одну, панові цехові! Поезії Жовтця висушили горло, й нам знову захотілось!

- Воістину, як пусті бочки, скажу я вам! – заглушив гнома жрець, не дозволяючи збити себе з пантелику і перервати казання. – Нічого ви з балад пана Жовтця не взяли, нічого не навчилися. Не зрозуміли, що ті балади про людські долі говорять, про те, що ми тільки забавка в руках богів, а наша земля – боже ігрище. Балади про призначення говорять про призначення нас усіх, а легенда про відьмака Геральта і князівну Циріллу, хоч покладена на справжнє тло цієї війни, то тільки метафора, витвір уяви поета, яка має бути нами використана...

- Мариш, святий муже! – заволатала з висоти свого возу Віра Левенгаупт. – Яка легенда? Який витвір уяви? Хто як, але я Геральта з Рівії знаю, бачила його на власні очі, в Визимі, де доньку короля Фольтеста розчаклував! А пізніше ще його зустріла на Купецькому тракті, де на прохання Гільдії убив жорстокого грифа, що нападав на каравани, і вчинком цим багатьом добрим людям життя врятував. Ні, ні то не легенда і не байка. Правду, щира правду виспівав нам тут майстер Жовтець.

- Підтверджую, - сказала смаглява войовниця з чорним гладко зачесаним назад і заплетеним у товсту косу волоссям. – Я Райла з Лірії, теж знаю Геральта Білого Вовка, відомого вбивцю потвор. Бачила теж не раз і не два чародійку Єнніфер, бо була в Аедимі, в місті Вендерберзі, де вона живе. Однак про те, що ті двоє кохались, мені нічого невідомо.

- Але це мусить бути правда, озвалася раптом мелодійним голосом ельфіня в горностаєвому тоці.

- Така гарна балада про любов не могла бути неправдою. Не могла! – підтримали ельфіні доньки комеса Віліберта і як за командою витерди очі шаликами. – Жодною мірою.

Шановний чародію! – Вера Левенгаупт звернулася до Радкліффа. – Кохали вони, чи ні? Ви ж напевно знаєте, як то було з ними насправді, з відьмаком і Єнніфер. Відхиліть покров таємниці!

Якщо пісня каже, що кохали, - усміхнувся чародій, - то так і було і любов та триватиме століттями. Така є сила поезії.

Недобра звістка, - втрутився раптом комес Віліберт, - що Єнніфер полягла на

Содденському Пагорбі. Там полягло декілька чародійок...

Це неправда, - повідав Донімір з Трої. – Немає на пам'ятнику її імені. То моя сторона, не один раз був на Пагорбі і вибиті на пам'ятнику написи читав. Три чародійки там полягли. Трісс Мерігольд, Лутка Нейд, яку звали Корал... Гм... Ім'я третьої зникло з пам'яті... - Лицар подивився на чародія Радкліффа, але той тільки усміхнувся, не мовивши ні слова.

А щодо відьмака, - заволав раптом Шелдон Скаггс – той Геральт, який з Єнніфер любився, то вже певно землю гризе. Чув, що убили його десь на Заріччі. Убивав потвор, убивав, але трафила коса на камінь. Так то воно є, хлопці, хто мечем воює, той від меча гине. Кожен колись напореться на кращого і залізо ковтне.

Не вірю, - войовниця скривила бліді вуста, сплюнула їдко на землю, з хрускотом схрестивши на грудях обтягнені кільцями сітки передпліччя. – Не вірю, що Геральт з Рівії міг натрапити на кращого. Траплялось мені бачити, які той відьмак володіє мечем. Він просто має нелюдську швидкість...

Добре сказано, - втрутився чародій Радкліфф, - Нелюдську. Відьмаки є мутантами, тому швидкість їх реакції...

Не розумію, про що говорить пан магик, - войовниця ще паскудніше викривила вуста. – Ваші слова надто вчені. Я знаю одне: жоден фехтувальник, якого знала чи знаю, не може зрівнятися з Геральтом з Рівії, Білим Вовком. Тому не вірю, що він міг загинути у бою, як стверджує пан червонолюд.

Кожен фехтувальник дупа, коли ворогів купа, - прорік глибокодумно Шелдон Скаггс. – Так кажуть ельфи.

Ельфи, - холодно скачав високий, світловолосий представник Старшого народу, що стояв поруч милого точку, - ельфи не звикли так грубо виловлюватись.

Ні! Ні! – запищали з-за зелених шаликів доньки комеса Вілліберта. – відьмак Геральт не міг загинути! Відьмак знайшов призначену йому Цирі, а потім чародійку Єнніфер, і всі троє жили довго і щасливо! Правда, майстре Жовтець?

Таж то балада була, зацні панянки, - позіхнув спраглий пива гном, виробник залізних виробів. Де в баладах дошукуватись правди? Правда одне, поезія інше. Візьмемо хоча б... Як її там? Цирі? Та славна Несподіванка. Її пан поет цілком з пальця висмоктав. Бував я в Цинтрі не раз і знаю, що тамтешні король і королева бездітними жили, ані доньки, ані сина не мали...

Брехня це! – крикнув рудий мужчина в куртці з тюленьчої шкури, з червоною хусткою на голові. – Королева Каланте, Левиця з Цинтри, мала доньку, яку звали Паветтою. Вони разом з чоловіком загинула під час морської бурі, морський шторм поглинув їх обох.

Самі бачите, не брешу! – закричали на всіх свідків залізні вироби. – Паветта, а не Цирі звалась королівна Цинтри.

Цирілла, звана Цирі, була власне донькою цієї втопленої Паветти – пояснив рудий. – Внучка Каланте. Не королівна була, а князівна Цинтри. Вона власне і була тим призначеним відьмакові Дитям Несподіванкою, ще до її народження королева обіцяла відьмакові, як то пан Жовтець виспівав. Але відьмак не зміг її отримати і забрати, тут пан поет розминувся з правдою.

Розминувся, аякже – втрутився до розмови жилавий юнак, судячи з вбрання, подорожуючий підмайстер, що готувався до майстрового шедевра і майстрового екзамену⁵. – Відьмака оминув його призначення. Цирілла загинула під час облоги Цинтри. Королева Каланте, перед тим, як кинутись з вежі, власною рукою заподіяла князівні смерть, щоб

живою не дісталась в пазурі Нільфгаарду.

Не так було, все не так, - запротестував рудий. – Князівну убито під час різанини, коли намагалась втекти з міста.

Так чи інакше, - крикнули залізні вироби, - не відшукав відьмак свої Цирілла! Поет збрехав!

Але красиво збрехав, - промовила ельфіні в току, тулячись до високого ельфа.

Не про поезію йдеться, тільки про факти! – заволав підмайстер. – Кажу ж, що князівна загинула від руки власної бабусі! Кожен, хто був у Цинтрі, може це підтвердити!

А я кажу, що убито її на вулицях, коли тікала, - заперечив рудий. – Знаю це, бо хоч і не родом з Цинтри, був у дружині ярла зі Скелліге, який підтримував Цинтру під час війни. Король Цинтри, Ест Туйрзеах, як всі знають, власне походить з островів Скелліге, був дядьком ярла. А я в дружині ярла воював у Мамадалі і в Цинтрі, а потім, після поразки, під Содденом...

Ще один комбатант, - буркнув Шелдон Скаггс до червонолюдів, що стояли довкола нього, - Самі богатирі і войовники. Гей, хлопці! Чи є серед вас хоч один, хто не воював в Мамадалу чи під Содденом?

- Недоречні жарти, Скаггсе, - сказав докірливо високий ельф, обіймаючи рукою красуню в току, у спосіб, що мав розвіяти сумніви можливих залицяльників. – Нехай не виглядає, що ти один воював під Содденом. Я, щоб далеко не шукати, теж брав участь у тій битві.

Цікаво, на чийому боці, - сказав Радкліффу комес Віліберт добре чутним шепотом, який ельф цілковито проігнорував.

Загальновідомо, - продовжував, навіть не поглядаючи у бік комеса і чародія, - грубо понад сто тисяч воїнів стало в полі у другій битві при Соддені, з чого як мінімум тридцять тисяч збули вбиті чи скалічені. Треба дякувати панові Жовтцю, що однією зі своїх балад увічнив той славний, але страшний бій. І в словах, і в мелодії цієї пісні чуємо не хвальбу, а тільки засторогу. Повторюю, хвала і безсмертна слава панові поетові за баладу, яка можливо дозволить уникнути в майбутньому повторення такої трагедії, якою була жорстока і непотрібна війна.

Дійсно, - промовив комес Віліберт, дивлячись виключно на ельфа. – Цікаві речі знайшлися в баладі, можний пане. Кажете, непотрібна війна? Хотіли б уникнути трагедії в майбутньому? Маємо розуміти, що якби Нільфгаард знову б до нас удерся, радили б капітулювати? Покірно прийняти нільфгаардське ярмо?

Життя – безцінний дар і його мусимо зберігати – холодно сказав ельф. – Нічого не виправдовує різанини і гекатомби, якими були обидві битви при Соддені, та програна і та виграна. Обидві коштували вам, людям, тисяч життів. Втратили невимовний потенціал...

Ельфійське ворожіння! – вибухнув Шелдон Скаггс. – Дурна думка! То була ціна, яку треба було заплатити для того, щоб інші могли жити гідно і спокійно, замість того, щоб дати Нільфгаарду закувати в кайдани, осліпити, загнати до сірчаних і соляних шахт. Ці, які полягли смертю хоробрих, і як дякуючи Жовтцю, житимуть вічно в нашій пам'яті, навчили нас, як боронити власний дім. Співайте ваші балади, Жовтцю, співайте їх всім. Наука в ліс не піде, а стане нам у нагоді, побачите! Бо не сьогодні-завтра Нільфгаард рушить на нас знову, згадаєте мої слова! Зараз вони зализують рани і відпочивають, але надходить день, коли знову побачимо їх чорні плащі і пера на шоломах!

Чого вони від нас хочуть? – скрикнула Вера Левенгаупт. – Чому вони на нас вз'їлися?

Чому не залишать нас у спокої, не дадуть жити й працювати? Чого вони хочуть, ці нільфгаардці?

Хочуть нашої крові! – рикнув комес Віліберт.

І нашої землі! – завив хтось з натовпу хлопів.

І наших бабів! – вторував Шелдон Скаггс, грізно вибалушивши очі. Декілька осіб пирснули сміхом, але тихо і крадькома. Бо хоч і вельми забавна була думка, що комусь, крім червонолюрів могли сподобатись винятково негарні червонолюдки, це була небезпечна тема для кпинів і жартів, зважаючи на норів низьких міцних панків, топірці і корди яких мали гидку звичку несамовити швидко вискакувати з-за поясів. А червонолюди, з невідомих причин свято переконані, що весь світ хтиво чигає на їх жінок і доньок, були стосовно цього небувало дражливі.

Це мусило колись статись – заявив раптом сивий друїд. – Це мусило статись. Пам'ятаймо, що ми не одні на цьому світі, що не є пупом цього світу. Як дурні, ліниві, зажерливі карасі в замуленому ставі ми не вірили в існування щук. Допустили, щоб наш світ такий став, замулився, забагнувся і засмердівся. Озирніться довкола – всюди злочин і гріх, хтивість, гонитва за наживою, сварка, незгода, занепад звичаїв, брак поваги до всіх цінностей. Маємо жити так, як велить Природа, почали ми Природу нищити. І що маємо? Повітря отруєне смородом димарів, ріки і джерела забруднені м'ясарнями і кушнірами, ліси вирубують без стримку. Ха, навіть на живій корі святого Блеобгеріса, айно дивіться, о, якраз над головою пана поета, вирізано козликом⁶ огидний вираз. До того ж ще й невірно вирізаний, не тільки те, що це був вандал, та ще й на додачу, неписьменний. Чому ви дивуєтесь? Це мусило погано закінчитись...

Так, так! – підхопив товстий жрець. – Спам'ятайтесь, грішники, поки ще можна, бо гнів богів і помста над нами! Пам'ятайте ворожіння Ітліни, пророчі слова про покарання богів, яка впаде на плем'я отруєне злочинствами! Пам'ятайте: «Надходить час Погорди, а дерево втратить листя, пуп'янок зав'яне, овоч згниє і згіркне зерно, а ріки заллють міста водою, попливе лід. І прийде Білий Холод, а після нього Біле світло, і світ помре серед заметілі». Так каже віща Ітліна! А поки це станеться, будуть з'являться знаки і впадуть прапори, згадаєте ще, Нільфгаард то кара божя! Це бич, яким Безсмертні хльостають вас, грішних бич...

Ех, закрийте рота, ваша святосте!- загарчав Шелдон Скаггс, тупаючи тяжкими черевиками. – Темно робиться від ваших забобонів і вигадок! Нутрощі перевертаються...

Обережно, Шелдоне, - обірвав його з усмішкою високий ельф. – Не насміхайся з чужої релігії. Це не є ані правильним, ані гречним, ані... безпечним.

Ні з нічого я не насміхаюсь, - запротестував червонолюд. – Не заперечую можливості існування богів, але мене обурює, коли хтось змішує це з мирськими справами і замилює очі проповідями якоїсь ельфійської вар'ятки. Нільфгаардці нібито мають бути знаряддям богів? Нісенітниця! Зрозумійте, люди, пам'ятаю ще часи Дезмод, Радовида, Самбука, до часів Адрада Старого Дуба! Не пам'ятаєте, бо живете коротко, ніби муха-одноденка майова, але я пам'ятаю і нагадаю, як було тут, на цих землях, одразу після того, як ви злізли з ваших кораблів на землю в усті Яруги і в Дельті Понтару. З чотирьох екіпажів кораблів зробились три королівства, а пізніше сильніші підкорили слабших і так зростали, зміцнювали свою владу. Завойовували інших, поглинали їх, і так королівства росли, ставали щораз більшими і сильнішими. А одночасно те саме робив Нільфгаард, бо то край сильний і з'єднаний, дисциплінований і згуртований. І якщо ви схоже не згуртуєтесь, Нільфгаард завоює вас, як

шука карася, як то казав мудрий друїд!

Нехай тільки спробує! – Донімір з Трої вип'ятив оздоблені трьома левами груди і трясонув мечем в повітрі. – Дали їм перцю під Содденом, можемо ще раз дати!

Дуже зарозумілі, - пирхнув Шелдон Скаггс. - Видно забули, пасований пане, що поки дійшло до другої битви під Содденом, Нільфгаард пройшов через ваші землі як залізний вал, що трупами таких, як ви хватів всипано поля від Мамадалу по Заріччя. А затримали Нільфгаардців також не такі, як ви, крикливі зухи, а об'єднані союзом сили Темерії, Реданії, Аердину і Каедвену. Згода і єдність, от що їх затримало!

Не тільки - вирік виразно, але дуже холодно Радкліфф - Не тільки це, пане Скаггсе.

Червонолюд харкнув голосно, шмаркнув, переступив черевиками, після чого злегка вклонився у бік чародія.

Ніхто не зменшує заслуг ваших побратимів, - відповів. – Ганьба тим, хто не визнає подвигу чародіїв з Содденського Пагорбу, бо відважно стояли, пролили кров за спільну справ, сприяли перемозі. Сьогодні нагадав про них Жовтець в своїй баладі, і ми теж не забули. Але зважте, що ви чародії були з'єднані і солідарні на Соддені, визнали лідерство Вільфгефорца з Роггевену, як і ми, воїни Чотирьох королівств, визнали командування Візімира Реданського. Шкода тільки що тільки на час війни вистачило тієї згоди і солідарності. Бо нині, коли спокій, знову поділилися. Візі мир з Фольтестом душать один одного митами і правом складу⁷, а Ліга з Генгфорсом і Тиссенідами з Ковіру має всіх десь. Та й серед чародіїв, як чув, марно шукати колишньої згоди. Немає серед вас згуртованості, немає дисципліни, немає єдності. А в Нільфгаарді є!

Нільфгаардом володарює імператор Емгир вар Емрейс, тиран і самодержець, змушуючи до послуху батогом, списом і топірцем! – заgrimів комес Віліберт. – Що нам пропонуєте, пане красноюде? У що нам згуртуватись? В подібну тиранію? А хто той король, чие королівство, на ваш погляд, має підпорядкувати собі інші? В чиїх руках хотіли б бачити берло і батіг?

А що мене то обходить? – стенив плечима Скаггс. – То ваші, людські справи. Кого б ви зрештою королем не обрали, жоден червонолюд ним не стане.

Ані ельф, ані навіть напівельф, - додав високий представник Старшого Народу, продовжуючи обіймати красуню в току. – Навіть чверть ельфа вважаєте за щось нікчемне...

То вас болить, - засміявся Віліберт. – В той самий ріг дмете, що і Нільфгаард бо Нільфгаард теж кричить про рівність, обіцяє вам повернення до давніх порядків, щоб тільки нас вибити і з цих земель вигнати. То така єдність, така рівність вам мариться, про таке думаєте, таке кажете! Бо Нільфгаард вам за те золотом платить! І не дивно, що так любитеся, бо ті нільфгаардці – ельфійська раса...

Нісенітниця, - відповів холодно ельф. – Плетете глупства, пане лицарю. Расизм засліплює вас, очевидно. Нільфгаардці є людьми, такими самими, як ви.

Це огидна брехня! То нащадки Чорних Сідхе, кожен то знає! В їх жилах тече ельфійська кров! Кров ельфів!

А в ваших жилах що плине? – ельф глузливо усміхнувся. – Змішуємо нашу кров поколіннями, від зустрічі, ми і ви, виходить то смішно, не знаю, на щастя, чи на нещастя. Мішані зв'язки почали ганити менше чверті століття тому, зрештою, з нікчемними наслідками. І покажіть зараз мені людину без домішки Seidhe Ichaer, крові Старшого Народу.

Віліберт виразно почервонів. Знітилась також Вера Левенгаупт. Схилив голову закашляв чародій Радкліфф. Що цікаво, одночасно зарум'янилась гарна ельфіня в

горностаєвому току.

Всі є дітьми Матері Землі – розлягся у тиші голос сивого друїда. – Ми є дітьми Матері Природи. І хоч матері нашої не шануємо, хоч ніколи не вибачаємося за її турботи і біль, хоч краємо їй серце, вона кохає нас, кохає нас усіх. Пам'ятаймо про це, зібрані тут, в Місці Приязні. І не сперечаймося, хто з нас тут був першим, бо першим був викинутий хвилиною Жолудь, а з Жолудя проріс Великий Блеобгеріс, найстарший з древніх. Стоячи під гіллям Блеобгерісу, серед його одвічних коренів, не згадуємо про наші власні, братерські коріння, про землю, з якої те коріння росте. Пам'ятаймо про слова пісні поета Жовтеця...

Власне! – крикнула Вера Левенгаупт. – А де він?

Змився, - констатував Шелдон Скаггс, дивлячись на порожнє місце під дубом. – Взяв гроші і змився без прощання. По ельфійському!

По червнолюдськи! – запищали залізні товари.

По людськи, - поправив високий ельф, а красуня в току схилила голову на його плече.

Гей, музико, - повідомила мамуня Лантієрі, вриваючись до кімнати без стуку, розносячи перед себе сморід гіацинтів, поту, пива і копченостей. – Маєш гостя. Виглядає на достойного пана.

Жовтець поправив волосся, випростався з величезного різьбленого фотелю. Дві дівчини, що сиділи на його колінах, поспішно зірвались, затулили принади, натягли розпатлані сорочки. Дівоча сором'язливість, подумав поет, непогана назва для балади. Встав, зодягнувся і одягнув дублет, дивлячись на шляхтича, що стояв у дверях.

Дійсно, - сказав, - всі мене знають, хоча рідко обирають підходящий до ситуації час. На ваше щастя ще не вирішив, яку з цих красунь хочу. А при твої цінах, Лантієрі, не можу собі дозволити двох.

Мама Лантієрі усміхнулась розуміюче, плеснула в долоні. Обидві дівчини – білошкіра, веснянкувата острів'янка і темноволоса навівельфіня поспішно полишили кімнату.

Стоячий на порозі чоловік зняв плащ, повернувся до Мамуні разом з невеликим, але набитим мішечком.

- Вибачте, майстре, - промовив, проходячи і сідаючи за стіл. – Знаю, що невчасно вас непокою. Але так раптово зникли з-під дубу... Не наздогнав вас на гостинцю, як замишляв, не одразу натрапив на ваш слід у містечку. Повірте, не заберу у вас багато часу.

- Завжди так кажуть, і завжди то дурня – перебив бард. – Залиш нас самих, Лантієрі, допильнуй, щоб нам не перешкождали. Слухаю вас, пане.

Чоловік вивчав його поглядом. Мав темне, видовжене обличчя, водянисті, ніби заплакані очі, гострий ніч і некрасиві, важкі губи.

- Не зволікайте, говоріть – сказав, зачекавши, поки за Мамунею замкнуться двері. – Цікавлять мене ваші балади, майстре. Зокрема, певні особи, про яких співаєте. Проймають мене справжні долі героїв ваших балад. Зрештою, якщо я не помиляюсь, це правдиві долі згаданих осіб були натхненням прекрасних творів, які вислухав під дубом? Думаю про... Про малу Циріллу з Цинтри. Про онуку королеви Каланте.

Жовтець подивися в стелю, побарабанив пальцями по столу.

Шановний пане, - сказав сухо. – Дивні речі вас цікавлять. Про дивні речі питаєте. Хоч

мені бачиться, що ви не той, за кого себе видаєте.

А ким ви мене вважаєте, якщо можна знати?

Не знаю, чи можете. Буде залежати від того, чи перекажете мені привітання від наших спільних знайомих. Це ви повинні сказати одразу, а яюсь забули.

Я не забув, - чоловік сягнув за пазуху оксамитового кафтану кольору сепії, видобув ще один мішечок, дещо більший, аніж той, який вручив сутенерці, однак так само набитий, і брязькітливий при зіткненні зі стільницею. – Ми просто не маємо спільних знайомств, Жовтцю. Але хіба гаманець не спроможний залагодити цей недолік?

Що ж то замірялись купити за таку худу калитку? – надув губи трубадур. – Цілий бордель Мамуні Лантієрі і прилеглі землі?

Припустімо, що я збираюся підтримати мистецтво. І митця. Для того, щоб мати можливість поговорити про його творчість.

Аж так любите мистецтво, мій пане? Аж так вам спішно розмовляти з артистом, що намагаєтесь запхати мені гроші ще до розмови, порушуючи таким чином засади гречності?

На початку розмови, - незнайомиць трохи примружив темні очі – моє інкогніто вам не заважало.

Але зараз почало заважати.

Не соромлюсь свого імені, - сказав чоловік зі слабкою усмішкою на важких губах. – Звуть мене Рієнс. Не знаєте мене, майстре Жовтцю, і не дивно. Ви є надто відомі і знамениті для того, щоб знати всіх ваших шанувальників. А кожному шанувальнику вашого таланту здається, що знає вас, знає вас так добре, що особисте знайомство є якнайдоречнішим. Це мене теж цілком стосується. Якщо я помиляюсь, ласкаво вибачте

Ласкаво вибачаю.

Можу тоді розраховувати, що захочете відповісти на кілька запитань...

Ні, не можете – перервав поет, задерши носа. – Якщо ви можете ласкаво вибачити, але я не хочу дискутувати про тематику моїх творів, про натхнення, про персонажів, як фактичних, так й інших. Тому що це позбавляє поезію шарму і призводить до тривіальності.

Справді?

Цілком впевнений. Зважаючи, що якби я після відспівування балади про веселу мельничиху, оголосив, би що таки справді ходив до Звірки, дружини мельника Піскоржа, і завершив це, оголосивши, що Звірку можна вільно мати по четвергам, бо по четвергам мельник їздить на ярмарок, то теж би не була б поезія. То було б або плітки, або непристойний наклеп.

- Розумію, розумію – швидко відповів Рієнс. – Це справді поганий приклад. Та мене не цікавлять нічийі гріхи, ані грішки. Нікого не образите, відповідаючи на мої питання. Мені тільки потрібна одна мала інформація: що насправді сталось з Циріллою, князівною Цинтри?

Безліч осіб стверджувало, що Цирілла загинула під час здобуття міста, що навіть свідки тієї події були. З вашої балади виходить, що дитя вижило. Насправді, мене цікавить, чи то ваша вигадка, чи теж справжній факт? Правда чи брехня?

Мене дуже тішить ваше зацікавлення – широко усміхнувся Жовтець. – Будете сміятись, пане як вас там, але якраз про це мені розходилося, коли ту баладу укладав. Захотілось слухачів зворушити і збудити їх цікавість.

Правда чи брехня? – холодно повторив Рієнс.

Якби це виказав, знищив би ефект від моєї праці. Прощавай, приятелю. Ви використали весь час, вам даний. А там дві мої натхненниці чекають, не певний, яку оберу.

Рієнс довго мовчав, взагалі не збираючись виходити. Дивився на поета несимпатичним, вологим поглядом, а поет поет відчув зростаючий неспокій. Знизу, з загальної зали борделю, долинав веселий рейвах, іноді перемежований високим дамським хихотінням. Жовтець повернув голову, нібито демонструючи погордливу зверхність, насправді однак оцінюючи відстань, яка відділяла його від краю кімнати і від гобелену, що зображав німфу, яка поливала собі цицьки водою з дзбанка.

Жовтцю – промовив врешті Рієнс, вставляючи руки до кишені сепієвого кафтану. – дай відповідь на моє питання, дуже прошу. Я мушу знати відповідь. Це для мене надзвичайно важливо. Повір мені, для тебе теж, бо якщо відповідатимеш по доброму, то...

То що ?

На важких губах Рієнса з'явилась паскудна гримаса.

То не будеш присилуваний до розмови.

Слухай-но, утирку, - Жовтець встав і вдавав, що робить грізну міну. – Бриджусь насильства і бійок. Але зараз покличе Мамуню Лантієрі, а вона викличе такого собі Грузилу, який виконує тут прибуткову, почесну і відповідальну функцію викидайла. Це правдивий артист у своєму фаху. Він копне тебе в сраку, а ти потім пролетиш над дахами цього міста, так швидко, що нечисленні в цій порі перехожі приймуть тебе за пегаса.

Рієнс зробив короткий жест, в його долоні щось блиснуло.

Ще впевнений – запитав - що зможеш закричати?

Жовтець не збирався перевіряти, чи зможе. Чекати теж не збирався. За ним ще метеликом блиснув стилет, який вилетів з долоні Рієнса, як він протяжно стрибнув до кута кімнати, пірнув під гобелен з німфою. Копняком відкрив секретні двері і вперед головою, сторчма пірнув вниз крученими сходами, спритно рухаючись слизькими поручнями. Рієнс кинувся навздогін, але поет був впевнений – знав таємний хід як власну кишеню, не раз користуючись з нього, тікаючи від кредиторів, ревливих чоловіків і швидких до мордобою конкурентів, у яких часом крав рими і ноти. Знав, що на третьому повороті намацає дротову заслінку, за якою буде драбина, що виходить до пивниці. Був впевнений, що переслідувач, як і решта перед ним, не зможе сповільнитися побіжить далі і наступить на люк, після чого впаде у хлів. Був впевнений, що весь у синцях, у гівні і побитий свинями, переслідувач відмовиться від переслідування.

Жовтець помилився, як завжди, коли був у чомусь впевнений. За його плечима щось раптом блакитнувало зблиснуло, а поет відчув, що його кінцівки терпнуть, мертвіють та клякнуть. Не зумівши відкрити двері, його ноги відмовились слухатись. Закричав і впав сходами, вдаряючись в огороження сходів. Люк відкрився під ним з сухим тріском, трубадур впав униз, в темряву і сморід. Перед тим як ударитись об тверду підлогу і втратити притомність, згадав собі, що Мамуня Лантієрі згадувала щось про ремонт хліву.

Він опритомнів від болю в скутих зап'ястках і плечах, які жорстоко виломлювало з суглобів. Хотів зарепетувати, але не зміг, мав враження, що йому рота ніби заліпила глина. Він стояв на колінах на брудній підлозі, а колючі вірьовки тягли його в гору за руки. Щоб полегшити рукам спробував підвестись, але ноги теж мав зв'язані. Задихаючись і душачись

зумів однак встати, в чому сильно допоміг йому шнур, що нещадно його тягнув.

Рієнс встав перед ним, а його злі, вологі очі блищали у світлі лампи, яку тримав не менш як двометровий бандит, що стояв поруч. Інший бандит, напевно, не менший, був з-заду. Жовтець чув його віддих і чув сморід застарілого поту. Власне той другий, смердючий, тягнув віршовку, яка зв'язувала зап'ястки поета і пропущену через сволок.

Стопи Жовтця відірвались від долівки. Поет завищав носом, ні на що не звертаючи більше уваги.

- Досить – сказав врешті Рієнс, майже відразу, але Жовтцю здалося, що минули століття. Дотягнувся до землі, але стати на коліна, навіть трохи, не зміг – нап'ятий шнур далі тримав його випростаного, як струна.

Рієнс наблизився. На його обличчі не було навіть сліду емоцій, водянисті очі навіть ні на йоту не змінили виразу. Голос, коли говорив, теж був спокійним, тихим, навіть трохи занудливим.

- Ти паршивий віршомазе. Ти вишкребку. Ти посмітюху. Ти самовпевнене в собі ніщо. Від мене хотів втекти? Від мене ще ніхто не втікав. Ми не закінчили розмову, ти блазню, ти лобе баранячий. Питав тебе про щось, на значно приємніших умовах. Зараз відповіси на мої питання, але на значно менш приємніших умовах. Правда, що відповіси?

Жовтець квапливо покивав головою. Рієнс вже не усміхався. І дав знак. Бард розпачливо заскавулів, чуючи, як повороз натягнувся, а викручені з-заду руки тріщать у суглобах.

Не можеш говорити – констатував Рієнс, знову зблиснувши усмішкою. – А болить, правда? Бачиш, підтягаю тебе поки що для власного задоволення, бо я страшно люблю дивитись, як когось болить. Ну, ще трошки вище.

Жовтець ледь не вдушився вереском.

- Досить – скомандував врешті Рієнс, після чого наблизився і вхопив поета за барки. – Послухай, півнику. Я зараз зніму закляття, щоб зміг говорити. Але якщо спробуєш підвищити понад потребу твій чарівний голос, то пожалкуєш. – Виконав долонею жест, торкнувся перстеном щоки поета, а Жовтець відчув, що в нижній щелепі, язика, піднебінні відновлюється життя.

- Зараз, продовжував тихо Рієнс, - задам декілька питань, а ти будеш на них відповідати, поступово, швидко, і вичерпно. А якщо хоч на мить заважаєшся чи закричиш, якщо даш мені найменший привід, засумніватись в твоїй правдивості, то... Подивися вниз. Жовтець послухався. З жахом побачив що, до вузлів на його нозі прив'язаний короткий шнур, примотаний другим кінцем до відра повного вапна.

- Якщо скажу підтягнути це вище – гидко усміхнувся Рієнс – а одночасно з тобою це відерце, то певно не зможеш втримати руки. Сумніваюсь, чи після чогось такого будеш здатен до гри на лютні. Справді в тому сумніваюсь. Так що, я думаю, що говоритимеш. Я правий?

Жовтець не підтвердив, а зі страху не міг ані ворухнути головою, ані видати звук. Рієнс не справляв враження, що йому потрібне підтвердження.

Я, звичайно – зазначив – буду одразу бачити, чи кажеш правду, одразу зрозумію, в кожному місці, не дам замилити себе поетичними штучками, ані хмарами ерудиції. Це для мене дріб'язок, так як було спаралізувати тебе на сходах. Отже раджу, гультяю, зважуй кожне слово. Ну, шкода часу, починаємо. Як знаєш, мене цікавить героїня однієї з твоїх

чудових балад, онука королеви Каланте з Цинтри. Князівна Цинтри, що пестливо зветься Цирі. Згідно доповідей наявних свідків особа ця загинула під час захоплення міста, два роки тому. Натомість в баладі образно і зворушливо описується її зустріч з однією дивною, ледь не легендарною особистістю таким собі... відьмаком, Геральтом чи Геральдом. Поминаючи поетичні марення про призначення і вироки долі, з балади виходить, що дитина вийшла неушкодженою з битви при Цинтрі. Чи це правда?

Не знаю... - простогнав Жовтець. – На Бога, я тільки поет! Я чув і це, а решта...

Ну?

Решта вимисел. Використав для фабули! Я нічого не знаю! – завив бард, бачачи, що Рієнс дає знак смердючому і чуючи, що шнур напинається сильніше. – Не брешу!

Справді – покивав головою Рієнс. – Не брешеш просто, я відчув би. Але щось крутиш. Не вимислюються балади от так просто, без причин. А цього Відьмака ти знаєш. Не раз бачили тебе в його товаристві. Ну, говори, Живцю, добре поставлюся. Все, що знаєш.

Та Цирі – видушив поет – була призначена відьмакові. Так зване Дитя Несподіванка... Чули напевно, то відома історія. Її батьки поклялись віддати її відьмакові...

Батьки мали б віддати дитину тому шаленому відьмакові? Тому найманому убивці? Брешеш, віршомазе. Такі речі можеш співати бабам.

Так було, присягаюсь душею моєї мами! – ридав Жовтець. – Я це знаю з певного джерела... Відьмак...

Кажі про дівчину. Відьмак мене зараз не цікавить.

Не знаю нічого про дівчину! Знаю тільки, що Відьмак їхав за нею до Цинтри, де вибухнула війна. Я зустрів його тоді. Від мене довідався до речі, про смерть Каланте... Питав мене про те дитя, про онуку королеви... Але ще я знаю, що в Цинтрі загинули всі, з останнього бастіону не вціліла жодна жива душа...

Розповідай. Менше метафор. Більше конкретики!

Коли відьмак довідався про падіння Цинтри і про різанину, покинув подорож. Обое втекли на північ. Я розлучився з ним в Хенгфорсі, з того часу не бачились... А ще в дорозі трохи говорили про ту... Цирі, чи як її там... і про призначення... Так я уклав ту баладу. Більше не знаю, присягаюсь!

Рієнс подивився на нього спід лоба.

А де зазвичай перебуває відьмак? – запитав. – Той найманий убивця потвор, поетичний різник, який любить обговорювати призначення?

Кажуть, що його востаннє бачили у...

Знаю, що кажуть – перервав Рієнс. – Уважно слухав те, що кажуть. А ти уважно слухай мене. Точно відповідай на питання, які задаю. Питання звучить так: якщо ніхто не бачив Відьмака Геральта чи Геральда понад рік, то де він переховується? – Не брешу. Справді не знаю...

Зашвидко, Жовтець, за швидко – Рієнс зловісно усміхнувся. – Занадто квапишся. Спритний, але необережний. Не можеш сказати, де він є. Але я впевнений, що знаєш.

Жовтець стиснув зуби. Зі злості та розпачу.

Ну? – Рієнс дав знак смердючому. – Де ховається відьмак? Яка називається це місце?

Поет мовчав. Напнувся шнур, болісно викрутив руки, стопи втратили контакт з землею. Жовтець завив зривисто і коротко, бо чародійський перстень Рієнс змусив його негайно замовкнути.

Вище, вище – Рієнс впер руки в стегна. – бачиш, Жовтцю, я міг би магічно позондувати

твій мозок, але це виснажливо. Поза тим люблю бачити, як очі від болю вилазять з орбіт. А ти і так скажеш.

Жовтець знав, що скаже. Повороз, прив'язаний до його зап'ястків, напнувся, наповнене вапном відро поїхав з хрускотом на бік.

Пане – раптом сказав другий бандит, відслонюючи латане запинало і заглядаючи через шпарину у дверях хлівчика. – Хтось сюди йде. Якась дівка.

Ви знаєте, що робити - просичав Рієнс. – Загаси лампу.

Смердючий відпустив вірьовку, Жовтець звалився безвладно на землю, але так, що бачив, як той з лампою, став коло дверей, а смердючий, з довгим ножом в руці, сховався з іншого боку. Через шпарину у дошках проходило світло з борделю, поет чув долинаючи звідти гомін і співи. Двері хліву скрипнули і відкрилися, у них з'явилася невисока постать оповита плащем, в округлій, тісно прилягаючій до голови шапочці. Після миті вагання дівчина перейшла поріг. Смердячий кинувся до неї, з розмаху вдарив ножом. І звалився на коліна, бо ніж не зустрівши опору, пройшов через горло постаті як через клубок диму. Бо постать насправді була клубком диму, який вже почав розвіюватись. Але поки ще не встиг розвіятись, до хліва ввірвалася друга постать, нечітка, темна і гнучка як ласиця. Жовтець побачив, як кинула плащем в того, з лампою, перестрибнула над смердючим, бачив, як щось блиснуло в її долоні, почув, як похлинувся і дико заверещав. Інший бандит виборсався з плаща, стрибнув, замахнувся ножом. З долоні темної постаті вистрелила з сичанням вогниста блискавиця, з примарним тріском розлилася, як палаюча олива, обличчям і грудьми бандита. Бандит пронизливо верескнув, хлів заповнив гідкий сморід паленого м'яса. Тоді атакував Рієнс. Чари, які він метнув, розвіяв темряву синім блиском, в якому Жовтець побачив струнку жінку в чоловічому одязі, яка дивно жестикулювала обома руками. Побачив на секунду, бо синє світіння раптово зникло серед гуку і сліпучого блиску, а Рієнс з лютим ревінням полетів назад, впав на дерев'яну перегородку, зламавши її з тріском. Жінка у чоловічому вбранні стрибнула за ним, у її долоні зблиснув стилет. Хлів знову наповнився блиском, цього разу золотим, який йшов від виблискуючого овалу, який раптом з'явився у повітрі. Жовтець побачив, як Рієнс рвонувся щ колін і стрибнув в овал, ментально зникнувши. Овал втратив блиск, але перш ніж він цілковито згас, жінці вдалось дотягнутись і викрикнути незрозуміло, витягнувши руки. Щось затріщало і зашуміло, а згасаючий овал закипів на мить ревучим вогнем. З віддалі, дуже далеко, до вух Жовтця долинув невиразний звук, голос, що дуже нагадував болючий вереск. Овал остаточно згас, у хліві знову запанувала цілковита темрява. Поет відчув, що жінка витягла йому кляп з рота.

На допомогу! – завив – Рятуйте!

Не верещи, Жовтцю – сказала жінка, вклякнувши поруч і розтинаючи йому пута стилетом-метеликом Рієнса.

Єнніфер? Це ти?

Ти ж не будеш казати, що забув, як я виглядаю. Та й мій голос хіба не є знайомий твою музичному вуху. Можеш встати? Тобі кістки не зламали?

Жовтець важко підвівся, застогнав, розтираючи болюче плече.

Що з ними? – вказав він на тіла, що лежали на підлозі тіла.

Давайте подивимося – чародійка натиснувши закрила стилет. – Один має жити. Маю до нього декілька питань.

Той – трубадур став над смердючим – ще живий.

Не думаю – рішуче сказала Єнніфер. – Тому я перерізала трахею і сонну артерію. Може щось в ньому ще шумить, але недовго шумітиме.

Жовтець здригнувся.

Ти йому горло перерізала?

Якби я з вродженої обережності не послала вперед ілюзії, то я би там лежала.

Подивимося того другого... Твою маму. Дивися, такий кавалок хлопа, а не витримав. Шкода, шкода...

Теж помер?

Не витримав шоку. Гм... Трошки занадто його присмалила... Дивись, навіть зуби обвуглились... Що з тобою, Жовтцю? Будеш ригати?

Буду – відповів невиразно поет, згинаючись і спираючись чолом на стіну хліву.

Це все? – чародійка відставила кубок, нагнулась по рожен з курками. – Нічого не збрехав? Нічого не поминув?

Нічого. Крім подяки. Дякую тобі, Єнніфер.

Вона подивилась йому в очі, злегка кивнула головою, її чорні блискучі кучері каскадом спадали з плечей. Вона поклала печену курку на дерев'яну тарілку і почала спритно розробляти її. Вона коритсувалась ножом і виделкою.

Жовтець до цього знав тільки одну людину, здатну так само спритно їсти курку ножом і виделкою. Тепер він бачив, де і від кого Геральт цього навчився. Ха, подумав він, не дивно, адже понад рік жив з нею в її будинку у Вендерберзі, перш ніж він пішов від неї, навчившись від неї не одного дивацтва. Стягнувши з рожна іншу курку, не роздумуючи відірвав ногу і почав гризти, демонстративно тримаючи обома руками.

- Звідки довідалась? – запитав. – Як тобі вдалося вчасно прийти мені на допомогу?

- Я була під Блеобгерісом під час твого виступу.

- Я тебе не бачив.

- Не хотіла бути побаченою. Пізніше поїхала за тобою до містечка. Чекала на тебе, в заїзді, не вийшло перетнутись з тобою там, поки ти не пішов до цього притулку сумнівного задоволення та неминучого триперу. Однак зрештою я втомилась чекати. Крутилась двориком, де мені здалося, що чую голоси, що долинають з хліву. Напружила слух, але потім виявилось, що це не якийсь содоміт, як спершу здалося, а ти. Гей, хазяйко! Ще вина, якщо можна!

- Чую, вельможна пані! Вже лечу!

- Того самого, що раніше, дуже прошу, але цього разу без води. Воду визнаю тільки у лазні, у вині вона мені огидна.

- Виконую, виконую!

Єнніфер відсунула таріль. На курці, як зауважив Жовтець, залилось ще досить м'яса на сніданок корчмареві і його родині. Ніж і виделка були, без сумніву, елегантними і виточеними, але малоефективними.

Дякую – повторив – за порятунок. Той клятий Рієнс не залишив би мене жити. Видувив би з мене все і зарізав як барана.

Теж так вважаю – налила йому і собі вина, забравши кубок. – Випиймо тоді за твоє врятоване здоров'я, Жовтцю.

За твоє, Єнніфер – відсалютував. – За здоров'я, про яке я буду молитися, тільки-но трапиться можливість. Я твій боржник, прекрасна пані, сплачу свій борг в моїх піснях. Спростую в них міф, нібито чародії кривдять інших, нібито не квапляться допомогти стороннім, бідним і нещасним смертним.

Що ж – усміхнулась, злегка мружачи красиві фіалкові очі. – Міф має свою основу, не з'явився без причини. Али ти не сторонній, Жовтцю. Знаю тебе і люблю.

Справді? – поет теж усміхнувся. – Як ти це уміло приховувала до цього часу. Траплялось навіть чути думку, що не терпиш мене, цитую, подібно до морової язви.

Колись це було – чародійка раптом посерйознішала. – Потім я змінила погляди. Потім була вдячна.

За що, якщо можна спитати?

Менше з тим – мовила, бавлячись порожнім кубком. – Вернімось до важливіших питань. До тих, які задавались у хліві, виламуючи при цьому руки з суглобів. Як було насправді, Жовтцю? Ти справді не бачив Геральта з часу вашої втечі з над Яруги? Справді не знаєш про те, що після закінчення війни він повернувся на Південь? Що був тяжко поранений, так тяжко, що розійшовся поголос про його смерть? Нічого не знаєш?

- Ні. Не знаю. Я довгий час забавлявся у Понт Ванісі, при дворі Естерда Туссента. А потім і Недаміра з Генгфорсу...

- Не знав – чародійка покивала головою, розщепила кафтанчик. На її шиї, на чорній оксамитці, заблищала всипана діамантами зірка з обсидіану. – Не знав про те, що по видужанню від ран Геральт поїхав на Заріччя? Не здогадався, кого він там шукав?

- Те зрозумів. Але чи знайшов, не знаю.

- Не знаєш – повторила. – Ти, який звик знати про все і про все співати. Навіть про справи такі інтимні, як чийсь почуття. Під Блеобгерсом наслухалась твоїх балад, Жовтцю. Декілька гарних віршів присвячені моїй особі.

- Поезія – буркнув дивлячись на курку – має свої права. Ніхто не повинен відчуватись ображеним...

- «Волосся як крило крука, ніби нічна буря... - зачитувала Єнніфер з перебільшеним наголосом- ... а в очах фіолетових дрімають блискавки...» Чи так було?

- Такою мені запам'яталась – злегка усміхнувся поет. – Коли хто не будь почне стверджувати, що це брехливий опис, хай першим кине у мене камінь.

- Не знаю тільки – чародійка стисла вуста - хто уповноважив тебе до описання моїх внутрішніх органів. Як то було? «Її серце як дорогоцінний камінь, який прикрашає її шию, тверде, ніби діамант, як діамант нечуле, гостріше за обсидіан, ранить...» Сам це вигадав? А може... - Її вуста здригнулись, скривились.

- ... а може наслухався чийхось скарг і жалів?

- Гм... - Жовтець крякнув, відходячи від небезпечної теми. – Скажи мені, Єнніфер, коли ти востаннє бачила Геральта?

- Давно.

- Після війни?

- Після війни... - голос Єнніфер трохи змінився. – Ні, після війни його не бачила. Довгий час... не бачила нікого. Ну, але до справи, поете. Якщо легко відкинути факт, що ні про що не знаєш і нічого не чуєш, а все таки хтось тебе витягує на світло, хоче здобути інформацію. Ти цим не занепокоєний?

- Так.

- Послухай мене – гостро сказала, стукнувши кубком об стіл. – Послухай уважно. Викресли ту баладу з твого репертуару. Не співай її.

- Кажеш що...

- Добре знаєш, про що кажу. Співай про війну з Нільфгаардом. Співай про Геральта і про мене, нам тим не зашкодиш, ні допоможеш, ані нічого не поправиш, ані не погіршиш. Але про Левенятко з Цинтри не співай.

Зиркнувши щоб переконатись, чи якийсь з нечисленних о тій порі гостей заїзду не прислухається, вичекала, щоб дівка-прибиральниця пішла до кухні.

- Намагайся уникати зустрічей сам на сам з людьми, яких не знаєш – тихо сказала. – З такими, які забули спершу привітатись від спільних знайомих. Розумієш?

Злякано подивився на неї. Єнніфер усміхнулась.

- Вітання від Дійкстри, Житцю.

Бард одразу полохливо подивився довкола. Його здивування було виразним, а міна забавна, бо чародійка дозволила собі досить капосну усмішку.

- При okazji – шепнула, перехилившись через стіл – Дійкстра просить про рапорт. Повертаєшся з Вердену, а Дійкстрі цікаво, про що там говорять про дворі короля Ервілла. Просив тобі переказати, що цього разу рапорт має бути фактичний, докладний і в жодному разі не віршований. Проза, Житцю. Проза.

Поет ковтнув слину, кивнув головою. Мовчав, задумавшись над питанням. Але чародійка випредила його.

- Надходять важкі часи – промовила тихо. – Важкі і небезпечні. Приходить час змін. Прикро було б старітися з розумінням, що нічого не зроблено, щоб зміни, які йдуть, були змінами на краще. Правда?

Погодившись кивком голови, прочистив горло.

Єнніфер?

Слухаю, поете.

Ті у хліві... Хотів би знати, ким були, хто їх послав. Вбила обох, але плітка ходить, що навчилися витягати інформацію навіть з небіжчиків.

А того, що некромантія заборонена едиктом Капітулу, плітка не каже? Дай спокій, Житцю. Ті бандити і так точно не знали нічого. Той, який втік... Гм... З ним справа інша.

Рієнс. Він був чародієм, правда?

Так. Але не надто вправним.

Однак утік. Бачили у який спосіб. Телепортувався, чи не так? Це ні про що не свідчить?

Так, свідчить. Про те, що хтось йому допомагав. Той Рієнс не мав ані досить часу, ані досить сили, щоб створити овальний портал повішений у повітрі. Такі телепорти це не в хуй дмухати⁸. Ясно, що хтось інший його відкрив. Хтось не до порівняння сильніший. Тому я й боялася за ним іти, не відаючи, куди вийду. Але послала услід за ним досить високу температуру. Буде потребувати багато заклять і еліксирів помічних проти опіків, та й на якийсь час буде мічений.

Може, тебе зацікавить, що це був Нільфгаардець.

Думаєш? – Єнніфер випросталась, швидким рухом витягла з кишені стилет-метелик, обернула його в руці. – Нільфгаардські ножі носять дедалі більше людей. Вони зручні і вигідні, його можна сховати навіть за декольте...

Не в ножі справа. Випитуючи мене, вжив визначенн «битва за Цинтру», «здобуття міста» чи ще щось в тому роді. Ніде не чув, щоб хтось називав ці події. Для нас це завжди

була різанина. Цинтрійська різанина. Ніхто не каже інакше.

Чародійка підняла долоню, подивилася на нігті.

Спритно, Житцю. Маєш чутливе вухо.

Професійне викривлення.

Цікаво, яку професію маєш на увазі? – усміхнулась грайливо. – Але дякую за цю інформацію. Була цінна.

Хай це буде, - відповів усмішкою – мій внесок в зміни на краще. Скажи мені, Єнніфер, чому Нільфгаардові так цікавитись Геральтом і дівчиськом з Цинтри?

Не пхай в це носа - раптом споважніла. – Сказала ж, маєш забути, що коли небудь чув про внучку Каланте.

Так, сказала. Але я не шукаю теми для балади.

Якого ж ти чорта шукаєш? Гулі?

Припускаю – сказав тихо, сперши підборіддя на сплетені долоні, подивився у вічі чародійки. – Припускаю, що Геральт справді знайшов і врятував ту дитину. Припускаю, що врешті увірував у силу призначення і забрав віднайдену дитину до себе. Куди? Рієнс пробував видушити це з мене тортурами. А ти знаєш, Єнніфер. Знаєш, куди ушився відьмак.

Знаю.

І знаєш, як туди добратись?

І це знаю.

Не думаєш, що його треба застерегти? Попередити, що його і дівчинку шукають люди на зразок того Рієнс? Я поїхав би туди, але справді не знаю, де це... Те місце, назви якого волю не казати.

Заткнись, Жовтцю.

Якщо знаєш, де Геральт, повинна їхати і застерегти його. Ти йому завинила, Єнніфер. Щось же в тебе є з ним спільне.

Так – підтвердила холодно. – Щось мене з ним єднало. Тому що трохи його знаю. Він не хотів, щоб йому нав'язували допомогу. А якщо потребував допомоги, то просив її в осіб, до яких мав довіру. Від тих подій минув понад рік, а я... не мала від нього жодних звісток. А якщо справа йде про борг, то я зобов'язана йому стільки ж, як і він мені. Не менше, і не більше.

Тому я туди поїду – підняв голову. – Скажи мені...

Не скажу – перервала. – Ти спалився, Жовтцю. Можуть дотягнутись до тебе знову, чим менше будеш знати, тим краще. Забирайся звідси. Їдь до Реданії, до Дійкстри і Філіппи Ейльхарт, тримайся двору Візіміра. І ще раз попереджую: забудь про Левенятко з Цинтри. Вдавай, що ніколи не чув цього ім'я. Зроби про що тебе прошу. Не хотіла б щоб тебе спіткало щось зле. Занадто багато тобі винна, занадто тебе люблю.

Ти це раз по раз повторюєш. Що ти мені завинила, Єнніфер?

Чародійка відвернула голову, довго мовчала.

Їздиш з ним – врешті відповіла. – Дякуючи тобі не був сам. Був йому приятелем. Був з ним.

Бард опустил очі.

Мало мав з того - зазначив. – Не багато отримав з тої дружби. Через мене мав головно клопоти. Постійно мусив витягати мене з якоїсь кабали... Помагати мені...

Вона перекилилась через стіл, поклала йому руки на долоні, сильно стисла, нічого не сказавши. В її очах був смуток.

Їдь до Реданії – повторила через хвилину. – До Третогору. Там будеш під захистом Дійкстри і Філіппи. Не пробуй вдавати героя. Ти вплутався у небезпечну аферу, Житцю.

Я помітив – скривився, потерши болючі плечі. – Тому вважаю, що слід застерегти Геральта. Ти одна знаєш, де його шукати. Знаєш дорогу. Думаю, що була там... гостею.

Єнніфер відвернулась. Жовтець бачив, як стиснула вуста, як на щоді сіпнувся м'яз.

- Так, траплялось це зі мною один раз – промовила, а в її голосі було щось невловимо дивне. – Траплялось мені бути там гостем. Але ніколи непрошеним.

Вітер несамовито завив, махаючи мітлами трав, якими поросли руїни, зашумів у кущах глоду і високій кропиві. Хмари охопили круг місяця, на мить освітивши замок, заливаючи повинню блілого світла, занедбаний рів і рештки муру, відкриваючи купи черепів, що посміхались ламаними зубами, дивлячись у порожнечу чорними дірами орбіт. Цирі тонко писнула і сховала голову під плащем Відьмака.

Штурхнута п'ятами коняка обережно переступила розбиту цеглу, увійшла під зламану арку. Підкови, примарне відлуння, пригнічувані виттям бурі. Цирі тремтіла, вчепившись руками в гриву.

Боюся – шепнула.

Не маєш чого боятись – відповів відьмак, кладучи долоні на її плечі. – На всьому світі важче знайти безпечніше місце. Це Каер Морхен, Оселя Відьмаків. Тут колись був гарний замок. Дуже давно.

Не відповідаючи, схилила низько голову. Шкапа Відьмака, яку кликали Пліткою⁹, тихо пирхнула, наче теж хотіла її заспокоїти.

Вони занурилися у темну безодню, у довгий, безкінечний тунель серед колон і аркад. Плітка ступала впевнено і охоче, не зважаючи на непроникну темряву, швидко подзвонюючи поверхнею підковами. Перед ними, в кінці тунелю, раптом заплomenіла червоним світлом пряма вертикальна лінія. Зростає і поширюється, стає дверима з-за яких біліється світло смолоскипів запханих в залізних тримачах на стінах. У дверях стояла чорна, розмита відблисками постать.

Хто? – Цирі почула злий, металевий голос, що звучав як гавкіт собаки. – Геральт?

Так, Ескелю. Це я.

Заходь.

Відьмак зіскочив, зняв Цирі з сідла, поставив на землю, притис її рукою, вона обома руками тримала речовий мішок, шкодуючи, що він занадто малий, щоб вона могла сховатись за ним уся.

Зачекай тут з Ескелем – промови. – Я відведу Плітку до стайні.

Ходи до світла, малий – буркнув чоловік званий Ескелем. – Не стій у темряві.

Цирі дивилась вгору, на його обличчя, і ледь стримала крик страху. То не була людина. Хоч і стояв на двох ногах, хоч і пахнув потом і димом, хоч носив нормальний людський одяг, то була не людина. Жодна людина, подумала, не може мати такого обличчя.

Ну, на що чекаю? – повторив Ескель.

Вона не ворухнулася. З темряви чувся віддалений стукіт підків Плітки. Щось, що було м'яким і пищало, пробігло йому ногою. Підскочила.

Не стій у мороці, хлопче, бо щурі халявки погризуть.

Цирі, тримаючи речовий мішок, прудко рушила у бік світла. Щурі з писком

прискали їй з-під ніг. Ескель зігнувся, забрав її речовий мішок, зняв каптур.

Зараза – зазначив. – Дівчисько. Цього ще бракувало.

Налякано подивилась на нього. Ескель усміхнувся.

Побачила, що він все таки людина, що має цілком нормальне людське обличчя, тільки спотворене довгим, бридким, напівкруглим шрамом, що біг від кутика вуст усією щокою, аж до вуха.

Оскільки ти вже тут, вітаю у Каер Морхені – промовив. – Як тебе звуть?

Цирі – відповів за неї Геральт, безшелесно вилинувши з мороку. Ескель повернувся. Раптом, без слів, швидко обидва відьмаки обійнялись, міцно, твердо переплівшись плечима. На одну коротку мить.

Живеш, Вовче.

Живу.

Ну, добре – Ескель взяв факел з тримача. – Ходи. Ворота замкніть всередину, бо тепло втікає. - Пішли коридором. Щурі були і тут, шмигаючи під стінами, попискували з глибоких темних бічних проходах, снували перед хитливим колом світла, який відкидав факел. Цирі швидко дріботіла, намагаючись встигати за кроками чоловіків.

Хто зимує, Ескелю? Окрім Веземіра?

Ламберт і Коен.

Зійшли вниз сходами, стрімкими і слизькими. Внизу було видно відблиск світла. Цирі почула голоси, відчула запах диму.

Зала була величезною, залитою світлом з великого багаття, яке засмоктувало у жерло комина. Її центр займав величезний, важкий стіл. За тим столом могло сидіти щонайменше десять людей. Сиділо троє. Троє людей. Троє відьмаків, виправила себе подумки Цирі. Вона бачила тільки тіні на тлі жару вогнища.

- Вітаю, Вовче. Чекали на тебе.

- Вітаю, Веземіре. Вітаю, хлопці. Добре знову бути вдома.

- Кого ти до нас привів?

Геральт хвильку промовчав, потім поклав руку на плече Цирі, трошки підштовхнувши її вперед. Зла, незграбна, невпевнена, скулена і горбата, схилила голову.

Боюся, подумала. Дуже боюся. Коли Геральт мене знайшов і забрав з собою, думала, що страх вже не повернеться... І ось, замість дому, я в цьому страшному, темному, зруйнованому замку, повному щурів і кошмарних відлунь... Знову стою перед червоною стіною вогню. Бачу грізні чорні постаті, бачу злісно втуплені у мене несамовито виблискуючі очі...

Ким є це дитя, Вовче? Ким є ця дівчинка?

Є моїм... - Геральт раптом запнувся. Відчула на плечах його міцні, тверді долоні. І раптом страх зник. Пропав без сліду. Червоний ревучий вогонь давав тепло. Тільки тепло. Чорні тіні були тінями друзів. Опікунів. Блискучі очі висловлювали цікавість. Турботливість. І тривожність...

Долоні Геральта застигла на її плечах.

Вона є нашим призначенням.

РОЗДІЛ ДРУГИЙ

Справді, немає огиднішого монстра, противного природі, ніж названий

відьмаком, бо це плід мерзеного чаклунства і диявольщини. Це лотри без честі, сумління і сорому, справжні творіння пекла, які мають бути туди забрані. Для таких як вони місця немає місця серед шанованих людей.

А їх Каер Морхен, де гніздяться ті негідники, де вони здійснюють свої огидні практики, має бути стертим з лиця землі, а його слід попелом і салітрою посипаний.

Анонім, Монструм, або описання Відьмака.

Нетерпимість і заобов'язання завжди були серед дурного простацтва і ніколи не будуть викорінені, бо такі самі вічні, як сама глупота. Там, де зараз випинаються гори, буде колись море, там, де зараз морські хвилі, колись буде пустеля. А дурість залишиться дурістю.

Нікодемус де Боот, Роздуми про життя, щастя і процвітання.

Трісс Мерігольд чхнуа в замерзлі руки, ворухнула пальцями і промурмотіла чародійську формулу. Її кінь, буланний мерин, натомість відреагував на закляття, пирскнув, пирхнув і повернув голову, дивлячись на чародійку сльозливим від холоду і вітру оком.

Маєш два виходу, старий – повідомила Трісс, натягуючи рукавицю. – Або звикнеш до магії, або продам селянам до плугу.

Мерин застриг вухами, бухнув паром з ніздрів і слухняно рушив вниз лісистим схилом. Чародійка зіщулилась у сідлі, намагаючись уникати вкритих інеєм гілок.

Закляття швидко подіяло, вона перестала відчувати холод у ліктях і на карку, зникло прикре відчуття холоду, припинивши горбитись і втягувати голову в плечі. Чари, що зігрівали її, також притлумили голод, який кілька годин смоктав шлунок. Трісс звеселіла, зручно всілась у сідлі і з більшим ніж до того зацікавленням почала оглядати околиці. З часу, коли вона втратила слід, їй вказувала напрям стародавня стіна гір, засніжені вершини яких виблискували золотом у ті рідкісні моменти, зазвичай уранці і перед заходом, коли через хмари пробивалось сонце. Зараз, коли вона була ближчою до гірського ланцюга, мусила бути обережною. Терени довкола Каер Морхену славились дикістю і неприступністю, а розколина у гранітній стіні, яка правила за напрямок, не була видною для недосвідченого ока. Досить було збочити в один з багатьох ярів чи ущелин, втратити увагу, щоб загубитися. Навіть вона, яка знала місцевість, знала дорогу і бачила, де проходи, не могла дозволити собі мить неувважності.

Ліс закінчився. Перед чародійкою простяглася широка, вкрита валунами долина, сягаюча урвищ на протилежному боці. Центром долини плинула Gwenllech, Ріка Білих Каменів, бурхливо піняво шумувала серед брил і принесених потоком стовбурів дерев. Тут, у верхів'ї, Гвенлехх була ще тільки прудким, хоч і широким струмком. Тут її було можна форсувати без труднощів. Нижче, в Каедвенні, в основній течії, ріка складала нездоланну перешкоду – була рвучкою і зробилась дуже глибокою.

Мерин, зайшовши у воду, пришвидшив кроки, явно прагнучи якомога швидше добратись до протилежного берега. Трісс злегка його стримувала – течія була низькою, сягаючи коневі тільки понад бабками, але кам'янисте дно було слизьким, а потік різкий і швидкий. Вода нуртувала і пінилась довкола ніг вершниць.

Чародійка подивилась на небо. Зростаючий холод і вітер могли тут, в горах, провіщувати заметіль, а перспектива зустріти ще одну ніч в печері чи скельній розколині її

не приваблювала. Вона могла, якби була змушена, продовжувати подорож і серед заметілі, могла знаходити дорогу телепатично, могла магічно зневразливити себе до холоду. Могла, якби була змушена. Але воліла не бути.

На щастя, Каер Морхен був близько. Трісс спрямувала мерина на плаский пагорб, на величезну купу каміння, вимиту колись льодовиком і струмками, виїхала у вузький перешийок серед скельних блоків. Стіни ущелини вирости вертикально, здавалось, що сходяться високо зверху, розділені вузькою рисою неба. Зробилось тепліше, бо виючий над скелями вітер не досягав сюди, не шмагав і не кусав.

Насип розширився, здіймаючись то вгору, то в долину, на велику, округлу, вкриту лісом низовину, що простягалась вздовж зубчатих скель. Чародійка, замість того, щоб легкодоступно зрізати, рушила прямо в хащі, у густу пущу. Сухе гілля затріщало під копитами. Мерин, змушений переступати через товсті повалені стовбури, заіржав, затанцював, затупав. Трісс натягнула віжки, шарпнула коня за волохате вухо і гидко вилаляла, злостиво кленучи його. Румак, дійсно створюючи враження присоромленого, пішов рівно і швидко, сам обираючи собі дорогу серед гушавини. Досить швидко вийшли на відкриту місцевість, виїхавши у русло струмка, який ледь виднівся на дні яру. Чародійка огледілась по сторонам. Швидко знайшла те, що шукала. Над яром, спертий на величезні брили, доземно лежав величезний стовбур, темний, голий, потемнілий від моху. Трісс під'їхала ближче, щоб упевнитись, що це справді Шлях, а не випадкове дерево, звалене бурею. Вона, однак, побачила вузьку невиразну стежку, що зникав серед лісу. Вона не могла помилитись – це точно був Шлях, оточуюча Каер Морхен найжачена перешкодами доріжка, на якій відьмаки тренувались швидкості бігу і контрою дихання. Дорога називалась Шляхом, але Трісс знала, що молоді відьмаки мали для неї свою назву: «Мордовня».

Пригнувшись до шиї коня, вільно проїхала під деревом. І тоді відчула, що вже біля фортеці. Якби не побачила упалою деревою, могла б її взагалі не побачити.

Бувала у Каер Морхені кілька разів і знала, що бачила там тільки те, що відьмаки хотіли їй показати. Трісс не була аж така наївна, щоб не бачити, що їй хотіли показати нікчемну частину того, що можна було побачити в Каер Морхені.

Після кількох хвилин їзди кам'янистим ущелиною струмка побачила Ущелину – ускок, створений над яром двома великими замшілими скелями, порослі покрученими, карликовими деревами. Пустила віжки. Буланий заіржав і схилився до води, яка тихо дзюркотіла серед каменів. Довго чекати не довелося. Тінь відьмака замаячила на скелі, хлопець стрибнув, не сповільнюючи бігу. Чародійка почула звук м'якої посадки, а за мить пізніше гуркіт каміння, глухий відголосок падіння і тихий крик. А радше скрик.

Трісс не роздумуючи зіскочила з сідла, скинула з плечей хутро і помчала схилом, видаючись вгору за коріння і гілки дерев. Видерлася на скелю імпульсивно, але послизнулась на хвої і впала на коліна біля скорченої на каменях постаті. Підліток схопився на ноги як пружина, блискавично відступив і звично вхопився за меч, закріплений на спині, але спіткнувся і впав між ялівцем і сосенками. Чародійка не встаючи з колін, дивилась на хлопця, відкривши рота від здивування.

Бо це зовсім був не хлопець.

З-під попелястої і нерівно підрізаної гривки дивились величезні смарагдово- зелені очі, домінуюча ознака на маленькому обличчі з вузьким підборіддям і злегка задертим носиком. В очах був переляк.

- Не бійся – сказала невпевнено Трісс.

Дівчинка ще ширше відкрила очі. Майже не задихалась і не виглядала спітнілою. Було ясно, що пробігала на Мордовані не один день.

Нічого не сталося?

Дівчинка не відповідала, замість того спритно встала, засичала від болю, перенесла тягар ваги на лівий бік, зіщулилась і помасувала коліно. Вона була одягнена в щось на кшталт шкіряного костюму, який був зшитий – а скоріше змитаний так, що при погляді на нього кожен кравець, що поважає своє ремесло, завив би з розпачу і жаху. Єдиним, що в її екіпіруванні виглядало досить новим і припасованим, були високі до колін чоботи, ремінь та меч. Вірніше, мечик.

Не бійся – повторила Трісс, далі не підводячись з колін. – Я почула, як ти впала, і хвилювалась, бо ти так мчала...

Послизнулась – буркнула дівчинка.

Нічого собі не ушкодила?

Ні. А ти?

Чародійка засміялась, спробувала встати, скривилась, вклякла, прошита болем, який відізвався у щиколотці. Всілась, обережно випроставши ноги, знову вилаялась.

Ходи сюди мала, допоможеш мені встати.

Я не мала.

Перепрошую. У такому разі хто ти?

Відьмачка!

Ха! Підійди і допоможи мен встати!

Дівчинка не ворухнулась з місця. Переступила з ноги на ногу, долоня у вовняній рукавичці без пальців бавилась ремнем меча, з підозрою поглядаючи на Трісс.

Не хвилюйся – усміхнулася чародійка. – Я не розбійниця, ні хтось подібний. Мене звати Трісс Мерігольд, їду до Каер Морхену. Відьмак знає мене. Не витріщай на мене очі. Я вітаю твою пильність, але будь розсудливою. Чи добралась би сюди, не знаючи дороги? Чи можна коли-неюудь зустріти на Шляху людську істоту?

Дівчинка припинивши вагатись, підійшла ближче, витягла руку. Трісс встала, трохи користуючись з допомоги. Бо не допомога була їй потрібна. Хотіла подивитись дівчинці в очі. І торкнутись її.

Зеленуваті очі малої відьмачки не несли жодного сліду мутації, та й дотик малої ручки не викликав легкого приємного поколювання, характерного для відьмаків. Шалене дитя, хоч і швидко бігало, хоч і бігало стежкою Мордовані з мечем за плечима, не було піддане Випробуванню Травами ані Змінами, цього Трісс була певна.

Покажи коліно, мала.

Не мала.

Перепрошую. Але якось же тебе звуть?

Маю. Я... Цірі.

Приємно познайомитись. Підійди ближче, Цірі.

Я в порядку.

Я хочу бачити, як виглядає те «нічого». Ах, так і думала. «Нічого» дивовижно нагадує подерті штани і здерту до живого м'яса шкіру. Стій спокійно і не бійся.

Не боюся... А-а-а!

Чародійка захихотіла, потерла об стегно долоню, що свербіла від закляття. Дівчинка зіщулилась, оглядаючи коліно.

Ого – сказала. – Вже не боляче! І діри немає... Це чари?

Вгадала.

Ти чарівниця.

Знову вгадала. Хоч зізнаюсь, хотіла б, щоб ти називала мене чародійкою. Щоби вже не помилятися, можеш називати мене на ім'я. Трісс. Ходи, Цирі. Внизу чекає мій кінь, поїдемо разом до Каер Морхену.

Повинна бігти – Цирі помотала головою. – Недобре перервати біг, бо тоді в м'язах робиться молоко. Геральт казав...

Геральт у замку?

Цирі замовкла, зціпила вуста, лупнула на чародійку з-під попелястого чубчика. Трісс захихотіла знову.

Добре – сказала. – Не буду питати. Таємниця є таємниця, правильно робиш, не зраджуєш його особу, яку майже не знаєш. Ходи. На місці побачу, хто є в замку, а кого немає. А м'язами не переймайся, знаю, як зарадити з молочною кислотою. О, ось і мій верховий. Допоможи...

Протягнула руку, але Цирі не потребувала допомоги. Уміло скочила у сідло, легко, не вагаючись. Мерин здригнувся, зляканий, затупав, аде дівчинка швидко схопила повіддя, заспокоїла його.

Даєш собі раду з кінями.

З усім даю собі раду.

Присунься ближче до луки – Трісс вклала стопу в стремено, вхопившись за гриву. – Дай мені трохи місця. І не вибий мені ока тим мечем.

Мерин, підбадьорюваний п'ятами, попростував ущелиною струмка. Проїхавши наступний яр, видряпався на округлий пагорб. Звідти побачили притулену до кам'яних обривів руїну Каер Морхену – частково зруйновану трапецію оборонного муру, рештки барбакану і брами, товстий тупий стовп донжону.

Мерин пирхнув і витягнув голову, переходячи рів залишками мосту. Трісс натягнула віжки. На неї саму черепи і кістяки, які лежали на дні, не справили враження. Вже їх бачила.

Їм це не подобається – відізвався раптом дівчинка. – Так не повинно бути. Померлих слід закопувати в землю. Під курганом. Правда?

Правда – підтвердила спокійно чародійка. – Я теж так вважаю. Але відьмаки розглядають той цвинтар як ... нагадування.

Нагадування чого?

На Каер Морхен – Трісс скерувала коня під потріскану аркаду – напали. Сталась кривава битва, в якій загинула переважна більшість відьмаків, вціліли тільки ті, яких в той час не було у замку.

Хто їх атакував? І для чого?

Не знаю збрехала. – То було дуже давно Цирі. Запитай про це у відьмаків.

Питала – буркнула дівчинка. – Але не захотіли мені розказувати.

Я їх розумію, подумала чародійка. Дитину вчили на Відмака, до того дівчинці не підданій мутаційним змінам не казали про такі справи. Не розповідалось таким дітям про різанину. Не лякали таку дитину перспективою того, що і вона може колись може почути про себе слова, які викрикували фанатики, що напали на Каер Морхен. Мутант. Потвора. Диявол. Проклята богами, противна природі тварюка. Ні, помислила, не дивувалась відьмакам, що не розповідали про це малій Цирі. І я теж про це не розкажу. Я, мала Цирі,

маю ще більшу причну, щоб мовчати. Бо я чародійка, а без допомоги чародіїв фанатики тобі б не захопили замку. Та й «гидкий пасквіль», тобто широко розповсюджений «Монструм», який збурих фанатиків і підштовхнуло їх до злочину, теж скоріше всього було анонімною справою якогось чародія. Але я, мала Цирі, не визнаю колективної відповідальності, не відчуваю пореби спокутувати названі події, які мали місце пів століття до мого народження. А скелети, які мають бути вічним нагадуванням, врешті стануть землею, розпадуться у прах і підуть у забуття, будуть віднесені з вітром, який неустанно шмагає схил...

- Вони не хочуть так лежати – раптом сказала Цирі. – Не хочуть бути символом, докором сумління чи застереженням. Так само не хочуть, щоб їх прах розвівав вітер.

Трісс підвела голову, почувши зміну в голосі дівчинки. Моментально відчула магічну ауру, пульсування і кров у скронях. Напружилась, але не озвалась ні словом, боячись перервати і втрутитись в те, що відбувається.

Звичайний курган – голос Цирі ставав щораз більш ненатуральний, металевий, холодний і злий. – Купка землі, яка заросте кропивою. Смерть має бляклі блакитні та холодні очі, а висота обеліску не має значення, не мають значення написи, які є на ньому вибиті. Хто може знати про це краще від тебе, Трісс Мерігольд, чотирнадцята з Пагорбу?

Чародійка заніміла. Бачила, як долоні дівчинки стислись на гриві коня.

Ти померла на Пагорбі, Трісс Мерігольд – промовив знову злий, чужий голос. – За чим сюди приїхала? Повертай, повертай негайно, а цю дитину, Дитя Старшої Крові, забери з собою, щоб віддати тим, кому належить. Зроби це, Чотирнадцята. Бо якщо не зробиш цього - помреш ще раз. Прийде день, в якому Пагорб нагадає про себе. Нагадає про себе братська могила та обеліск, на якому вибито твоє ім'я.

Мерин голосно заіржав, трясучи головою. Цирі раптом смикнулась, здригнулась.

Що сталось? – запитала Трісс, намагаючись володіти голосом.

Цирі відкашлялась, обома руками зачесала волосся, потерла обличчя.

Нн... нічого... - сказала вона. – Я втомилась, це тому... Тому заснула. Повинна бігти...

Магічна аура зникла. Трісс відчула раптову холодну хвилю, яка огорнула все тіло. Спробувала переконати себе, що це ефект власних згасаючих охоронних чарів, але знала, що це неправда. Поглянула догори, на кам'яний блок замку, що витріщався на неї чорними порожніми очницями бійниць. Відчула трепіт.

Кінь дзвенів підковами плитами двір. Чародійка швидко зістрибнула з сідла, подала Цирі руку. Користуючись контактом долоні, обережно вислала магічний імпульс. І була вражена. Бо не вічула нічого. Жодної реакції, жодної відповіді. І жодного опору. В дівчині, яка за мить до того випромінювала небувало сильну ауру, не було навіть сліду магії. Зараз це була звичайна, недоладно підстрижена і погано одягнена дитина.

Але дитя за хвилину до того не було звичайною дитиною.

Не мала часу задуматись над дивними подями. Почула брязкання окутих залізом дврей, які відкрились у темній глибині коридору з пооббиваного порталу. Вона скинула з плечей хутряну пелерину, зняла лисячу шапку, швидким рухом голови розпустила волосся – свою гордість і свій розвізнавальний знак – довге, виблискуюче золотом, пухнасте волосся кольору свіжого каштану.

Цирі зітхнула від подиву. Трісс усміхнулась, рада ефекту. Красиве, довге і розпущене волосся було рідкістю, знаком становища, статусу, знаком вільної жінки, самій

собі пані. Знаком жінки незвичайної – бо «звичайні» панни носили коси, «звичайні» заміжні ховали волосся під чепцями чи хустками. Пані виского роду, включаючи королев, зачісували і вкладали його. Войовниці стриглись коротко. Тільки друїдки і чародійки – і повії – парадували натуральними гривами, щоб підкреслити незалежність і свободу.

Відьмак з'явився як завжди несподівано, як завжди безшелесно, і як завжди невідомо відкіля. Став навпроти неї, високий, стрункий, зі схрещеними на грудях руками, з центром тяжкості переміщеним на ліву ногу, в положенні, з якого, як знала, міг атакувати за долю секунди. Цирі стала так само біля нього, в ідентичній позиції. У своєму карикатурному вбранні виглядала презабавно.

Вітаю у Каер Морхені, Трісс.

Вітаю, Геральте.

Він змінився. Виглядало, наче постарів. Трісс знала, що це біологічно неможливо – відьмаки старіли, звичайно, але занадто повільно, щоб звичайний смертний чи така молода, як вона, чародійка, могли зауважити зміну. Але вистачало одного погляду, щоб зрозуміти, що мутація могла стримати тільки фізичний процес старіння. Психічного не могла. Посічене зморшками обличчя відьмака була найкращим доказом цього. Трісс з відчуттям глибокої прикrostі відірвала погляд від очей біловолосого відьмака. Очей, у яких бачила дуже багато. Але вона не знайшла в них нічого з того, на що розраховувала.

Вітаю – повторив. – відчував, що захочеш приїхати.

Біля Геральта став Ескель, схожий на Вовка як брат, якщо не рахувати кольору волосся і довгого шраму, який спотворював щокую І наймолодший з відьмаків з Каер Морхену Ламберт, як завжди з негарною, глузливою гримасою. Веземіра не було.

Вітаю і просимо всередину – сказав Ескель. – Холодно, а дме так, ніби хтось повісився. Цирі, а ти чого тут? Тебе сюди не запрошували. Сонце ще високо, хоч його і не видно. Можна ще тренуватись.

Ого – труснула волоссям чародійка. – Видно подешевшала гречність у Відьмацькому Гнізді. Цирі перша привітала мене, привела до замку. Повинна мене супроводжувати..

Вона тут на вишколі, Мерігольд – скривився Ламберт в пародії на усмішці. Він завжди її так називав: «Мерігольд», без титулу, без імені. Трісс ненавиділа його. – Вона учень, не мажордом. Привітання гостей, навіть таких милих, як ти, не належить до її обов'язків. Пішли, Цирі.

Трісс злегка ворухнула плечима, вдаючи, що не бачить заклопотаних поглядів Геральта і Ескеля. Промовчала. Не хотіла ставити їх у ще більш незручне положення. А особливо не хотіла, щоб вони зрозуміли, як їй сильно цікавить і зачаровує ця дитина.

Відведу твого коня – запропонував їй Геральт, беручись за поводдя. Трісс тихцем підсунула руку і долоні їх зустрілися. Очі теж.

Піду з тобою – повільно сказала. – Маю в яких кілька дрібничок, які будуть мені потрібні.

Ти недавно прикро вразила мене – буркнув він коли вони зайшли до стайні.

Я на власні очі бачив твій шикарний надгробок. Обеліск присвячений твоїй героїчній смерті в битві при Соддені. Тільки недавно до мене дійшли звістки, що це була помилка. Не можу зрозуміти, як було можна тебе з кимось сплутати.

Це довга історія – відповіла. – Розкажу, коли буде можливість. А прикрі враження прошу вибачити.

Не маю чого вибачати. Останнім часом маю мало приводів для радості, а тоді, коли дізнався, що ти жива, важко порівняти з якимсь іншим. Хіба тільки з тим моментом, коли побачив тебе сам.

Трісс відчула, як в ній щось запекло. Страх перед зустрічєю з біловолосим відьмаком усю дорогу боровся у ній з надією на зустріч. А потім побачила його втомлене, постаріле обличчя, ті всевидячі хворі очі, слова, холодні і зважені, ненатуральний спокій, але все таки жевріючі почуття...

Вона кинулась йому на шию, відразу, без сумнівів. Схопила його долоню, рвучко поклала собі на шию, під волосся. Мурашки пробігли її плечима, прощита таким захватом, що вона мало не скрикнула. Щоб заспокоїтись і стримати крик, знайшла вустами його уста, припала до них. Тремтіла, сильно притискаючись до нього, створюючи і посилюючи в собі захват, забуваючись дедалі більше.

Геральт не забувся.

Трісс. Будь ласка.

Ох, Геральте... Так довго...

Трісс – він делікатно відсторонився – Ми не самі... Вони йдуть.

Вона подивилась на вхід. Тіні відьмаків, що підходили, з'явилися тільки через мить, а їх кроки вона почула ще пізніше. Хоч її слух, який вона, до речі, вважала чутливим, з Відьмаковим конкурувати не могла.

Трісс, дитинко!

Веземір!

Так, Веземір був справді старим. Хто зна, чи не старшим ніж Каер Морхен. Але він йшов до неї швидким і енергійним кроком, його рукостискання було міцним, а долоня сильною.

Я щасливий, що знову бачимось, дитинко.

Поцілуй мене. Ні, не в руку, мала чарівнице. У руку будеш мене цілувати коли лежатиму на смертному одрі. Що певно скоро настане. Ох, Трісс добре, що приїхала... Хто мені вилікує, якщо не ти?

Вилікувати, тебе? Від чого? Хіба що від щенячих жестів! Забери руки з мого заду, старий, бо підпалю твою сиву бороду!

Вибач. Буду пам'ятати, що вже виросла, що вже не можу брати тебе на коліна і погладити. Щодо мого здоров'я... Ох, Трісс, старість не радість. Ламає у кістках, так, що вити хочеться. Допоможеш старому, дитинко?

Допоможу – чародійка звільнилась з медвежих біймів, подивилась на супроводжуючого Веземіра відьмака. Той був молодий, здавався ровесником Ламберта. Носив коротку чорну

бороду, яка, однак, не приховувала віспинок. Це було досить незвично, бо для відьмаків була властива висока опірність до хвороб.

Трісс Мерігольд, Кoen – познайомив їх Геральт. – Кoen ночує з нами першу зиму. Походить з Півночі, з Повіссу.

Молодий відьмак вклонився. Мав незвично ясні, з жовто-зеленою райдужною оболонкою, очі, а порізані червоними ниточками зіниці вказували на тяжкий, клопіткий перебіг мутації очей.

Ходім, дитинко – сказав Веземір, беручи її під руку. – Стайня не місце для привітання гості. Але ми не могли дочекатися.

На подвір'я, на захищеній від вітру ділянці стіни, Цирі тренувалась під керівництвом Ламберта. Спритно балансуючи на підвішеній на ланцюгах балці, атакувала мечем шкіряний мішок, оплетений ремнями так, щоб імітувати тулуб людини. Трісс затрималась.

Погано! – верещав Ламберт. – Занадто близько підходиш! І не дій наосліп! Кажу, самим кінцем меча, на сонну артерію! Де у гуманоїда сонна артерія? На тім'ї? Що з тобою робиться? Зберися, князівно!

Ха, подумала Трісс. Адже це справді не легенда. Це вона. Добре, що здогадалась. Вирішила атакувати не зволікаючи, не даючи відьмакові втекти.

Відоме Дитя Несподіванка? – спитала, вказуючи на Цирі. – Як бачу, ви активно взяли за сповнення бажань долі і призначення? Однак ви сплутали казки, хлопці. У байках, які мені оповідали, пастушки і сирітки ставали князівнам. А ти, як бачу, з князівни робиш відьмачку. Вам не здається, що це надто сміливий план?

Веземір поглянув на Геральта. Біловолосий відьмак мовчав, мав незворушне обличчя, навіть здриганням повіки не зреагувавши на німе прохання про підтримку.

Все не так, як думаєш – відкашлявся старий. – Геральт привіз її сюди ще минулої осені. Вона немає нікого, крім... Трісс, як ти не віриш у призначення, коли...

Який стосунок має призначення до вимахування мечем?

Вчимо її мечу – тихо сказав Геральт, повертаючись від неї, дивлячись просто у вічі – Бо чого нам її вчити? Більше нічого не вміємо. Призначення чи ні, Каер Морхен зараз її дім. Принаймні на якийсь час. Тренування і фехтування забавляють її, підтримують здоровою і в кондиції. Дозволяє забути про трагедію, яку пережила. Тут зараз її дім, Трісс. Вона не має іншого.

Безліч цинтрійців – чародійка витримала погляд – втекли після поразки до Вердену, до Бругте, до Темерії, на Острови Скелліге Серед них є вельможі, барони, лицарі. Друзі родичі... які також формально... є підданими цієї дівчинки.

Друзі та родичі не шукали її після війни. Не знайшли її.

Бо не їм була призначена? – усміхнулась до нього, не щиро, але дуже гарно. Найкраще, як уміла. Не хотіла казати у такому тоні.

Відьмак стеноу плечами. Трісс, яка трохи його знала, натомість змінила тактику, змінивши аргументи.

Знову подивилась на Цирі. Дівинка, яка ступала по колоді, виконала швидкий напівоберт, легко сікнула, негайно відскочивши. Вражений манекен заколихався на мотузці.

Ні, нарешті! – крикнув Ламберт. – нарешті зрозуміла. Повернись назад і повтори. Хочу упевнитись, що це не випадковість!

Той меч – Трісс повернулась до відьмаків – виглядає гострим. Балка виглядає слизькою і нестабільною. А вчитель виглядає на ідіота, який пригнічує дівчинку криком. Не боїтесь нещасного випадку? А може вважаєте, що призначення захистить дитину від цього?

Цирі близько пів року практикувалась без меча – сказав Коен. – Вміє рухатись. А ми вважаємо, що...

Бо це її дім – закінчив Геральт тихо, але твердо. Дуже твердо. Тонем, який закінчив дискусію.

Ну, власне про те і мова – глибоко зітхнув Веземір. – Трісс, ти певно втомлена Голодна?

Не заперечую – відповіла, припинивши ловити поглядом очі Геральта. – Щиро кажучи, падаю з ніг. Останню ніч на шляху я спала у напіврозваленій пастушачому курені, закопавшись у соломі і персті. Ущільнила халупу чарами, якби не це, точно б закоцюбла. Марю про чисту постіль.

Пообідаєш з нами. Зараз. А потім добряче виспишся і відпочинеш. Ми приготували для тебе найкращу кімнату, ту у вежі. І встановили там найліпше ліжко, яке було в Каер Морхені.

Дякую – Трісс злегка усміхнулась. У вежі, подумала. Добре, Веземіре. Сьогодні можна у вежі, якщо так розходиться на умовностях. Можу спати у вежі, у найкращому ліжку з усіх ліжок у Каер Морхені. Хоча хотіла б з Геральтому у найгіршому.

Ходімо, Трісс.

Ходімо.

Вітер постукував віконницями, ворущачи рештками побитого мілля гобелену, яким утеплювали вікно. Трісс лежала у найкращому ліжку у всьому Каер Морхені, серед суцільної темряви. Вона не могла заснути. І справа була не в тому, що найкраще ліжко Каер Морхену було пам'ятником, що розпадався. Трісс тяжко задумалась. А всі її думки, що турбували її, обертались довкола одного питання.

Для чого її викликано до замку? Хто це зробив? Для чого? З якою метою? Хвороба Веземіра не могла бути нічим іншим, як приводом. Веземір був відьмаком. Те, що одночасно столітнім дідом, не мало значення, його здоров'ю могли позаздрити значно молодші. Якби ще виявилось, що старця дзьобнула дзьобом мантикора чи покусав вовкулака, Трісс повірила б, що її викликала до нього. Але «болючі кістки»? Гідне сміху. Ламкість у кістках, не надто оригінальна скарга у завжди холодних мурах Каер Морхену, Веземіра би вилікували відьмацьким еліксиром або ще простіше: міцна житня горілка, застосована в рівних пропорціях зовні і всередину. Він би не потребував чародійки, її заклять, фільтрів і амулетів.

Так хто її викликав? Геральт?

Трісс кидалась у ліжку, відчуваючи хвилю тепла, яка охопила її. І відчуття гніву і злості. Тихо вилаялась, копнула перину, обернулась на бік. Старовинне ліжко заскрипіло, затріщало в з'єднаннях. Не володію собою, подумала. Поводжу себе як дурна кобилка. Або ще гірша – як недоласкана стара діва. Не можу навіть думати логічно.

Вилаялась знову.

Звичайно, що це не Геральт. Без емоцій, мала, без емоцій, згадай собі його міну, там у стайні. Бачила вже такі міни, мала, бачила, не дури себе. Дурні, знічені, заклопотані міни чоловіків, які хочуть забути, які шкодують, які не хочуть пам'ятати того, що сталося, не хочуть повертатись до того, що було. Боги, мала, не дури себе, що цього разу інакше. Ніколи не буває інакше. І ти про це знаєш. Бо маєш немалий досвід, мала.

Якщо мова йшла про статеве життя, Трісс Мерігольд мала право вважати себе типовою чародійкою. Почалось все від квасного забороненого плоду, у якій занурилась попри суворі правила академії і заборони майстрині, у якої практикувалась. Потім прийшла самотійність, свобода і шалений проміскуїтет, який закінчився, як то зазвичай буває, гіркотою, розчаруванням і огидою. Настав довгий період самотності і відкриття, що для втамування стресів і розрядки напруги, непотрібний хтось, хто вважатиме себе її паном і повелителем одразу після того, як перевертається на спину і втирає піт з чола. Що для заспокоєння нервів існує способи менш клопіткі, які тим більше не загиджують рушники кров'ю, не пердять під ковдрою і не вимагають сніданку. Потім прийшов короткий і забавний період захоплення власною статтю який закінчився висновком, що бруд, вітри і зажерливість зовсім не є виключною прерогативою чоловіків. Врешті, як всі без виключення магів, Трісс перейшла на розваги з іншими чародіями, спорадичні і нервуючі своїм холодним, технічним і майже ритуальним перебігом.

І тоді з'явився Геральт з Рівії.

Відьмак, що вів неспокійне життя, поєднаний дивним, неспокійним і бурхливим зв'язком з Єнніфер, її сердечною приятелькою.

Трісс слідувала за ними і заздрила, хоч здавалось, що не має чому заздрити. У очевидний спосіб зв'язок робив нещасливими обох, вів їх просто до знищення, болю і всупереч логіці ... тривав. Трісс не розуміла цього. І це зачаровувало її. Зачаровувало до тієї міри, що...

Вона спокусила відьмака, трохи допомігши собі магією. Потрапила на сприятливий час. У момент, коли він і Єнніфер посварились і знову різко розійшлися. Геральт потребував тепла і хотів забути.

Ні, Трісс не прагнула відібрати його у Єнніфер. Насправді, вона більше потребувала друга, аніж він. Але короткий зв'язок з відьмаком не розчарував її. Знайшла те, чого шукала – емоції у вигляді почуття провини, страху і болю. Його болю. Пережила ті емоції, перейнялась, і не змогла забути про нього, коли розлучились. А що таке біль, зрозуміла недавно. У момент, коли несамовито запрагла бути з ним знову. Коротко, на мить – але бути. Але зараз була так близько...

Трісс стисла долонь у кулак вдарила ним у подушку. Ні, подумала, ні. Не будь дурною, мала. Не думай про це. Думай про...

Для Цирі? Так і є... Так. Це і справжня причина її візиту до Каер Морхену. Попелясто волоса дівчинка, з якої у Каер Морхені хочуть зробити Відьмака. Вірніше,

відьмачку. Мутантку. Машину для вбивства, таку, як вони самі.

Це ясно, подумала вона, раптом знову відчувши раптове збудження, цього разу однак іншого роду. Це очевидно. Хочуть мутувати дівчинку, піддати її Пробі Травами і Змінами але не знають, як це зробити. Зі старих живий тільки Веземір, а Веземір був тільки вчителем фехтування. Прихована у підвалах Каер Морхену Лабораторія, запилюжені бутлі легендарних еліксирів, алембики¹⁰, печі і реторти... Жоден з них не знав, як тим користуватись. Бо незаперечним є те, що мутагенні еліксири створив у древні часи якийсь чародій-ренегат, а інші чародії роками пізніше вдосконалили їх, роками магічно контролюючи процес Змін, яким піддавались діти. І в якийсь момент ланцюг обірвався. Забрало магічних знань і вмінь. Відьмаки мали зілля і Трави, мали Лабораторію. Знали рецепт. Але не мали чародія.

Хто зна, може й пробували? Давали дітям декоти, приготовані без вживання магії? Здригнулась при думці, що могло відбуватись з тими дітьми.

А тепер, подумала, хочуть змутувати дитину, але не вміють. А це може означати... Це може означати, що я можу отримати прохання про допомогу. А потім побачити те, чого жоден живий чародій не споглядав, дізнаюсь те, чого жоден з живих чародіїв не пізнав. Легендарні Трави і зілля, утримувані в найглибшому секреті таємничі вірусні культури, сумнозвісні загадкові рецепти...

І це я дам попелястоволосому дитяткові еліксири, буду спостерігати мутаційні зміни, буду на власні очі бачити, як... як попелястоволосе дитя помирає.

О, ні, Трісс знову здригнулась. Ніколи. Не такою ціною.

Зрештою, подумала, може я знову дарма зраділа. Може й не про це мова. За вечерею ми говорили, пліткували про те, про се. Кілька разів намагалась спрямувати дискусію на Дитя Несподіванку, без результатів. Зразу змінювали тему.

Вивчала їх. Веземір був скутий і заклопотаний, Геральт неспокійний, Ламбер і Ескель штучно веселий і балакучий, Коен такий природний, що аж неприродний. Щирою і відвертою була тільки Цирі, рум'яна від холоду, розпатлана, щаслива і сказано ненажерлива. Вони їли пивний суп, густий від грінок і сиру, а Цирі здивувалась, що не подали гриби. Вони пили сидр, але дівчинка отримала воду, чим була здивована і збриджена.

Де салат, верескнула раптом, а Ламберт скривився гостро і наказав зняти лікті зі столу.

Грибки й салат. У грудні?

Зрозуміло, подумала Трісс. Її годують тими легендарними печерними сапрофітами, не відомими науці гірськими травами, напувають знаменитими настоянками з таємного зілля. Дівчинка розвивається швидко, набирає сатанинської, відьмачої кондиції. У природний спосіб, без мутації, без ризику, без гормональної революції. Але чародійка не могла того бачити. Для чародійки це секрет. Нічого мені не повідали, нічого мені не сказали.

Бачила, як ця дівчинка бігала. Бачила, як танцювала з мечем на балці, гнучка і швидка, повна повна танцівничої, котячої грації, рухалась, як акробатка.

Мушу, подумала, я конче мушу побачити її голою, пересвідчитись, як розвинулась

під впливом того, чим її тут годують. А якби так вдалось знайти і вивезти звідси зразки «грибків» і «салату»? Ну, ну...

А довіра? Чхала на вашу довіру, відьмаки. У світ є рак, є чорна віспа, правець та лейкемія, алергії, є синдром раптової смерті немовлят. А ви ваші «грибки», з яких можливо вдалось би створити, ліки, що рятуватимуть життя, ховаєте від світу. Тримаєте в секреті навіть переді мною, якій виказуєте приязнь, шану і повагу. Навіть я не можу побачити не тільки Лабораторію, але й навіть чортових грибків!

Для чого ж мене викликали? Мене, чародійку?

Магія!

Трісс захихотіла. Ха, подумала, маєте! Цирі напустила вам такого ж страху, як і мені. «Від'їхала» в сон наяву, почала віщувати, пророкувати, виділяти ауру, яку ви відчуваєте майже так само добре, як я. Рефлекторно «сягнула» за чимось психокінетичним, або силою волі вигнула олов'яну ложку, втупившись у неї за обідом. Відповідала на питання, які задавали подумки, а може й на такі, яких навіть подумки боялись задавати. І охопив вас страх.

Зрозуміли, що ваша Несподіванка є ще більш несподіваною, ніж вам здавалося. Зрозуміли, що маєте у Каер Морхені Вітік.

Що не дасте собі раду без чародійки.

А не мають ні одної приязної чародійки, якій могли би довіряти. Крім мене і ...

І крім Єнніфер.

Вітер завив, застукав віконницями, підняв гобелена. Трісс Мерігольд обернулась навznak, і почала замислено гризти ніготь великого пальця руки.

Геральт не запросив Єнніфер. Запросив мене. Знати б чому...

Чому...

Чому ти не прийшов сюди до мене? – тихо скрикнула у темряву, збуджена і зла.

Їй відповів виючий серед руїн вітер.

Ранок був сонячний, але страшенно холодний. Трісс прокинулась змерзлою, невиспана, але заспокоєна і впевнена. Вона зайшла в залу останньою. Її зусилля були гідно винагороджені поглядами, що оцінили її зусилля – змінила дорожнє вбрання на ефектну, але просту сукню, уміло вжила магичні пахощі і не магичну, але дуже дорогу косметику. З'їла кашу, обговорюючи з відьмаками мало важливі та банальні теми.

- Знову вода? – раптом забурчала Цирі, зазираючи до кубка. – Мені терпнуть від води зуби! Я б попила соку! Того синього!

- Не горбся – сказав Ламберт, краєм ока зиркаючи на Трісс. – І не витирай рота рукавом! Закінчуй їсти, час тренуватись. Дні щораз коротші.

Геральте – Трісс закінчила вівсянку. – Цирі вчора впала на Шляху. Нічого страшного, але винне те блазенське вбрання. Це все зле припасоване і заважає її рухам.

Веземір відкашлявся, подивився набік. Ага, подумала чародійка, значить, то твій виріб, майстре меча. Факт, курточка Цирі виглядає так, ніби її скроєно мечем, а зшито наконечником стріли.

Дні й справді щораз коротші – підвелась, не дочекавшись відповіді. – Але сьогодні скоротимо його ще більше. Цирі, закінчила? Дозволь мені. Зробимо необхідні виправлення в твоєму вбранні.

Вона бігає в цьому рік, Мерігольд – гнівно прорік Ламберт. – І все було добре, допоки...

Допоки не з'явилась тут баба, яка дивитись не може на негарний і не підігнаний одяг? Маєш рацію, Дамберте. Але баба з'явилась і зруйнувала порядок, надійшов час великих змін. Ходи, Цирі.

Дівчинка завагалась, подивилась на Геральта. Геральт згідливо кивнув головою, усміхнувся. Гарно. Так, як було усміхався колись, тоді, коли...

Трісс відвела погляд. Та усмішка була не для неї.

Кімнатка Цирі була точною копією жител відьмаків. Була так як і вони, позбавлена оздоблення і меблів. Тут не було практично нічого крім збитих з дошок ліжка, столика і скрині. Стіни і двері квартир відьмаків декорували шкурами убитих під час полювань звірів – оленів, рисів, вовків, навіть росомах. На дверях кімнатки Цирі натомість висіла шкура велетенського щура з огидним лускатим хвостом. Трісс поборолася у собі бажання зірвати смердюче паскудство і викинути його у вікно.

Дівчинка, стоячи коло ліжка, вичікувально дивилась на неї.

Спробую – сказала чародійка – трохи ліпше припасувати це твоє... вбрання. Я завжди мала нахил до крою і шиття, маю дати собі раду і з цієї шкурою цапа. А ти, відьмачко, мала колись в руці голку? Навчено тебе ще чого небудь, крім дірвання мечем мішків з сіном?

Як я була на Заріччі, в Кагені, то мусила прясти – сказала неохоче Цирі. – Шиття мені не давали, бо тільки псувала льон і марнувала нитки, все треба було пороти. Сташно нудно було це прядіння, ей!

Факт – захихотіла Трісс. – Важко знайти щось нудніше. Я теж ненавиділа прясти.

А мусила? Я думала, що... Але ти чарів... Чародійка. Ти ж все можеш начарувати? Ту гарна сукенку... вичарувала собі?

Ні – усміхнулась Цирі. – Але і не робила її власноруч. Я так гарно не зможу.

А моє вбрання як зробиш? Вичаруєш?

Не маю такої потреби. Зроблю магичну голку, якій додам закляттям трохи енергії. А якщо буде треба...

Трісс повільно просунула долоню до розшарпаної дірки на рукаві курточки, промовила закляття, одночасно активізуючи амулет. Дірка зникла без сліду. Цирі радісно писнула.

Це чари! Ти зачарувала куртку! Ха!

Тимчасово, поки пошиємо просту, але порядну. Ну, а зараз, моя панно, знімай все,

переодягнись у щось інше. Це не твій єдиний одяг?

Цирі помотала головою, підняла віко скрині показала вицвілу вільну льняну сукню, бурий каптанчик, льняну і вовняну сорочки, яка нагадувала покутну мішковину.

Це моє - повідомила. - В цьому сюди приїхала. Але зараз я цього не ношу. Це бабські речі.

Розумію – скривилась глузливо Трісс. – Бабське чи ні, але зараз мусиш у це переодягтися. Ну, живо роздягайся. Дозволь, допоможу... Холера! Що це? Цирі?

Плечі дівчинки вкривали великі, підплилі кров'ю синці. Більшість з них вже пожовкли, частина були свіжими.

Що це, в дідька? – повторила гнівно чародійка. – Хто тебе так побив?

Це? – Цирі зиркнула на плечі, ніби здивована кількістю синців – А, це... Це вітряк. Була заповільною.

Бляха, що за вітряк?

Вітряк – повторила Цирі, піднімаючи на чародійку свої великі очі. – Це є такий... Ну... Я на ньому вчуся уникати атаки. Він має лапи з киями і крутиться, і махає тими лапами. Треба швидко скакати і швидко ухилитися. Треба мати лефлекс¹¹. Як що немає лефрексу, то вітряк вдарить києм. Спочатку той вітряк мене постійно лупцював. Але тепер...

Знімай леггінси і сорочку. О Боже милий! Дівчинко! Ти взагалі можеш ходити? Бігати?

Обидва стегна і ліва сідниця були чорно гранатові від синців і набряків. Цирі здригнулась і засичала, сахнувшись від долоні чародійки. Трісс вилаялась червонолюдською, дуже шпетно.

- Це теж вітряк? – спитала, намагаючись залишатись спокійною.

- Це? Ні. О, це не вітряк. – Цирі байдуже продемонструвала вражаючий синець на гомілці, нижче лівого коліна. – А це інше. То маятник. На маятнику я треную рухи з мечем. Геральт сказав, що я дуже добра на маятнику. Каже, що маю той, ну... Чуйку. Маю чуйку.

- А якщо не вистачить чфйки – скрипнула зубами Трісс – тоді, як припускаю, маятник тебе вдарить?

- Ну певно – підтакнула дівчина, дивлячись на неї і явно дивуючись її невігластву. – Вдарить, і ще як.

- А тут? На боці? Що це було? Ковальський молот?

Цирі засичала від болю і почервоніла.

Впала з гребеня.

... а гребінь тебе вдарив – докінчила Трісс, яка щораз важче панувала над собою. Цирі пирхнула.

Як гребінь може вдарити, якщо вкопаний у землю? Не може! Просто впала. Виконувала пірует у стрибку і мені не вийшло. Від того цей синець. Бо я вдарилась об стовп.

І лікувалась два дні? Маєш клопіт з диханням? Болить?

Зовсім ні. Коен помасував мене і знову всадовив на гребінь. Так треба, розумієш? Інакше схопиш страх.

Що?

Схопиш страх – повторила гордо Цирі і відкинула з чола попелясту гривку. – Не розумієш? Навіть якщо щось станеться, то треба одразу знову на снаряд, бо інакше будеш боятись, а якщо будеш боятись, то вправа ніколи не вийде. Відступати не можна. Геральт так сказав.

Мушу запам'ятати цю максиму – процідила чародійка. – Так само, що вона походить саме від Геральта. Це незлий рецепт на життя, тільки я не впевнена, чи результативний на всі випадки. Але досить легко реалізований чужим коштом. Так значить, не можна відступати? Хоча і кидано тебе, і бито в тисячу способів, ти маєш встати і тренуватись далі?

Певно що. Відьмак не боїться нічого.

Справді? А ти, Цирі? Нічого не боїшся? Щиро відповідай.

Дівчинка відвернула голову, закусила губу.

А ти нікому не скажеш?

Не скажу.

Найбільше я боюся двох маятників. Двох одразу. І вітряка, але тільки тоді, коли він швидко запущений. І є ще другий тягар, бо я до цього часу мушу з тією, ну... з стра... Страхуванням. Ламберт сказав, що я чмо і невдаха, але це зовсім неправда. Мені Геральт сказав, що маю трохи інакший центр важкості, бо є дівчинкою. Просто мушу більше тренуватись, зібачи що... Хочу тебе про щось спитати. Можу?

Якщо ти занаєшся на магії і на закляттях... Якщо вмієш чарувати... Чи могла б ти зробити так, щоб я була хлопцем?

Ні – відрізала Трісс льодяним тоном. – Не могла б.

Гм.. – мала Відьмачка явно стривожилась.

А чи ти могла б принаймні...

Принаймні що?

Чи могла б ти зробита так, щоб я не мусила... - Цирі залилась рум'янцем. – Скажу на вухо.

Кажі – Трісс нахилилась. – Слухаю.

Цирі, почервонівши ще більше, наблизилась обличчя до каштанового волосся чародійки.

Трісс рвучко випросталась, а її очі запалали.

Сьогодні? Зараз?

Ага.

Холера ясна і чортова! – вереснула чародійка і копнула стілець так, що він з гуркотом вдарився об двері, скинувши шурячу шкіру. – Зараза, мор, проказа і сифіліс! Думаю, що я позабиваю тих клятих дурнів!

Заспокойся, Мерігольд! – сказав Ламберт. – Ти абсолютно нездорово і безпричинно розхвилювалась.

Не повчай мене! – І припини звертатись до мене «Мерігольд»! А найкраще буде, якщо вагалі замовкнеш. Не до тебе говорю. Веземіре, Геральте, чи бачив хтось з вас, як ця дитина страшно замордована? Вона не має на тілі жодного здорового місця!

Дитинко – поважно сказав Веземір. – Не дай себе поглинути емоціям. Ти виховувалась інакше, звикла до іншого виховання дітей. Цирі походить з Півдня, там дівчаток і хлопців виховують цілком однаково, без жодної різниці, так як серед ельфів. На поні її всаджено, коли мала п'ять років, а коли мала вісім їздила на полювання. Її навчено користуватись луком, способом, мечем. Для Цирі синець не новина...

Не розповідайте мені дурниць – зачервонілась Трісс. – Не вдавайте дурних. Це не поні, не верхова їзда, чи сани. Це Каер Морхен! На тих ваших вітряках і маятниках, на вашій Мордовані поламали кістки і поскручували собі карки десятки хлопців, міцні та загартовані волоцюги, схожих на вас, зібраних по дорогах, і витягнених з канав. Жилавих, добре навчених коротким життям зірвиголів і гультяїв. Які шанси має Цирі? Навіть вихована на Півдні, навіть по-ельфійськи, навіть під рукою такої ірод-баби, як Левиця Каланте, ця мала була і є князівною. Ніжна шкіра, дрібна будова, легкий кістяк... Це дівчинка! Що ви хочете з нею зробити? Відьмака?

Ця дівчинка – тихо і спокійно відізвався Геральт – ця делікатна і дрібна князівна вижила у різанині в Цинтрі. Полишена тільки сама на себе прокладала собі дорогу через когорти Нільфгаарду. Зуміла прослизнути поміж гарцюючими повсюдно мародерами, які грабували і мордували все живе. Протрималась два тижні в лісах Заріччя цілком сама. Бродила протягом місяця з групою втікачів, тяжко гаруючи на рівних з усіма і разом з усіма голодуючи. Майже півроку працювала на ріллі і при знаряддях, прийнята у хлопській родині. Повір мені, Трісс, життя дало їй досвід, навчило її та загартувало не гірше, ніж подібних до нас гультяїв, зібраних до Каер Морхену з путівців. Цирі не слабша від нам подібних, небажаних виродків, підкинених відьмакам у корчмах як кошенят, у плетених кошиках. А її стать? Яке це має значення?

Ти ще питаєш? Ще смієш про це питати? – крикнула чародійка. – Яке це має значення? А таке, що дівчина, не схожа на вас, має свої власні дні! І дуже важко це переносить! А ви хочете, щоб вона випльовувала легені на Мордовані і на якихось холерних вітряках!

Хоч і зла, Трісс отримала розкішне задоволення при вигляді збаранілих мін молодих відьмаків і раптово відвислої щелепи Веземіра.

Навіть не здогадувались – кивнула головою зі спокійним, занепокоєним, лагідним виразом. – Вихователі від сьомої болісті. Вона соромилась сказати вам про те, бо навчена, що про такі випадки не говориться з чоловіками. І соромиться слабкості, болю, того, що є не така вправна. Чи хто-небудь з вас про це подумав? Зацікавився тим? Чи спробував зрозуміти, що з нею не так? А може вона перший раз у житті кровила тут у вас, у Каер Морхені? І плакала ночами, не знаходячи в нікого співчуття, розради, чи навіть розуміння? Чи хтось з вас взагалі про це подумав?

Припини, Трісс – тихо зойкнув Геральт. – Досить. Донесла те, що ти хотіла донести. А може більше, ніж хотіла.

Холера би це взяла – вилаявся Коен. – Добрими ж ми дурнями виявились. Ех, Веземіре, що ти...

Замовчи - буркнув старий відьмак. – Нічого не кажи.

Найменш очікувано вчинив Ескель, який встав, підійшов до чародійки, і низько нахилившись взяв її долоню і з повагою її поцілував. Вона швидко відсмикнула руку. Не для

того, щоб продемонструвати злість і роздратування, але щоб перервати приємну, проникаючу наскрізь вібрацію, викликану доторком Відьмака. Ескель емонував сильно. Сильніше, ніж Геральт.

Трісс – промовив, заклопотано тручи паскудний шрам на щоці. – Допоможи нам. Просимо про це. Допоможи нам, Трісс.

Чародійка подивилась йому в очі, стиснула вуста.

У чому? В чому я маю допомогти вам, Ескелю?

Ескель знову потер шрам, подивився на Геральта. Біловолосий відьмак кивнув головою, закривши очі долонею. Веземір голосно закашляв.

У той момент скрипнули двері, до зали зайшла Цирі. Кашель Веземіра змінився чимось на кшталт задушливого, голосного вдиху. Ламберт вікрив рота. Трісс стримала хихотіння.

Цирі, підстрижена і причесана, йшла до них дрібними кроками, обережно підтримуючи темно-синю сукенку, яка, хоч і вкорочена і припасована, мала сліди везення у в'юках. На шиї дівчинки блищав другий подарунок від чародійки – чорна змійка з лакованої шкіри з рубіновим очком та золотою пряжкою. Цирі зупинилась перед Веземіром. Не знаючи, що робити з руками, вона запхала великий палець за пасок.

Я не можу сьогодні тренуватись – вирекла спокійно і неспішно, у повній тиші – тому що я... Я...

Подивилась на чародійку. Трісс підморгнула до неї, кривляючись до неї так, як задоволена бешкетом, ворухнула устами, підказуючи вивчені фрази.

Нездорова! – закінчила Цирі голосно і гордо, задираючи носа ледь не до стелі.

Веземір знову закашляв. Але Ескель, любий Ескель, не втратив голови, ще раз повівшись так, як треба.

Звичайно – сказав повільно, усміхаючись. – Зрозуміло і правильно, що заняття буде припинено до часу виздоровлення. Теоретичні лекції теж скоротимо, а якщо ти погано почуваєшся, то і їх відкладемо. Якщо потребуватимеш медикаментів чи...

Я цим займуся – втруtilась так само вільно.

Ага... - Цирі тільки зараз злегка зарум'янилась, подивилась на старого Відьмака. – Вуйку Веземіре, я попросила Трісс... Це значить пані Меригольд, що... Для... Ну, щоб вона з нами залишилась. Довше. Довго. Але Трісс сказала, що ти мусиш погодитись. Вуйку Веземіре! Погодься!

Погоджуюсь... - прохрипів Веземір. – Звичайно, що я погоджуюсь...

- Ми дуже раді – Геральт тільки зараз забрав долоню з обличчя. – Ми дуже раді, Трісс.

Чародійка повільно кивнула головою в його бік і невинно стріпнула віями, накручуючи на палець каштанове пасмо. Геральт мав кам'яне обличчя.

Дуже гарно і розумно вчинила, Цирі – сказав – запронувавши пані Меригольд подовше гостювати у Каер Морхені Я пишаюсь тобою.

Цирі почервоніла, широко усміхнувшись. Чародійка дала їй заздалегідь умовлений знак.

- А тепер – повідомила дівчинка, ще вище задираючи носа – я залишаю вас самих, бо певно мусите обговорити з Трісс різні ваші справи. Пані Мерігольд, вуйку Веземіре, панове... Я прощаюсь. Поки що.

Вона граціозно присіла у реверансі, після чого вийшла з зали, повільно і гідно ступаючи сходами.

- Холера – перервав тишу Ламберт. – Подумати тільки, що я не вірила, що це справді принцеса.

- Догнали, засранці? – Веземір роззирнувся довкола. – Якщо вранці одягає сукенку... То щоб ніяких вправ. Розумієте?

Ескель і Коен окинули старця поглядом цілковито позбавленими поваги. Ламберт відкрито пирснув. Геральт дивився на чародійку, а чародійка усміхалась. – Дякую тобі – сказав. – Дякую тобі, Трісс.

- Умови? – явно занепокоївся Ескель. – Трісс, ми вже тобі пообіцяли, що пом'якшимо тренінг Цирі. Які ще умови хочеш нам поставити?

- Ну, може умови то надто сильно сказано. Назвімо це скоріше порадами. Дам вам три поради, а ви їх виконуйте. Якщо, звісно, вам розходиться на тому, щоб я тут зосталась і допомогла вам у вихованні малої.

- Слухаємо – сказав Геральт. – Кажі, Трісс.

- Передовсім – почала, злостиво усміхаючись – слід урізноманітнити меню Цирі. А зокрема обмежити в ньому секретні грибки і таємну зелень.

Геральт і Коен володіли своїми обличчями. Ламберт і Ескель трохи гірше.

Веземір не володів взагалі. Хоч, подумала, дивлячись на його заклопотану міну, за його часів світ був кращий. Тоді брехня була лицемірством, якого слід було соромитись. Відвертість не була ганебною.

Менше настоянок з оповитого таємницею зілля – продовжувала, намагаючись не хихотіти – а більше молока. Ви маєте тут кіз. Доїння це ніяке не мистецтво, побачиш, Ламберте, в мить навчишся.

Трісс – почав Геральт – послухай...

Ні, то ти послухай. Ви не піддавали Цирі різкій мутації, не торкались гормонів, не пробували еліксири і Трави. І за це вам хвала. Це було розумно, відповідально, людяно. Не зашкодили їй отрутами, тому тим більше не можна вам калічити її зараз.

Про що ти говориш?

Грибки, секрети яких так стережете – пояснила вона – насправді тримають дівчину у чудовій кондиції і зміцнюють її м'язи. Зілля забезпечують ідеальний обмін речовин і прискорюють розвиток. Все разом, за допомогою виснажливих тренувань, викликає однак певні зміни в будові тіла. У жировій тканині. Це є жінка. Якщо ви не скалічили її гормонально, не калічте фізично. Може коолись комусь з вас буде шкода, що так безоглядно позбавили її жіночих... атрибутів. Розумієте, про що мова?

Аякже – зазначив Ламберт, безсоромно дивлячись на бюст Трісс, що напинав метеріал

сукні. Ескель кашлянув і спопелив молодого відьмака очима.

На цей момент – спитав повільно Геральт, також ковзнувши поглядом ними – ти не виявила у неї нічого незворотного, маю надію?

Ні – усміхнулась. – На щастя ні. Розвивається здорово і нормально, збудована як молода дріада, приємно подивитись. Але будьте помірнішими у застосуванні прискорювачів, прошу вас про це.

Виконаємо – промовив Веземір. – Дякуємо за пересторогу, дитинко. Що ще? Ти говорила про три... поради.

Так. Ось друга: не можна допустити, аби Цирі тут здичавіла. Вона мусить мати контакт зі світом. Мусить отримати гідну освіту і підготовку до реального життя. На разі нехай собі махає мечем. Відьмачки без мутації з неї не зробите, але відьмацький тренінг їй не зашкодить. Часи зараз важкі і небезпечні, буде вміти захищатись, якби мусіла. Як ельфіня. Але ви не можете ховати її живцем тут, на відлюдді. Мусить увійти у нормальне життя.

Її нормальне життя спломеніло разом з Цинтрою – моргнув Геральт. – Що ж, але Трісс, як зважди маєш рацію. Тільки подумаймо про це. Коли прийде весна, завезу її до храмової школи. До Неннеке, до Елландеру.

Це дуже добра думка і мудре рішення. Неннеке – виняткова жінка, а храм богині Мелітеле – виняткове місце. Безпечне, надійне, яке гарантує гідну дівчинки освіту. Цирі вже знає?

Знає. Скандалила декілька днів, але врешті прийняла це. Тепер навіть нетерпляче виглядає весну, піднесена перспективою подорожі до Темерії. Її цікавить світ.

Як і мене в її віці – усміхнулась Трісс. – А це небезпечно наближає нас до третьої поради. Ви насте якої. Не робіть дурних мін. Я чародійка, пам'ятаєте? Не знаю, скільки часу вам знадобилось, щоб виявити магічні здібності Цирі. Мені для цього було потрібно менше, ніж півгодини. Після цього я вже знала, ким, вірніше чим, є ця дівчинка.

А чим є?

Витоком.

Неможливо!

Можливо. Навіть точно. Цирі є Витоком, має здібності медіума. Більше того, я дуже, дуже непокоюсь за цю її здібність. І ви, кохані відьмаки, добре про це знаєте. Ви зауважили ту здібність, вона вас теж занепокоїла. Тільки і виключно для цього ви викликали мене до Каер Морхену, правда? Маю рацію? Тільки і виключно для цього?

Так – підтвердив по хвилі мовчання Веземір. Трісс полегшено тихо зітхнула. За мить до цього боялась того, що це підтвердить саме Геральт.

Наступного дня впав перший сніг, спершу дрібний, але він швидко перейшов у заметіль. Падав усю ніч, а ранком мури Каер Морхену потонули в заметах. Про бігання Мордовнею не могло бути мови, тим більше, що Цирі почувалась не найкраще. Трісс підозрювала, що відьмацькі «прискорювачі» могли бути причиною розладів менструації. Однак певності не мала, про їх специфіку практично нічого не знала, а Цирі була, без всякого сумніву, єдиною дівчинкою у світі, якій їх давали. Відьмакам про свої підозри не повідомила. Не хотіла їх турбувати і нервувати, воліла застосовувати власні способи. Вона напоїла Цирі еліксирами, зав'язала їй під сукенкою на талії шнурочок з активним ясписом і заборонила перевантаження, а особливо дикі гонитви з мечем за щурами.

Цирі нудилась, сонно швендяла замком, зрештою, за браком інших розваг,

долучилась до Коена, що чистив стайню, доглядав за кіньми та ремонтував упряж.

Геральт, до люті чаклунки, пропадав десь і з'явився тільки під вечір, тягнучи застрелену козу. Трісс допомогла йому випатрати здобич, Хоч і жахливо бридилась запахом м'яса і крові, хотіла бути ближче до Відьмака. Близько. Як найближче. У ній росла холодна, завзята рішучість. Вона більше е мала бажання спати сама.

Трісс! – раптом вереснула Цирі, з тупотом збігаючи сходами. – Чи можна сьогодні спати з тобою? Трісс, дуже прошу, погоджуйся! Прошу тебе, Трісс!

Сніг падав і падав. Виясніло, коли настав Мідінваерне, День Зимового Сонцестояння¹² ...

На третій день вмерли усі діти, крім одного, отрока ледь десяти років. Той, доти страждаючий нападами божевіллям, раптово впав у глибоке одурманення. Його очі мали скляний погляд, його руки безперервно круtilись, або водив ними в повітрі, ніби хотів зловити перо. Його дихання стало голосним і хрипким, а холодний, липкий і смердючий піт виступив на шкірі. Тоді йому знову дали до вен еліксир і напад повторився. Після цього з'явилася кровотеча з носа, а кашель миттєво припинився, після чого отрок цілковито обм'як і втратив свідомість.

Симптоми не минали більше двох днів. Шкіра дитини, перед тим залита потом, стала сухою і запаленою, пульс став зривистим і нерівним, став розмірено помірно сильним, скоріше повільним, аніж швидким. Він жодного разу більше ані очунав, ані закричав.

Врешті надійшов сьомий день. Отрок очунав ніби зі сну і відкрив очі, а його очі були як у змії...

Карл Деметрій Крест, Випробування Травами та інші таємні відьмацькі практики, бачені на власні очі, манускрипт виключно для ознайомлення Капітулу Чародіїв.

РОЗДІЛ ТРЕТІЙ

Ваша боязнь безпідставна, абсолютно необгрунтована – скривилась Трісс, спираючись ліктем на стіл. – Минули часи, коли чародії полювали на Витоки і магічно обдарованих дітей, коли примусом чи підступом викрадали їх від родичів і опікунів. Ви справді думали, що я могла б відібрати від вас Цирі?

Ламберт пирснув, відвернувши голову, Ескель і Веземір подивились на Геральта, але Геральт мовчав. Дивився вбік, безперервно бавлячись своїм срібним Відьмацьким медальйоном, який являв собою голову вовка з вищереними іклами. Трісс знала, що медальйон реагував на магію. У такі ніч, як Мідінваерне, коли від магії аж вібрувало, медальйони відьмаків мали вбрувати постійно, мушили турбувати і непокоїти.

- Ні, дитинко – врешті сказав Веземір – Знаємо, щоб не зробила цього. Але також знаємо і те, що ти мусиш доповісти про неї Капітулу. Розуміємо, що ти мусиш це зробити, кожен чародій і чародійка мають такий обов'язок. Ви вже не відбираєте талановитих дітей у родичів і опікунів. Вивчаєте таких дітей, щоб пізніше, у підходящий момент, зачарувати їх магією, схилити...

Не бійтеся – перервала холодно. – Не скажу про Цирі нікому. Капітулові теж. Чому так на дивитесь на мене?

Дивуєш ти нас тією легкістю, з якою обіцяєш зберігати таємницю – промовив спокійно Ескель. – Вибач, Трісс, я не хотів тобі дорікати, але що сталось з вашою легендарною лояльністю Раді і Капітулу?

Багато що сталось. Війна багато що зінила. А битва при Соддені ще більше. Не хочу втомлювати вас політикою, а певні проблеми і справи, вибачте, є таємницею, яку я не можу зрадити. А щодо лояльності... Я лояльна. Але можете не вірити, але у цій справі я можу бути лояльною однаково і Капітулові, і вам.

Така подвійна лояльність – Геральт першого разу за цей вечір подивився їй в очі – це диявольськи важка річ. Це рідко кому вдається, Трісс.

Чародійка подивилась на Цирі. Дівчинка сиділа поряд з Коеном на медвежій шкурі в дальньому кінці залу, обидвоє грали у лапки. Гра стала монотонною, оскільки обоє були однаково неймовірно швидкими – жоден з них не зміг дістати іншого. Однак очевидним було те, що це зовсім не перешкоджало і не псувало забави.

Геральте – сказала – Коли ти відшукав Цирі там, над Яругою, забрав її з собою. Привіз до Каер Морхену, сховав від світу, не хочеш, щоб навіть близькі люди знали, що вона живе. Зробив так, бо щось, не знаю що, переконало тебе, що призначення існує, що володарює нами, що керує нами у всьому, що робимо. Я теж так вважаю, завше так вважала. Якщо призначення хоче, щоб Цирі стала чародійкою, то вона нею стане. Ні Капітула, ні Рада не мусить про неї знати, не мусять досліджувати чи вмовлти її. Але, як самі знаєте, тут є певні перешкоди.

Якщо б тільки одна – зітхнув Веземір. – Кажі, дитинко.

- Дівчинка має магічні здібності, а цього не можна занехаяти. Це занадто небезпечно.

Як саме?

Неконтрольована здібність - загроза. Для Витоку і для оточення. Оточуючим Витік може загрожувати у багато способів. Собі тільки в один. Ним є психічна хвороба. Найгірше кататонія.

До чорта – сказав по довгій хвилі мовчання Ламберт. – Я вас послухав, і думаю, чи хтось з тут не здурів і не загрожує оточуючим. Призначення, витоки, чари, чудеса, невидимки. Чи ти не перебільшуєш, Мерігольд? Чи це перша дитина, яку приведено до Фортеці? Геральт не знайшов жодного призначення, знайшов ще одну бездомну осиротілу дитину. Навчимо цю дитину мечу, і випустимо у світ, як інших. Так, справді, ми ще інколи до цього не тренували дівчинку у Каер Морхені. Ми мали з Цирі проблеми, наробили помилок, добре, що нам вдалось їх виправити. Але без перебільшень. Вона не є аж такою оригінальною, щоб падати на коліна і здіймати очі до неба. Хіба мало вештається світом баб-войовниць? Я тобі гарантую, Мерігольд, Цирі піде звідси справною і здоровою, сильною і такою, що дасть собі раду в житті. І я ручаюсь, без кататонії, чи ще якоїсь падучої. Хіба що вродиш її такою хворобою.

Веземіре – Трісс розвернулася на Кріслі. – Скажи йому замовкнути, бо заважає.

Розумна – сказав спокійно Ламберт – а не про все ще знаєш. Дивися. – Витягнув руку і напрямку вогнища, химерно склав пальці. У комині загуділо і завило, полум'я раптом бухнуло, засяяв жар, сипонув іскрами. Геральт, Веземір і Ескель неспокійно подивились на

Сирі, але дівчинка не звернула уваги на захоплюючий феєрверк.

Трісс схрестила руки на грудях, виключно подивилась на Ламберта.

- Знак Аард – спокійно ствердила. – Хотів мене вразити? За допомогою такого самого жесту, підсиленого концентрацією, зусиллям волі і закляттям, я можу вмити викинути поліна з каміна, так високо, що будете думати, що це зірки.

- Ти можеш – визнав. – Але Цирі ні. Вона не в змозі скласти знаку Аард. Ані якогось небудь іншого. Пробувала сотні разів і нічого. А сама знаєш, що для наших Знаків вистачає мінімуму здібностей. А тому Цирі не має їх навіть мінімально. Вона є абсолютно нормальною дитиною. Немає найменших здібностей, є просто антиталантом. А ти нам тут розповідаєш про Витік, пробуєш лякати...

Витік – холодо пояснила – не контролює своїх умінь, не панує над ними. Це медіум, щось на зразок передавача. Несвідомо контактує з енергією, несвідомо це перериває. А коли намагається це контролювати, то виходить так, як при спробах складання Знаків, нічого не виходить. І нічого не виходить не тільки при сотнях, але й при тисячах спроб. Це типово для Витоку. Але якогось дня приходить момент, коли Витік не силуючись, не напружуючись, думаючи про синій мигдаль чи про ковбачу з капустою, грає в кості, забавляється з кимось у ліжку, длубається в носі... і раптом щось стається. Наприклад, дім спалахує. Буває, що й пів міста спалахує.

Перебільшуєш, Мерігольд.

Ламберте – Геральт випустив медальйон, поклав долоні на стіл. - По перше, не звертайся до Трісс «Мерігольд», багато разів просила тебе. По друге. Трісс не перебільшує. Я на власні очі бачив у дії матусю Цирі, королівну Паетту. Скажу вам, було на що подивитись. Не знаю, чи була Витоком, але ніхто не підозрював її у здібності, поки вона майже не спопелила королівський замок у Цинтрі.

Треба думати – промовив Ескель, запалюючи свічки у наступному підсвічнику – що Цирі може успадкувати це генетично.

Не тільки може – повідав Веземір. – Вона успадкувала. З одного боку, Ламберт має рацію. Цирі неспроможна скласти Знаки. З іншого боку... Всі ми бачили...

Замовк, подивився на Цирі, які радісним писком святкувала здобуту власну перевагу у грі в долоньки. Трісс бачила усмішку на обличчі Коена і не сумнівалась, що він дозволив їй виграти.

І це – зазначила глузливо – Всі бачили. Що бачили? У яких обставинах це побачили? Чи вам не здається, хлопці, що прийшов час для більш відвертої розмови? До чорта, повторюю, збережу секрет. Даю вам слово.

Ламберт подивився на Геральта, Геральт згідливо кивнув головою. Молодий відьмак встав, зняв з високої полиці великий, чотирикутну кришталеву карафу і менший флакон. Перелив вміст флакона в карафу, кілька разів нею струсонував, налив прозору рідину до кубку, що стояв на столі.

Випий з нами, Трісс.

Хіба правда така страшна – глумливо – що на тверезо не можна про неї мені розповісти? Щось треба відрізати, щоб її вислухати?

Не вимахуйся. Ковтай. Легше зрозумієш.

А що це?

Біла чайка.

Що?

Легкий засіб – усміхнувся Ескель – для гарного сну.

Бляха! Відьмацький галюциноген?

Біла чайка є дуже м'якою. Це Чорна є галюциногенною.

Якщо в тій рідині є магія, мені не можна брати цього до рота!

Виключно натуральні складники – заспокоїв її Геральт, але міну, як зауважила, мав знічену. Мабуть боявся питань про склад еліксиру. – І сильно розбавлені водою. Ми б не пропонували нічого, щоб могло зашкодити.

Шипуча рідина з дивним смаком вдарила холодом у стравохід, розлившись теплом по тілу. Чародійка провела язиком яснами і піднебінням. Не зуміла розпізнати жодного сладника.

- Ви дали Цирі напитись цієї... чайки – зрозуміла. – І потім...

- Це був напад – перервав її швидко Геральт. – Першого вечора, зразу по приїзді... Хотіла пити, чайка стояла на столі. Поки встигли відреагувати, вона випила ковток. І впала у транс.

- Наїлися ми страху – визнав Веземір і зітхнув. – Ой, наїлися, дитинко. По саме гордло.

- Почала говорити не своїм голосом – зазначила спокійно чародійка, дивлячись у очі відьмаків, що блищали у світлі свічок. – Почала говорити про речі і справи, якиз не могла знати. Почала... пророкувати. Правда. Що казала?

- Дурниці – відповів сухо Ламберт. – Позбавлені сенсу марення.

- Не сумніваюсь – подивилась на нього - прекрасно, що дійшли з тобою порозуміння. Марення то твоя спеціальність, переконуюсь в тому кожного разу, як відкриєш рота. Тому зроби мені послугу і не відкривай його якийсь час. Добре?

- Цього разу – спокійно сказав Ескель, потираючи шрам на щоці. – Ламберт має слухність, Трісс. Тоді, після того, як випила чайки, Цирі справді говорила так, що нічого не можна було зрозуміти. Тоді, першого разу, то було белькотіння. Тільки після...

Замовк. Трісс похитала головою.

Тільки другого разу почала говорити осмислено – здогадалась. – Отже, був і другий раз. Теж після наркотику, випитому через вашу неуважність?

Трісс – підняв голову Геральт. – Не час для злостивих дотепів. Нас це не тішить. Вона не хоче про це говорити, але вона безсумнівно бачила у Цинтрі і в Ангрені речі які дитина не повинна бачити. Боїмось, що її навіть хтось... скривдив. Це повертається у снах. Зазвичай це легко заспокоюється, засинає без клопоту. Але одного разу після прибуття... знову була у трансі. Говорила знову чужим, неприємним... злим голосом. Говорила виразно і осмислено. Пророкувала. Віщувала. І вивіщувала нам...

Що? Що, Геральте?

Смерть – лагідно відповів Веземір. – Смерть.

Трісс подивилась на Цирі, пронизливо звинувачуючи Коена у шахрайстві у грі. Коен обійняв її, засміявшись. Чародійка раптом зрозуміла, що ніколи не чула, щоб хтось з відьмаків сміявся.

Кому? – запитала коротко, втупившись у Коена.

Йому – відповів Веземір.

І мені – додав Геральт.

Після пробудження...

Нічого не пам'ятала. А ми не задавали питань.

Слушно. Щодо того пророцтва... Було конкретне? Докладне?

Ні – Геральт подивився їй просто в очі. – Плутано. Не питай про це, Трісс. Нас не турбує зміст ворожінь і марень Цирі, але те, що з нею справді відбувається. Не про себе турбуємся, тільки про...

Обережно – застеріг Веземір. – Не кажи про це при ній.

Коен наблизився до столу, несучи дівчинку на плечах.

- Побажай усім доброї ночі, Цирі – зазначив. – Побажай доброї ночі цим нічним совам. Ми йдемо спати.

Північ близько. За хвилину Мідінваерне закінчиться. Зранку з кожним днем весана ближче!

Я хочу пити – Цирі зіскочила з його плечей, потягнувшись за кубком Ескеля. Відьмак спритно відсунув посуд з-поза меж досяжності її рук, вхопивши дзбанок з водою. Трісс швидко підхопилась.

Прошу – подала дівчинці свій наполовину повний келих, одночасно значуще схопивши Геральта за плече і дивлячись в очі Веземіра. – Пий.

Трісс – прошепотів Ескель, дивлячись на Цирі, яка жадібно пила. – Що ти робиш? Адже це...

Прошу, ні слова.

Довго чекати на ефект не довелося. Цирі раптом застигла, тихо скрикнула, широко усміхнулась, закрутилась у піруеті, затанцювала на пальцях. Вона закрила очі, розпростерла руки. Засміялась, закрутилась у піруеті, затанцювала на пальцях. Ламберт блискавичним рухом прибрав стілець, що стояв на дорозі, Коен став між танцюючою і димоходом комина.

Трісс підхопилась, витягла з-за декольте амулет, оправлений у срібло сапфір на тонкому ланцюжку. Міцно стисла його у руці.

Дитинко... - ойкнув Веземір. – Що ти виробляєш?

Знаю, що роблю - відповіла гостро. – Дівчинка впала у транс, а я вступаю з нею у психічний контакт. Увійду у неї. Я ж вам казала, вона є чимось на зразок магічного передавача, мушу бачити, що передає, як і де проходить аура, як вона перетворюється. Сьогодні Мідінваерне, вигідна ніч для такого починання.

Не подобається мені це – нахмурився Геральт. – Це мені абсолютно не подобається.

Якщо хтось з нас отримає епілептичний напад – чародійка злегковажила його слова – знаєте, що робити. Патик у зуби, притримати, зачекати. Голови до гори, хлопці. Я робила це не раз.

Цирі перестала танцювати, зсунулась на коліна, витягнула руки, опустила голову на коліна. Трісс притулила до скроні вже теплий амулет, прошепотіла формулу закляття. Закрила очі, зосередилась і вислала імпульс.

Море зашуміло, хвилі з гуркотом ударили у скелястий берег, високими гейзерами вибухаючи серед валунів. Махнула крилами, ловлячи солоний вітер. Невимовно щаслива спікірувала вниз, наздогнала зграю товаришок, торкнулась пазурями об гребені хвиль, знову злетіла у небо, зронюючи краплі, піднялась, кидана вітром, що шумів у великих перах крил і стернових перах. Сила навіювання, подумала тверезо. Це тільки сила навіювання. Чайка! Тріііісс! Тріііісс!

Цирі? Де ти?

Тріііісс!

Крик чайок стих. Чародійка як і раніше відчувала на обличчі мокрі бризки голубів,

але під нею вже не було моря. А власне було – але це було море трави, безкінечна, сягаюча горизонту рівнина. Трісс з жахом відзначила, що те, що бачить, це панорама верхньої частини з пагорбу Содден. Але це не був Пагорб. Це не міг бути Пагорб.

Небо раптом потемніло, довкола закружились ві тіней. Бачила довгі шеренги невиразних постатей, які вільно ходили схилом. Чула шепотіння, які змішувались у неприємний, незрозумілий хор.

Цирі стала збоку, повернувшись плечима. Вітер розвівав її попелясте волосся.

Туманні, невиразні постаті походжали збоку, нескінченною, довгою шеренгою. Проходячи повз, відвертали голови. Трісс стримала крик, дивлячись на байдужі, спокійні обличчя, на невидячі, мертві очі. Більшість облич не знала, не розпізнавала. Але деякі так.

Коралл. Ваніелле. Йоель. Рябий Аксель...

- Для чого ти мене сюди привела? – шепнула. Для чого?

Цирі повернулась. Підняла руку, а чародійка побали струмочок крові, яка стікала лінією життя всередину долоні, на згин.

Це троянда – повідомила спокійно дівчинка. З Троянда з Шаерраведду. Я вкололась. Це нічого. Це тільки кров. Кров ельфів...

Небо потемніло ще більше, а за мить зблиснуло гострим, засліплюючим світлом блискавки. Все застигло у мовчанні і нерухомості. Цирі зробила крок, прагнучи переконатись, що буде в змозі це зробити. Затрималась поряд з Цирі і побачила, що обидві стоять на краєчку бездонного провалля, у якій клубочиться червоний, ніби підсвітлений дим. Блиск чергової беззвучної блискавки раптом виявила довгі мармурові сходи що вели у безодню.

Так треба – повідала тремтячим голосом Цирі. – Іншої дороги немає. Тільки ця. Сходами вниз. Так треба, бо... Va'esse deireadh aep eígean...

Говори – прошепотіла чародійка. – говори, дитинко.

Дитя Старшої Крові... Feainnewedd... Luned aep Hen Ichaer... Deithwen ... Біле полум'я... Ні, ні... Ні!

Цирі!

Чорний лицар... з перами на шоломі... Що він зі мною зробив? Що тоді сталось? Я боялась... Мені все ще страшно. Це не закінчилось, це ніколи не закінчиться. Левенятко мусить померти... Буде правильно... Ні... Ні...

Цирі!

Ні! – дівчинка випросталась, стисла повіки. – Ні, ні, не хочу! Не торкайся мене! – Обличчя Цирі раптово змінилось, споважніло, її голос став металевим, холодним і зловорожим, у ньому дзвеніло зле, жорстоке знущання. – Ти прийшла аж сюди, Трісс Мерігольд? Аж сюди? Задалеко зайшла. Чотирнадцята. Тебе застерігали.

Хто ти? – Трісс здригнулась. Але опанувала голос.

Довідаєшся, коли прийде час!

Дізнаюсь зараз!

Чародійка підняда руку, рвучко її випростала, вкладаючи всі сили у Чари Ідентифікації. Магічна завіса трісла, але за нею була друга... Третя... Четверта... Трісс зі стогоном впала на коліна. Далі було справжнє пекло, відкривались наступні двері, інші, не скінченна шеренга, яка тяглась у невідоме. У порожнечу.

Помиляєшся, Чотирнадцята – глузував металевий, нелюдський голос. – Переплутала небо із зорями, які відбиваються вночі на поверхні ставка.

Не чіпай... Не торкайся дитини!

Це не дитина.

Вуста Цирі заворушилися, але Трісс бачила, що очі дівчинки мертві, скляні, непритомні.

- Це не дитина – повторив голос. – Це є Полум'я, Біле Полум'я від якого спалахне і згорить світ. Це є Стара Кров, Hen Ichaer. Кров ельфів. Зернина, яка не проросте, тільки вибухне полум'ям. Кров. Яка була осквернена... Коли надійде Tedd Deireadh, Час кінця. Va'esse deireadh aep eigeap

- Провіщуєш смерть? – крикнула Трісс. – Чи тільки це вмієш, віщувати смерть? Всім? Їм, їй... Мені?

- Тобі? Ти вже вмерла. Чотирнадцята. Все вже в тобі померло.

- О сили сфер! – зойкнула чародійка, мобілізуючи рештки сил і водячи долонею у повітрі. – водою, вогнем, землею і повітрям, заклинаю тебе думкою, на сон і на смерть, на те, що було, на те, що є, і на те, що буде. Заклинаю тебе. Хто ти? Кажи!

Цирі повернула голову. Видиво сходів, що вели у глиб безодні зникло, розтануло, на їх місці з'явилося сіре свинцеве море, спінене, збаламучене хвилями з ламаними гребенями. Тишу знову зламав крик чайок.

Лети – повідав голос устами дівчинки. – Вже час. Повертайся звідки прийшла. Чотирнадцята з Пагорбу. Лети на крилах чайки і слухай крики інших чайок. Слухай уважно!

Заклинаю тебе...

Не можеш! Лети чайко!

І раптом знову засвистів вихор, мокре і солоне повітря, і був політ, політ без кінця і початку. Чайки дико кричали. Кричали і розказували.

Трісс?

Цирі?

Забудь його! Забудь його! Не мордуй його! Забудь! Забудь, Трісс!

Забудь!

Трісс! Трісс! Тріііісс!!!

Трісс!

Відкрила очі, мотнула головою на подушці, поворухнула задерев'янілими руками.

Геральт?

Я з тобою. Як відчуваєшся?

Роззирнулась. Була у своїй кімнаті, лежала у ліжку. На найкращому ліжку у всьому Каер Морхені.

Що з Цирі?

Спить.

Як довго...

Задовго – перервав. Накрив її ковдрою, обійняв. Коли нахилився, медальйон з головою вовка заколихався над її обличчям. – Це, що ти зробила, це не було найліпшою ідеєю, Трісс.

Все в порядку – затремітіла в його обіймах. Неправда, подумала. Відвернула обличчя так, щоб медальйон його не торкався. Теорії про властивості відьмацьких амулетів було багато, але жодна з них не була обіцяла доброго при торканні ними до чародіюк під час дні і ночі Сонцестояння.

Чи... Чи ми казали щось у трансі?

Ти нічого. Весь час була непритомна. Цирі... Тільки перед пробудженням... Повідала... "Va'esse deireadh aep eigea".

Знає Старшу Мову?

Не на стільки, щоб вимовляти цілі речення.

Речення означає: «Щось закінчується»- чародійка потерла обличчя долонею. – Геральте, це серйозна справа Дівчина є небувало сильним медіумом. Не знаю, з чим і з ким контактує, але думаю, що для неї немає меж контакту. Щось хоче нею заволодіти. Щось... що є для мене занадто потужним. Я над цим не володію, не вмію запанувати, не зможу... Якщо це буде потрібно, я б не змогла його заблокувати, притлумити її здібностей, не здолала б, якщо б не було іншого виходу, безперервно їх згасити. Мушу скористатись з допомоги... іншої чародійки. Здібнішої. Значно досвідченішої. Знаєш, про кого говорю.

Знаю – відвернув голову, стис вуста.

Не опирайся. Не захищайся. Подумай сам, чому не звернувся до неї, тільки до мене.

Побори амбіції, подолай злість і затятість. Це немає сенсу, виснажуєш себе. І ризикуєш здоров'ям і життям Цирі. Те, що найвірогідніше станеться з нею у наступному трансі, може бути гіршим від випробування травами. Звернися по допомогу за Єнніфер.

А ти, Трісс?

Що, я? – з хусиллям ковтнула. – Я не рахуюся. Я заважатиму. Заважатиму... в усьому. Я була... була твоєю помилкою. Нічим більше.

Помилки – промовив з зусиллям – я теж враховую. Я не викреслюю їх ані з життя, ані з пам'яті. І ніколи не звинувачую у них інших. Ти для мене важлива, Трісс, і завжди будеш важливою. Ти ніколи не ставала мені на заваді. Ніколи. Вір мені.

Довго мовчала.

- Зостанусь до весни – оголосила врешті, борючись з тремтінням голосу. – Буду при Цирі... Буду спостерігати. День і ніч. Буду при ній вдень і вночі. А весною... А весною заберемо її до храму Мелітеле в Елландері. Те, що хоче заволодіти нею, може не буде мати до неї доступу у храмі. А ти зможеш звернутись по допомогу до Єнніфер.

Добре, Трісс. Дякую тобі.

Геральте?

Слухаю.

Цирі повідала ще щось, правда? Щось, що чув тільки ти. Скажи мені, що це було.

Ні – запротестував, а голос його затремтів. – Ні, Трісс.

Прошу тебе.

Вона не говорила до мене.

Знаю. Вона говорила до мене. Розповідай.

Вже після пробудження... Коли я підвівся. Прошепотіла: «Забудь про нього. Не муч його».

Не буду – промовила вона. – Але забути не можу. Вибач мені.

Це я повинен просити тебе про вибачення. І не тільки тебе.

Ти її аж так кохаєш - ствердила, не запитала.

Аж так- упівголос визнав після довгої хвилини мовчання.

Геральте.

Слухаю, Трісс.

Будь зі мною цієї ночі.

Трісс...
Тільки будь.
Добре.

Невдовзі по Midinvaerne перестав падати сніг. Прийшов мороз.

Трісс була з Цирі і вдень, і вночі. Доглядала. Випромінювала опіку. Зримо і незримо. Дічинка справді щоночі будилась з криком. Марила, трималась за щоки, плакала від болю. Чародійка заспокоювала її закляттями і еліксирами, присипляла, тулячи і колихаючи в руках. А потім сама довго не могла заснути, думаючи про те, що Цирі говорила під час сну і після пробудження. І відчувала зростаючий страх. Va'esse deireadh aep eigeap... Щось закінчується...

Так було впродовж десяти днів і ночей. І врешті минуло. Закінчилось, зникло без сліду. Цирі заспокоїлась спала спокійно, без марень, без снів.

Але Трісс відчувала неспокій. Не відставала від дівчинки ні на крок. Випромінювала опіку. Видиму й невидиму.

Швидше, Цирі! Крок, атака, відскок! Напівпірует, удар, відскок! Врівножуй, врівноважуй лівою рукою, бо впадеш з гребеня. І поб'єш собі... жіночі атрибути!

Що?

Нічого. Ти не змучена? Якщо хочеш відпочинемо.

Ні, Ламберте! Ще можу. Я не така слабка, не думай. Я можу спробувати стрибати стовпами?

Навіть не думай! Впадеш, і тоді Мерігольд відірве мені... голову.

Не впаду!

Сказав раз, повторювати не буду! Не виступай! Впевненіше на ногах! І дихання, Цирі, дихання! Сопиш, як здихаючий момонт!

Неправда!

Не пиши, ученице! Атака, відскок! Парада¹³ ! Півпірует! Парада, повний пірует! Певніше на стовпчиках, до холєри! Не хитайся! Крок, удар! Швидше! Півпірует! Стрибай і коли! Так є! Дуже добре!

Справді? Справді було добре, Ламберте?

Хто така сказав?

Ти! Перед цим!

Напевно я помилився. Атака! Напівпірует! Відскок! І ще раз! Цирі, а де була парада? Чи знову повторювати? Пісдя відскоку завжди має бути парада, випад клинком захищає голову і шию! Завжди!

Навіть тоді, коли б'єшся з одним противником?

Ніколи не знаєш, з ким борешся. Ніколи не знаєш, хто є з-заду, за тобою. Ти повинна завжди захищатися. Робота ніг і меча! Це має бути рефлекс! Рефлекс, розумієш? Не можна про це забувати. Забудеш у справжньому бою і вже по тобі. Ще раз! Ну! От так! Бачиш, як добре вдається така парада? Можеш нею відбити кожен удар. Можеш з її допомогою вдарити з тилу, якщо будеш повинна. Ну, покажи пірует і удар у тил.

Хаа!

Дуже гарно. Розумієш, про що йдеться? Дійшло до тебе?

Я не дурна!

Ти дівчинка. Дівчатка не мають розуму.

Ех, Ламберте, якби це почула Трісс!

Якби баба мала вуса, то б стала воєводою. Ну, досить Цирі. Відпочинемо.

Я не змучена!

Але я так. Кажу ж, відпочинок. Злазь з гребеня.

Сальтом?

А як би хотіла? Як курка з гнізда? Вйо, стрибай. Не бійся, підстрахую.

Хаааа!

Добре. Як для дівчинки, дуже добре. Можеш вже зняти пов'язку з очей.

- Трісс, може вже досить на сьогодні? Що? Може візьмемо санчата і поїздемо з гірки?

Сонце світить, сніг блищить, що аж очі болять! Прекрасна погода!

- Не перехиляйся, бо випадеш з вікна.

- Ходімо на санки!

Запропонуй це мені Старою Мовою. На цьому закінчимо заняття. Відійди від вікна, повернись до столу... Цирі, скільки разів маю просити? Відклади той меч, припини ним вимахувати.

- Це мій новий меч! Справжній, відьмацький! Зроблений зі сталі, яка впала з неба! Правда! Геральт так сказав, а він ніколи не бреше, сама знаєш!

- О, так. Знаю.

- Мушу звикнути до цього меча. Вуйко Веземір точно припасував до моєї ваги, зросту і довжини руки. Моя вкласти його у свою долоню і зап'ясток.

- Укладай собі на здоров'я, але на двірці. Не тут. Ну, слухаю. Здається, що ти хотіла запропонувати мені їзду на санках. Старшою мовою. Запропонуй.

- Хммм... Як буде «санки»?

- Sledd як предмет. Aesledde як дія.

- Ага... Вже знаю. Va'en aesledde, ell'ea?

- Не закінчуй питання у цей спосіб, це неввічлива форма. Питанням твориться інтонація.

- Але діти з Островів...

- Ти не вчишся жаргону Скелліге, тільки класичної Старшої Мови.

- А для чого ж власне вчитись цієї Мови?

- Для того, щоб її знати. Того, чого не знаєш, слід вчитись. Той, хто не знає мов, є калікою.

- Всі і так говорять тільки спільною!

- Факт. Але дехто не тільки. Запевняю тебе, Цирі, що краще належати до деяких, аніж до всіх. Ну, слухаю. Повним реченням: «Маємо сьогодні прекрасну погоду, тому поїздимо на санчатах».

- Elaine... Гммм.. Elaine tedd a'taeghane, a ya'en aesledde?

- Дуже добре.

- Ха! Ну, то ходімо на санчата.

- Підемо. Але дозволь мені закінчити макіяж.

- А для кого ти так малюєшся, га?
- Для себе. Жінка підкреслює вроду для власного самопочуття.
- Гамм... Знаєш, що? Я теж щось погано почуваюсь. Не смійся, Трісс!
- Ходи сюди. Сідай мені на коліна. Я ж просила, відклади меч! Дякую. Зараз візьми той великий пензлик, попудри обличчя. Не так багато, дівчинко, не так багато! Дививсь у дзеркальце. Бачиш, яка ти гарна?
- Не бачу жодної різниці. Підмалюю собі очі, добре? З чого смієшся? Ти завжди малюєш собі очі. Я теж хочу!
- Добре. Тримай, затіни собі цим повіки. Цирі, не закривай обидва очей, нічого не бачиш, мастиш це собі по всьому роті. Візьми трохи і просто мазни повіки. Мазни, сказала! Дозволь, трохи розітру! Закрий очі. А зараз відкрий.
- Ооооо!
- Є різниця? Трішки тіней не зашкодять навіть таким гарним очам, як твої. Ельфіні знали, що робили, вигадуючи тіні для повік!
- Ельфіні?
- Ти не знала? Макіяж це винахід ельфинь. Ми перейняли багато цінних речей від Старшого народу. Мізерно мало віддавши натомість. Зараз візьми олівець, підмалюй верхню повіку, під самими віями. Цирі, що ти робиш?
- Не смійся! Моя повіка тремтить! Це для цього!
- Розтули злегка вуста, перестане тремітати. Бачиш? Готово.
-Оооо!
- Ходи, підемо зараз, щоб осліпити відьмаків нашою вродою. Тяжко уявити щось приємніше. А потім візьмемо санчата і розмастимо свій макіяж у глибоких задумах.
- І намалюємось знову.
- Ні. Скажемо Ламбертові напалити у лазні і викупаємось.
- Знову? Ламберт казав, що ми використовуємо забагато палива на ті купелі.
- Ламберт s'hen me a'baeth aer arse.
Що? Я не зрозуміла цього...
- З часом також опануєш ідіоми... Ми маємо до весни ще дуже багато начу на науку. А зараз... Va'en aesledde, me elaine luned

- Тут, на цій літографії... Ні, псявухо, ні на цій... На цій. Це є, як вже знаєш, гуль. Послухаєм, Цирі, що ти вивчила про гулів... Ей, подивись на мене! Що ти, до старого дідька, маєш на повіках?
- Ліпше самопочуття!
Що? А, менше з тим. Ну, слухаю.
- Гмм... Гул, вуйку Веземіре, то чудовисько, яке жере трупи. Його можна надібати на цвинтарях, довкола курганів, всюди, де ховають мерців. У нек... некрополях. На бойовиськах, на полях битв....
- Він є небезпечним тільки для небіжчиків, так?
- Ні, не тільки. На живих гуль теж нападає. Якщо він голодний чи якщо впаде у шал. Якщо, наприклад, відбувається битва... Багато загиблих людей...
- Що з тобою, Цирі?

- Нічого...

- Цирі, послухай. Забудь про те. Воно вже не повернеться.

- Я знаю... У Соддені і Заріччі... Цілі поля... Лежали там, їх гризли вовки і здичавілі пси. Їх дзьобали птахи... Напевно, там були і гулі....

- Для того й вивчаєш зараз про гулів, Цирі. Те, що відоме, перестає бути кошмаром. Те, з чим вмієш боротись, вже не є аж таке грізне. Як битись з гулем, Цирі?

- Срібним мечем. Гуль є вразливим до срібла.

- На що ще?

- На сильне світло. І на вогонь.

- А тому можна з ним боротись за допомогою світла і вогню?

- Можна, але це небезпечно. Відьмак не вживає ані світла, ані вогню, бо це заважає бачити. Будь-яке світло відбиває тіні, а тіні затруднюють орієнтацію. Треба завжди битись у темряві, при світлі місяця, або зірок. Добре запам'ятала, кмітлива дівчинка. А зараз дивись сюди, на цю літографію.

- Брррр...

- Що ж, фактично це не є гарний скур... чудовисько. Це грайвер. Грайвер це різновид гула. Він дуже подібний до гула, але значно більший. Відрізняє його, як бачиш, оці три кістяні гребені на черепі. Решту має як звичайний трупод. Зверни увагу. Пазури короткі і тупі, пристосовані до розгрібання могил, до порпання у землі. Сильні зуби, якими дробить кістки та довгий, тонкий язик, який слугує для вилизування з них розкладеного кісткового мозку. Такий добре засмерділий мозок це для грайвера ласощі.. Що це з тобою?

- Ннічого.

- Ти вся бліда. І зелена. Замало їж. Снідала?

- Таааак. Їїлаа.

- Про що це я... Ага. Лець не забув. Запам'ятай, бо це важливо. Грайвери, так як і гулі та як інші потвори з цієї групи, не мають власної екологічної ніші. Вони релікти часів зіткнення сфер. Вбиваючи такого, ти не порушуєш устрій та зв'язків, які панують у природі, у нашій реальності. У нашій сучасній сфері ці потвори є чужими, і немає тут для них місця. Чи розумієш це, Цирі?

- Розумію, вуйку Веземіре. Геральт це мені пояснив. Все знаю. Екологічна ніша це...

- Добре, добре. Я знаю, що це, якщо Геральт тобі це пояснив, то вже не мусиш мені це переказувати. Повернемося до грайвера. Грайвери трапляються досить рідко, на щастя, бо то є холерно небезпечні скурві сини. Найменше каліцтво у боротьбі з грайвером означає зараження трупною отрутою. Яким еліксиром лікується зараження трупною отрутою, Цирі?

- «Вільгою».

- Правильно. Але краще уникати зараження. Для цього б'ючись з грайвером не варто наближатись до байстріюка. Бийся завжди з відстані, а удари завдавай у стрибку.

- Гмм... А у яке місце найкраще його рубонутити?

- Саме зараз перейдемо власне до цього. Дивився...

- Ще раз, Цирі.

Повтори це повільно, так, щоб ти могла опанувати кожним рухом. Бачиш, атакується терцією, виконується як на гравюрі... Хочеш запитати?

Бо знаю, що це за фінт. Ти можеш зробити широкий сіністер або влучити у верхню чверть. А я повернуся і відповім контрвипадам.

Хіба? А якщо я зроблю так?

Аууу!!! Мало бути повільніше! Що зле зробила? Скажи, Коене!

Нічого. Я просто вищий і сильніший.

Це несправедливо!

Немає чогось такого, як чесний бій. У бою використовується кожна перевага і кожна можливість, яка випадає. Повертаючись, дала мені можливість вкласти в удар більшу силу. Замість повороту, слід було застосувати напівпірует уліво і спробувати вдарити мене знизу, декстер чвертю, під підборіддя, у щоку, або у горло.

Якби ж ти мені дозволив! Зробиш зворотний пірует і дістанеш мене у ліву сторону шиї, після чого встигнеш зробити параду! Звідки можу знати, що зробиш?

Мусиш бачити. І знати.

Точно!

Цирі. Те, що робимо, це бій. Я – твій противник. Хочу і мушу тебе перемогти, бо тут ідеться про моє життя. Я є вищим і сильнішим за тебе, буду постійно шукати нагоди для ударів, якими битиму і проб'ю твою параду, саме так, як ти мить назад бачила. Для чого мені пірует? Я вже в сіністрі, дивись. Що може бти простіше, як вдарити противника під пахву, всередину плеча? Якщо розсіче тобі судину, ти помреш протягом кількох хвилин. Захищайся!

Хаааа!!!

Дуже добре. Чудова, швидка парад. Бачиш, як стала в нагоді гімнастика? А тепер уважно – багато фехтувальників припускались помилок у статичній параді, завмирили на секунду, після чого їх можна було заскочити, вдарити – так!

Хаааа!

Чудово! Але відскакуй, негайно відскакуй, входи у пірует! Можеш мати стилет у лівій руці! Добре! Дуже добре! А зараз, Цирі? Що зроблю зараз?

Як я маю знати?

Дивись на мої стопи! Як я кладу центр важкості тіла? Що можу зробити з такого положення?

Все!

Крутись, крутись, змусь мене розгубитися! Захищайся! Добре! Не дивись на мій меч меч може ввеси в оману! Боронися! Добре! І ще раз! Добре! І ще раз!

Ауууу!!!

Погано.

Уфф... Що я погано зробила?

Нічого. Я просто швидший. Зніми захист. Сядьмо на мить, відпочиньмо. Ти втомлена, бігала на Шляху цілий ранок.

Я не змучена. Я голодна.

Холера, я теж. А сьогодні чергування Ламберта, він не вміє готувати нічого крім книглів...

Коене?

Ага?

Я все ще занадто повільна.

Ти дуже швидка.

Чи я буду колись така швидка , як ти?

Сумніваюсь.

Гмм... Ну так. А чи ти... Хто є найкращим фехтувальником на світі?

Поняття не маю.

Ніколи не знав такого?

Знав багатьох, які вважали себе такими.

Ха! Хто вони? Як їх звати? Як їх знайти?

Повільніше, повільніше дівчинко. Я не знаю відповідей на ці питання. Чи це так важливо?

Певно, що важливо! Хотіла б знати... хто ці фехтувальники. І де їх знайти.

Де вони, це я знаю.

Ха! Знаєш де?

На цвинтарях.

Уважай, Цирі. Зараз підвісимо третій маятник, з двома ти вже даєш собі раду. Крокувати будеш так само, як при двох, зробиш тільки на одне ухиляння більше. Готова.

Так.

Сконцентруйся. Розслабся. Вдих, видих. Атакуй!

Ух! Ауууу... Бляха!

Не лайся, прошу. Дуже забилась?

Ні, я впала... Що неправильно зробила?

Ти бігла у занадто рівномірному ритмі, занадто поквапилась з другим напівпіруетом, а фінт зробила зашироко. У результаті тебе винесло просто під маятник.

Ох. Геральте, там точно немає місце на уникнення і поворот! Занадто близько висять!

Є безліч місця, гарантую. Але відстань так задумана, щоб вимагати аритмічного руху. Це є бій, Цирі, а не балет. У бою не можна рухатися ритмічно. Рухом мусиш викликати розгубленість у противника, замилити його, перемогти його реакції. Готова до наступної спроби?

Готова. Розгойдуй ту холерну колоду.

Не лайся. Розслабся. Атакую!

Ха! Ха! Ну і як? Як, Геральте? Навіть не зачепило мене!

Кірма того ти навіть не торкнулась другого мішка. Повторюю, то бій, не балет, не актобатика... Що там бурмочеш?

Нічого.

Розслабся. Поправ бандаж на суглобі. Не затискай так долоні на руків'ї, це відволікає, порушує рівновагу. Дихай спокійно. Готова?

Так.

Поїхали!

Уууух!!! А щоб тебе... Геральте, це не вдається зробити! Замало місця на фінт і зміну ніг. А коли я б'ю з обох ніг, без фінта...

Бачив, що стається, коли б'єш фінта. Болить?

Ні. Не дуже...

Сядь тут коло мене. Відпочинь.

Я не змучена. Геральте, я того третього маятника не перестрибну, хоч би й відпочивала десять років. Швидше не можу...

І не мусиш. Ти достатньо швидка.

Розкажеш мені, як це зробити? Одночасний напівпірует, уникнення і утримання?

Це дуже просто. Не завважила. Я казав, перед тим, як ми почали – треба зробити на одне ухиляння більше. Ухиляння. Додатковий напівпірует є зайвим. Другого разу ти робила все добре, і проскочила попри всі маятники.

Але я не дістала мішка, бо... Геральте, без напівпіруету не можу вдарити, бо я втрачаю, не маю того, ну як воно називається...

Імпульсу. Це правда. Набереш більше імпульсу та енергії. Але не можеш зробити пірует і зміну ніг, бо на це не тобі не вистачає часу. Удар маятник мечем.

Маятник? Маю вдарити мішки!

Це бій, Цирі. Мішки зображають вразливі місця твого противника, і в них мусиш влучити. Маятника, який імітує зброю противника, мусиш уникати, мусиш ухилятися перед нею. Якщо маятник торкнеться тебе, будеш пораненою. У справжньому бою могла б вже й не встати. Маятник не може тебе торкнутись. Але ти можеш вдарити маятник... Чому похнюпилась?

Я... Я не зможу відбити удар маятника мечем. Я надто слабка... Завжди буду слабка! Бо я дівчинка!

Ходи до мене, дівчино! Витри носа. І послухай уважно. Жоден силач цього світу, жоден вернигора чи здоровань не спроможний париувати удар завданий хвостом ослизга, клешнями гігаскорпіона чи пазурами грифа. А власне таку зброю імітує маятник. І навіть не пробуй париувати. Не відіб'єш маятника, хіба що відкинеш себе від нього. Перейми його енергію, потрібну тобі для завдання удару. Вистачить легкого, але дуже швидкого відбиття і негайного, такого ж швидкого, удару зі зворотного півоберту. Переймаєш імпульс для відбиття. Зрозуміло?

Мгм.

Швидкість, Цирі, не сила. Сила потрібна лісорубові, який валить сокирою дерева у пущі. Саме тому дівчата рідко бувають лісорубами. Зрозуміла, у чому річ?

Мгм. Розхитуй маятники.

Відпочинь перед тим.

Я не змучена.

Знаєш вже як? Ті самі кроки, фінт...

Знаю.

Атакую!

Хааа! Ха! Хааааа! Маєш! Я дістала тебе, грифе! Гераааальте! Ти бачив?

Не кричи. Контролюй дихання.

Я це зробила! Справді зробила! Мені вдалося! Похвали мене, Геральте!

Браво, Цирі. Браво, дівчино.

У середині квітня сніг зник, злизаний теплим вітром, який повіяв з півдня, від перевалу.

Про те, що діється на світі, відьмаки знати не хотіли.

Трісс постійно і наполегливо скеровувала у бік політики довгі розмови, які велись вечорами у темній залі, освітлюваній спалахами вогню великої печі. Реакції відьмаків були завжди такими самими. Геральт мовчав, прикладаючи долоню до чола. Веземір кивав головою, іноді вставляючи коментарі, з яких не випливало нічогобільше того, що за «Його часів» все було краще, логічніше, справедливіше і здоровіше. Ескель виказував ввічливість, не скуплячись на усмішки і контакти очима, їй здавалося, що навіть іноді цікавився якимсь малозначущим питанням чи справою. Коен відверто позіхав і дивився у підлогу, а Ламберт не приховував зневаги.

Не хотіли знати нічого, їх не обходили дилеми, які не давали спати королям, чародіям, володарям і вождям, проблеми, від яких тряслись і ревіли ради, кола і тинги. Для них не існувало нічого, що відбувалось за тонучими у снігах перевалами, за Gwenfiesh, яка несла свинцевою течією шматки криги. Для них існував тільки Каер Морхен, самотній, загублений серед диких ігр.

Того вечора Трісс була роздратована і неспокійна – цьому, можливо сприяв вітер, виючий серед мурів замку. Того вечора всі було дивно іднесені – відьмаки, крім Геральта, стали незвично балакливими. Ясна річ, говорили виключно про одне – про весну. Про виїзд на шлях, який наближався. Про те, що шлях їм принесе – про вампірів, виверн, лісовиків, лікантропів і василісків.

Того разу вже Трісс почала позіхати і дивитись у стелю. Того разу це вона мовчала, до часу, коли Ескель звернувся до неї з питанням. З питанням, якого очікувала.

А як справді там на Півдні, над Яругою? Варто йти в той бік? Не хотіли б втрапити у самий центр якоїсь авантюри.

Що ти називаш авантюрою?

Ну, знаєш... - затнувся. – Досі ти нам розповідала про можливість нової війни... Про бої, що тривають на пограниччю, про повстання на зайнятих Нільфггардом територіях. Пам'ятаю, що говорила про те, що нільфгаардці знову можуть перетнути Яругу...

А, що там – промовив Ламберт. - Б'ються, ріжуть, січуть один одного без кінця, від сотень літ. Нема чим перейматись. Я вже вирішив, що вирушу на далекий Південь, до Соддену, Махакаму і Ангрену. Відомо, що там, де йдуть війська, завжди множаться страшиди. У таких місцях завжди найкраще заробляється.

Факт – підтвердив Коен. – Околиці знелюдніли, повсюдно самі баби, які не можуть собі дати раду... Купа швендяючих довкола дітей без дому і оіпки... Легка здобив приваблює потвор.

А панове барони – додав Ескель – панове комеси і старости мають зайняті війною голови, їм не вистачає часу, щоб охороняти підданих. Мусять винаймати нас. Це все правда. Але з того, що Трісс нам оповідала раніше цілими вечорами, впливає, що конфлікт з Нільфгаардом це поважніша справа, не якась там локальна війночка. Це так, Трісс?

Навіть якщо – сказала уїдливо чарівниця – то хіба вам це не на руку? Поважна, кривава війна викличе більше знелюднєних сіл, більше овдовілих бабів, навіть збільшить кількість осиротілих дітей...

Не розумію твого сарказму – Геральт забрав долоню з чола. – Справді не розумію, Трісс.

Я теж, дитинко – підняв голову Веземір. – Про що йдеться? Про тих вдів і дітей? Ламберт і Коен роздумують безтурботно по молодості, але тут не слова важливі. Що вони...

... вони тих дітей захищають – гнівно перервала. – Так, я знаю про це. Від вовкулак, які впродовж року убивають двох чи трьох, в той час як нільфгаардський роз'їзд може протягом години вирізати і спалити ціле поселення. Так. Ви захищаєте сиріт. Натомість я борюся за те, що сиріт було якнайменше. Борюся з причинами, а не наслідками. Для цього я перебуваю у раді Фольгеста з Темерії, засідаю там разом з Феркартом і Кейрою Метц. Радимось, як не допустити війни, а якби до неї дійшло, як оборонятись. Бо війна висить над нами, як гриф, безперервно. Для вас це авантюра. Для мене це гра, ставкою у якій є виживання. Я в тій грі задіяна, тому ваша байдужість і нейтральність болить і ображає мене.

Геральт випростався і подивився на неї.

Ми відьмаки, Трісс. Чи ти цього не розумієш?

Що тут розуміти? – чародійка струснула каштановою гривною. – Все ясно і очевидно. Ви обрали чітке ставлення до оточуючого вас світу. Те, що за мить цей світ може почати розпадатись на друзки, є частиною цього вибору. У моєму цього не має. Це нас відрізняє.

Я не певен, чи тільки це.

Світ розпадається на друзки – повторила. – Можна за цим бездіяльно споглядати. Можна цьому протидіяти.

Як – глузливо усміхнувся – емоціями?

Не відповіла, відвернула обличчя у бік вогню, який гудів у комині.

Світ розвалюється на друзки – повторив Коен, киваючи головою в удаваній задумі. – Скільки разів я вже це чув.

Я теж – скривився Ламберт. – І не дивно, бо від недавна це популярна приказка. Так кажуть королі, коли виявляється, що для королювання потрібно хоча б дрібка розуму. Так кажуть купці, коли жадоба і глупота призводять їх до банкрутства. Так кажуть чародії, коли починають втрачати вплив на політику чи джерела доходів. А адресат приповідки мусить одразу після неї очікувати якісь пропозиції. Скороти вступ, Трісс, викладай нам пропозиції.

Мене ніколи не забавляли словесні зіткнення – чародійка зміряла його гнівним поглядом – ані красномовні виступи, спрямовані на те, щоб поглузувати зі співрозмовника. Не звинувачую присутніх у чомусь подібному. Ви добре розумієте, про що я говорю. Хочете сховати голову в пісок, ваша справа. Але тобою, Геральте, я сильно здивована.

Трісс – біловолосий відьмак знову подивився їй просто в оч. – Чого ти від мене чекаєш? Активної участі у бою за порятунок світу, що валиться на друзки? Маю вступити до війська і зупинити Нільфгаард? Повинен, якщо дійде ще до однієї битви при Соддені, стати з тобою на Пагорбі, плече в плече, і битись за свободу?

Була б гордою – промовила тихо, опускаючи голову. – була б гордою і щасливою, якби могла битись біля тебе.

Вірю. Але я не достатньо шляхетною для цього. І не достатньо мужній. Я не надаюся на солдата чи богатиря. І гострий страх болю, каліцтва, чи смерті аж ніяк не є причиною. Не можна змусити воїна, щоб припинив боятись, але можна його мотивувати, що допоможе йому перемагати страх. А я такої мотивації не маю. Не можу мати. Я є відьмаком. Штучно створеним мутантом. Я вбиваю потвор. За гроші. Захищаю дітей, якщо родичі мені заплатять. Якщо мені платитимуть нільфгаардські родичі, буду боронити нільфгаардських дітей. А якщо навіть світ поляже в руїнах, що не здається мені правдоподібним, буду забивати монстрів на руїнах світу доти, допоки якась потвора мене не вб'є. Це є моя доля,

моя мотивація, моє життя і моє ставлення до світу. І не я це обираю. Зроблено це за мене.

Ти озлоблений – ствердила, нервово шарпаючи пасмо волосся. – Або вдаєш озлобленого. Забуваєш, що я тебе знаю, не розігруй перед мною нечулого мутанта, позбавленого серця, докорів сумління та власної волі. А причини озлобленості вгадую і розумію. Думаю, що це Цирі, правда?

Ні, неправда- відповів холодно. – Розумієш, але це мало для мене значить. Боюся смерті, як і кожен, але з думкою про неї я змирився вже дуже давно, не маю ілюзій. Це не є скарги щодо долі, Трісс, це звичний холодний розрахунок. Статистика. Ще жоден відьмак не вмер від старості, у ліжку, диктуючи заповіт. Жоден. Цирі ані не здивувала мене, ані налякала. Знаю, що помру в якісь смердючій падлом ямі, роздертий грифом, ламією, або мантикором. Але я не хочу помирати на війні, бо це не моя війна.

Дивуюсь – гостро відповіла. - Дивуюсь, що так говориш, дивуюсь твоєму браковій мотивації, як ти захотів окреслити своє вчення легковажної дистанції та байдужості. Ти був у Соддені, у Ангрені і на Заріччю. Знаєш, що сталося з Цинтрою, знаєш, що сталося з королевою Каланте і кільканадцятьма тисячами тамтешніми дітьми. Знаєш через яке пекло пройшла Цирі, знаєш, чому вона кричить ночами. Я теж це знаю, бо я теж там була. Я так само боюсь болю і смерті, сьогодні боюсь ще більше, ніж тоді, маю хорошу причину. Що ж до мотивації, то тоді мені здавалося, що маю її так само мало. Здавалось, що мені, чародійці, до долі Соддену, Брюгге, Цинтри чи інших королівств? Проблемами якихось удільних володарів? Інтереси купців і баронів? Як чародійка, я теж могла б сказати, що це не моя війна, що можу на руїнах світу змішувати еліксири для нільфгаардців. Але я стала тоді на Пагорбі, поряд Вільгефорца, біля Артауда Терранови, біля Феркарата, біля Енід Фіннабайр Філіппи Ейльхарт, біля твоєї Єнніфер. Біля тих, яких вже немає – Корал, Йоеля, Ваніелля... був такий момент, що я від страху забула всі закляття крім одного, за допомогою якого могла телепортуватись з того срашого місця до дому, до моєї маленької вежі у Маріборі. Була така мить, що блювала від жаху, а Єнніфер і Корал відтримували мене за шию і волосся...

Припини, припини. Прошу.

Ні, Геральте. Якщо хочеш знати, що сталося там, на Пагорбі. Послухай мене – було ревіння і полум'я, були стовпи світла і кулі вогню, які вибухали, був вереск і тріск, а я раптом опинилась на землі, на якійсь купі обвугленого, димлячого шмаття і раптом зрозуміла, що ця купа шмаття це Йоель, а те збоку, той страх, той обрубок без рук і ніг, який так кошмарно кричить, це Корал. І я думала, що кров, у якій лежу, є кров'ю Корал. Але це була моя власна. І тоді я побачила, що зі мною зроблено, і почала вити, вити, як битий пес, як ображена дитина... Залиш мене! Не бійся, не хапачу. Я вже не дівчинка з вежочки у Маріборзі. Бляха, я Трісс Мерігольд, Чотирнадцята Полегла під Содденом. Під обеліском на Пагорбі є чотирнадцять трун, але тільки тринадцять тіл. Здивований, що могло дійти до такої помилки? Не розумієш? Більшість трупів були важкими до опізнання шматками, ніхто їх не розрізняв. Живих теж було важко розрізнити. З тих, хто добре мене знав, серед живих залишилася тільки Єнніфер, а Єнніфер була непритомною. Інші знали мене тільки поверхово, зазвичай розрізняючи мене за моїм прекрасним волоссям. А я його, холера ясна, вже не мала!

Геральт її міцно обійняв. Вона вже не намагалась його відсторонити.

- Нам не пошкодували найсильніших чарів - сказала глухо – заклять, еліксирів, амулетів і артефактів. Нічого не мало забракнути для скалічених героїв з Пагорба. Нас вилікувано, підлатано, повернуто колишній вигляд, повернено волосся та зір. Майже не видно... слідів.

Але я вже ніколи не зодягну декольтованої сукні, Геральте. Ніколи.

Відьмаки мовчали. Також мовчала і Цирі, яка безшелесно прослизнула до зали і затрималась на порозі, підвівши плечі і сплівши руки на грудях.

Тому – повідала по хвилі мовчання – не кажи мені про мотивації. Ми тому стали на тому Пагорбі, що з Капітулу нам просто сказали: «Так треба». Чия це була війна? Що ми мусіли там захищати? Землі? Кордони? Люди і їх халупи? Інтереси королів? Вплив і прибутки чародіїв? Порядок перед Хаосом? Не знаю. Але ми захищали, бо так було треба. І якщо виникне потреба, стану на пагорбі ще раз. Бо якби того не зробила, то це б означало, що все це було непотрібним і даремним

Я стану біля тебе! – тонко крикнула Цирі. – Побачиш, що стану! Ці нільфгаардці мені заплатять за мою бабусю, за все... Я не забула!

Тихо будь – буркнув Ламберт. – Не втручайся у розмови дорослих...

Акурат! – тупнула дівчинка, а в її очах розгорівся зелений вогонь. – Думаєте, для чого я ще вчуся битись мечем? Хочу його вбити, його, того чорного лицаря з Цинтри, того з крилами на шоломі, за те, що мені зробив, за те, що я боялась! І вб'ю його! Для цього вчуся!

А тому припиняєш навчання – повідомив Геральт голосом, холоднішим, ніж мури Каер Морхену. – Поки не зрозумієш, чим є меч і чому він має служити у долоні Відьмака, не візьмеш його до рук. Не вчишся тут вбивати і бути вбитою. Ти тут не вчишся вбивати зі страху і ненависті, але для того, щоб рятувати життя. Своє й інші.

Дівчинка закусила губи, тремтячи від збудження і злості.

Розумієш?

Цирі раптово підвела голову.

- Ні.

- Не зрозумієш цього ніколи. Вийди.

- Геральте, я...

- Вийди.

Цирі крутонувалась на п'яті, за мить завагалась, ніби чекала. Чекала на щось, що не могло статись. Потім швидко побігла по сходах. Почули, як гупнули двері.

Занадто різко, Вовче – промовив Веземір. – Занадто різко. І не слід було цього робити у присутності Цирі. Емоційний зв'язок...

Не кажи мені про емоції. Досить з мене розмов про емоції!

Але чому ? – чародійка усміхнулась злузливо і холодно. – Але чому, Геральте? Цирі нормальна. Почувається нормально, виказує нормальні емоції, приймаючи все таким, яким воно в дійсності є. Ти, ясна річ, не розумієш цього і дивуєшся. Тебе це непокоїть і дратує. Те, що хтось може відчувати нормальну любов, нормальну ненависть, нормальний страх, біль і жаль, нормальну радість і нормальний смуток. Що саме холод, відстороненість і байдужість вважаються ненормальністю. О так, Геральте, тебе це дратує, дратує до такої міри, що починаєш думати про підземелля Каер Морхену, про Лабораторію, про закручені пляшки, повні мутагенних отрут...

Трісс! – крикнув Веземір, дивлячись на раптово зблідле обличчя Геральта. Але чародійка не дала себе обірвати, говорила щораз швидше, щораз голосніше.

Кого ти хочеш ошукати, Геральте? Мене? Її? А може себе самого? Може не хочеш допустити до себе правди, правди, яку знає кожжен, окрім тебе? Може не хочеш прийняти факту, що в тобі емоції і еліксири і Трави не за знищили у тобі людських почуттів! Ти їх у

собі знищив! Ти сам! Але не смій убивати їх у тій дитині!

Мовчи! – крикнув, зриваючись з крісла. – Мовчи, Мерігольд!

Обернувся, обеззброєно опустив руки.

Перепрошую – тихо промовив. – Вибач мені, Трісс.

Швидко попрямував до сходів, але чародійка блискавично зірвалась, притулилась до нього, обняла.

Сам не підеш – шепнула. – Не дозволю, щоб ти був сам. Не у цю мить.

Він одразу побачив, куди вона побігла – вечором впав дрібний, мокрий сніг, заславши подвір'я тонким, бездоганним білим комірцем. На ньому побачив сліди ніг.

Цирі стояла на самому верху зруйнованого муру, нерухома як статуетка. Меч тримала вище правого плеча, з ефесом на рівні ока. Пальці лівої долоні злегка торкались голови. На їх очах дівчинка зістрибнула, закрутилась у піруеті, м'яко приземлившись у ідентичній, тільки трохи повернутій, зеркальній позиції.

Цирі – сказав відьмак. – Зійди, прошу.

Здавалось, що вона не чує. Не ворухнулась, навіть не здригнулась. Трісс однак побачила, як на лезі відобразився блиск смуг срібних сліз на її обличчі.

Ніхто не забере у мене меч! – крикнула. – Ніхто! Навіть ти!

Злазь – повторив Відьмак

Виключно струсонувши головою, наступної секунди знову стрибнула. Нестійка цеглина з хрускотом посунулась з-під її стопи. Цирі захиталась, силуючись втримати рівновагу. Не зуміла. Відьмак стрибнув.

Трісс піднесла вогонь, відкриваючи рота для левітаційної формули. Бачила, що не встигне. Бачила, що Геральт теж не встигне, це було неможливо.

Геральт встиг.

Його пригнуло до землі, впав на коліна і на бік. Упав. Але не випустив Цирі.

Чародійка повільно наблизилась. Слухала, як дівчинка шепоче і шморгає носом. Геральт не шепотів. Не розрізняла слів. Але розуміла їх значення.

Теплий вітер завив у щілинах муру. Відтмак підняв голову.

Весна – сказав тихо.

- Так – підтвердила, ковтнувши слину. – На перевалах все ще лежить сніг, але в долинах... У долинах вже весна. Виїжджаємо, Геральте? Ти, я і Цирі?

- Так. Найближчим часом.

У гирлі ріки ми побачили їх міста, такі делікатні, ніби виткані з раннього туману, з якого вони виринули. Нам здавалось, що за мить зникнуть, що полетять з вітром, який колихав поверхню води. Там були палаціки, білі як цвіт лілей. Були вежочки, які були ніби виплетені з плющу, були мости, гнучкі, як плакучі верби. І були інші речі, для яких ми не знайшли імен і назв. А ми вже мали імена і назви для всього, що в цьому новому, відродженому світі бачили наші очі. Раптом, десь у віддалених закутках пам'яті, ми віднаходили назви для драконів і грифів, для сирен і німф, для сильфід і дріад. Для білих єдинорогів, які у сутінках пили з ріки, нагинаючи до води свої стрункі голови. Ми давали

назви всьому. І все ставало близьким, знайомим, своїм.

Крім них. Вони, хоч так до нас подібні, були чужими, настільки чужими, що ми довго не знаходили для тієї чужини імені.

Ген Гедимдейт, Ельфи і люди.

Хороший ельф – мертвий ельф.

Маршал Мілан Раупеннек.

Розділ четвертий.

Нешастя сталось згідно з одвічним звичаєм нещасть і яструбів – висіло над ними якийсь час, але зачекало з атакою до підходящого моменту. До часу, коли вони віддалились від нечисленних поселень, які знаходились над Gwenllech та Гірською Буйною, проминули Ard Carraigh і заглибились у безлюдний, порізаний ущелинами підлісок пущі.

Як атакуючий яструб, нещастя не схибило. Непомильно впало на жертву, а жертвою стала Трісс. Спершу це виглядало паскудно, але не загрозливо, нагадувало звичний розлад шлунку. Геральт і Цирі тактовно намагались не звертати уваги на викликані хворобою чародійки вимушені зупинки. Трісс, бліда як смерть, спливала потом і болісно скорчена, намагалась продовжувати їзду ще кілька годин, але біля полудня, після проведення у придорожніх заростях ненормально довгого часу, була вже не в змозі їхати верхи. Цирі хотіла їй допомогти, але це дало кепський ефект – чародійка не змогла втриматись за гриву, сповзла боком коня і впала на землю. Її підняли, поклали на плащ. Геральт без слів відкрив в'юки, знайшов шкатулку з магічними еліксирами, відкрив її і вкляк. Всі пляшечки були ідентичними, а таємничі знаки на печатках нічого йому не говорили.

Яка, Трісс?

Жодна – простогнала вона, тримаючись обіруч за живіт. – Я не можу... Не можу того прийняти.

Що? Чому?

Я алергічка...

Ти? Чародійка?

Маю алергію! – заплакала від безсилої злості і розпачливого гніву. – Завжди мала! Не переношу еліксирів! Лікую ними інших, себе можу лікувати виключно амулетами!

А де маєш амулет?

Не знаю – скрипнула зубами. – Могла залишити у Каер Морхені. Або загубити...

Трясця. Що ж робити? Можеш накласти на себе закляття?

Пробувала. Це, власне, є наслідком. Чере ці спазми не зможу сконцентруватись...

Не плач.

Це легко сказати!

Відьмак підвівся, стягнув свої в'юки з хребта Плітки і почав у них порпатись. Трісс скорчилась клубочком, пароксизм болю викривив її обличчя, викривив уста.

Цирі...

Що, Трісс?

Ти добре почуваєшся? Ніяких... сенсацій?

Цирі заперечливо покрутила головою.

Може це отруєння? Що я їла? Але всі ми їли те саме... Геральте! Мийте руки. Припильнуй, щоб Цирі мила руки...

Лежи спокійно. Випий це.

Що це?

Звичайне заспокійливе зілля. Магії в ньому стільки, як кіт наплакав, це не повинно зашкодити. А корчі пом'якшить.

Геральте, корчі... це ніщо. Але якщо дістану гарчку... Це може бути дизентерія... Чи паратиф.

Ти не маєш імунітету?

Трісс не відповіла, відвернула голову, закусила губи, скулившись ще більше. Відьмак не розпитував більше.

Дозволивши їй трохи відпочити, всадив чародійку в сідло Плітки. Геральт всівся за нею, підтримуючи двома руками, а Цирі, їдучи поряд тримала віжки, тягнучи одночасно мерина Трісс. Не проїхали навіть милі. Чародійка випала з рук, не втримавшись у сідлі. Раптом почала тремтіти у конвульсивному ознобі, миттєво запалена гарячкою. Понос посилювався.

Геральт втішав себе надією, що це наслідок алергічної реакції на сліди магії у його Відьмацькому еліксирі. Втішався. Але не вірив.

Ой, пані – сказав сотник. – Не зустрілися у добрий час. Здається мені, що гірше зустрітись не могли.

Сотник мав рацію, Геральт не міг ані заперечити, ані полемізувати.

Сторожова вежа, яка захищала міст, і у якій зазвичай було троє солдатів, стайничий, митник і, що найбільше, кілька подорожніх, цього разу роїлась від людей. Відьмак нарахував понад тридцять легкоозброєних у барвах Каедвену і добрих пів сотні щитників, які розташувались довкола низького палісаду. Більшість вилежувалась біля вогнищ, згідно з старою вояцькою засадою, яка проголошувала, що спиться коли можна, а встається, коли будять. За широко відкритими воротами було видно метушню – всередині сторожової вежі теж було повно людей і коней. На гордо перекошеній оглядовій вежочці пильно вартували двоє солдатів з готовими до постріл арбалетами. На роз'їздженому, зриту копитами передмості стояло шість хлопських возів і два купецькі фургони, а на подвір'ї, смутно похиливши лоби над загнилим болотом, стовбичили кільканадцять звільнених від ярма волів.

Був напад. На сторожову вежу. Вчора вночі – випередив питання сотник. – Ледве зуміли дати відсіч, інакше б ми знайшли тут саму згорілу землю.

Хто був нападником? Розбійники? Мародери?

Солдат покрутив головою, сплюнув, подивився на Цирі і скорчену в сідлі Трісс.

Зайдіть у фортецю – сказав – бо за мить чародійка злетить з сідла. Маю там вже пару пораних, ще одна зверх нічого не змінить.

На подвір'ї, у відкритій, покритій дошками кліті, лежало кілька людей у закривавленому одязі. Трохи далі, між стіною частоколу та дерев'яною криницею з

журавлем, Геральт помітив шість нерухомих тіл накритих мішковиною, з-під якої стирчали одні стопи в брудних, пошарпаних черевиках.

Покладіть чародійку там, біля поранених – солдат вказав на кліть. – Ха, пане відьмаче, справді не пощастило, що хвора. Кілька наших постраждали у бою, ми б не погордували магічною допомогою. Один, у якого стрілу витягав, у животі залишилось вістря, хлопчина до ранку стече кров'ю, точно стече... А чародійка, яка могла б його врятувати, сама кидається у гарящі, сподівається допомоги від нас. У недобрий час, як вже було сказано, у недобрий час...

Замовк, побачивши, що відьмак не відриває погляду від накритих полотном тіл.

Двох з місцевої сторожі, двох наших і двох... отих – промовив, стягуючи край натягнутої тканини. – Подивіться, якщо хочете.

Цирі, відвернись

Теж хочу бачити! – дівчинка випхалась з-за нього, дивлячись на трупи відкривши рота.

Відійди, прошу. Займись Трісс.

Цирі неохоче пирхнула, але підкорилась. Геральт підійшов ближче.

Ельфи – ствердив, не приховуючи здивування.

Ельфи – підтвердив вояк. - Scoia'tael.

Хто?

Scoia'tael – повторив солдат. – Лісові банди.

Дивна назва. Це значить, якщо я не помиляюсь, «Білки»?

Так, пане. Саме Білки. Так вони самі себе звать ельфійською. Одні кажуть, що це тому, що часом носять хвости білок на ковпаках і шапках. Інші кажуть, що це через те, що у бору живуть, годуються горішками. З ними щораз більше клопоту, скажу я вам.

Геральт покрутив головою. Вояк накрив трупи полотном, витер руки в кафтан.

Ходіть – сказав. – Немає чого тут стояти, поведу вас до коменданта. Хворою займеться наш десятник, якщо зможе. Уміє припалювати і зшивати рани, вправляти кістки, то може зуміє і ліки збовтати, хто його зна, то тямущий хлопець, горянин. Ходіть, пане відьмаче.

У хаті митника, задимленій і темній, саме тривала жвава, галаслива дискусія. Коротко підстрижений лицар у кольчугі і жовтій туніці покрикував на двох купців і управителя, на що з досить відстороненою і понурою міною спостерігав митник з забинтованою головою.

- Кажу ж, ні! – лицар вдарив кулаком у хиткий стіл і випростався, поправляючи ринграф¹⁴ на грудях. – Поки не повернуться роз'їзди, не рушайте мені звідси! Не будете суватись гостинцями!

- Я мушу бути за два дні у Девоні! – заверещав управитель, підсовуючи під очі лицарю короткий викарбований кийок з випаленими знаками. – Бачите причину! Якщо спізнюся, коморник мені відірве голову! Поскаржусь воєводі!

- А поскаржся, поскаржся – глузував лицар. – Раджу, спершу вимостити собі гачі соломою, бо воєвода тебе може копнути. Але зараз я тут наказую, бо воєвода далеко, а твій коморник лайно для мене. О, Уніст! Кого це ти привів, сотнику? Ще один купець?

- Ні – неохоче відповів сотник. – Це відьмак, пане. Його звать Відьмак з Рівії.

На здивування Геральта, лицар широко усміхнувся, встав і протягнув руку для привітання.

Геральт з Рівії – повторив, все ще посміхаючись. – Чули про вас, і то не з абияких уст. Що вас сюди привело?

Геральт пояснив, що його привесло. Лицар припинив усміхатись.

Не зустрілись у добрий час. Навіть близько. Ми маємо тут війну, пане відьмаче. Лісами суваються банди Scoia'tael, не далі як вчора зіткнулися з ними. Чекаю тут на харчування і починаємо облаву.

Воюєте з ельфами?

Не тільки з ельфами. Як це, ви, відьмак, не чули про Білок?

Ні. Не чув.

Де ж ви тоді перебували останні два роки? За морями? Бо тут у нас, у Каедвені, Scoia'tael подбали про те, щоб про них було чути, так, вони не зле постарались про це. Перші банди з'явилися ледь вибухнула війна з Нільфгаардом. Скористались, кляті нелюди, з нашої заклопотаності. Ми бились на півдні, а вони по тилах почали партизанську війну. Сподівались на те, що Нільфгаард нас знищить, почали кричати про кінець людського панування, про повернення давніх порядків. Людей до моря! Таке їх гасло, під яким мордують, палять і гарбують.

Це ваша вина і зараз ваша турбота – понуро відіззався управитель, вдаривши себе по стегну розписанм києм, ознакою свого стану. – Ваша, вельмож і пасованих¹⁵. Ви гнобили нелюдів, не давали їм жити, то й маєте зараз. А ми туди завжди водили обози, і ніхто нам не заважав. Нам не було потрібне військо.

Це правда, це правда – докинув один з купців, що сидів на лавці, і мовчав до цього. – Білки не страшніші за розбійників, які нищили тут дорогами. А за кого ельфи найперше взяли? Саме за розбійників.

А яка мені різниця, хто мені з-за куща стрілу пустить, розбійники чи ельфи? – раптом прорік митник з забинтованою головою. – Стріха, коли мені посеред ночі над головою запалає, однаково горітиме, їй все одно, чия рука тримала головешку. Кажете, пане купець, що Scoia'tael не гірші бандитів? Як сказати. Розбійникам йдеться про здобич, ельфам про людську кров. Дукати має не кожен, але кожен кров у жилах. Кажете, що це клопіт вельможних, пане управителю? Це ще більша брехня. А лісоруби, постріляні на вирубці, смолярі посічені на буках, хлопці зі спалених сіл, чим вони завинили нелюдам? Жили, працювали разом, по-сусідськи, і раптом стріла в спину... А я? У житті жодного нелюда не скривдив, а дивіться, голову розчерепили червонолюдським кордом. А якщо б не вояки, на яких гавкаєте, я би вже лежав під ліктем¹⁶ дерну...

Власне! – лицар у жовтій туніці знову торохнув кулаком у стіл. – Охороняємо ваші паршиві шкури, шановне панство, перед цими, як хочете, пригнобленими ельфами, яким як стверджуєте, ми не давали жити. А я вам інакше скажу – занадто їх розпустили. Толерували їх, розглядали як людей, як рівних, а вони зараз завдають нам удар у плечі. Нільфгаард їм платить за це, голову дам, а дикі ельфи з гір озброюють їх. Але справжню опору мають у тих, що живуть осідло, між нами – у ельфів, напівельфів, червонолюдів, гномів і низовиків. Це вони їх укривають, годують, постачають добровольців...

Не всі – відгукнувся другий з купців, стрункий, з делікатним обличчям з шляхетними, справді не купецькими рисами. – Більшість нелюдів засуджує Білок, пане лицарю, і не хочуть мати з ними нічого спільного. Більшість є лояльною, а іноді платить за ту лояльність високу ціну. Пригадую собі бургграфа з Бан Арда. Був напівельфом, а закликав до спокою і співпраці. Загинув від зрадницької стріли.

Випущеної, напевне, із засідки, низовиком чи червонолюдом, який теж вдавав лояльного – закпив лицар. – Я вважаю, що жоден з них не є лояльним! Кожен з них... Гей! А ти хто?

Геральт обернувся. Зразу за його плечима стояла Цирі, дивлячись на всіх своїми величезними смарагдовими очима. Якщо йшлося про уміння безшелесно рухатись, вона насправді досягла значного поступу.

Вона зі мною – пояснив.

Гмм... - лицар зміряв Цирі поглядом, після чого знову повернувся у бік купця з шляхетним обличчям, очевидно бачачи у ньому найповажнішого партнера у дискусії. – Так, пане, я не кажу про лояльних нелюдів. Всі вони є нашими ворогами, причому, одні краще, а другі гірше вдають, що це не так. Низовики, червонолюди і гноми жили серед нас століттями, здавалось, у такій-сякій злагоді. А вистачило щоб ельфи піднесли годови, а ці інші теж вхопились за зброю і пішли в ліси. Скажу вам, було помилкою толерувати вільних ельфів і дріад, їх пущ і гірських анклавів. Мало їм було того, тепер кричать: «Це наш світ, геть звідси, прибуди». О боги, покажемо їм, хто забереться, по кому тут ні слуху, ні духу не зостанеться. Пошарпали шкури нільфгаардців, а тепер візьмемось за банди.

Нелегко спіймати ельфа у лісі – відіззався відьмак. – також би не йшов за гномом чи червонолюдом у гори. Яка чисельність тих загонів?

Банди – виправив лицар. - Банди, пане відьмаче. Нараховують до двадцяти голів, іноді більше. Вони називають такі зграї «командо». Це слово з мови гномів. А щодо того, що допасти їх нелегко, праві, видно фахівця. Гонитва за ними лісами і комишами немає сенсу. Єдиним способом є відрізати їх від запілля, ізолювати, викликати голод. Міцно взяти за карк нелюдів, які їм допомагають. Тих з міст і пригородів, з сіл, з ферм...

Проблема в тому – промовив купець з шляхетними рисами – що зовсім невідомо, хто з нелюдів їм допомагає, а хто ні.

Треба брати за карк усіх!

Ага – купець усміхнувся. – Розумію. Вже це десь чули. За карк всіх і до копальні, до обгороджених таборів, до каменоломень. Всіх. Невинних теж. Жінок, дітей. Чи так?

Лицар підвів голову, ляснув долонею у рікув'я меча.

Саме так, не інакше! – гостро відрізав. – Дітей вам шкода, а самі як діти на цьому світі, мої панове. Перемир'я з Нільфгаардом то річ крихка, ніби яєчна шкарлупка, не сьогодні, то завтра може знову початись війна, а на війні буває різне. Якби нас перемогли, як ви думаєте, що станеться? Скажу вам – тоді вийдуть ельфійські команди з лісів, вийдуть сильні і численні, а ті лояльні негайно приєднаються до них. Ті завжди лояльні червонолюди, ваші приязні низовики, думаєте справді прагнуть спокою, про який весь час говорять, єднання? Ні, пане. Вони будуть випатрувати кишки, це їх руками Нільфгаард розправиться з нами. І потоплять нас у морі, так, як обіцяють. Ні, пане, не можна з ними цяцкатися. Або вони, або ми. Третьої дороги немає!

Дерев'яні двері скригнули, у них постав солдат у закривавленому фартусі.

Вибачте, що перериваю – буркнув – Хто з панів привіз тут хвору жінку?

Я – відповів відьмак. – Що сталося?

Ходіть зі мною.

Вийшли на подвір'я.

Зле з нею, пане – повідомив вояк, вказуючи на Трісс. – Я дав їй горілки з перцем і селітрою, але не допомогло. Не дуже...

Геральт не прокоментував, бо і не було чого коментувати. Чародійка, вигнута і скорчена, являла собою незаперечне свідectво, що горілка з перцем і селітрою то не те, що її шлунок може знести

Це може бути якась зараза – скривився вояк. – Або та, як її там... Зинтерія. Якби це розлізлося по людях...

Це чародійка – запротестував відьмак. – Чародійки не хворіють.

Дійсно – втрутився цинічно лицар, яктй вийшов з ними. – Ваша, як бачу, прямо тріскає від здоров'я. Пане Геральте, послухайте мене. Жінка потребує допомоги, а ми надати її не можемо. Також, зрозумійте, не можу ризикувати епідемією серед війська.

Розумію. Поїду негайно. Не маю вибору, мушу завернути у бік Даевону, або Ард Каррайгу.

Далеко не поїдете. Маю наказ затримувати всіх подорожніх. Крім того, це небезпечно. Scoia'tael втекли саме у тому напрямку.

Я дам собі раду.

З того, що я про вас чув – скривив губи лицар – не маю сумнівів, що дасте собі раду. Але зважте, ви не самі. Маєте на шиї тяжко хвору і того шмаркача...

Цирі, що саме намагалась витерти об щабель драбини вимащений лайном червеик, підвела голову. Лицар буркнув і опустив погляд. Геральт злегка усміхнувся. Останні два роки Цирі й справді забула про своє походження і дійсно цілковито позбавилась манер, але її погляд, коли хотіла, сильно нагадував погляд її бабці. Так сильно, що королева Калланте певно б пишалась онукою.

Так, про що це я... - запнувся лицар, заклопотано шарпаючи пояс. – Пане Геральте, знаю, що вам треба зробити. Їдьте за річку, на південь. Наздоженеє караван, який їде шляхом. Ніч запасу, караван точно на привал стане, наздоженете його перед світанком.

Що то за караван?

Не знаю – лицар стенив плечима. – Але то ані купці, ані звичайний обоз. Занадто впорядкований, вози однакові, закриті... Припускаю, королівські коморники. Пропустив їх через міст, бо йдуть на вівдень, певно, до броду на Ліскелі.

Гмм... - задумався Відьмак, дивлячись на Трісс. – То було б мені по дорозі. Але чи знайду там допомогу?

Може так – відповів холодно лицар. – Може ні. Але тут її напевне не знайдете.

Не почули, не добачили, коли під'їхав, поглинуті у розмову, сидячи коло вогнища, яке освітлювало гурт жовтим світлом попони поставлених у коло возів. Геральт злегка пришпорив кобилу і змусив її голосно заїржати. Хотів випередити караван, що став на постій, хотів злагодити несподіванку і запобігти нервовим рухам. З досвіду знав, що спускові механізми арбалетів не люблять нервових рухів.

Обозники рвучко встали, попри застереження роблячи різкі рухи. Більшість, побачив це одразу, були червонолюдами. Це його дещо заспокоїли – червонолюди, хоч і надзвичайно квапливі, звикли у таких ситуаціях спершу запитувати, а тільки потім стріляти з арбалетів.

Хто? – хрипко крикнув один х червонолюдів, швидким, енергійним рухом витягуючи топір, забитий у пень, що лежав збоку від вогнища. – Хто йде?

Приятьель - відьмак зліз з коня.

Цікаво, чий – буркнув червонолюд. – Підійди. Руки тримай так, щоб я їх бачив.

Геральт наблизився, тримаючи руки так, щоб її могли докладно бачити навіть хворі

на конюктивіт чи курячу сліпоту.

Ближче.

Або мені відмовляє зір – скаазав – або це відьмак, що зветься Геральтом з Рівії. Або хтось до дідька подібний на Геральта.

Вогонь раптом вистрелив полум'ям, видав золотий промінь, явивши з мороку обличчя і постаті.

Ярпен Зігрін – ствердив Геральт, здивований. – Не хто інший, як Ярпен Зігрін власною бородатою персоною!

Ха! – червонолюд завертів топірцем, так, ніби це була гілочка лози. Вістря загуділо у повітрі і увійшло у пень з глухим стукотом. – Тривога скасована! Це справді друзі!

Присутні виразно розслабились, Геральтові здалося, що чує глибокі, повні полегшення зітхання. Червонолюд підійшов, витягнув руки. Його рукостискання могло сміливо змагатись з залізними обценьками.

Вітаю, характерники – промовив. – Звідки б ви не прийшли, і куди б ви не йшли, вітаю. Хлопаки! Вітаю! Пам'ятаєш моїх хлопаків¹⁷, відьмаче? Це Яннік Брасс, той це Ксав'єр Моран, а це Пауль Дагльберг і його брат Реган.

Геральт не пригадав собі жодного, зрештою, всі вони виглядали однаково: бородаті, міцні, майже квадратні у своїх товстих, стьобаних куртках.

Вас було шість – потискав чергові тверді, сучкуваті руки, які йому подавали. – Якщо не помиляюсь.

Маєш добру пам'ять – засміявся Ярпен Зігрін. – Було нас шестеро, авжеж. Але Лукас Корто вжився, осів у Махакамі і відпав від компанії, пацан дурний. Якось не трапився ніхто гідний на його місце до цього часу. А шкода, шістка це число якраз, не за багато, не за мало. Чи то теля з'їсти, чи то бочівку видудлити, немає краще, як вішістьох...

Як бачиш – Геральт рухом голови вказав на решту групи, що нерішуче стояла біля возів – вас тут достатньо багато, щоб дати раду трьом телятам, про дрібноту і не згадую. Що за кумпанією командуєш, Ярпен?

Не я тут командую. Дозволь, відрекомендую. Вибачте, пане Венцк, що відразу не сказав, але я і мої хлопаки знаємо Геральта з Рівії не від сьогодні, маємо з ним трохи спільних спогадів. Геральте, це є пан комісар Вілфрід Венцк, на службі короля Хенсельта з Ард Каррайгу, милостиво пануючого володаря Каедвену.

Вілфрід Венцк був високий, вищий за Геральта, а червонолюда перевищував удвічі. Вбраний був у звичайний простий одяг, який носили управителі, коморники чи кінні гінці, але в його рухах була чіткість, гідність і впевненість, яку відьмак знав і вмів розпізнати безпомилково, навіть вночі, навіть у скупому світлі вогнища. Так рухались при звичаєні до кольчуги і зброї, що відтягувала пояс. Венцк був професійним воїном, Геральт був готовий закластись на будь-яку суму. Потиснув подану йому долоню, злегка вклонився.

Сідай – Ярпен Зігрін вказав на пень, у якому стирчало його потужний топір. – Кажи, що ти поробляєш у цих околицях, Геральте?

Шукаю допомоги. Подорожую втрьох, з жінкою і підлітком. Жінка хвора. Сильно. Наздогнали вас, щоб просити про допомогу.

Бляха, ми не маємо тут медика – червонолюд сплюнув на палаючі поліна. – Де їх залишив?

Пів стадії¹⁸ звідси, біля гостинця.

Покажеш дорогу. Гей, ви там! Троє на коней, сідлайте, виродки! Геральте, чи

тримається твоя хвора жінка у сідлі?

Не дуже. Власне, до цього я мусив її підтримувати.

Взяти бурку, плахту, і два патики з возу! Живо! – Вільфрід Венцк, схрестивши руки на грудях, голосно кашлював.

Ми на шляху – різко сказав Ярпен Зігрін, не дивлячись на нього. – На дорозі не відмовляється у допомозі.

Холера – Ярпен забрав долоню з чола Трісс. – Розжарена, як піч. Не подобається мені це. А якщо це черевний тиф або дизентерія?

Це не можу бути ні черевний тиф, ані дизентерія – збрехав з переконанням Геральт, огортаючи хвору ковдрою. – Чародії імунні на ці хвороби. Це харчове отруєння, не заразне.

Гмм... Ну, добре. Іду попорпаюсь у торбах. Мав десь добрі ліки на срачку, може ще трохи залишилось.

Цирі – зазанажив відьмак, подаючи дівчинці знятий з коня кожух. – Іди спати, падаєш з ніг. Ні, не на віз. На віз покладемо Трісс. Ти ляж біля вогнища.

Ну – тихо запротестувала, дивлячись на червонолюдів, що віддалялись. – Ляжу коло неї. Якщо вони побачать, що ти мене відсуваєш від неї, то не повірять тобі. Будуть думати, що це заразно, і виженуть нас, як ті стражники.

Геральт? – простогнала раптом чародійка. – Де... ми є?

Серед друзів.

Я тут – сказала Цирі, гладячи її по каштановому волоссю. – Я з тобою. Нічого не бійся. Чуєш, як тут тепло? Вогнище горить, а червонолюд зараз принесе ліки на... На шлунок.

Геральте – заплакала Трісс, намагаючись вирватись з-під коців¹⁹. – Жодних... жодних магічних еліксирів, пам'ятай...

Пам'ятаю Лежи спокійно.

Я мушу... Ооох...

Відьмак без слів схилився, несучи чародійку разом з коконом ковдр, у які її було закутано, і порошоквав до лісу, у темряву. Цирі зітхнула.

Повернулась, почувши важкі кроки. З-за возу вийшов червонолюд, тримаючи під пахвою великий вузол. Полум'я вогнища блищало на вістрі топірця, засадженого за пасок, також виблискуючи на гудзиках важкого шкіряного кожуха.

Де хвора? – буркнув. – Полетіла на мітлі?

Цирі вказала в морок.

Ясно – кивнув головою. – Знаю цей біль і паскудну недугу. Коли я був молодим, з'їдав усе, що вдавалось мені знайти чи спіймати, тож зсирався не раз і не два. Хто вона, ця чародійка?

Трісс Мерігольд.

Не знав, не чув. Рідко маю справу з Брацтвом. Ну, але слід назватися. Мене звати Ярпен Зігрін. А тебе як звуть, гуско?

Інакше – відрізала Цирі, а її очі зблиснули.

Червонолюд зареготав, вишкіривши зуби.

Ах – перебільшено вклонився. – Прошу вибачити. Не розпізнав у мороці. Це ж ніяка не гуска, а шляхетна панна. Падаю у ніжки. Як панна зветься, якщо це не таємниця?

Це не таємниця. Я Цирі.

Цирі. Ага. А ким є панна?

А це – Цирі пихато задерла носик – це є таємниця.

Ярпен знову пирхнув.

Язичок у панни гострий, як оса, як оса. Нехай панна зволить мене вибачити. Приніс медикаменти і трохи їжі. Чи панна прийме, чи прожене старого хама, Ярпена Зігріна?

Вибачте... - Цирі знітилась, похилила голову. – Трісс справді потребує допомоги, пане... Зігрін. Є дуже хворою. Лякую за ліки.

Нема за що – червонолюд знову вишкірив зуби, приязно ляснувши її по плечу. – Ходи, Цирі, допоможеш мені. Ліки треба приготувати. Накрутимо кульок згідно рецепту моєї бабусі. Тій кульці не зможе противитись жодна зараза, яка засіла у кишках.

Розгорнув пакет, видобувши щось таке, як брила торфу і малий глиняний горщик. Цирі наблизилась, зацікавлена.

Треба знати те, мила Цирі – вирік Ярпен – що моя бабка зналась на лікуванні, як ніхто. На жаль, вона вважала, що причиною більшістю хвороб є неробство, і що воно найкраще лікується кийком. Щодо мене і моїх родичів застосовувала такі ліки головню профілактично. Била нас через будь-яку причину, або й без причини. То була виняткова яга. А одного разу, коли ні з того, ні з сього дала мені кусень хдіба зі смальцем і цукром, то так мене цим здивувала, що я від здивування впустила той окраєць, смальцем виз. Ну, а бабка відгамселила мене, стара паскудна карга. А потім дала мені другий окраєць, тільки вже без цукру.

Моя бабця – Цирі з розумінням поквала головою – теж мене раз побила Різками.

Різками? – засміявся червонолюд. – Моя мене один раз грюкнула ручкою від кайла. Ну, але досить спогадів, треба скручувати кльки. Маєш, рви це і замішуй у кульки.

Що це? Липне і маститься... Бррр... А як смердить!

Це спліснявілий хліб до їжі. Досконалі ліки. Замішуй кульки. Менші, менші, це для чародійки, а не для корови. Дай одну. Добра. Тепер обваляємо кульку у медикаменті.

Фууу!

Засмерділо? – червонолюд наблизив круглого носа до глиняного горщика. – Неможливо. Перемішаний з гірською сіллю часник не може засмердітись, хоч би й мав сто років.

Гидота, фууу! Трісс цього не їстиме.

Застосуємо метод моєї бабці. Ти затиснеш їй носа, а я запихатиму кульки.

Ярпене – просичав Геральт, раптом виринаючи із темряви з чародійкою на руках. – Пильнуй, щоб я в тебе щось не запхав.

Це ліки! – обурився червонолюд. – Це допомагає! Пліснява, часник...

Так – слабо простогнала Трісс з глибини свого кокону. – Це правда... Геральт, це правді повинно допомогти...

Бачиш? – Ярпен штурхнув Цирі ліктем, гордо задираючи голову і показуючи на Трісс, яка ковтала кульки з міною мучениці. Мудра чарівниця, знає, що добре.

Що кажеш, Трісс? – відьмак нахилився. – Ага, розумію. Ярпене, може маєш дягелі лікарський? Або шафран?

Пошукаю, спитаю. Я принесу вам трохи води і їжі...

Дякую. Але вони обидві потребують перш за все відпочинку. Цирі, влягайся.

Я зроблю ще компрес для Трісс...

Сам зроблю. Ярпене, хотів би поговорити.

Ходи до вогнища. Відкоркуємо бочівку...

Хочу поговорити з тобою. Більшої аудиторії мені не потрібно. Навіть навпаки.

Ясно. Слухаю.

Що це за конвой?

Червонолюди підняв на нього свої маленькі проникливі очі.

Королівська служба – повідав повільно і чітко.

Це я зрозумів – відьмак витримав погляд. – Ярпене, я не питаю з пустої цікавості.

Знаю. Про що тут йдеться, теж розумію. Але це транспорт спеціального... гм...

Призначення.

А що ж ви таке транспортуєте?

Солону рибу – відповів повільно Ярпен, після чого брехав довго, і навіть повіка йому не здригнулась. -

Паша²⁰, інструменти, упряж, різні такі речі для війська. Венцк квартирмейстер королівської армії.

З нього такий квартирмейстер, як з мене друїд – усміхнувся Геральт. – Але це ваша справа, я не звик пхати носа у чужі таємниці. Однак бачиш, у якому стані Цирі. Дозволь нам її долікувати, Ярпене, дозволь покласти її на один з возів. На кілька днів. Не питаю, звідки йдете, бо цей шлях веде як стріла на південь, розходиться тільки за Лікселею, а до Лікселі є десять днів дороги. До того часу гарячка спаде, і Трісс зможе їхати верхи, а якщо навіть і ні, то зупинимось у місті за рікою. Зрозумій, десять днів на возі, добре накриття, тепла постіль... Прошу.

Не я тут команду, тільки Венцк.

Не вірю, щоб ти не мав впливу на нього. Не у конвої, що головню складається з червонолюдов. Очевидно, що він мусить з тобою рахуватись.

Хто ця Трісс для тебе?

А яке це має значення? У цій ситуації?

У цій ситуації жодного. Питаю просто з дурної цікавості, щоб я потім міг пустити плітки корчмами. Але, між іншим, ти маєш сильний потяг до чародівок, Геральте.

Відьмак сумно усміхнувся.

А дівчина? – Ярпен вказав рухом голови на Цирі, яка ворушилась під кожухом. – Твоя?

- Моя – відповів не задумуючись. – Моя, Зігріне.

Світ був сірим, мокрим, пах нічним дощем і ранковим туманом. Цирі мала враження, що спала тільки кілька хвилин, що прокинулась, ледь зумівши покласти голову на мішках, що лежали на возі. Геральт вкладав біля неї Трісс, принесену з чергової вимушеної подорожі до лісу. Плед, якими чародійка була огорнута, виблискували від роси. Геральт мав темні кола під очима. Цирі бачила, що він їх навіть не заплющував – Трісс мала гарячку цілу ніч, дуже мучилась.

Покинулась? Вибач. Спи, Цирі. Ще рано.

Що з Трісс? Як вона почувається?

Ліпше – простогнала чародійка. – Ліпше, але... Геральте, послухай... Хотіла тебе...

Так? - відьмак нахилився, але Трісс вже спала.

Випростався, потягнувся.

Геральте – шепнула Цирі. – Нам дозволять... поїхати возом?

Побачимо – закусив губу. – Поки можеш, спи. Відпочивай

Він зіскочив з воза. Цирі слухала відголоски, що сповіщали про початок руху обозу – тупання коней, брязкіт упряжі, скрип дишел, стукіт орчиків²¹, розмови і прокляття. А потім, близько, хрипкий голос Ярпена Зігріна і спокійний високого чоловіка, званого Венцком. І холодний голос Геральта. Підвелася, обережно визирнувши з-за плахти.

Не маю категоричних засторог у цій справі – зазначив Венцк.

Прекрасно – звеселів червонолюд. – Тоді справа вирішена?

Комісар злегка підняв долоню даючи знак, що ще не закінчив. Якийсь час мовчав. Геральт і Ярпен терпляче чекали.

Я ще -сказав врешті Венцк – відповідаю головою за те, щоб цей транспорт дійшов до місця призначення.

Знову замовк. Цього разу ніхто не переривав. Не підлягало сумніву, що розмовляючи з комісаром слід було звикнути до довгих перерв між реченнями.

Щоб добратись безпечно – докінчив після перерви - і у визначені терміни. А опіка над хворою може сповільнити швидкість цього маршу.

Йдемо з випередженням – запевнив його Ярпен, трохи почекавши. - З часом проблем немає, пане Венцк, терміни не завалимо. А щодо безпеки... Мені здається, що відьмак у компанії не зашкодить. Шлях йде лісами, аж до самої Лікселі, справа і сліва дика пуща. А пущею, як маєте знати, рискають різні недобрі створіння.

Справді – притакнув комісар. Дивлячись відьмакові у вічі, здавалось, зважає кожне слово.

Певні недобрі створіння, нацьковані іншими недобрими створіннями, все ще можна надібати у каедвенських лісах. Вони можуть загрожувати нашій безпеці. Король Хенсельт, знаючи про це, надав мені право наймати добровольців до збройного ескорту. Пане Геральте? Це б розв'язало вашу проблему.

Відьмак довго мовчав. Довше, аніж тривала вся промова Венцка, часто перемежована довгими паузами.

Ні – врешті сказав. - Ні, пане Венцк. Розставимо усі крапки над «і». Я готовий віддячити за надану пані Мерігольд допомогу, але не в такій формі. Можу доглядати за кіньми, носити воду і дрова, навіть готувати. Але не вступлю на королівську службу у якості найманого солдата. Прошу не розраховувати на мій меч. Не маю наміру вбивати таких, як ви зволили сказати, недобрих створінь за наказом інших створінь, яких теж не вважаю кращими.

Цирі почула, як Ярпен Зігрін сильно засичав і закашляв у стиснутий кулак. Венцк спокійно дивився на відьмака.

- Розумію – відказав тихо. – Люблю зрозумілі ситуації. Дуже добре. Пане Зігріне, прошу подбати, щоб не впав темп маршу. Що до вас, пане Геральте... Знаю, що виявитесь придатні і корисні у спосіб, який визнаєте належним. Було б ганьбою для мене і вас, якби вашу корисність розглядали як відплату за допомогу стражденній. Чи вона зараз ліпше відчувається?

Відьмак підтвердив нахилом голови, як здалося Цирі, дещо глибшим і люб'язнішим, аніж звичайний поклон. Венцк не змінив виразу обличчя.

Це для мене честь – повідав післ звичайної пази. – Беручи пані Мерігольд на віз мого конвою, беру на себе відповідальність за її здоров'я, зручність і безпеку. Пане Зігріне, прошу дати наказ про виїзд.

Пане Венцк.

Слухаю, пане Геральте.

Дякую.

Комісар кивнув головою. Як здалося Цирі, дещо глибше і люб'язніше, ніж того вимагала звичайна удавана ввічливість.

Ярпен Зігрін побіг вздовж колони, даючи голосні накази і вказівки, після чого висадився на козли, верескнув і шмагнув коня поводами. Віз шарпнувся і заторохтів лісною дорогою. Струс розбудив Трісс, але Цирі заспокоїла її, змінила компрес на чолі. Торохтіння присипляло. Чародійка швидко заснула, Цирі теж задрімала.

Коли прокинулась, сонце було вже високо. Визирнула споза бочок і пакунків. Віз, на якому їхала, був на чолі конвою. Наступним правив червонолюди з червоною хустиною, обкрученою довкола шиї. З розмов, які червонолюди вели між собою, Цирі дізналась, що його звать Пауль Дагльберг. Поряд з ним його брат Реган. Також бачила Венцка, який їхав верхи, у супроводі двох коморників.

Плітка, кобила Геральта, приторочена до воза, привіталася тихим іржанням. Вона ніде не бачила свого каштанового і буланого Трісс. Напевне були позаду, разом з коноводами конвою.

Геральт сидів на козлах поряд з Ярпенем. Розмовляли тихо, попиваючи пиво з встановленого між ними анталека²². Цирі нашорошила вуха, але швидко змудилась – дискусія торкалась політики, головно планів і намірів короля Хенсельта і якихось спеціальних служб і спеціальних завдань, які полягали у секретній допомозі для війни, яка загрожувала сусідові, королеві Демавенду з Аердіну. Геральт висловив зацікавлення, як саме п'ять возів солоної риби будуть спроможні зміцнити обороноздатність Аердіну. Ярпен, не звертаючи уваги на дзвінке глузування у голосі Відьмака, пояснив, що деякі гатунки риби такі цінні, що кілька возів вистачить на оплату річної платні панцерній хоругві, а кожна нова панцерна хоругва – вже значна допомога. Геральт запитав, чому та допомога аж така секретна, на що червонолюди заперечив, що якраз у тому і полягає допомога. Трісс кинулась уві сні, скинула компрес і невиразно забелькотіла. Зажадала від якогось Кевіна, щоб він тримав руки при собі, а зразу потім заявила, що призначення не уникнути. Врешті заявивши, що всі, абсолютно всі, є деякою мірою мутантами, спокійно заснула.

Цирі теж хотіла заснути, але очуняла від голосного реготу Ярпена, який саме пригадував Геральтові давні пригоди. Йшлося про полювання на золотого дракона, який замість того, щоб дати себе зловити, порахував ловцям кістки, а шевця, званого Козоїдом, просто з'їв. Цирі почала слухати з більшим зацікавленням.

Геральт запитав про долю Рубачів, але Ярпен не знав, що з ними сталося. Ярпен своєю чергою поцікавився долею жінки на ім'я Єнніфер, а Геральт зробився на диво маломовний. Чеворнолюди попив пива і почав жалітись, що ця Єнніфер все ще ображена на нього, хоч від тих часів минуло добрих пара років.

- Зустрів її на ярмарку у Горс Велені – розповідав. – Ледь мене побачила, засичала, як кішка, і жахливо образила мою небіжчицю-маму. Я взяв чим швидше ноги в руки, а вона крикнула мені услід, що ще колись добереться до мене і зробить так, що в мене трава з дупи виросте.

Цирі захихотіла, уявляючи собі Ярпена з травою. Геральт буркнув щось про жінок та їх імпульсивний характер, червонолюди заявили, що це надто лагідне визначення злостивості, ворожості та мстивості. Відьмак не підтримав теми, а Цирі знову задрімала. Наступного разу її розбудили збуджені голоси. Точніше, голос Ярпена Зігріна, який врешті закричав.

- А так! А щоб знав! Я ак вирішив!

- Тихше! – спокійно сказав відьмак. – На возі лежить хвора жінка. Зрозумій, я не критикую твоїх рішень, або поглядів...

- Ні, звичайно – обірвав іронічно червонолюду. – Ти тільки значуще усміхаєшся.

- Ярпене, я тебе по приятельськи застерігаю. Тих, які сидять зверху паркана, обидві сторони ненавидять, у найкращому випадку ставляться з недовірою.

- Я не сиджу зверху. Однозначно декларую, що я на боці однієї зі сторін.

- Для цієї сторони ти завжди залишишся червонолюдом. Кимось іншим. Чужим. А для сторони протилежної... - Замовк.

- Ну! – буркнув Ярпен, відвертаючись. – Ну, починай, чого ждеш? Повідай, що я – зрадник і пес на прив'язі у люлей, готовий за пригорщу срібла і миску мерзеної страви дати нацькувати себе на побратимів, які повстали і бояться за свободу. Ну, давай, виблюй це з себе! Я не люблю недовірок.

- Ні, Ярпене – тихо промовив Геральт. – Ні. Не буду нічого з себе вибльовувати.

- Ах, не будеш? – червонолюд хльоснув коня. – Не хочеш? Хочеш дивитись і усміхатись? Ні слова до мене, так? Але Венцкові можеш це сказати! «Прошу не розраховувати на мій меч». Ах, як зверхньо, шляхетно і гордо! До псячої мами з твоєю зарозумілістю! І з твоєю довбаною гордістю!

- Я хотів бути просто ввічливим. Не хочу втручатись у цей конфлікт. Хочу залишитись нейтральним.

- Не вийде! – вереснув Ярпен. – Не вдасться уникнути, розумієш? Ні, ти нічого не розумієш. Ах, злізай з мого возу, сідай на коня. Забирайся мені з очей, нейтрал надимлений. Ти мене дратуєш.

Геральт відвернувся. Цирі затамувала подих в очікуванні. Але відьмак не сказав ні слова. Встав і зістрибнув з возу, швидко, м'яко, витончено. Ярпен почекав, поки відв'яже кобилу від драбинки, після чого знову шмагонував коня, буркочучи у бороду якісь незрозумілі, але жахливі своїм звучанням слова.

Встала, щоб теж зіскочити знайти каштана. Червонолюд обернувся, змірявши її недружелюбним поглядом.

З тобою теж тільки клопіт, панночко – пирхнув гнівно. – Потрібні нам тут дами і дівчатка, холера, навіть висцятись з козел не можу, мушу зупиняти запряг і бігти у кущі!

Цирі вперла кулаки у стегна, струснула попелястою гривкою і задерла носа.

Так? – запитала, роздратована. – Пива менше пийте, пане Зігріне, то й будете менше хотіти!

Хрін тобі до мого пива, шмаркало!

Не верещіть, Трісс щойно заснула!

Це мій віз! Буду верещати, якщо така моя воля!

Пень!

Що? Ах, ти ж коза нахабна!

Пень!

Я тобі зараз покажу пенька.. О, бляха, Тпрууу!!!

Червонолюд міцно вилаявся, осадивши в останній момент, у момент, коли двійко коней вже збирались переступити через стовбур, який перегородив дорогу. Ярпен встав на козлах, блюзнірствуючи по-людськи і червонолюдськи, свистом і ревом стримуючи запряг. Червонолюди і люди, зіскочивши з возів, підбігли, допомогли забрати коня на вільну дорогу,

тягнути за вуздечки і шори.

Задрімав, чи що, Ярпене? - прогарчав, підходячи Пауль Дальберг. – Холера, якби на це наїхав, вісі був би кінець, колеса до чорта би б потріскали. Що ти, на лихо...

Завали, Паулю! – рикнув Ярпен Зігрін і злостиво шмагонував віжками кінські зади.

Маєте щастя – солодко сказала Цирі, всідаючись на козли поряд червонолюда. – Ліпше як бачите, мати на возі відьмачку, аніж їхати самому. Якраз вчасно вас застерегла. Ну, ну, а могли б якраз злетіти з козел і впасти на той пені. Страшно подумати, що б з вами могло тоді статись...

Будеш тихо?

Вже нічого не кажу. Ані словечка.

Витримала менше хвилини.

Пане Зігріне?

Я ніякий не пан – червонолюд штурхонув її ліктем, вишкіривши зуби. – Я Ярпен Ясно? Покеруєм возом разом, не?

Звичайно. Я можу потримати повіддя?

Так. Стоп, не так. Поклади на вказівний палець, притисни великим пальцем руки, о саме так. Лівою так само. Не шарпай, не стягуй засильно

Так добре?

Доре.

Ярпене?

Га?

Що це значить «бути нейтральним»?

Бути байдужим – відповів неохоче. – Не звертати уваги. Дбати тільки про себе.

Як це, байдужим? Байдужим щодо чого?

Червонолюд сильно відхаркався і сплюнув під віз.

- Якщо Scoia'tael нападуть на анс, твій Геральт збирається стояти і спокійно дивитись, як нам горлянки ріжуть. Ти скоріше всього будеш стояти біля нього, бо це буде наочна лекція. Темаика заняття: ставлення Відьмака до конфлікту розумних рас

- Не розумію.

- Тема саме та, нітрохи не дивуйся.

- Чи тому ви з ним сварились і сердились? Хто ж власне ті Scoia'tael? Ті... Білки?

- Цирі – Ярпен рвучко почухав бороду. - Це справа не на розум малих недозрілих дівчаток.

- Ого, тепер ти злий на мене. Я вже не мала. Чула, що про Білок говорили вояки у ссторожовій вежі. Бачила... Бачила двох убитих ельфів. А лицар сказав, що вони... теж убивали. І що серед них є не тільки елфи. Червонолюди теж є.

- Знаю – сказав тихо Ярпен.

- А ти теж червонолюд.

- Це справи не стосується.

- Чому ти боїшся Білок? Схоже вони воюють тільки з людьми.

- Це не так просто – нахмурився. – На жаль.

Цирі довго мовчала, гризучи нижню губу і морщачи ніс.

Вже знаю – сказала раптом. – Білки борються за свободу. А ти, хоч і червонолюд, є на спеціальній службі у короля Хенсельта на людській прив'язі.

Ярпенпирснув, витер ніс рукавом і перекинувся з козел, дивлячись, чи Венцк не

під'їхав надто близько. Але комісар був далеко, зайнятий розмовою з Геральтом.

Дівчинко, ти маєш слух, як бабак – широко усміхнувся. – Ти занадто яскрава як на ту, кому призначено народжувати дітей, куховарити і прати. Тобі здається, що знаєш? Це тому, що шмарката. Не роби дурних мін. Гримаси не додають тобі краси, а роблять тебе ще бридкішою, аніж зазвичай. Добре, визнаю, ти вловила гасла Scoia'tael, сподобались вони тобі. Знаєш, чому ти їх так добре розумієш? Бо Scoia'tael це теж шмаркачі. То гівнюки, які не розуміють, що їх нацьковують, що хтось використовує їх щенячу глупоту, годуючи гаслами про свободу.

Але ж вони справді борються за свободу – Цирі підняла голову, дивлячись на червонолюда широко відкритими зеленими очима. – Так як дріади у лісі Брокілон. Убивають людей, бо люди... деякі люди їх кривдять. Бо це колись була ваша земля, червонолюдів і ельфів, і тих... низовиків, гномів та інших... А тепер тут люди, тому ельфи...

Ельфи! – пирхнув Ярпен. Якщо йдеться про точність, вони акурат є такими самими приبلудами, як і ви, люди, хоч і приплили на своїх білих лодіях за добру тисячу років перед вами. Це зараз вони наввипередки пхаються з дружною, вже ми брати, вже вони зуби шкірять, кажучи; «ми побратими», «ми старші Народи» А колись, кур.... Гм, гм... Давніше свистіли нам їх стріли біля вух, коли ми...

То першими на світі були червонолюди?

Гноми, якщо говорити точніше. І якщо йдеться про цю частину світу. Бо світ є неймовірно великим, Цирі.

Знаю. Я бачила мапи...

Не могла бачити. Ніхто ще не намалював такої карти, зашвидко б то сталося. Ніхто не знає, що є там за Вогненними Горами і великим морем. Навіть ельфи, хоча хваляться, що все знають. Гівно знають, скажу тобі.

Гмм... Але ж зараз... Людей є значно більше, аніж... Ніж вас.

Бо множитесь, як крілики – скрипнув зубами червонолюд. – Нічого, тільки б трахались, разом, без різниці, з ким трапиться і де трапиться. А вашим жінкам достатньо сісти на чоловічі штани щоб їм черево виросло... Чого так почервоніла, думаєш хто: польовий мак? Хотіла зрозуміти, так чи ні? То й маєш щиру правду і правильну історію світу, яким володіє той, хто вправніше розчереплює інших і найшвидше надуває бабів. А з вами, людьми, важко конкурувати, як у вбивствах, так і у зляганні...

Ярпене – зимно сказав Геральт, під'їжджаючи до них на Плітці. – Стримуйся трохи, якщо можна, у доборі слів. А ти, Цирі, перестань розважатись з візником, залазь до Трісс, подивися, чи не прокинулась і чи чогось не потребує.

Я вже давно прокинулась – відізвалась слабим голосом чародійка з глибини возу. – Але не хотіла... переривати тієї цікавої розмови. Не перешкождай, Геральте. Я хотіла б... дізнатись ще більше про вплив трахання на суспільний розвиток.

- Чи можна загріти трохи води? Трісс хоче вмитись.

- Грій – погодився Ярпен Зігрін. – Ксав'єре, зніми рожен з вогню, наш заєць вже має дійти. Дай котелок, Цирі. Ого, повний до країв! Ти сама притягнула зі струмка таку вагу?

- Я сильна.

- Старший з братів Дальбергів пирхнув сміхом.

- Не суди за зовнішнім виглядом, Пауль – сказав поважно Ярпен, вправно розрізаючи запеченого зайця на порції. – Тут нема з чого сміятись. Худенька, але я бачу, що вона міцна і витривала дівчина. Вона як шкіряний ремінь: ніби тонкий, а руками не розірвеш. А якщо на ньому повіситись, то теж витримає.

Ніхто не засміявся. Цирі присіла біля червонолюдів, що лежали біля багаття. Цього разу Ярпен Зігрін і четвірка його «хлопаків» розпалила на біваку власне вогнище, бо не збирались ділитись зайцем, якого вполював Ксав'єр Моран. Для них самих їжі вистачало на один, найбільше два кусня щелепами.

Кидай до вогню – сказав Ярпен, облизуючи пальці. – Вода швидше загіріється.

Та вода – дурниця – пробурчав Реган Дальберг, виплюнувши кістку. – Митття хворому тільки шкодить. Здоровому, зрештою, теж. Пам'ятаєте старого Шрадера? Жінка раз йому сказала помитись, і Шрадер швидко після цього помер.

Бо його скажеий пес покусав.

Якби він не вмився, тоді б його пес не покусав.

Я теж вважаю – озвалася Цирі, перевіряючи пальцем температуру води у котелку – що не варто кожен день митися. Але Тррісс просить, а одного разу навіть заплакала... Знаєте, Геральт і я...

Знаємо – кивнув головою старший Дальберг. – Але щоб відьмак... Я не можу надивуватись. Гей, Зігріне, якби ти мав бабу, ти б її мив і чесав? Носив би на руках у кущі, щоб могла...

Заткнися, Паулю – обірвав його Ярпен. – Нічого не кажи про Відьмака, бо то гідний хлоп.

А хіба я що кажу? Дивуюся тільки...

Трісс - задержувано втрутилась Цирі – зовсім не є його бабою.

Тим більше це дивно.

Значить, тим більший з тебе бовван – підсумував Ярпен. – Цирі, відлий трохи води на окріп, запаримо чародійці ще шафрану з маківником. Сьогодні їй вже було трохи краще, га?

Я думаю – буркнув Яннік Брасс. – Ми мусили затримуватись для неї конвой тільки шість разів. Я знаю, що не можна було відмовити від допомоги на шляху, ніхто інакше не думає. А хто би відмовив, той був би антипомом і підлим курвієм. Але ми задовго застрягли в цих лісах, задовго, скажу я вам. Спокушаємо долю, холера, занадто ми спокушаємо долю, браття. Це небезпечно. Scoia'tael...

Виплюй це слово, Янніку.

Тьху, тьху. Ярпене, мені бійка не страшна, а кров не первина, але... Якщо б довелось битись зі своїми... Мати вашу! Чому це випало на нас? Цей засраний вантаж повинен конвоювати засрана сотня кінних, не ми! Хай дябли порвуть тих мудрагелів з Ард Каррайгу, хай їх...

Заткнись, кажу. Давай краще гарнець з кашею. Зайчиком, маму його, закусили, а тепер треба щось з'їсти. Цирі, з'їш з нами?

Звичайно.

Продовж довгого часу було чути виключно плямкання, чавкання і стукіт дерев'яних ложок, що стикались у гарнці.

Зараза – повідомив Пауль Дагльберг і протяжно ригнув. – Я ще би щось з'їв.

Я теж – заявила Цирі і теж ригнула, захоплена безпретензійністю манер червонолюдів.

Більше не кажи – сказав Ксав'єр Моран. - У роті в мене вже ягель росте. Солоне м'ясо

мені теж набридло.

То нажерися трави, якщо маєш такий делікатний смак.

Або гризи кору берези. Бобри так роблять, і живуть.

Бобра то я би з'їв.

А я риби – розмірився Пауль, з тріском розгризаючи здобутий з-за пазухи сухар. – Я бажаю риби, скажу вам.

То наловимо риби.

Де? – буркнув Яннік Брасс. – У кущах?

У струмку.

Теж мені струмок. На другий берег насцяти можна. Яка там може бути риба?

Є там риба – Цирі облизала ложку і запхала її за халявку. – Я бачила, коли ходила по воду. Але то якась хвора риба. Має висипку. Чорні і червоні плями...

Струги²³ ! – рикнув Пауль, плюючись крихтами сухаря. – Ану, хлопаки, бігом до струмка! Реган! Знімай гачі! Зробимо з твої штанів саки.

Чому з моїх?

Стягуй, рухом, бо я тобі по шиї дам! Казала тобі матуся, що маєш мене слухати?

Поспішайте, якщо хочете рибалити, бо сутінки вже не за горами – сказав Ярпен. – Цирі, вода загрілася? Залиш, залиш ошпаришся і попечешся котелком. Знаю, що ти сильна, але дозволь я візьму.

Геральт вже чекав на них, здалеку побачили його біле волосся між відкинутими плахтами возу. Червонолюд перелив воду до цебрика.

Потребуєш допомоги, відьмаче?

Ні, дякую, Ярпене. Цирі мені допоможе.

Трісс вже не мала високої температури, але була дуже ослабленою. Геральт і Цирі набрались вже вправності у її роздяганні і миттю, навчились гамувати її амбітні, але не виконувані наразі прагнення до самотійності. Їм пішло дуже добре – він тримав чародійку за плечі, вона мила і витирала. Одне тільки починало Цирі дратувати і дивувати – Трісс, на її думку, занадто сильно тулилась до Геральта. Цього разу навіть пробувала його цілувати.

Геральт рухом голови вказав на в'юки чародійки. Цирі зрозуміла на льоту, бо це теж належало до ритуалу – Трісс завжди вимагала, щоб її розчісували. Знайшла гребінь, присіла поряд. Трісс, нахиливши голосу у той бік, обняла Відьмака. На думку Цирі, занадто сильно.

Ох, Геральте – заплакала. – Мені так шкода... Так сильно шкодую, що те, що було між нами...

Трісс, прошу тебе...

...це повинно статись... знову. Коли одужаю... Все може бути зовсім інакше.. Я могла б... Могла би навіть...

Трісс.

Заздрю Єнніфер. Заздрю їй, що ти...

Цирі, вийди.

Але...

Вийди, прошу.

Зістрибнула з возу, впавши на Ярпена, який чекав спершись на колесо, замислено гризучи довгу травинку. Червонолюд обійняв її за плечі. При цьому він не мусив згинатись, як Геральт. Він взагалі не був вищим за неї.

Ніколи не повторюй подібної помилки, мала відьмачко-пробурчав, показуючи очима на

віз. – Якщо хтось виявить тобі приязнь, симпатію і відданість, якщо вразить тебе цілісністю характеру, це так, але не переплутай того з... чимось іншим.

Негарно підслуховувати.

Знаю. І небезпечно. Ледь встиг відскочити, коли ти вилляла помії з цебра. Ходи, побачимо, скільки стругів потрапило у гачі Регана.

Ярпене?

Га?

Я люблю тебе.

Я тебе теж, коза.

Але ти червонолюд. А я ні.

А це до чого... Ага. Scoia'tael. Йдеться про Білок, так? Це тобі не дає спокою?

Цирі вивільнилася з-під важкої руки.

Тобі теж не дає – відповіла. – Та й і іншим теж ні. Я ж бачу

Червонолюд мовчав.

Ярпене?

Слухаю.

Хто має слухність? Білки чи ви? Геральт хоче бути... нейтральним. Ти служиш королю Хенсельту, хоч і краснолюд. А лицар у сторожовій вежі кричав, що всі ви є нашими ворогами і що всіх треба... Всіх. Навіть дітей. Для чого, Ярпене? За ким правда?

Не знаю – відповів тужливо червонолюд. – Я всі розуми не поїв. Роблю те, що вважаю за потрібне. Білки взялися за зброю, пішли до лісу. Людей до моря, кричать, не розуміючи, що навіть те гучне гасло нарадили їм нільфгаардські емісари. Не розуміють, що це гасло не на них скероване, а саме до людей, що має збудити людську ненависть, а не бойовий запал молодих ельфів. Я це розумію, і тому вважаю те, що роблять Scoia'tael, злочинною дурістю. Що ж, може за кілька років мені кричатимуть, що я зрадник і запроданець, а їх будуть називати героями... Наша історія, історія нашого світу, знає такі випадки.

Замовк, термосячи бороду. Цирі теж мовчала.

Елірена... - раптом зазначив. – Якщо Елірена була героїнею, якщо те, що зробила, називається гроїзмом, це важко, нехай мене називають зрадником і боягузом. Бо я, Ярпен Зігрін, боягуз, зрадник і перекинчик, сверджую, що ми не повинні вбивати один одного. Стверджую, що мусимо жити. Жити так, щоб пізніше не мусили нікого просити вибачення. Героїчна Елірена... Вона мусила. Вибачте мені, благала, вибачте. На сто чортів! Краще загинути, аніж жити з розумінням, що зробив щось, що вимагає вибачення.

Знову замовк. Цирі не задавала питань, які крутились у неї на язика. Інстинктивно відчувала, що не повинна.

Змушені жити поряд – продовжив Ярпен. – Ми і ви, люди. Бо просто не маємо іншого виходу. Вже двісті років про це знаємо, а вже понад сто працюємо на це. Хочеш бачити, для чого вступив на службу до Хенсельта, чому я прийняв таке рішення? Не можу дозволити, щоб ця робота пішла намарне. Сто років з гаком намагаємся співіснувати з людьми. Низовики, гноми, ми, навіть ельфи, я не кажу про русалок, німф чи сильфід, вони завжди були дикими, навіть тоді, коли вас тут взагалі не було. Сто чортів, це тривало сто років, але нам вдалось якось притертися до спільного життя, жити один біля одного, разом, нам частково вдалось переконати людей, що ми дуже мало відрізняємось один від одного...

Ми взагалі не відрізняємося, Ярпене.

Червонолюд різко повернувся.

Взагалі не відрізняємося – повторила Цирі. - Ти мислиш і відчуваєш, як Геральт. І як... як я. Їмо те саме, з одного котелка. Ти допомагаєш Цирі, і я теж. Ти маєш бабцю, і мала бабцю...

Мою бабцю убили Нільфгаардці. У Цинтрі.
А мою люди – тяжко сказав червонолюд. – У Бругте. Під час погрому.

Вершники! – заволав один з людей Венцка, що їхав у передовому дозорі. – Вершники спереду!

Комісар підклусував до возу Ярпена, Геральт наблизився з іншого боку.

Назад, Цирі – сказав різко. – Злазь з козел і назад. Будь з Цирі.

Звідти нічого не видно!

Не сперечайся! – гаркнув Ярпен. – Назад, вже! І подай мені чекан²⁴. Під кожухом лежить.

Це? – Цирі взяла тяжкий, гідкий на вигляд предмет, що нагадував молоток з гострим, злегка викривленим гаком на другому кінці обуха.

Це – підтвердив червонолюд. Запхав руків'я чекана до халяви, а топірець поклав на коліна. Венцк, зовні спокійний, дивився на гостинець, прикривши очі долонею.

Легка кавалерія з Бан Глеану – оцінив через мить. – Так звана Бура Хоругва, впізнаю за плащами і бобровими ковпаками. Прошу заспокоїтись. Пильуйте. Плащі і боброві ковпаки досить легко змінюють власників.

Вершники швидко наближались. Їх було біля десятка. Цирі бачила, як на возі за ними Пауль Дагльберг кладе на коліна два натягнуті арбалети, а Реган накриває їх рядном. Вона тихцем вилізла з-під плаhti, однаково ховаючись за плечима Ярпена. Трісс спробувала підвестися, видалася і впала на спину.

Стій! – крикнув перший з кінних, безсумнівно командир. – Хто ви? Звідки і куди їдете?

А хто питає? – Венцк спокійно випростався у сідлі. – І яким правом?

Військо короля Хензельта, допитливі панове! Питає десятник Зивік, а я не звик повторювати запитань! Відповідайте, живо! Хто ви?

- Квартирмейстерська служба королівської армії.

Кожен може таке сказати! Я не бачу тут нікого у королівських барвах!

Наблизьтесь, десятнику, і уважно подививсь на цей перстень.

Що ви тим перснем блискаєте? – скривився солдат. – Чи я всі перстені знаю, чи як? Такий перстень може мати кожен. Теж мені важливий знак!

Ярпен Зігрн встав на козлах, підняв топір і швидким рухом підсунув його воякові під ніс.

А такий знак – гаркнув – знаєш? Понюхай і запам'ятай запах.

Десятник шарпнув віжки, відвертаючи коня.

Будеш мене лякати? – гаркнув. – Мене? Я на королівській службі!

І ми теж – тихо промовив Венцк. – І, напевно, довше, аніж ти. Не тисни, вояче, добром тобі раджу.

Я тут вартую! Звідки маю знати, що ви за одні?

Бачив перстень – процідив комісар. – Я якщо не впізнаєш знаку на печатці, то цікаво, що ти за один. На прапорі Бурої Хоругви є така сама емблема, ти повинен її знати.

Жовнір явно охолонув, на що, напевно, рівною мірою мали вплив спокійні слова

Венцка, так і люті, завзяті мармизи ескорту, що вихилялись з фургонів.

Гмм... - сказав, пересуваючи ковпак у бік лівого вуха. – Добре. Але якщо ви справді ті, за кого себе видаєте, не будете, сподіваюсь, мати нічого проти, якщо ми подивимось, що це везете на тих возах.

Будемо – нахмутив брови Венцк. – І то навіть дуже. Ніц тобі до нашого вантажу десятнику. Зрештою, я не розумію, чого б ви хотіли у ньому шукати.

Не розумієте – покивав головою вояк, опускаючи руку у напрямку руків'ї меча. – Тоді я вам, пане, скажу. Торгівля людьми є забороненою, а не бракує лотрів, що продють невільників Нільфгаардові. Якщо я знайду закутих людей, то не вмовите мене, що ви на службі у короля. Хоч би й дюжину перстенів показали.

Добре – сухо мовив Венцк. – Якщо йдеться про невільників, шукай. Це я дозволяю.

Вояк під'їхав кроком до центрального фургону, перехилився у сідлі, підняв плахту.

Що в тих бочках?

А що має бути? Невільники? – засміявся Яннік Брасс, відкинувшись на спинку сидіння.

Я питаю, що? Відповідай!

Солонна риба.

А в цих скринях? – вояк під'їхав до наступного воза, копнув у борт.

Підкови – відказав Пауль Дагльберг. – А там, з-заду, то буйволячі шкіри.

Бачу – махнув рукою десятники, цмокнув на корня, під'їхав вперед, зазирнув до возу Ярпена.

А що це за пані там лежить?

Трісс Мерігольд слабко усміхнулась, підвелась на лікті, виконавши долонями короткий, складний жест.

Хто, я? – спитала спокійно. – Ти мене тут взагалі не бачиш.

Вояк нервово заморгав, злегка здригнувся.

Солонна риба – сказав переконано, опускаючи плахту. – Все добре. А ця дитина?

Сушені гриби – сказала Цирі, нахабно дивлячись на нього. Вояк замочав, завмерши з відкритим ротом.

Як це? – запитав за мить, нахмуривши чоло. – Що?

Закінчили перевірку, вояче? – холодно поцікавився Венцк, під'їжджаючи з іншого брку фургону. Жовнір з зусиллям відрвав погляд від зелених очей Цирі.

Закінчили. Їдьте, нехай боги ведуть. Але вважайте. Два дні тому Scoia'tael вирізали дві ноги кінний патруль біля Борсучого Яру. Це була сильна, численна команда. Правда, Борсучий Яр звідси далеко, але ельф йде лісом швидше од вітру. Нам дано наказ зробити облогу, але хіба зловиш того ельфа? Це ніби як хотіти зловити вітер...

Добре вже, не цікавимось – різко перервав комісар. – Час не терпить перед нами далека дорога.

Бувайте тоді Гей, за мною!

Чула, Цирі? – зазначив Ярпен Зігрін, дивлячись услід патрулеві, що від'їжджав. - Ці клятві Білки поблизу. Ти це чула. Маємо весь час білок на плечах, ніби мені вже хтось з луку просто у поперек цілить. Ні, бляха, не можемо так, як до цього часу, наосліп їхати, насвистуючи, дрімаючи і сонно поперджуючи. Мусимо бачити, що перед нами. Послухай, маю думку.

Цирі різко пришпорила каштана, пішла одразу в галоп, низько нахилившись у сідлі. Геральт, занурений у розмову з Венцком, рвучко випростався.

Не дурій! – закричав. – Без шаленств, дівчинко! Хочеш собі карк скрутити? І не від'їздай задалеко...

Більше не почула, занадто сильно вирвавшись вперед. Робила це свідомо, не бажаючи вислуховувати щоденних повчань. Ні за швидко, ні за різко, Цирі! Тьху-тьху! Не віддаляйся! Тьху-тьху! Будь обережна! Тьху-тьху! Ніби вона була дитиною, подумала. А я маю майже тринадцять років, швидкого каштака і гострого меча на плечах. Я не боюся нічого! І є весна!

Гей, обережно, відіб'єш собі дупу! - Ярпен Зігрін, ще один мудрагель. Тьху-тьху! Далі, далі, у галоп, вибоїстою дорогою, через зеленець трави і кущі, через срібні калюжі, через золотий мокрий пісок, через широку папороть. Сполошений промінець, що проникав у ліс, виблискував на чорно-білому крупі коня. З дерев здіймались птахи – кольорові сойки і бджолоїдки, чорні верескливі сороки з кумедними хвостами.

Далі, ще далі! Кінь, який занадто довго мгло біг за возом, радісно і швидко, щасливим галопом, м'язи грають між стегнами, мокра грива хльоскає по обличчю. Кінь витягнув шию, Цирі відпускає віжки. Далі, конику, не відчуваючи ні вудил, ні мундштука, далі у чвал, у чвал, різко, гостро! Весна!

Пригальмувала, озирнулась. Ну, нарешті сама. Нарешті далеко Ніхто вже не скаржиться, не докоряє, не присікується, не погрожує закінченням поїздки. Нарешті сама, вільна, свободна і незалежна. Повільніше. Легкий клус. Зрештою, ця поїздка не тільки для розваги, вона теж має певні обов'язки. Га, подумала Цирі, роззираючись, зараз від мене задежить безпека всього конвою. Всі нетерпляче чекають, що вернуся і доповім: дорога вільна і придатна до проїзду, нікого не бачила, немає слідів ані коліс, ані копит.

Доповім, і кощавий пан Венцк з зимними блакитними очима поважно кивне головою, Ярпен Зігрін вишкірить жовті конячі зуби, Пауль Дагльберг крикне: «Хороша, мала!», а Геральт злегка усміхнеться. Усміхнеться, хоча остіннім часом усміхається так рідко.

Цирі роззираючись, нотувала у пам'яті. Дві повалені берізки – ніяких проблем. Купа гілля – нічого, вози проїдуть. Вимита дощами западина – мала перешкода, колеса першого возу переїдуть її, а наступні поїдуть колією. Велика поляна – добре місце для пасовиська...

Сліди? Які тут можуть бути сліди. Нікого тут немає. Тільки ліс. Є птахи, що верещать серед свіжих зелених листочків. Бруднорудий лис неспішно перебігає через дорогу... І все пахне весною.

Шлях зникає на половині пагорба, гине у піщаному яру, заходить під криві сосенки, чіпляючись за схили. Цирі залишила дорогу, піднямаючись крутим схилом, бажаючи з висоти розирнутись околицею. І щоб доторкнутись до мокрого, пахучого листа...

Вона спішилась, закріпила повіддя на сучок, повільно пройшлася поміж ялівців, що росли на пагорбі. По другий бік пагорбу виднілася відкрита ділянка, що тяглася в лісовій пуші як вигризена діра – напевно, слід після пожежі, яка шаленіла тут колись дуже давно, оскільки ніде не чорніли згарища, всюди було зелено від низьких берізок і ялиночок. Шлях, скільки сягнути оком, видавався вільним і приязним. І безпечним.

Чого вони бояться, подумала. Scoia'tael? А чого їх боятися? Я не боюся ельфів. Нічого їм не зробила. Ельфи. Білки. Scoia'tael.

Поки Геральт не наказав їй відійти, Цирі змогла оглянути трупи у сторожовій вежі. Особливо запам'ятала одного – з обличчям, яке закривало зіплене побурілою кров'ю волосся, з ненатурально скрученою шиєю і викривленою, витягнутою у жахливій гримасі верхньою губою, яка відкривала зуби, занадто білі і занадто дрібні, нелюдські...

Запам'ятала черевики ельфа, знищені і витерті, довжиною до колін, знизу шнуровані, а в горі закнені на численні ковані пряжки...

Ельфи, які вбивають людей, і самі гинуть у бою. Геральт каже, що треба дотримуватись нейтралітету... А Ярпен, що слід чинити так, щоб не мусити просити про вибачення...

Копнула кротовину, у задумі гребла каблуком у піску.

Хто і кому, кому і що повинен вибачати? Білки убивають людей. А Нільфгаард їм за це платить. Користується ними. Підбурює. Нільфгаард.

Цирі не забула, хоч дуже хотіла забути. Про те, що сталося у Цинтрі. Про поневір'яння, розпач, страх, голод і біль. Про апатію і отупіння, які прийшли потім, дуже пізно, коли її віднайшли і прихистили друїди з Заріччя. Пам'ятала це ніби через туман, а хотіла перестати пам'ятати. Але це поверталось. Поверталось у думках, у снах. Цинтра. Бродячі коні і дикі крики, трупи, пожежа... І чорний лицар у крилатому шоломі... А пізніше... Хати на Заріччю... Обвуглений комин серед попелу... Збоку, біля вцілілої криниці, чорний кіт вилизує опік на боці. Криниця... Журавель... Повне крові відро.

Цирі потерла обличчя, подивилась на долоню, заскочена. Долоня була мокра. Дівчинка потягнула носом, витерла сльози рукаом.

Нейтральність? Байдужість? Їй хотілось кричати. Відьмаки хочуть невтручання? Ні! Відьмак має боронити людей. Від лісовика, вампіра, вовкулака. І не тільки. Має захищати їх від кожного зла. А я на Заріччю бачила, що таке зло.

Відьмак має захищати і рятувати. Захищати чоловіків, щоб їх не вішали за руки на деревах, не садовлено на палі. Захищати світловолосих дівчат, щоб їх не було роздерто між вбитими у землю кілками.

Захищати дітей, щоб їх не було зарізано і кинуто у криниці. На захист заслуговує навіть обгорілий кіт у підпаленій stodolі. Для цього я стала Відьмачкою, для того маю меч, щоб захищати таких, як ці з Соддена і Заріччя, бо вони не мають мечів, не знають кроків, півобертів, ухилів і піруетів, ніхто їх не навчив, як битись, безборонні і безсилі проти вовкулака і нільфгаардського мародера. Мене вчили бою. Щоб могла захищати беззбройних. І буду це робити. Завжди. Ніколи не буду нейтральна. Ніколи не буду байдужа. Ніколи!

Не знала, що її застерегло – чи була то раптова тиша, яка впала наліс як холодна тінь, чи якийсь рух, зловлений кутом ока. Але зреагувала блискавиною, безумовним рухом, набутим і вивченим у хащах Заріччя, тоді, коли тікала з Цинтри, переслідувана смертю. Впала на землю, залізла під кущ ялівцю і завмерла нерухомо. Щоб тільки кінь не заіржав, подумала.

На протилежному боці яру щось знову ворухнулось, побачила розмиту фігура, що маячила серед листя. Ельф обережно визирнув з заростей. Відкинувши з голови каптур, миттєво розгледівшись довкола, прислухався, а потім безшелесно і швидко рушив межею. Услід за ним з заростів вийшли ще двоє. А потім рушили наступні. Багато. Довгим рядом, гусачком. Близько половини були верхи – ті їхали повільно, випростані у сідлах, напружені, уважні. Тільки мить бачила все виразно і докладно, коли мовчки рухались на тлі неба, яке ясніло у просіці у стіні дерев, поки зникли, розтанувши у миготливих тінях лісу. Зникли безслідно, без звуку і шелесту, як духи. Не тупнув, ані пирхнув жоден кінь, не тріснула галузка під стопою чи підковою. Не брязнула зброя, якою були обвішані.

Зникли, але Цирі не ворухнулась, лежала притулившись до землі під ялівцем, намагаючись дихати як найтихіше. Знала, що її може зрадити сполоханий птах чи звір а птаха чи звіра міг сполохати кожен звук і кожен рух – навіть найменший, найобережніший. Вона встала тільки тоді, коли ліс дорстатньо заспокоївся, а серед дерев, між якими зникли

ельфи, заскреготіли сороки.

Вона встала тільки для того, щоб опинитись у сильних обіймах. На її уста лягла чорна шкіряна рукавиця, стримавши наляканий крик.

Тихо будь.

Геральте?

Тихо, сказав.

Бачив?

Бачив.

То вони... - шепнула. - Scoia'tael. Так?

Обережно і тихо зійшли з пагорба, але не повернули на тракт, залишившись у хащах. Геральт уважно огледів її, не дозволивши їй самотійно їхати, не віддавши поводи каштана, провадячи його сам.

Цирі – раптом сказав. – Ані слова про те, що ми бачили. Ані Ярпенові, ані Венцкові. Нікому. Розумієш?

Ні – буркнула, опускаючи голову. – Не розумію. Чому маю мовчати? Їх треба попередити. На чиєму ми боці, Геральте? Проти кого? Хто є нашим приятелем, а хто ворогом?

Зранку відділимось від конвою – сказав по хвилі мовчання. – Трісс вже майже здорова. Попрощаємось і поїдемо нашою власною дорогою. Будемо мати наші власні проблеми, власні печалі і свої труднощі. Тоді, маю надію, ти нарешті припиниш намагатись поділяти мешканців нашого світу на друзів і ворогів.

Я маю бути...нейтральною? Байдужою, так? А якщо нападуть...

Не нападуть.

А якщо...

Послухай мене – повернувся до неї. – Як думаєш, чому такий важливий транспорт, повний золотом і сріблом, секретна допомога короля Хензельта для Аердина, ескортований червонолюдами, а не людьми? Я вже вчора побачив ельфа, який розглядав нас з дерева. Чув, як вони вночі пройшли біля обозу. Scoia'tael не атакують червонолюдів, Цирі.

Але для чого – сказала. – Крутяться, оточують нас..

Я знаю, для чого вони тут. Я покажу тобі. – Раптово повернув коня, віддавши їй поводдя. Вдарила каштана колінами. Відмак вів, Цирі їхала слідом. Обоє мовчали. Довго.

Дивись – Геральт притримав коня. – Дививсь, Цирі.

Що це? – зітхнула

Shaerrawedd.

Перед ними, так далеко, як тільки дозволяв бачити ліс, виднілись гладенько обтесані блоки граніту і мармуру, з зокругленими і стесаними вітром краями, оздоблені вимоїнами зробленими дощем, спекою, потріскані через мороз, розкидані коріннями дерев. Серед стовбурів білили зламані колони, арки, рештки обплетених плющем фризів, загорнуті у товстий шар зеленого моху.

Тут був... замок?

Палац. Ельфи не будували замків. Злізь. Кінь не дасть собі ради серед каменів.

Хто це все знищив? Люди?

Ні. Вони. Після цього пішли.

Чому вони це зробили?

Знали, щовже не повернуться сюди. Це було під час другого конфлікту між ними і

людьми, понад двісті років тому. Відступаючи раніше вони залишали міста недоторканими. Люди будували на ельфійських фундаментах. Так повстали Новігарт, Оксенфурту, Визіма, Третогор, Марі бор, Цідаріс. І Цинтра.

Цинтра теж?

Підтвердив рухом голови, не відриваючи погляду від руїн.

Вони пішли звідси – шепнула Цирі – але тепер повертаються. Але чому?

Щоб подивитись.

На що?

Без слова поклав її долоню на плече, штовхнувши злегка перед собою. Зіскочив з мармурових сходів, зійшов нижче, тримаючись за ліщину, що розпустилась, які купами проростали з кожної ями з кожної щілини в замшілих, потрісканих плитах.

Тут був центр палацу. Його серце. Фонтан.

Тут? – здивувалась, дивлячись на щільну гушавину вілх і білі стовбури беріз серед безформених брил і блоків. – Тут? Тут нічого немає.

Ходи.

Струмись, що живив фонтан, мусив часто змінювати русло, терпляче і безперервно підмиваючи мармурові блоки і алебастрові плити, розсовуючи їх, творячи греблі, знову скеровуючи потік у інший бік. В результаті вся місцина була потята невеликими ярами. Де-не-де вода спливала каскадами рештками будівель, омиваючи їх від листя, піску і сміття – у тих місцях мармур, теракота і мозаїка ще виявляли кольором і свіжістю, як ніби лежали тут тільки три дні, а не два століття. Геральт перестрибнув струмок, пройшовши поміж решками колон. Цирі попрямувала за ним. Зіскочили зі зруйнованих сходів, схиливши голови пройшли під недоторканим вигином арки, наполовину похованим купою землі. Відьмак зупинився, вказавши рукою. Цирі голосно зітхнула.

З забарвленої відлущеною теракотою руїни виростав великий трояндовий кущ, всипаний десятками прегарних біло-лілових квітів. На пелюстках виблискували краплі роси, які блищали як срібло. Кущ обплітав пагонами велику плиту з білого каменю. А з плити на них дивилаось печальне вродливе обличчя, делікатних і шляхетних рис якого не зуміли замастити і розмити дощі та сніги. Обличчя, яке не зуміли зішкрябати долота грабіжників, які видлубували з рельєфів золоті орнаменти, мозаїки і коштовне каміння.

- Aelirenn – сказав Геральт по довгій мовчанці.

- Вона гарна – прошепотіла Цирі, хапаючи його за руку

Відьмак ніби цього не зауважив. Дивився на статую і був далеко, далеко, в іншому світі і часі.

Aelirenn – повторив за мить. – Червонолюдами і людьми названа Еліреною. Вона підштовхнула їх до війни двісті років тому. Керівництво ельфів були проти цього. Знали, що шансів немає. Що після поразки вже не зможуть звестись. Хотіли порятувати своїх людей, хотіли вижити. Вирішили знищити міста, відступити у недоступні, дикі гори... і чекати. Ельфи довгожителі, Цирі. У порівнянні з нашим відліком часу, безсмертні. Люди здавались їм чимось, що минеться як посуха, як сувора зима, як пошесть сарани, після яких приходить дощ, весна новий врожай. Хотіли перечекати. Вижити Вирішили знищити міста і палаци. В тому числі і їх гордість – Shaerrawedd. Хотіли вижити, але Елірена... Елірена збурила молодь. Взялись за зброю і пішли за нею в останній відчайдушний бій. І винищено їх. Нещадно змасакровано.

Цирі мовчала, втупившись у красиве і мертве обличчя.

Гинули з її іменем на вустах – продовжив тихо відьмак. – Повторюючи її заклики, її крик, гинули за Shaerrawedd. Бо Shaerrawedd був символом. Гинули за камінь і мармур... і за Aelirenn. Так як їм обіцяла, гинули гідно, героїчно, з честю. Вони врятували честь, але згубили, поклали на заклання власну расу. Власний народ. Пам'ятаєш, що казав Ярпен? Хто панує над світом, а хто вимирає? Грубо це пояснив, але правдиво. Ельфи довговічні, але тільки молодь плодюча, тільки молодь може мати потомство. А майже вся ельфійська молодь тоді пішла за Еліреною. За Aelirenn, за Білою Трояндою з Shaerrawedd. Ми стоїмо серед руїн її палацу, біля фонтану, плюскіт якого слухала вечорами. А це... це були її квіти.

Цирі мовчала. Геральт притулив її до себе, обійняв.

Чи розумієш тепер, для чого Scoia'tael були тут, чи знаєш, на що хотіли подивитись? І чи розумієш, що не можна допустити, щоб ельфійська і червонолюдська молодь знову дала себе вирізати? Чи розумієш, що ані мені, ані тобі не можна прикласти руку до цієї різанини? Ті троянди квітнуть цілий рік. Повинні здичавіти, а гарніші ніж троянди з виплечаних городів. До Shaerrawedd, Цирі, весь час приходять ельфи. Різні ельфи. Ті запальні і дурні, для яких символом є тріснутий камінь. І ті розумні, для яких символом є ті безсмертні, вічно воскресаючи квіти. Ельфи, які розуміють, що якщо вирвати той кущ і випалити землю, троянди з Shaerrawedd не розквітнуть вже ніколи. Чи ти це розумієш?

Кивнула головою.

Чи розумієш ти тепер, чим є нейтральність, яка так тебе дратує? Бути нейтральним це не значить бути байдужим і нечулим. Не треба убивати в собі почуття. Вистачить убити в собі ненависть. Ти зрозуміла?

Так – прошепотіла. – Тепер зрозуміла. Геральте, я... хотіла би взяти одну... Одну з тих троянд. На пам'ять. Можна?

Бери – повагавшись сказав. – Бери, щоб пам'ятати. Ходімо вже. Повертаємось до конвою.

Цирі запхала троянду під шнурівку дуплета. Раптом тихо скрикнула, підняла руку. Цівка крові порснула їй з пальця всередину долоні.

Вкололась?

Ярпен... - шепнула дівчинка, дивлячись на кров, яка наповнила лінію життя. – Венцк... Пауле...

Що?

Трісс! – крикнула різким, не своїм голосом, сильно здригнулась, потерла обличчя передпліччям. – Швидше, Геральте! Мусимо... на допомогу! На коня, Геральте!

Цирі! Що з тобою!

Вони помирають!

Галопувала з майже притуленим до шиї коня вухом, підганяючи криком і ударами п'ят. Пісок лісової дороги прискав з-під копит. Здалеку почула вереск, внюхала дим. Спереду, перетинаючи дорогу, до неї скакало двійко коней, які тягли за собою упряж, шлейки і поламане дишло. Цирі не втримала каштана, стрибнула убік на повній швидкості, клапті піни мазнули її обличчя. З-заду почула іржання Плітки і прокляття Геральта, який мусив сповільнитись.

Вискочила за закрут дороги, на велику поляну. Караван горів. Із заростей як вогненні птахи летіли до возів запалені стріли, дірявлячи плахти, встромляючись у дошки. Scoia'tael, гельгочучи і викрикаючи, кинулись в атаку.

Цир, не звертаючи уваги на долинуючи з тилу крики Геральта, скерувала коня просто до

двох перших, вишикуваних спереду вагонів. Один був перевернутий на бік, біля нього стояв Ярпен Зігрін, з топірцем в одній руці, і з клевцем у другій. Біля його ніг, нерухома і безвладна, у блакитній, до половини задертій сукенці, лежала...

Трііііісс!!! – Цирі випросталась у сідлі, вдаривши коня п'ятами. Scoia'tael обернулись у її бік, коло вух дівчинки завили стріли. Пригнула голову, не сповільнюючи галопу. Чула крик Геральта, який наказував їй втікати до лісу. Вона не збиралась слухатись. Зіщулившись, помчала просто на стріляючих у неї лучників. Раптом відчула проникаючий запах білої троянди, пришпиленої до дублета.

Трііііісс!!!

Ельфи відскочили перед конем, що розігнався. Одного з них злегка зачепило стременем. Відчула гострий свист, румак смикнувся, заіржав, завалився на бік. Цирі побачила глибоко загнану нижче клубів стрілу, майже біля її стегна. Вирвала стопи зі стремен, зібралась, присіла у сідлі, сильно відштовхнулась і стрибнула.

М'яко впала на коробку перевернутого фургону, збалансувала руками і знову стрибнула, приземлившись на зігнутих ногах біля Ярпена, який гарчав і вимахував топірцем.

Збоку, на другому возі, бився Пауль Дагльберг, а Реган, стоячи внизу, впершись ногами у дошки, з натугою втримував запряг. Коні дико іржали, тупали, шарпали дишлом налякані вогнем, що пожирав плахту.

Рушила до Трісс, що лежала серед розсипаних бочок і скринь, вхопила її за одяг і почала тягти у бік перевернутого воза. Чародійка стогнала, тримаючись за голову над вухом. Раптом біля Цирі забили копита, захропіли коні – двоє ельфів, вимахуючи мечами, відштовхнули до неї Ярпена, що люто боронився.

Червонолюд крутився як дзига, спритно відбивати топірцем удари, що падали на нього. Цирі чула лайку, дзенькання і гавкаючий стогін металу.

Від палаючого конвою відділився ще один запряг, погнав у їх сторону, тягнучи за собою дим і полум'я, сіючи запаленими шматами. Візник безвольно звисав х козел, поряд сидів Яннік Брасс, з зусиллям втримуючи рівновагу. Одна рукою тримав віжки, а другою відбивався від двох ельфів, галопуючих по обидва боки фургону. Третій Scoia'tael, скачучи поряд з упряжкою коней, заганяв їм в боки стрілу за стрілою.

Стрибай! – гаркнув Ярпен, перекрикуючи шум. – Стрибай, Янніку!

Цирі побачила, як до возу, що розігнався, досягає галопуючий Геральт, як коротким, ощадливим ударом меча змитає з сідла одного ельфа, а Венцк, що підскакав з протилежного боку, убиває другого, того, який стріляв у коней. Яннік кинув віжки і зіскочив – просто під коня третього Scoia'tael. Ельф встав у стременах і вдарив його мечем. Червонолюд упав. У ту ж мить палаючий віз ввалився між противниками, роз'єднавши і розкидавши їх. Цирі в останній момент подужала відтягнути Трісс з-під копит ошалілих коней. Вісь з тріском зламалась, фургон підскочив, втративши колесо і перевернувся, розкидаючи довкола вантаж і тліючі дошки.

Цирі дотягла чародійку під перевернутий віз Ярпена. У цьому їй допоміг Пауль Дагльберг, який раптом з'явився поряд, а обох захистив Геральт, загнавши Плітку поміж них і розпаленимх Scoia'tael. Довкола возу стало гаряче. Цирі чула дзенькіт клинків, крики храп коней, стукіт копит. Ярпен, Венцк і Геральт, оточені ельфами з усіх боків, бились як шалені дияволи. Бійців раптом роз'єднав запряг Регана, який зчепився на козлах з низеньким низовиком у кабаті з рудого хутра. Низовик сидів на Регані і намагався заколотити його довгим ножем.

Ярпен спритно заскочив на віз, злапав низовика за карк і копняком спроводив його за борт. Реган, понизливо закричавши, вхопився за віжки, шмагонув коня. Запряг шарпнувся, віз поточився, блискавично набравши обертів.

Колесом, Регане! – загарчав Ярпен. – Колесом! Довкола!

Віз зробив коло і знову атакував ельфів, розкидаючи їх. Один підскочив, схопив вороного за уздечку, але не зумів його втримати, впавши під копита і колеса. Цирі почула жахливий крик.

Другий ельф, галопуючи поряд, вдарив мечем на відліт. Ярпен ухилився, лезо задзвеніло в обруч, що підтримував плахту, ельфа відкинуло вперед. Червонолюд раптом згорбився, різко махнув рукою. Scoia'tael закричав і випростався у сідлі, рухнув на землю. Між його лопатками стирчав чекан.

Ну, підходьте, курви!!! – гарчав Ярпен, крутячи топірцем. – Хто ще? Жени колом, Регане! Колом!

Реган, трясучи закривавленою чуприною, скулився на козлах, серед свисту стріл, зацьковано вив і безжально шмагав коня. Запряг ганяв вузьким колом, творячи рухому, бухаючу полум'ям і димом загорожу довкола перевернутого возу, під який Цирі затягла напівпритомну, побиту чародійку.

Недалеко від них танцював кінь Венцка, огир мишиного кольору. Венцк згорбився, Цирі бачила білі пера стріли, яка стирчала йому з боку. Попри рани спритно відбивався від двох атакуючих його з обох боків піших ельфів. На очах Цирі друга стріла вразила його в плече. Комісар впав грудьми на шию коня, але втримався у сідлі. Пауль Дагльберг стрибнув йому на допомогу.

Цирі зосталась сама.

Сягнула за мечем. Клинок, який під час вправлянь вискакував з-за плечей як блискавка, зараз зовсім не дозволяв себе витягти, опирався, грузнувши у піхвах, як у смолі. Серед вихору, що кипів довкола, серед рухів таких швидких, що аж розмивались в очах, її меч здавався несправжнім і на диво повільним, здавалось, що минають століття, перш ніж він вискочить. Земля тряслась і двиготіла. Цирі раптом зрозуміла, що це не земля. Це її власні коліна.

Пауль Дагльберг, відбиваючи топірцем напіраю чого на нього ельфа, тяг по землі пораненого Венцка. Біля возу з'явилась Плітка, Геральт напав на ельфа. Він десь загубив стрічку, біле волосся швидко тріпотіло.

Зіткнулись мечі.

Другий піший Scoia'tael вискочив з-за возу. Пауль підтримав Венцка, випростався, закрутив топірцем. І завмер.

Перед ним встав червонолюд у оздобленій білячим хвостом шапці, з чорною бородою заплетеною у дві коси. Пауль завагався.

Червонолюд не вагався ні секунди. Ударив обома руками. Вістря топірця блиснуло і впало, всаджене у ключицю з огидним хрупанням. Пауль упав без стогону, моментально, це виглядало так, ніби силою удару під ним було зламано обидва коліна.

Цирі закричала.

Ярпен Зігрін зістрибнув з возу. Чорнобородий червонолюд закрутився, вдарив. Ярпен уникнув удару спритним напівобертом ухиленням, буркнув і страшно вдарив з низу, розрубуючи чорну бороду, гортань, нижню щелепу і обличчя – аж до носа. Scoia'tael вигнувся і впав навznak, спливаючи кров'ю, молотячи руками і деручи обцасами землю.

Герааальте! – закричала Цирі, відчувши за собою рух. Відчувши за собою смерть.

Був тільки невиразний, спійманий у обороті, рух і блиск, але дівчинка зреагувала блискавично, косою парадом і підйомом, яких авчилась у Каер Морхені. Вона відбила удар, але була занадто невпевненою, занадто відхилилась на бік, щоб знову захиститись. Силою удару її відкинуло до корпусу возу. Меч випав з долоні.

Красива довгонога ельфіння у високих чоботах, що стояла перед нею, жорстоко скривила скривилась піднесла меч, струсивши волоссям, яке розсипалось з-під відкинутого каптура. Меч засліплюючи блиснув, блиснули браслети на зап'ятках Білки.

Цирі була не в змозі ворухнутись.

Але ні. Меч не впав, не вдарив. Бо ельфіння дивилась не на неї, але на білу троянду прикріплену до дублету.

Aelrienn! – крикнула голосно Білка, як ніби тим криком хотіла подолати сумніви. Але не зуміла, - Геральт, відштовхнувши Цирі, широко хльоснув її мечем через груди. Кров бризнула на обличчя і вбрання дівчинки, червоні плямки порснули на білі пелюски троянди.

Aelrienn... - простогнала болісно ельфіння, падаючи на коліна. Після впала вниз лицем, зумівши крикнути ще раз. Голосно, протяжно, розпачливо.

Shaerraweeeeedd

Дійсність повернулась так само раптово, як раптово зникла. Попри глухий, одноманітний шум, який заповнював вуха, Цирі почала чути голоси. Через миготливу і мокру завісу почала бачити живих і забитих.

Цирі – прошепотів Геральт, встаючи біля неї на коліна. – Все закінчилось.

Битва... - простогнала, сідаючи. – Геральте, це...

Вже по всьому. Дякуючи війську з Бан Глеану, яке прийшло нам на допомогу.

Ми не були... - прошепотіла, закриваючи очі. – Не були нейтральними...

Не були. Але ти живеш. Трісс живе.

Що з нею?

Ударилась головою, випавши з возу, який Ярпен намагався втримати. Але вона вже здорова. Лікує поранених.

Цирі подивилась. Серед диму дотліваючих фургонів миготіли озброєні постаті. А довкола лежали скрині, бочки. Частина з них була розбита, а вміст розсипаний. Це було звичайне, сіре польове каміння. Вона здивовано дивилась на нього.

Допомога для Демавенда з Аердіну – скреготнув зубами Ярпен Зігрін, що стояв поряд. - Секретна і надзвичайно важлива допомога. Конвой особливого призначення!

Це була пастка?

Червонолюди повернувся, подивився на неї, на Геральта. Потім, знову подивившись на каміння, що висипалось з бочок, сплюнув.

Так – підтвердив. – Пастка.

На Білок?

Ні.

Убитих поклали рівним рядом. Лежали поряд один одного, не розділені – ельфи, люди і червонолюди. Серед них був Янік Брасс. Була чорноволоса ельфіння у високих чоботах. І червонолюд з чорною, блискучою від згорнутої крові, заплетеної у коси, бородою. А біля

них...

Паулю! – заривав Реган Дагльберг, тримаючи голову брата на колінах. – Паулю! Чому? Мовчали. Всі. Навіть ті, які знали, чому.

Реган обернув до них скривлене, мокре від сліз обличчя.

Що я скажу матері? – заплакав. – Що я їй скажу?

Мовчали.

Недалеко, оточений вояками у чорно-золотих барвах Каедвену, лежав Венцк. Дихав тяжко, а кожен видих викидав йому на губи криваві міхурі. Поряд стояла на колінах Трісс, над ними стояв лицар у сяючих обладунках.

Ну що? – запитав лицар. – Пані чародійко? Виживе?

Зробила все, що могла – Трісс встала, стиснувши уста. – Але...

Що?

Використали це – вона показала йому стрілу з дивним вістря, вдарила ним у бочку, що стояла поряд. Вістря стріли розділилося, розлетівшись на чотири колючі, гачкуваті голки. Лицар вилаявся.

Фредегарде... - з зусиллям сказав Венцк. – Фредегарде, слухай...

Тобі не можна говорити! – різко сказала Трісс. – Не рухайся! Закляття ледь тримається!

Фредегарде – повторив комісар. Кривава булька на його губах луснула, на її місці, натомість, утворилась інша. – Ми помилились... Всі помилились. Це не Ярпен... Невірно припускали... Ручаюсь за нього. Ярпен не зрадив... Не зра...

Мовчи! – крикнув лицар. – Мовчи, Вілфріде! Гей, дайте сюди ноші! Ноші!

Вже не треба – глухо сказала чародійка, дивлячись на губи Венцка, на яких вже не утворювались пухирі. Цирі відвернулася, притисши обличчя до боку Геральта.

Фредегард випростався. Ярпен Зігрін не дивився на нього. Дивився на вбитих. На Регана Дагльберга, який все ще стояв на колінах над братом.

Це було необхідно, пане Зігріне – промовив лицар. – Це війна. Був наказ. Ми мусіли бути певними...

Ярпен мовчав. Лицар опустив очі.

Вибачте – прошепотів.

Червонолюд повільно повернув голову, подивився на нього. На Геральта. На Цирі. На всіх. Людей.

Що ви з нами зробили? – гірко запитав. - Що ви з нами зробили? Що зродили... з нас?

Ніхто йому не відповів.

Очі довгоногої ельфіні були скляними і матовими. На її викривлених устах застиг крик. Геральт обійняв Цирі. Повільним рухом зняв з її дуплету білу, забарвлену темними плямками троянду, мовчки кинув квітку на тіло Білки.

Прощай – прошепотіла Цирі. – Бувай, Трояндо з Shaerrawedd. Прощай і...

І пробач нам – закінчив відьмак.

Вони волочаться краєм, влізливі та безсоромні, ставши на злий шлях, громлячи вовкулаків і винищуючи упирів, видираючи гроші у довірливих, а отримавши цей злий заробіток рушають далі, щоб у найближчому місті знову проробити це шахрайство. Найпростіший доступ вони знаходили до хати чесного, простого і несвідомого селянина, який усі нещастя і злі випадки налякано приписує чарам, надприродним істотам і потворам, діям планетника або злого духа. Замість того, щоб молитись богам, замість того, щоб

занести багату пожертву до Святині, такий простак готовий віддати відьмакові останній гріш, вірячи, що відьмак, нечестива потвора, зуміє відвернути його долю і запобігти лихові

Анонім. Монструм, або опис Відьмака.

Я не маю нічого проти відьмаків. Хай собі полюють на вампірів. Тільки б податки платили.

Радовід III Сміливий, король Реданії.

Прагнеш справедливості – винайми відьмака.

Граффіті на стіні Кафедри Права Університету в Оксенфурті.

РОЗДІЛ П'ЯТИЙ

Ти щось сказав?

Хлопчик потягнув носом і відсунув з чола завелику оксамитову шапочку з фазанячим пером, яке лихо звисало з боку.

Ти лицар? – повторив запитання, дивлячись на Геральта блакитними як фарба баньками.

Ні – відповів відьмак, здивований, що йому хочеться відповідати. – Ні.

Але ти маєш меч! Мій татусь є лицарем короля Фольтеста. Теж має меч. Більший ніж твій!

Геральт впер лікті в перила і сплюнув у воду, що вирувала за кормою баржі.

Носиш на плечах – не відставав шмаркач. Шапочка знову насунулась йому на очі.

Що?

Меч. На плечах. Чому маєш меч на плечах?

Бо моє весло вкрали.

Шмаркач роззявився, показуючи подиву гідні щербини на молочних зубах.

Посунься від борту – наказав відьмак. – І закрий рота, бо туди муха впаде.

Хлопець роззявився ще ширше.

Сивий, а дурний! – буркнула мати шмаркача, багато зодягнена шляхтянка, відтягуючи недоростка за боброивй комір плащика. – Ходи сюди, Еверетте! Скільки раз я тобі казала, щоб не знайомився з посполитими!

Геральт зітхнув, дивлячись на зарослі острови і купини, які виринали з ранкового туману. Баржа, незграбна як черепаха, тяглася у властивому для неї, тобто, черепашому темпі, викликаному лінивою течією Дельти. Пасажири, здебільшого купці і селяни, дрімали на багажі. Відьмак знову розкрутив сувій, повернувшись до листа Цирі.

...сплю у великій залі, яка називається Спальною, а ліжко маю дуже величезне, скажу Тобі. Я в Середніх Дівчатах, дванадцятро нас, але я найбільше приятелюю з Еурнейд, Катюю і Іолею Другою. Зате сьогодні я Їла Зупу, а найгірше що іноді треба Постити

дуже рано вставати, Вдосвіта. Раніше, аніж у Каер Морхені. Решту напишу завтра бо зараз будемо мати Молитву. У Каер Морхені ніхто ніколи не молився, цікаво, чому тут треба. Певно тому, що це Храм. Геральте. Мати Неннеке прочитала і наказала не писати Глупств і точно без помилок. І чого навчаюся, і що вчуся добре, і що я здорова. Добре почуваюся і я здорова, шкода Голодна, але Скоро Обід. І ще Мама Неннеке казала ще написати, що молитва точно ще нікому не зашкодила, ані мені, ані тобі теж.

Геральте, я знову маю вільний час, так напишу чого я вчуся. Правильно читати і писати Руни. Історія. Природа. Поезія і Проза, Правильно висловлюватись Загальною Мовою і Старшою Мовою. Я найкраща у Старшій Мові, умію також писати Старші Руни. Напишу Тобі щось, то й сам побачиш. Elaine blath, Feainnewedd. Це значило: Гарна квіточка, дитя Сонця. Бачиш сам, що вмію. І ще... Тепер можу знову писати, бо знайшла нове перо, бо то старе зламалось. Мати Неннеке прочитала і хвалила мене, що правильно. І ще казала, що я слухняна, і щоб ти не турбувався. Не турбуйся, Геральте.

Знову маю час, так напишу, що сталося. Як ми годували індиків, я, Іоля і Катя, то Один великий Індик на нас напав, шию мав червону і був Жахливо Страшний. Спершу напав на Іолю, а пізніше хотів на мене напасти, але я не боялась, бо він був і так менший і повільніший за Маятник. Зробила фінт і пірует і двічі вдарила його різкою, аж він Утік. Мати Неннеке не дозволила мені носити тут Мого Меча шкода, бо я б тоді тому Індикуві показала, чого навчилася у Каер Морхені. Я вже знаю, що справжніми Старшими Рунами слід писати Caer a'Muirehen і що це означає Оплот Старого Моря. Це певно тому, що там всюди Мушлі і Слимаки та Риби, відтиснуті на каменях. АЦинтра правильно пишеться Xin'trea. А моє ім'я походить від Zireael, а це значить Ластівка, а це значить, що...

Читаєш собі?

Підняв голову.

Читаю. А що? Щось сталося? Хтось щось помітив?

Ні, ні – відповів шкіпер, витираючи руки у шкіряний кабат. – Спокійно на воді. Але є туман, а ми вже бл близько біля Жирної брили...

Знаю. Пливу туди вже вшосте, Плюскавцю, не рахуючи повернень. Вивчив шлях. Мої очі відкриті, не турбуйся.

Шкіпер кивнув головою, відійшов у бік носу, переступаючи лежачі всюди паки і клунки подорожніх. Скупчені на міделі коні іржали і стукали підковами об дошки палуби. Були посередині течії, серед густого туману. Баржа орала носом водяні лілії, розганяла купини. Геральт повернувся до читання.

... це значить, що маю ельфійське ім'я. А я ніяка не ельфіня. Геральте, тут у нас теж говорять про Білок. Часом навіть приїжджає військо і випитує і каже, що поранених ельфів не можна лікувати. Я не писнула нікому ні словечка про те, що було весною, не бійся. І про те, що слід практикуватись, теж пам'ятаю, не думай собі. Ходжу до парку і тренуюсь, коли маю час. Але не завжди, бо я мушу теж працювати на кухні, або у саді, як всі дівчата. І навчання теж маю дуже багато. Але це нічого, буду вчитись. Ти колись теж вчився у Храмі, казала мені про це Матінка Неннеке. І казала ще, що махати мечем може будь-який дурень, а відьмачка має бути мудрою.

Геральте, обіцяй, що приїдеш! Приїжджай!

Твоя Цирі.

P. S. Приїжджай, приїжджай.

P. S. II Матінка Неннеке казала написати в кінці Хвалу Великій Мелітеле, нехай її благословення і прихильність завжди буде з Тобою. І щоб з Тобою нічого не сталося.

Цирі.

Поїхати б до Елландеру, подумав, ховаючи листа. Але це небезпечно. Можу спровадити їх на слід... З тими листами теж треба закінчувати. Неннеке користується поштою священників, але все-таки... Холера, це надто ризиковано.

Гммм... Гмм...

Що знову, Плюскавцю? Ми вже минули Жирну Брилу.

І, дякувати богам, без пригод – зітхнув шкіпер. – Ха, бачу пане Геральте знову буде спокійний рейс. Видно тільки туман, як він підніметься, а коли сонце визирне, то вже по страхові. Потворисько при сонці не покажеться.

Я взагалі цим не переймаюсь.

Я думаю – криво усміхнувся Плюскавець. – Компанія платить вам від рейсу. Чи щось станеться, чи не станеться, гроші і так у калитку падають?

Питаєш так, ніби не знаєш. Це що, заздрість замість тебе говорить? Що заробляю, стоячи спершись до борту і розглядаю чайки? А тобі за що платять? За те саме. За те, що ти є на борту. Поки все йде гладко, то не маєш роботи, швендяєш собі від носу до корми, шкіриш зуби до пасажирок чи пробуєш натягнути купців на горілку. Мене теж найнято, щоб був на борту. Про всяк випадок. Безпечний транспорт, бо ескортує відьмак. Вартість Відьмака включена у вартість перевезення, правда?

Ну, певно, що правда – зітхнув шкіпер. – Компанія не втратить. Я добре їх знаю. Плаваю для них по Дельті п'ятий рік, від Піни до Новіграду, від Новіграду до Піни. Ну, то до роботи пане відьмаче. Ви опирайтесь у борт, а я собі пройдуся від носу до корми.

Туман трохи порідшав. Геральт витяг з торби другий лист, який отримав недавно від дивного посланця. Він читав того листа біля тридцяти разів. Лист пахнув бузком і агрусом.

Милий приятелю...

Відьмак тихо вилаявся, дивлячись на гострі, рівні, кутасті, писані енергійними рухами пера руни, які безпомилково відображали настрої авторки. Знову відчув величезне бажання повторити спробу вкусити себе зі злості за сраку. Коли місяць тому писав до чародійки, протягом двох ночей роздумував, як почати. Врешті зупинився на «*Милий приятельці*». І тепер отримав за це.

Милий приятелю, мене дуже порадував Твій несподіваний лист, отриманий за неповних три роки після нашої останньої зустрічі. Моя радість була ще більша, бо про Твою раптову і твалтовну смерть ходили різні чутки. Добре, що ти споромігся спростувати їх, написавши до мене, також добре, що зробив це так швидко. З Твого листа випливає, що ти ведеш спокійне життя, розкішно нудне і позбавлене всяких турбот. У наші часи таке життя це

справжній привілей, дорогий приятелю, я рада, що Тобі вдалось його отримати.

Мене зворушила роптова турбота про моє здоров'я, яку ти вирішив проявити, дорогий приятелю. Поспішаю зі звісткою, що загалом чуюся я вже добре, період непрацездатності вже в минулому, я впоралась з клопотами, описом яких не хочу Тебе знуджувати. Хоча опис труднощів – що зрозуміло – загадковий, я певна, що знаю Джерело проблеми. Мене турбує та сильно непокоїть те, що несподіваний подарунок, який ти отримав від Долі, викликає у Тебе сум. Припускаючи, що це вимагає фахової допомоги, маєш абсолютну слухність. Я згідна з поглядом, що абсолютно необхідною є допомога ще однієї чародійки. Відчуваю себе зворушеною тим, що я друга, до якої ти звернувся.

Чим я заслужила таку високу позицію у списку?

Будь спокійним, милий приятелю, а якщо виношуєш намір просити про допомогу у додаткових чародійок, облиш це, бо немає потреби. Вирушаю не зволікаючи, їду прямо до місця, яке вказано у завуальований, але зрозумілий для мене спосіб. Ясна річ, вирушаю у повній таємниці і при дотриманні засобів обережності. На місці зорієнтуюся у природі проблеми і зроблю, що буде у моїх силах, аби заспокоїти джерело, що б'є.

При цьому я намагатимусь не зробити гірше, аніж інша пані, до якої ти звертався, звертаєшся чи звик звертатись. Все таки я твоя мила приятелька. Мені занадто розходитьсь на Твоїй цінній приязні, щоб я могла Тебе підвести, дорогий приятелю.

Якщо протягом найближчих кількох років запрягнеш написати до мене, не вагайся ані миті. Я незмінно рада твоїм листам.

Твоя приятелька Єнніфер.

Лист пахнув бузком і агрусом.

Геральт вилаявся.

Із задуми його вирвало раптове пожвавлення на борту та коливання баржі, сигналізуючі зміну курсу. Частина пасажирів перейшли на правий борт. Плюскавець викрикував з носа команди, баржа пововлі і неохоче повернулась у бік темерського берега, зійшла з фарватеру, поступаючись місцем двом кораблям, які вилинали з туману. Відмак зацікавлено спостерігав.

Першим плив великий, довжиною як мінімум сімдесят сажнів²⁵ тримачтовий галеас²⁶, над якою розвивався амарантовий прапор зі срібним орлом. За ним, ритмічно працюючи сорока веслами, сунула менша, струнка галера, оздоблена знаком золото-червоно крука на чорному полі.

Ух, але ж і здоровенні дракони – промовив Плюскавець, стаючи поряд відьмака. – Але й оре ріку, аж хвиля йде.

Цікаво – зазначив Геральт. – Галеас пливе під реданською бандерою, а галера з Аердину.

З Аердіну, аякже – підтвердив шкіпер. – І несе вимпел намісника з Нагги. Але зваж, обидва корпуси суден мають гостре дно, занурені приблизно на два сажені. Це значить, що до самого Нагги не пливуть, бо вони б не пройшли через пороги і мілини вгорі за течією. Пливе до Піни або до Білого Мосту. А, дивись, на палубах повно війська. Це не купці. Це воєнні кораблі, пане Геральте.

На галеасі подорожує хтось важливий. Нап'яли намет на палубі.

А, ну так нині подорожують вельможі – кивнув головою Плюскавець, длубаючись у

зубах від колупаною від борту скіпкою. – Ріка безпечніша. Лісами нишпорять ельфійські команди, не відомо, з якого дерева вилетить стріла. А на воді не страшно. Ельф, як той кіт, не любить води. Воліють сидіти у хащах...

Це мусить бути хтось справді важливий. Багатий намет.

Ну, це може бути. Хто зна, може сам король Візімір удостоїв такої честі? Різний народ тепер подорожує... А якщо вже йдеться про це, ви у Піні просили, щоб я нашорошив вуха, чи хтось вами не цікавиться, чи хтось про вас випитує. Отой недотепа, бачиш його?

Не показуй пальцем, Плюскавцю. Що це за один?

А хіба я знаю? Самі спитайте, бо він йде до нас. Бачите, як його хитає! А вода як дзеркало, зараза, якби трохи хвиль, напевно рачки би лазив, незграба.

«Незграба» виявився невисоким, кощавим чоловіком невизначеного віку, вбраним у вовняний широкий і не дуже чистий плащ, пришпилений круглою латунною брошкою. Кріплення брошки, напевне загублене, було замінене кривим гвіздком з заклепаною голівкою. Чоловік підійшов, пробурчав, примружив короткозорі очі.

Гм. Чи я маю приємність з Геральтом з Рівії, відьмаком?

Так, шановний пане. Маєте.

Дозвольте відрекомендуватись. Я Лінус Пітт, магістер-бакалавр, викладач природничої історії в Оксенфуртській Академії.

Дуже приємно зустрітись з вами.

Гмм... Мені казали, що пан охороняє перевезення за дорученням Компанії Малатіуса і Грока. Нібито через небезпеку нападу якогось монстра. Мені цікаво, про якого саме монстра йдеться?

Сам над тим думаю – відьмак сперся в борт, дивлячись на темні обриси надрічних лугов на темерському березі, які маячили у тумані. – І доходжу до висновку, що мене найнято скоріше на випадок атаки команди Scoia'tael, яких мабуть рясніє в околицях. Тому що подорожую вже шостий раз між Піною і Новіградом, а жагниця не показала ні разу...

Жагниця? Це якась народна назва. Я б скоріше послуговувався науковою назвою. Гмм... Жагниця... Дійно не знаю, який вид ви маєте на увазі...

Я маю на увазі шорстку потвору, довжиною у два сажні, яка нагадує зарослий водоростями стовбур, який має десять лап і щелепи, як пили.

Опис залишає бажати кращого з точку зору наукової точності. Дійно йдеться про когось з родини Nyphhydridae?

Я цього не виключаю – зітхнув Геральт. – Жагниця, з того, що я про неї знаю, походить з винятково паршивої родини, жодна назва не є для цієї родини образливою. Мова про те, шановний бакалавре, що котрісь з членів цього несимпатичного роду атакували два тижні тому баржу Компанії. Тут, у Дельті, недалеко від місця, у якому ми саме знаходимось.

Хто таке стверджує – засміявся скреготливо Лінус пітт – той неук або брехун. Нічого подібного не могло статись. Я дуже добре знаю фауну Дельти. Родина Nyphhydridae взагалі тут не водиться. Ані інші такої ж міри небезпеки хижі види. Значне засолення і нетиповий хімічний склад води, особливо під час припливу...

У час припливу – обірвав Геральт – коли хвиля припливу проходить через канали Новіграду, у Дельті взагалі немає води у точному значенні цього слова. Частина її складається з відходів, обмилків, олії та здохлих щурів.

На жаль, на жаль – засмутився магістер-бакалавр. – Деградує середовище... Не повірите, але з понад двох тисяч гатунків риби, які жили у цій річці ще п'ятдесят років тому,

зосталось не більше як дев'ятсот. Це справді прикро.

Обидвоє сперлись на перила і мовчки дивились на зелену мутну глибину. Приплив вже починався, бо вода смерділа щораз сильніше. З'явилися перші здохлі щурі.

Цілком вимер білоперий головач – перервав мовчанку Лінус Пітт. – Зникнула кефаль, вежоголов, кітара, смугастий в'юн, барбус вогняний, зубач королівський...

На відстані біля десяти сажнів від борту вода зануртувала. За мить обоє побачили понад двадцятифунтовий зразок зубача королівського, що проковтнув дохлого щура і зникла у глибині, махнувши вдячно хвостовим плавцем.

Що це було? – здригнувся магістр.

Не знаю – Геральт подивився в небо. – Може пінгвін?

Вчений зиркнув на нього, стис губи.

Однак, це точно не була ваша легендарна жагниця! Кажуть, що відьмаки володіють значними знаннями про деякі рідкісні види. А мало того, що повторюєте всілякі плітки і байду, так ще й намагаєтесь брутально з мене знущатись... чи ви мене взагалі слухаєте?

Туман не підіймається – тихо сказав Геральт.

Га?

Вітер слабкий. Коли запливемо у протоку, між островами, буде ще слабший. Буде туманно аж до самого Новіграду.

Я не пливу до Новіграду, зійду в Оксенфурті- сухо повідомив Пітт. – А імла? Вона не є аж така густа, щоб унеможливити навігацію, як думаєте?

Хлопчик у шапочці з пером пробіг біля них, сильно перехилившись, намагаючись палицею зловити щура, що прибився до борту. Геральт підійшов, вирвав у нього патик.

Забирайся звідси. Не наближайся до борту.

Маааааамооо!

Еверетте! Махом ходи сюди!

Магістр-бакалавр випростався, подивився проникливо на Геральта.

Мені здається, ви справді вірите, що нам щось загрожує?

Пане Пітт – мовив Геральт найспокійніше, як тільки вмів. – Два тижні тому щось стягнуло двох людей з борту однієї з барж Компанії. У імлі. Не знаю, що то було. Може це була гифидра, чи як її там. Це може бути піскар довговусий. Але я думаю, що це була жагниця.

Вчений стис губи.

- Припущення – зазначив – повинні опиратись на солідні наукові підстави, не на поголосках і плітках. Сказав же вам, *hyfydra*, яку ви вперто називаєте жагницею, не водиться у водах Дельти. Була знищена ще добрих півстоліття тому, до речі, в результаті діяльності вам подібних, готових негайно убивати все, що негарно виглядає, без роздумів, без досліджень, без спостереження, не думаючи про екологічні ніші.

Геральт мав якусь мить бажання ширше розповісти, де він має жагницю і її нішу, але передумав.

- Пане бакалавре – сказав спокійно – Одна зі стягнутих з облавку осіб була молодою вагітною дівчиною. Хотіла охолодити у воді розпухлі ноги. Теоретично її дитина могла б колись стати ректором вашого університету. Як щодо такого підходу до екології?

- Це не науковий підхід, емоційний і суб'єктивний. Природа керується власними законами і хоч ці закони огидні і безоглядні, немає чого їх виправляти. Це боротьба за існування! – магістр перехилився через поручні і сплюнув у воду. – А винищення видів,

навіть хижих, не можна нічим виправдати. Що ви на це можете відповісти?

- Скажу, що небезпечно так вихилатись. Поряд може бути жагниця. Хочете перевірити на власній шкурі, як саме жагницю бореться за існування?

Лінус Пітт відпустив поручень, різко відскочив. Злегка збілд, але миттєво опанував себе, і знову стис губи.

Напевно, ви багато знаєте про тих фантастичних жагниць, пане відьмаче?

Без сумніву, менше, аніж ви. Може скоритсаємось з okazji? Просвітить мене трохи, пане бакалавре, викладіть трохи знань про водяних хижаків. Радо послухаю, подорож буде ще довгою.

Знушаєтесь з мене?

У жодному випадку. Я справді хотів би заповнити прогалини у своїй освіті.

Гмм... Якщо справді... Чому ні. Тепер слухайте. Родина *Hyphridae*, що належить до ряду *Amphipoda*, або Бокоплавів, має чотири відомих науці видів. Два з них живуть виключно у тропічних водах. У нашому кліматі зустрічаються тільки, зазвичай дуже рідко, невелика *Hyphra Longicauda*, а також досягаюча трохи більших розмірів *Hyphra marginata*. Середовищем проживання обох видів є стояча чи повільно плинуча вода. Це справді хижі види, які віддають перевагу у їжі теплокровним істотам... маєте щось додати?

Наразі ні. Слухаю затамувавши подих.

Так, гмм... У книгах теж можна знайти згадки про підвид *Pseudohyphra*, який живе у водах Ангрену. Однак останнім часом вчений Бумблер з Альдерсбергу довів, що це є цілком окремий вид з родини *Mordidae*, або Кусак. Живиться виключно рибою і малими плазунами. Був названий *Ichthyorax Bumbleri*.

Потвора має щастя – усіхнувся відьмак. – Вже втретє отримує ім'я.

Як це?

Створіння, про яке йде мова, це жеритва, Старшою Мовою називається *cinerea*. А якщо вчений Бумблер стверджує, що живиться тільки рибою, то це означає, що він ніколи не купався, якому живе жеритва. Але в одному Бумбер правий: з жагницею *cinerea* має стільки спільного, що я з лисом. Ми обоє любимо качок.

Яка *cinerea*? – жажнувся бакалвар. – *Cinerea* це міфічне створіння! Мене справді розчарувала ваше невігластво. Я дійсно здивований...

Знаю – обірвав Геральт. – Я дуже втрачаю при ближчому знайомстві. Я дозволю собі ще кілька додаткових поправок до вашої теорії, пане пітт. Отож жагниці завжди жили у Дельті й живуть далі. Так, був такий час, коли справді здавалось, що вони вимерли. Тому що живились цими малими тюленьями.

Карликовими річковими морськими свинями – виправив магістр. – Не обманюйтесь. Не плутайте тюленів з...

... живились морськими свинями, а морських свиней винищили, бо нагадували тюленів. Давали тюленьчий жир і хутро. Пізніше у гирлі ріки викопано канали, побудовано греблі і шлюзи. Течія ослабла, Дельта замулилась і заросла. А жагниця мутувала. Пристосувалась.

Га?

Люди відбудували її харчовий ланцюг. Надали нових теплокровних створінь на місце морських свиней. Почали возити через Дельту овець, худобу, свиней. Жагниці миттєво навчились, що кожна баржа, барка, пліт або кормяга²⁷ це один великий півмисок з харчем.

А мутація? Ви казали про мутацію!

Це пливуче лайно – Геральт вказав на зелену воду – здається подобається жагниці.

Допомагає зростанню. Холера певно дуже велика, бо без зусилля стягує корів з плотів. Стягнути з облавку людину - це для неї забавка. Особливо з палуб тих суден, які Компанія використовує для транспортування пасажирів. Самі бачите, як глибоко вони глибоко сидять у воді.

Бакалавр швидко відскочив від борту, найдалі, як міг, як дозволяли вози і поклажа.

Я чув плюскіт! – охнув, дивлячись у туман між купинами. – пане відьмаче! Я чув...

Спокійно. Крім плюскоту я теж чую скрип весел у шарнірах. Це митники з Реданського берега. Побачите, зараз вони будуть тут і зроблять таке замішання, якого не зуміли б зробити три, а навіть чотири жагниці.

Плюскавець пробіг поряд. Брудно вилаявся, бо хлопчик у шапочці з пером плутався йому під ногами.

Пасажири і купці, сильно знервовані, оглядали майно і намагались сховати контрабанду. За яку мить у борт стукнула велика лодія, а на палубу баржі вистрибнули чотири рухливі, розгнівані і дуже галасливі особи. Кільцем оточили шкіпера, грізно покричали, силкуючись надати своїм особам і функціям подоби поважності, після чого з ентузіазмом кинулись на багаж і речей подорожніх.

Проходили контроль ще перед посадкою! – поскаржився Плюскавець, підходячи до Відьмака і магістра. – Це беззаконня, хіба ні? Ми ще не перебуваємо на реданській землі. Реданія – на правому березі, на пів милі звідси!

Ні – заперечив бакалавр. – Кордон між Реданією і Темерією проходить точно центром течії Понтару.

А як ти, курва, вимірюєш течію? Тут Дельта! Купини, русла і острови постійно змінюють розташування. Фарватер щодня інший! Кара Божа! Гей! Гівнюче! Тримайте того босяка, бо синців наставляю! Вельможна пані! Пильнуйте дитину! Кара Божа!

Еверетте! Облиш це, бо забруднишся!

Що в цьому чемодані? – кричали митники. – Гей, розв'яжи мені той мішок! Чий цей віз? Валюта є? Валюта, питаю? Темерські чи нільфгаардські гроші?

Ось так виглядає митна війна – прокоментував розгардіяш Лінус Пітт, роблячи мудру міну. – Візімір вимагає впровадження у Новіграді права складу. Фольтест з Темерії відповів реторсійним, необмеженим правом складу у Визимі і Горс Велені. Він сильно вразив цим реданських купців, бо Візімір збільшив мита на темерські вироби. Захищає реданську господарку. Темерія затоплена дешевими товарами з нільфгаардських мануфактур. Тому митники настільки старанні. Якщо нільфгаардські товари у надмірній кількості витікатимуть через кордон, господарство Реданії впаде. Реданія майже не має мануфактур, а ремісники не витримують конкуренції.

Коротко кажучи – усміхнувся Геральт – Нільфгаард поволі здобуває товарами і золотом те, чого не здобув зброєю. Темерія не обороняється? Фольтест не впроваджує блокади південних кордонів?

Як? Товар йде через Махакам, через Бругте, через Верден, через порти в Цідарісі. Для купців йдеться про власний зиск, не про політику. Якби король Фольтест заблокував кордони, купецькі гільдії підняли би страшний гвалт...

Валюта є? – прогарчав підходячи до них, митник з налитими кров'ю очима та зарослим ротом.

Щось для декларування?

Я вчений!

Будь собі хоч принцом! Я питаю, що ввозиш?

Залиш їх, Воратек – сказав керівник групи, високий і плечистий митник з довгими чорними вусами. – Відьмака не впізнаєш? Вітаю, Геральте. Це твій знайомий? Вчений? А їдете до Оксенфурту, пане? І без багажу?

Саме так. До Оксенфурту. І без багажу.

Митник витяг з рукава велику хустку, витер чоло, вуса і шию.

І як справи, Геральте? – запитав. – Потвори не з'явилися?

Ні. А ти, Олсене, може щось бачив?

Я не маю часу розглядатись. Я працюю.

Мій татусь – повідомив Еверетт безшелесно підкравшись – є лицарем короля Фольтеста! І має ще більші вуса!

Вали звідси, шкет – сказав до нього Ольсен, після чого тяжко зітхнув. – Може маєш трохи горілки, Геральте?

Ні.

Але я маю - здивував всіх вчений муж з Академії, витягуючи з сакви пласку баклагу.

А я маю закуску – похвалився Плюскавець, виринаючи як з-під землі. - Вудженого річкового миня!

А мій татусь...

Відвали, гівнюче!

Вони всілись на моток канатів у тіні одного з возів, що стояв у центрі судна, почергово попиваючи з бутля і пожираючи миня. Ольсен мусив залишити їх на хвилину, бо вибухла сварка. Червонолюд-купець з Махакаму зажадав нижчого розміру мита, намагаючись переконати митників, що хутра срібних лисів, які він ввозить, належать винятково великим котам. Мама цікавого і всюдисущого Еверетта не хотіла натомість взагалі проходити контроль, пронижливо посилаючись на право меча і привілеї шляхти.

Вантажне судно повільно сунуло широким руслом серед закручених островів, тягнучи біля бортів коси водоростей, водяних лілій та латаття. Серед очерету грізно гуділи чаплі і посвистували черепахи. Чаплі стоячи на одній нозі, зі стоїчним спокоєм дивились у воду, знаючи, що не має чого гарячкувати – риба рано чи пізно сама припливе.

І що, пане Геральте? – озвався Плюскавець, облизуючи шкурку миня. – Ще один спокійний рейс? Знаєте, що вам скажу? Та потвора не є дурною. Він знає, що на нього є засідка. У нас, у селі, була, вважай, річка, у ній жила видра, вона прокрадалась на подвір'я, кури душила. А така була хитра, що не прилазила ніколи, коли дома був батько чи я з братами. Прилазила тільки тоді, коли залишався дідок, сам-один. А дідусь наш, вважайте, розумово трохи слабував і ноги йому параліч вхопив. Видра, мати її, знала про це. Ну то одного разу наш батько...

Десять відсотків ad valorem! – роззявився з міделю червонолюдський купець, вимахуючи шкуркою лиса. – Скільки належить і більше ні мідяка не заплчачу!

То ми сконфіскуємо все! – гнівно гаркнув Ольсен. – І донесу новіградській варті, після чого підете до цюпи разом з тим вашим Валорем! Боратеку, інкасуй все, до монетки! Гей, залишили щось для мене? Не вихлебтали до дна?

Сідай, Олсене – Геральт зробив йому місце на канатах.

Як бачу, ти маєш нервову роботу.

Ах, маю вже цього вище вух – зітхнув митник, після чого лигнув з баклажки, витерши вуса. – Кидаю я це до зарази, повертаюсь до Аердину. Я є справжнім вендербержцем,

потягнувся до Реданії за сестрою і шуряком, але тепер вертаюсь. Знаєш, Геральте, збираюсь вступити до війська. Зараз король Демавенд оголосив набір до спеціальних військ. Пів року вишколу у таборі, а вже потім отримуватиму платню утричі більшу, ніж тут, навіть з урахуванням хабарів. Цей минь пересолений.

Я чув про це спеціальне військо – підтвердив Плюскавець. – Це для пошуку Білок, бо з ельфійськими командами регулярне військо не дає собі ради. Найохочіше, як я чув, затагують туди напівельфів. Але той табір, де їх вчать воювати, нагадує справжнє пекло. Відти п'ятдесят на п'ятдесят виходять, одні по платню, інші на жальник²⁸, ногами вперед.

Так треба – прорік митник. – військо спеціальне, шкіпере, це не в січку сцяти. Це не засрані щитники, яким вистачає тільки показати, яким кінцем спис коле. Спеціальне військо мусить вміти битись, що агов!

То ти такий суворий воїн, Ольсене? А Білок не боїшся? Сподіваєшся вижити?

О ва! Я теж знаю, як лук натягати. Я вже воював з Нільфгаардом, то що мені ті ельфи.

Скажу – здригнувся Плюскавець – що як їм хто потрапить живцем до рук, цим Scoia'tael... То ліпше б йому було не народжуватись. Огидні муки.

Ех, стули писок, шкіпере. Мелеш як баба. Війна це війна. Раз ти ворога, другий раз ворог тебе тебе гупне у зад. Наші спійманих ельфів теж не пестять, не бійся.

Тактика терору – Лінус Пітт викинув за борт голову і хребет миня.- насильство породжує насильство. Ненависть вросла у серця... і отруїла кров побратимів...

- Що? – скривився Ольсен. – Кажіть по людськи!

Тяжкі часи настали.

Так, правда – підтакнув Плюскавець. – Безсумнівно буде велика війна. Круки щодня літають небом, видно, падлом їм пахне. А віщунка Ітліна провістила кінець світу. Біле Світло настане, потім засяє Біла Зимність. Або навпаки, забув вже, як то йшло. А люди розказують, що вже було видно знаки на небі...

Ти на фарватер дивися, шкіпере, замість неба, бо твій корабель вискочить на міліну. Ха, дивіться, ми вже на рівні Оксенфурту. Дивіться, оно вже видно Барило!

Імла вже явно розійшлася, так що могли бачити купини і луги правого берегу і фрагмент акведуку, що підносився над ними.

Це, мої панове, експериментальна очисна споруда – похвалився магістер-бакалавр, не чекаючи запитань. – Це велике успіх науки, велике досягнення Академії. Ми відремонтували давній ельфійській акведук, канали і відстійник, нейтралізували тут стоки всього університету, містечка, навколишніх сіл і ферм. Те, що вище Барила, це є власне відстійник. Величезний успіх науки...

Голови вниз, голови вниз – застеріг Ольсен, ховаючись за бортом. – Минулого року, як це вибухнуло, гівно долетіло аж до Жирного острова.

Баржа вплила поміж островів, приземкувата башта відстійника і акведук зникли в імлі. Всі полегшено зітхнули.

Ти не пливеш просто оксенфуртською протокою, Плюскавцю? – запитав Ольсен.

Спершу зайдем до Грабової Бухти. Після продавців риби і купців з темерського боку.

Гмм... - митник почухав собі шию. – До бухти... Слухай-но, Геральте, ти випадково не маєш якихось конфліктів з Темерцями?

А що? Хтось про мене випитував?

Здогадався. Як бачиш, я пам'ятаю про твоє прохання, щоб виглядати таких, що цікавляться тобою. Отож, уяви собі, про тебе допитувалась темерська Варта. Мені доповіли

про це тамтешні митники, з якими маю справи. Щось тут смердить, Геральте.

Вода? – злякався Лінус Пітт, похливно оглядаючись на акведук і величезний успіх науки.

Цей гівнюк? – Плюскавець вказав на Еверетта, який крутився поблизу.

Я не про це – скривився митник. – Послухай, Геральте, темерський митник розповів, що Варта задавала дивні питання. Вони знають, що ти плаваєш на баржах Малатіуса і Грока. Питали... чи плаваєш сам-один. Чи ти не возиш з собою... От чорт, тільки не смійся! Їм йшлося про якусь незрілу панночку, яку нібито бачили у твоєму товаристві.

Плюскавець зареготав. Лінус Пітт подивився на Відьмака поглядом повним огиди, таким, яким слід поглядати на сивих чоловіків, якими закон цікавиться через схильність до недорослих панянок.

Тому – відкашлявся Ольсен – темерські митники думали, що це найскоріше приватне. Особисті порахунки, у які хтось втягнув Варту. Так ніби... Ну, родина панянки або наречений. Митники обережно розпитали, хто за цим стоїть. І довідались. Отож, це є шляхтич, схоже, вишуканий, як канцлер, небідний і нескупий, каже називати себе... Рієнс, чи якимось так. На лівій щоці має червону пляму, ніби опік. Знаєш такого?

Геральт встав.

Плюскавцю – сказав – Я зйду з облавку у Грабовій Бухті.

Як це? А що з поверненням?

Це ваш клопіт.

Відносний клопіт – обірвав Ольсен – подився-но на правий борт, Геральте. Про вовка промовка.

З-за острова, з туману, що розсіювався, вилинув баркас, на щоглі якого ліниво розвівався чорний усіяний срібними ліліями прапорець.

Геральт швидко сягнув до торби, витяг обидва листи – від Цирі і від Єнніфер. Швидко подер їх на дрібні клапти і викинув до ріки. Митник мовчки на це дивився.

Можна знати, що ти виробляєш?

Не можна. Плюскавцю, попіклуйся про мого коня.

Ти хочеш... - скривився Ольсен. – Ти плануєш...

То моя справа, що планую. Не втручайся в це, бо буде інцидент. Пливе під темерським прапором.

Грав я їх прапор – митник пересунув корд²⁹ на поясі для кращого доступу, протер рукавом емальований ринграф зі знаком орла на червоному полі. – Якщо я є на борту і здійснюю контроль, то тут Темерія. Не дозволю...

Ольсене – обірвав його відьмак, хапаючи за рукав.

Не втручайся, прошу. Того з обпеченим обличчям немає на борту. А я мушу знати, хто він і чого хоче. Мушу з ним побачитись.

Дозволиш, щоб тебе взяли? Не будь дурнем! Якщо це особисті порахунки, помста з приватних причин, то зараз за островом, на Глибині, полетиш за борт з якорем на шиї. Побачишся, але з раками на дні!

Це темерська Варта, не бандити.

Так? А ти тільки подивись на їх пики! Зрештою, зараз я дінаюсь, ким вони справді є і чого хочуть. Побачиш.

Баркас, швидко наблизившись, вдарився у борт баржі. Один зі Стражників кинув лань, а другий зачепився ногою за релінг.

Я шкіпер! – Плюскавець загородив дорогу трьом типам, що вискочили на облавок. – Це власність Компанії Малатуса і Гроцка! Чого тут...

Один з типів, кремезний і лисий, безцеремонно відіпхнув його плечем, грубим, як корінь дубу.

Такий собі Геральт, званий Геральтом з Рівії! – заgrimів, змрявши шкіпера очима. – Є такий на облавку?

Немає.

Це я – відьмак переступив мішки і паки, наблизився. – Я Геральт, званий Геральтом. Про що йдеться?

Іменем закону ви заарештовані – лисий повів поглядом натовпом подорожніх. – Де дівчина?

Я сам.

Брешеш!

Зараз, зараз – Ольсен виринув з-за плечей Відьмака, поклав йому руку на плече. – Спокійніше, без криків. Ви спізнались, темерці. Він вже заарештований і теж іменем закону. Я його схопив. За перемитництво. Згідно наказу забираю його до кордегардії, в Оксенфурт.

Це як? – нахмурився лисий. – А дівчина?

Тут немає і не було ніякої дівчини.

Стражники подививлись один на одного у збентеженому мовчанні. Ольсен широко усміхнувся, підкрутив чорного вуса.

- Знаєте, що ми зробимо? – пирснув – Пливіть з нами до Оксенфурту, темерці. Ми і ви люди прості, як нам розібратись у правознавстві? А оксенфуртський комендант до чоловік недурний і бувалий, він нас розсудить. Пан знає нашого коменданта, ні? Бо он вашого, з Бухти, знаю добре. Викладемо йому вашу справу... покажете наказ і печатки... Бо, звичайно, ви маєте наказ з печатками як слід, га?

Лисий мовчав, понуро дивлячись на митника.

Не маю часу і бажання до Оксенфурту! – вереснув раптом. – Забираю птаха на наш берег і все! Стране, Вітеку! Гайда, обшукайте баржу! Знайдіть мені дівку, миттю!

Спокійно, помаленьку – Ольсен ні налякався вереску, цідив слова поволі і розбірливо. – Ви є з реданського оку Дельти, темерці. Не маєте що показати? Або якоїсь контрабанди. Зараз перевіримо. Пошукаємо. А якщо щось знайдемо, то все одно будете змушені на якийсь час вирушити до Оксенфурту. А ми, якщо хочемо, завжди щось знайдемо. Хлопці! До мене!

Мій татусь – раптом запіяв Еверетт, з'явившись поряд з лисим невідомо звідки – лицар! Має ще більшого ножа!

Лисий блискавично вхопив його за бобровий комірець, підхопив з палуби, скидаючи шапочку з пером. Обхопивши його в поясі рукою, приклав хлопцю корделас³⁰ до горла.

Відступіть! – гаркнув – відійдіть, бо я переріжу шмаркачеві шию!

Еверееетт! – завила шляхтянка.

Цікаві методи – повільно сказав відьмак – застосовує темерська Варта. Справді, такі цікаві, що не хочеться вірити, що це справді Варта.

Заткни пащу! – вереснув лисий, струшуючи кувікаючим як поросся Евереттом – Стран, Вітек, хапайте його! У пута і на баркас! А ви, відступіть! Я питаю, де дівчина? Давай мені її бо якщо ні, то заріжу гівнюка.

А заріж – процідив Ольсен, даючи знак своїм митникам і дістаючи корд. – Що він мій, чи що? А якщо ти його заріжеш, то зможемо побалакати.

Не втручайся! – Геральт кинув меч на палубу, стримуючи жестом митників і моряків Плюскавця. – Я ваш, пане лже-стражнику. Пустити дитину.

На баркас! – лисий, не відпускаючи Еверетта, ступив до борту, схопивши мотузку. – Вітеку, в'яжи його! А ви всі назад! Якщо хтось ворухнеться, щеня здохне!

Здурів, Геральте? – буркнув Олсен.

Еверреет!

Темерський баркас раптом заколихався, відскочив від баржі. Вода вибухнула з голосним плюскотом, з неї вистрелили дві довгі, зелені, котрубаті лапи, наїжачені шипами, як ноги богомола. Лапи схопили Стражника і босяка і не встигли всі оком кліпнути, втягнули його під воду. Лисий дико завив, випустив Еверетта, вчепився за звисаючий з борту баркаса лінь. Еверетт упав у воду, яка вже встигла почервоніти. Всі – і на баржі, і на баркасі, - почали верещати як одержимі.

Геральт вирвався від двох Стражників, які намагались в'язати його. Одного вдарив кулаком у підборіддя і викинув за борт. Інший замахнувся на нього залізним гаком, але обм'як і впав у обійми Ольсена, з забитим йому під ребра по руків'я кордом митника.

Відьмак перестрибнув низький релінг. Густа від водоростей вода зімкнулася над його головою, він ще почув крик Мінуса Пітта, викладача природничої історії у Оксенфуртській Академії.

Що це? Що це за вид? Таких тварин немає!

Випірнув біля темерського баркасу, чудом уникнувши удару острогою, яким хотів його вразити один з людей лисого. Стражник не зміг знову вдарити, плюснувши у воду зі стрілою у горлі. Геральт, схопивши впущену острогу, відштовхнувся ногами від борту, пірнув у нуртуючий вир, з розмаху вдаривши щось, сподіваючись, що це не Еверетт.

Це неможливо! – чулись верески бакалавра. – Такий звір не може існувати! Або, принаймні, не повинен існувати!

З цим останнім твердженням цілком погоджуюсь, подумав відьмак, б'ючи острогою твердий, наїжачений відростками панцир жагниці. Труп темерського стражника безвольно здригався у серповидних щелепах потвори, спливаючи кров'ю. Жагниця гостро махнула пласким хвостом, пірнула вниз, збиваючи хмари мулу.

Почув тонкий крик. Еверетт, збиваючи воду як малий песик, вхопився за ноги лисого, що силкувався вилізти на баркас звисаючими з борту лінями. Відпустили лінь, обоє, Стражник і хлопець, з бульканням зникнувши під поверхнею. Геральт вирушив у їх бік, пірнувши. Те, що майже відразу зумів натрапити пальцями на бобровий комірець, було абсолютно випадково. Вирвав Еверетта з плутанини водоростей, впливши наверх і молотячи ногами доплив до баржі.

Сюди, пане Геральте! Сюди! – почув крики і верески, які взаємно заглушували один одного. – давай його! Лінь! Лови лінь! Зарааааа! Лінь! Герааальте! Швидше, швидше! Моє дитяяяя!!!

Хтось витяг хлопця з його обіймів, потягнувши догори. У той самий момент хтось схопив його з-заду, вдарив у потилицю, накрив собою і запхав під воду. Геральт випустив острогу, повернувся, вхопив нападника за пояс. Другою рукою хотів вхопити його за волосся, але з того нічого не вийшло. Це був лисий.

Обоє випірнули, тільки на мить. Темерський баркас вже дещо віддалився від баржі, Геральт і лисий, сплетені в обіймах, були посередині. Лисий вхопив його за горло, відьмак всадив йому великий палець руки в око. Стражник вереснув, пустив його, відплив. Геральт

не міг відплисти – щось тримало його за ноги і тягнуло вниз, у глиб. Збоку, ніби корок, на поверхню випірнуло перекушене тіло. Вже знав, що його тримає, інформація Лінуса Пітта, що дер горло з палуби баржі, була зайвою.

Це членистоногий! Ряд Amphipoda! Клас Крупно-щелепні!

Геральт дико замолотив руками водою, силуючись витягти ноги з клешні жагниць, що тягли його до розмірено клацаючи щелеп. Магістр-бакалавр знову мав рацію. Щелепи були не малі.

Лапай лінь! – гарчав Ольсен. – Лінь лапай!

Над вухом Відьмака свиснула кинута острога, з тріском увігнавшись у оброслий водоростями панцир потвори. Геральт схопив держак, з силою відштовхнувся, повільно скорчив ноги і з розмаху копнув жагницю. Вирвався з колючих лап, залишивши у них чобіт, частину штанів і немало шкіри. У повітрі засвистіли ще острови і гарпуни, у більшості пролітаючи повз. Жагниця стулила лапи, Геральт схопив лinya, який впав йому прямо на обличчя.

Багор, боляче поранивши бік, захопив його за пасок. Відчув шарпання, почав підніматись вгору, підхоплений багатьма руками, перекотився через поручні і впав на дошки палуби стікаючи водою, мулом, водоростями і кров'ю. Збоку стовбичили пасажери, залога баржі та митники. Червонолюди з лисячим хутром і Ольсен стріляли з луків, перекинувшись через борт.

Еверетт, мокрий і зелений від водоростей, стукав зубами в обіймах матері, гикав і пояснював всім, що не хотів.

Пане Геральте! – верещав йому над вухом Плюскавець. – Ви живий?

Бляха... - відьмак сплюнув водорості. – Я вже застарий для цього всього... Застарий...

Поряд червонолюди спустили тятиву, а Ольсен радісно рикнув.

Просто в черево! Ура!! Гарний постріл, пане кушніре! Гей, Боратеку, віддай йому гроші! Заслужив цим пострілом на митну знижку!

Стійте... - прохарчав відьмак, даремно силкуючись встати. – Не повбивайте всіх, до дідька! Мушу мати когось живцем!

Ми одного залишимо – запевнив митник. – Того лисого, що сперечався зі мною. Решту ми перестріляли. А лисий – там пливе. Зараз його виловим. Давайте багри!

Відкриття! Велике відкриття! – кричав Лінус Пітт, підскакуючи біля борту. – Цілком новий, незнаний науці вид! Абсолютний унікум! Ах, який я вам вдячний, пане відьмаче! Цей вид буде від сьогодні фігурувати у книгах... Як *Geraltia maxillosa pittii*!

Пане бакалавре – охнув Геральт. – Якщо справді хочете виявити мені вдячність... Нехай ця холера називається *Everetia*.

Теж гарно – погодився вчений. – Ах, що ж за відкриття! Що за унікальний, чудовий екземпляр! Напевно, єдиний, що живе у Дельті...

Ні – сказав раптом понуро Плюскавець. – Не один. Дивіться!

Килим латаття, що прилягав до недалекого острівця, здригнувся, раптово заколихався. Побачив хвилі, а потім велике видовжене тіло, що нагадувало зогнилий пень, та прудко перебирало численними лапами і клацало щелепами. Лисий подивився, пронизливо завив і поплив, збурюючи воду руками і ногами.

Що за зразок, що за зразок – швидко записував Пітт, перекинувшись до межі. – Хапальні кінцівки голови, чотири пари щелепоніг... Сильний плавець хвоста... Гострі кліщі...

Лисий знову озвався, завивши ще пронизливіше. А *Everetia maxillosa pittii* простягла

хапальні ніжки голови і сильно махнула хвостовим плавцем. Лисий збурих воду у розпачливій і безнадійній спробі втечі.

Най вода йому буде пухом – промовив Ольсен. Але шапки не зняв.

Мій татусь – застукав зубами Еверетт – вміє плавати швидше за того пана!

Заберіть звідси дитину – буркнув відьмак.

Потвора розвела клішні, клацнув клешнями. Лінус Пітт зблід і відвернувся.

Лисий коротко вереснув, захлинувся і зник під поверхнею. Вода забарвилась темно червоним.

- Зараз – Геральт важко сів на вантаж. – Застарий я вже для цього... Виразно застарий.

Що казати – Жовтець просто обожнював містечко Оксенфурт. Територія університету була оточена кільцем муру, а довкола муру було друге кільце – велике, гамірне, засапане, рухливе і галасливе кільце містечка. Древнього, барвистого містечка Оксенфурту з тісними вуличками і шпичастими дахами. Містечка Оксенфурту, яке жило з академії, з жаків³¹, викладачів, вчених дослідників та їх гостей, яке жило з науки і знання, з того, що сприяло процесові пізнання. З відходів і бризок теорії у містечку Оксенфурту народжувались практика, вигода та прибуток.

Поет повільно їхав болотистою, залюдненою вуличкою, минаючи майстерні, верстати, крамниці, магазини і крамнички, у яких дякуючи Академії виробляли і продавали десятки тисяч виробів і чудасій, недоступні в інших закутках світу, виробництво яких вважалося у інших кінцях світу недоречним чи непотрібним. Він минав заїзди, корчми, ятки, намети, будки, ляди та переносні рожна, від яких плив смаковитий запах вишуканих, невідомих в інших закутках світу страв, приготовлених у незнані більше ніде способи, з додатками і приправами, яких де-інде не знано і не вживано. Це був Оксенфурт, барвисте, веселе, гамірне і пахуче містечко чудес, у якому спритні та повні ініціативи люди вміли перетворити на гроші суху і даремну теорію, яка потрохи просочувалась з університету. Також це було містечко розваг, вічного фестивалю, постійного світла та безперервного гуляння. Вуличками вдень і вночі лунала музика, спів, брязкіт келихів і стукіт кухлів, бо відомо, що ніщо так не викликає спраги, як процес засвоєння знань. Хоч розпорядження ректора і забороняло студентам і бакалаврам п'янки і гульню до заходу сонця, у Оксенфурту пили і гуляли круглодобово, безперервно, бо відомо, що якщо щось здатне викликати спрагу ще сильніше, аніж процес здобуття знань, то цим чимось є повний чи частковий сухий закон.

Жовтець цмокнув на свого каро-гнідого мерина, поїхав далі, просуваючись через натовп, що заповнював вулички. Перекупки, крамарі і мандрівні торгівці галасливо рекламували товари і послуги, посилюючи пануючий довкола розгартіаш.

Кальмари! Печені кальмари!

Мазь від прищів! Тільки в мене! Надійна, чудова мазь!

Коти, ловні, чародійські коти! Послухайте, добрі люди, як муркочуть!

Амулети! Еліксири! Любовні фільтри, еліксири, гарантовані афродизіяки! Від однієї щопти навіть у небіжчика встане! Кому, кому?

Зуби вириваю, майже безболісно! Дешево, дешево!

Дешево це як? – поцікавився Жовтець, гризучи наштрикнутого на патичок кальмара, твердого, як підошва.

Два галера³² за годину.

Поет здригнувся, штурхнув мерина п'ятами. Озирнувся крадькома. Двоє типів, що йшли його слідом від ратуші, затримались біля цирульні і вдавали, що цікавляться ціною послуг цирульника, написаною крейдою на дошці. Жовтець не дав себе ошукати. Знав, що насправді їх цікавить.

Поїхав далі. Проминув велику будівлю дому терпимості «Під бутоном троянди», де, як знав, пропонували витончені, невідомі чи непопулярні в інших закладах світу послуги. Йому трохи довелося боротися з самим собою, щоб подолати бажання піти туди на годинку. Здоровий глузд переміг. Жовтець зітхнув і рушив у напрямку Університету, намагаючись не дивитися у бік шинків, з яких чулися відголоски веселої забави.

Так, що тут ще скажеш – трубадур кохав містечко Оксенфурту.

Знову обернувся. Два типа не скористалися з послуг цирульника, хоч цілком повинні були так зробити. Тепер вони стали біля крамнички з музичними інструментами, вдаючи зацікавлення глиняними окаринами. Продавець пнувся зі шкіри, нахвалюючи товар, сподіваючись на заробіток. Жовтець знав, що його сподівання марні.

Спрямував коня до Брами Філософів, головних воріт Академії. Швидко залагодив формальності, що полягали у вписанню до книги гостей і віддання мерина до стайні.

За Брамою Філософів його привітав інший світ. Терен університету був позбавлений звичайної міської забудови, не був, як містечко, місцем, у якому було зайнято кожен сажень поверхні. Все було майже так само, як це залишили ельфи. Широкі, всипані кольоровим гравієм алеї між зграбними палацями, які тішили око, ажурними парканами, мурами, живоплотами, каналами, містками клумбами і зеленими парками, що тільки у деяких місцях були придушені якимись великими, суворими будівлями, добудованими у пізніші, після ельфійські часи. Всюди було чисто, спокійно і гідно – тут була заборонена будь-яка форма торгівлі і платних послуг, не кажучи вже ігри і тілесні утіхи.

Алейками парку походжали жаки, заглиблені у книги і пергаменти. Інші, що сиділи на лавицях, газонах і клумбах, переповідали собі задані лекції, дискутували чи таємно грали у чіт і лишку, у «козла», в «купу», чи в інші потребуючі інтелекту ігри.

Також тут велично і гідно прогулювалась професура, занурена у розмови і диспути. Крутилися молоді бакалаври з поглядами, втупленими у задки студенток. Жовтець з радістю переконався, що з його часів у Академії нічого не змінилось.

Від дельти повіяв вітер, доносячи легкий запах моря і дещо сильніший сморід сірководню від напрямку вражаючої будівлі Кафедри Алхімії, яка виходила на канал.

Серед кущів прилягаючого до студентських гуртожитків парку виблискував сіро-жовтий дзвін, а на тополі сидів орангутанг, що певно втік зі звіринця Кафедри Природничої Історії.

Не витрачаючи часу, поет швидко помарширував лабіринтом алейок і живоплотів. Знав місцевість як власну кишеню, і не дивно – вчився тут чотири роки, потім десь рік викладав на Кафедрі Труверства і Поезії. Викладацьку посаду йому запропонували, коли здав випускні екзамени з чудовим результатом, ввівши в остовпіння професорів, у яких під час навчання напрацював собі репутацію лінюха, гуляки та ідіота. Пізніше, коли через кілька років волочіння краєм з лютнею, його слава як міністреля сягнула далеко і широко, Академія почала посилено запобігати про його візити і гостьове викладання. Жовтець зрідка давав себе впросити бо бажання бродяжництва боролось в уьому з прагненням до вигод, люксусу і сталого доходу. А також, ясна річ, з симпатії до містечка Оксенфурт.

Обернувся. Двоє типів, які не придбали окарини, флюяр чи гуслів, крокували за ним на певній віддалі, уважно розглядаючи верхівки дерев і фасади будинків.

Злегка посвистуючи, поет змінив напрямок походу, і попрямував до палацика, що містив кафедру Медицини і Зіллярства. Алейка що виходила до Кафедри, роїлась від студенток у характерних ясно-зелених шатах. Жовтець уважно розглядався, шукаючи знайоме обличчя.

Шані!

Молоденька медичка з темно рудим, підстриженим нижче вух волоссям підняла голову над анатомічним атласом, встала з лавиці.

Жовтець! – усміхнулась, мружачи веселі коричневі очі. – Купу років не бачились! Ходи, познайомлю з приятелями Вони закохані у твої вірші...

Пізніше – зазначив бард. – Обережно подививсь, Шані бачиш тих двох?

Шпики – медичка зморщила задертий носи, пирхнула, не вперше викликаючи у Жовтеця захват від тієї легкості, з якою жаки розпізнавали вивідувачів, шпигів і конфідентів. Відраза, яка була серед студентів до таємних служб була притчею во язиках, щось вище раціонального. Територія університету була екстериторіальною і святою, а студенти і викладачі недоторканні – служби, хоч і і винюхували, не наслідувались докучати і сприкрюватись академікам.

Ідуть за мною від ринку –проказав Жовтець, удаючи, що обіймає медичку і залицяється. – Зробиш щось для мене, Шані?

Залежно що – дівчина шарпнула витонченою шиєю як сполохана сарна. – Якщо знову встряв у щось дурне...

Ні ні – швидко її заспокоїв. – Хочу тільки переказати повідомлення, а сам не можу з тим гімном, яке мені приклеїло до підощв...

Покликати хлопців? Достатньо покликати, і зразу знімеш шпики з голови.

Дай спокій. Хочеш, щоб вибухли заворушення? Скандал щодо лавкового гетто³³ для нелюдів ледь закінчився, а тобі хочеться нового? Крім того, я бриджусь насильства. Дам собі раду зі шпигами. Ти ж, якщо можеш.

Наблизив губи до волосся дівчини, хвилину шепотів. Очі Шані розширились.

Відьмак? Справжній відьмак?

Боги, тихіше! Зробиш це, Шані?

Звісно – медичка пожадливо усміхнулась. – Хоч би з самої цікавості зблизька знаменитого...

Тихше, просив. Тільки пам'тай, нікому ані слова.

Лікарська таємниця – Шані усміхнулась ще миліше, а Жовтець знову відчув охоту, щоб врешті скласти балладу про дівчат таких, як вона – не надто красивих, але гарних, таких, що сняться ночами, тоді як класичні красуні забувались через п'ять хвилин.

Дякую, Шані.

Дрібниці Жовтцю. До скорого. Бувай.

Обцілувавши один одному, як належить, щоки, бард і медичка швидко рушили у протилежні сторони, вона в бік Кафедри, а він у напрямку парку Мислителів.

Минув новочасний понурій будинок кафедри Кафедри Техніки, що мала серед жаків назву «"Deus ex machina"»³⁴, повернувся у бік Мосту Гільденстерна. Не пішов далеко. За поворотом алейки, біля клумби з багато разово пообписуваним погруддям Нікодеміуса де Боота, першого ректора Академії, чекали обоє типів. За звичкою всіх шпиків світу вони уникали поглядів у вічі і як усі шпики мали звичайні та вицвілі обличчя, яким силкувались надати мудрого виразу через що вельми нагадували розумово хворих мавп.

Вітання від Дійкстри – повідав один зі шпиків. – Йдемо.

Навзаєм – нахабно відповів бард. – Ідіть.

Шпиги подивились один на одного, після чого, не рушивши з місця, втупили очі у матюк, який хтось намалював вуглиною на цоколі ректорського погруддя. Жовтець зітхнув.

Думаю собі – сказав, поправляючи лютню на плечі. – Я буду, безумовно, змушений піти кудись з шановними панамі? Немає ради. Тоді йдемо. Ви попереду, я позаду. У цьому конкретному випадку нехай вік поступається вроді почесним місцем у шерензі.

Дійкстра, шеф таємних служб короля Візіміра Реданського, не виглядав на шпигуна. Особливо далеко він відійшов від стереотипу, згідно якого шпигун завжди повинен бути низьким, худим, куроподібним, лупаючим малими проникливими оченятами з-під чорного каптура. Дійкстра, як знав Жовтець, ніколи не носив капутрів і в одязі надавав перевагу світлим кольорам. Мав зріст близько семи стіп, а важив напевно не багато менше, аніж два центнари. Коли схрещував передпліччя на грудях – а схрещувати любив – виглядало так, ніби два кашалоти вляглися на кита. Якщо йшлося про риси обличчя, колір волосся і шкіри, нагадували свіжо відгодованого вепра. Жовтець знав дуже мало людей, зовнішність яких була б настільки оманливою як зовнішність Дійкстри. Бо в вепруватому гіганті, що справляв враження вічно сонного, незугарного дебіла, був надзвичайно жвавий розум. І маючий лиху славу. Популярна при дворі короля Візіміра приповідка наголошувала, що якщо Дійкстра стверджує, що є полудень, а довкола панує непроникна темрява, слід почати непокоїтись про долю сонця.

Однак тепер поет мав інші приводи для неспокою.

Жовтець – сонно сказав Дійкстра, схрещуючи кашалотів на киті. – Ти ідіот слутий. Ти патентований дурень. Чи ти завжди повинен зруйнувати все, за що берешся? Ти хоча б один єдиний раз у житті не можеш зробити щось так, як слід? Мені відомо, що ти самостійно мислити не можеш. Мені відомо, що ти маєш близько сорока років, виглядаєш на близько тридцять, вигадуєш собі, що маєш трохи більше двадцяти, а чиниш так, ніби маєш неповних десять. Будучи свідомим цього, я звик уділяти тобі точні вказівки. Кажу, що ти маєш зробити, коли маєш зробити, і у який спосіб. І регулярно виникає враження, що я говорю до стіни.

Я – відповів поет, зухвало позираючи – постійно маю враження, що ти говориш, щоб розминати губи і язик. Давай перейдемо до конкретики, усунувши з розмови риторичні фігури і хибне красномовство. Про що йдеться цього разу?

Вони сиділи за міцним дубовим столом серед заставлених книгами і заваленими рулонами пергаменту полиць, на найвищому поверсі ректорату, у орендованих приміщеннях, які Дійкстра дотепно назвав Кафедрою Найновішої історії, а Жовтець Кафедрою Шпигунства і Порівняльної Прикладної Диверсії. Було їх, включаючи поета, четверо – крім Дійкстри у розмові брали участь ще дві особи. Одна з цих осіб був, як і зазвичай, Орі Реувен, літній і вічно зашмарканий секретар шефа реданських шпигів. Друга особа не була звичайною особою.

Добре знаєш, про що йдеться – відповів холодно Дійкстра. – Оскільки ти продовжуєш вдавати ідіота і явно забавляєшся при цьому, я не буду псувати забави і поясню доступними словами. А може б ти хотіла скористатись з цього привілею, Філіппа?

Жовтець повів оком на четверту особу, яка брала участь у зустрічі, яка до цього мовчала. Філіппа Ейльхарт мусила прибути до Оксенфурту недавно, або збиралась виїхати зараз, бо не мала на собі сукні і не носила ані улюбленої біжутерії з чорних агатів, ані яскравого

макіяжу. Носила коротку чоловічу куртку, легтінси і високі чоботи – одяг, який поет називав «польовим».

Темне волосся чародійки, яке було зазвичай розпущене і носилось у мальовничому безладі було зачесане назад і зв'язане тасьмою на шиї.

Шкода часу – повідомила, підводячи густі брови. – Жовтець має рацію. Можемо простити собі красномовство і видовищна балаканина веде в нікуди, в той час коли справа, яку ми маємо залагодити, є простою і банальною.

- Ох, так – усміхнувся Дійкстра. – Банальна. Небезпечний нільфгаардський агент, який міг би вже банально сидіти у моєму найглибшому льоху у Третогорі, банально втік, банально попереджений і сполоханий панамі Жовтецем і Геральтом. Я бачив людей, які зійшли на ешафот за менші банали. Чому ти не повідомив мені про вашу засідку, Жовтцю? Хіба я не рекомендував, щоб ти інформував мене про всі наміри Відьмака?

Я нічого не знаю про плани Геральта – збрехав з переконанням Жовтець. – Про те, що вирушив до Темерії і Соддену, щоб шукати того Ріенса, я вже це казав. Також я повідомляв, що вернувся. Я був впевнений, що він здався. Ріенс наче розчинився у повітрі, відьмак не знайшов найменшого сліду, про те, якщо ти пригадуєш, тобі також казав...

Брешеш – холодно ствердив шпигун.. – Відьмак знайшов сліди Ріенса. У вигляді трупів. Тоді вирішив змінити тактику. Замість того, щоб ганятись за Ріенсом, вирішив чекати, коли Ріенс знайде його. Найнявся на баржі Компанії Малатіуса і Гробка, як ескорт. Зробив це не просто так. Знав, що Компанія це широко розголосить, а тому Ріенс довідається і щось зробить. І пан Ріенс щось зробив. Дивний, невловимий пан Ріенс. Наглий, впевнений у собі пан Ріенс, який навіть не хоче вживати псевдо та фальшивих імен. Пан Ріенс, який на мило смердить димом з нільфгаардського комина. І чародієм-ренегатом. Правда, Філіппа?

Чародійка ані підтвердила, ані заперечила. Мовчала, дивлячись на Жовтеця допитливо і проникливо. Поет опустил погляд, невпевнено кашлянув. Не любив таких поглядів.

Жовтець ділив показних жінок, в їх числі і чародієк, на дуже приємних, приємних, неприємних і дуже неприємних. Дуже приємні на пропозицію піти до ліжка реагували радісною згодою, приємні веселим сміхом. Неприємні реагували у спосіб важкий до визначення. До дуже неприємних трубадур зачисляв тих, щодо яких сама думка щодо висловлення пропозиції викликала холодний дріж на плечах і тремтіння колін.

Філіппа Ельхарт, хоч і дуже приваблива, була виразно дуже неприємною.

Крім того Філіппа Ельхарт була важливою персоною у раді чародіїв і була довіреною магічкою короля Візіміра. Вона була дуже здібною магічкою. Поголоска говорила, що була однією з не багатьох, хто володів мистецтво поліморфії.

Виглядала на тридцять років. Насправді мала не менше трьохсот.

Дійкстра, склавши пухкі руки на череві, крутив млинка великими пальцями. Філіппа далі мовчала. Орі Рейвен кашляв, шморгаючи носом і крутився, безперервно поправляючи свою велику тогу. Тога нагадувала професорську, але не виглядала отриманою від сенату. Виглядала як знайдена на смітнику.

Твій відьмак – буркнув раптом шпигун – однак недооцінив пана Ріенса. Розклав засідку, але виявивши повний брак здорового глузду вирішив, що Ріенс потрапить до нього особисто. Ріенс, згідно з планом Відьмака, мав відчувати себе у безпеці. Ріенс ніяк не міг виявити засідки, ніяк не міг вчути чатуючих на нього підлеглих пана Дійкстри. Бо за наказом Відьмака пан Жовтець не повідомив пану Дійкстрі про заплановану пастку. А згідно отриманих наказів пан Жовтець був зобов'язаний так зробити. У цій справі пан Жовтець мав

виразні, однозначні накази, якими вирішив за доцільне злегковажити.

Я не твій підлеглий – зазначив поет. – І не мушу слідувати твоїм доручень і наказів. Я іноді тобі допомагаю, але роблю це з власної волі, з патріотичного обов'язку, щоб не бути безділним щодо змін, що надходять...

Ти шпигуєш для всіх, хто тобі платить - холодно обірвав Дійкстра. – Доносиш всім, хто має на тебе гачки. А я маю на тебе пару незлецьких гачків, Жовтецю. Так що не понтуйся.

Я не злякаюсь шантажу!

Закладемося?

Панове – Філіппа Ельхарт підняла долоню. – Більше поваги, якщо можу просити. Не віддаляймося від теми.

Слушно – шпигун зручніше розсівся у кріслі. – Послухай, поете. Що сталось, того вже не зміниш. Рієнс був попереджений і знову не попадеться. Але не можна дупустити щоб щось подібне сталось у майбутньому. Тому я хочу побачитись з відьмаком. Приведи його до мене. Припини крутитись по місту і намагатись відриватись від моїх агентів. Їдь просто до Геральта і приведи його сюди, на Кафедру. Я мушу з ним поговорити. Особисто і без свідків. Без галасу і розголосу, який би був, якщо б я заарештував Відьмака. Приведи його до мене. Це все, чого я наразі від тебе вимагаю.

Геральт виїхав – спокійно збрехав бард. Дійкстра повів оком на чародійку. Жовтець напружився в очікуванні зондую чого мозок імпульсу, але нічого не відчув. Філіппа дивилась на нього, мружачи очі, але нічого не вказувало, щоб вона чарами пробувала визначити правдивість.

Почекаю на його повернення – зітхнув Дійкстра, вдаючи, що вірить. – Справа, яку я до нього маю, є важлива, зроблю зміни у моєму розкладі зустрічей і зачекаю на Відьмака. Коли вернеться, приведи його. Чим швидше це настане, тим краще. Для багатьох людей буде ліпше.

Може бути проблема – скривився Жовтець – з переконанням Геральта, щоб захотів сюди прийти. Він, уяви собі, має несказанну огиду на шпигунів. Хоч і розуміє, що це робота така сама, як і будь-яка інша, бридиться тими, які її виконують. Патріотичні почуття, зазвичай говорить, це одне, але шпигунством зазвичай займаються виключно кінчені люди та останні...

Досить, досить – Дійкстра недбало махнув рукою. – Без балаканини, прошу, балаканина мене нудить. По простому.

Теж так вважаю – пирхнув трубадур. – Але відьмак це простодушний, прямолінійний, щирий, де йому там до нас, освічених. Він просто гидує шпигунами і ні в якому разі захоче з тобою розмовляти, а про те, щоб захотів допомагати таємним службам, і мови бути не може. А гачка на нього ти не маєш.

Помиляєшся – сказав шпиг. Маю. І то не один. Але поки що мені вистачає тієї сутички на баржі під Грабовою Бухтою. Знаєш, ким були ті, які влізли на палубу? Це не були люди Рієнса.

Нічого нового для мене – відповів спокійно поет. – Я впевнений, що це були декілька ханиг, яких не бракує у темерській Варті. Рієнс випитував про Відьмака, напевно за вістки про нього обіцяв добрі гроші. Було ясно, що відьмак йому дуже потрібен. Кілька хитрунів спробували схопити Геральта, запхати його до якоїсь ями, а потім продати Рієнсові, диктуючи ціну, виторгувавши якомога більше. Бо за одну інформацію дістали б мало, або взагалі нічого.

Вітаю, додумались. Ясна справа, відьмакові, не тобі, ти би ніколи не додумався до цього. Але афера є значно складнішою, аніж тобі здається. Отож, мій друже, люди з таємної служби короля Фольтеста теж, як виявляється цікавляться паном Ріенсом. Вони передбачили план тих, як ти кажеш, хитрунів. Це вони зійшли на бражу, вони хотіли схопити Відьмака. Може як приманку для Ріенса, може з іншою метою. Відьмак під Грабовою Бухтою замочив темерських агентів, Ріенсе. Їх шеф дуже, дуже злий. Кажеш, що Геральт виїхав? Маю надію, що не до Темерії. Звідти може не повернутись.

І це твій гачок?

Аякже. Саме це. Можу залагодити справу з Темерцями. Але не задарма. Куди виїхав відьмак, Жовтцю?

До Новіграду – збрехав трубадур без роздумів. – Поїхав шукати там Ріенса.

Помилка, помилка – усміхнувся шпигун, вдаючи, що не помітив брехні. – Знаєш, однак шкода, що не переміг огиди і не зустрівся зі мною. Зменшив би його клопоти. Ріенса немає у Новіграді. Зате темерських агентів там без ліку. Напевно чекають на Відьмака. Вони вже дізнались про те, що я знав від давна. А саме, що відьмак Геральт з Рівії, відповідно допитаний, може відпости на безліч питань. Питань, які починають задавати собі таємні служби всіх Чотирьох Королівства. Справа проста: відьмак приїздить сюди, до Кафедри, і відповідає на ці питання мені. І буде мати спокій. Я вгамую темерців і забезпечу йому безпеку.

Про що йде мова? Може я міг би на них відповісти?

Не сміши мене, Жовтцю.

Однак – озвалась раптом Філіппа Ельхарт. – може міг би? Може заощадиш нам час? Не сумнівайся, Дійкстро, що наш поет сидить в тій афері по вух, а його тут маємо, відьмака поки що ні. Де є дитя, з якою бачено Геральта у Каедвені? Дівчинка з попелястим волоссям і зеленими очима? Та, про яку Ріенс питався тоді у Темерії, коли тебе схопив і мордував? Що, Жовтцю? Що знаєш про ту дівчинку? Де відьмак її заховав? Куди поїхала Єнніфер після отримання листа від Геральта? Де ховається Трісс Мерігольд і які вона має причини, щоб ховатись?

Дійкстра не ворухнувся, але по його короткому поглядіві на чародійку Жовтець зорієнтувався, що шпигун здивований. Питання, які задала Філіппа, мабуть були задані занадто рано. І не тій людині. Питання справляли враження поспішних і необережних.

Проблема полягала в тому, що Філіппу Ельхарт можна було звинувачувати в всьому – крім поспішності і необережності. – Мені прикро – сказав повільно – але на жодне з тих питань не знаю відповіді. Я б вам допоміг, якщо б міг. Але не можу.

Філіппа подивилась йому просто в очі.

Жовтець – процідила – Якщо знаєш, де перебуває та дівчинка, скажи це нам. Клянусь, що і мені, і Дійкстрі йдеться тільки про її безпеку. Про безпеку, яка є під загрозою.

Не розумію. – збрехав поет – що вам власне до цього. Але я справді не знаю, про що йде мова. В життя не бачив дитятка, яке вас так цікавить. А Геральт...

Геральте – обірвав Дійкстра – не допустив тебе до таємниці, не писнув тобі ані слова хоч не сумніваюсь, що засипав його питаннями. Цікаво, чому, як думаєш, Жовтцю? Може той простодушний і збриджений щодо шпигунів простачок відчув, ким ти є насправді? Дай йому спокій, Філіппа, шкода часу. Гівно він знає, не дайся обманутись премудрим мінам і багатозначним усмішкам. Він може нам допомогти виключно в один спосіб. Коли відьмак випірне з укриття, сконтактуєшся з ним, ні з ким іншим. Він тебе, уяви собі, вважає

приятелем.

Жовтець повільно підвів голову.

Так – підтвердив. – Вважає мене таким. І уяви собі, Дійкстра, що небезпідставно. Зрозумій це нарешті і зроби висновки. Зробив? Ну, то тепер вже можеш спробувати шанатаж.

Ну, ну – усміхнувся шпигун. – Але й чутливий ти в цьому питанні. Але не дмися, поете. Я жартував. Шантаж між нами, друзями? І мови про це бути не може. А твоєму відьмакові, повір мені, не зичу злого і не думаю шкодити. Хто зна, я можливо навіть з ним поговорю до опопільної користі? Але щоб це сталося, я мушу з ним зустрітись. Коли його побачиш, приведи його до мене. Дуже тебе про це прошу, Жовтцю. Дуже тебе прошу. Чи ти розумієш, як сильно?

Трубадур пирхнув.

Я зрозумів, як сильно.

Я хотів би вірити, що це правда. Ну, а тепер йди вже. Орі, відпровадь пана трубадура до виходу.

Бувай - Жовтець встав. – Зичу щастя у праці та особистому житті. Прощай, Філіппа. Ага, Дійкстро. Агенти, що за мною лазять. Відклич їх.

Відкличу – збрехав шпигун. – Відкличу. Хіба ти мені не віриш?

Ні, звичайно – збрехав поет. – Я вірю тобі.

Жовтець забавлявся на території Академії аж до вечора. Цілу годину пильно оглядався, але не помітив шпигунів, що сліdkували за ним. І саме це найбільше його непокоїло.

На Кафедрі Труверства вислухав лекцію про класичну поезію. Далі солодко поспав на семінарі про сучасну поезію. Його розбудили знайомі бакалаври, з якими пішов до Кафедри Філософії, щоб взяти участь у тривалому бурхливому диспуті на тему «Буття і походження життя». Ще до того, як стемніло, половина диспутантів була у дим п'яна, а решта вишикувалась для кулачної бійки, перекикуючи один одного і роблячи важкий до опису гармидер. Це все було на руку поетові.

Він непомітно проліз на горище, виліз через квартирку, спустився ринвою на дах бібліотеки, перестрибнув, мало не зламавши ніг, на дах прозекторської. Звідти дістався до городу, що прилягав до муру. Серед густих кущів агрусу знайшов діру, яку сам розширив ще як був студентом. За дірою вже було містечко Оксенфурту.

Занурився у натовп, потім швидко рушив бічними завулками, петляючи як заєць, якого переслідують пси. Коли дістався до возовні, чекав, захований у сіні, добрих пів години. Не зауваживши нічого підозрілого, виліз драбиною на стрих, перестрибнув на дах дому знайомого пивовара, Вольфганга Амадеуса Козиборода. Чіпляючись за замшлу черепицю, врешті добрався до віконця потрібної мансарди. У кімнатці за вікном горіла маленька лампадка. Невпевнено стоячи на ринві, Жовтець постукав у свинцеву рамку. Вікно було закрите, відкрившись від легкого натиску.

Геральте! Гей, Геральте!

Жовтцю? Зачекай... Не заходь, прошу...

Як це, не заходь? Що це значить, не заходь? – поет розкрив вікно. – Ти не сам, чи що? Чи може ти там дрович?

Не дочекавшись відповіді і не чекаючи на неї, виліз на відвіконник, скидаючи яблука і цибулю, що стояли там.

Геральте... - ахнув і одразу замовк. А потім вилаявся упівголос, дивлячись на світлозелене вбрання медички, яке лежало на підлозі. Вікрив рота від здивування і вилаявся

ще раз. Він міг сподіватись на все. Але не цього.

Шані – покрутив головою. – А нехай мене...

Без коментарів, дуже прошу – відьмак всівся на ліжку. А Шані закрилась, підтягнувши простирадло аж на задертого носа.

Ну, заходь – Геральт потягнувся за штаньми. – Якщо влазиш у вікно, то це мусить бути важлива справа. Бо якщо це не важлива справа, то ти зараз вилетиш через це вікно.

Жовтцю, злізай з підвіконня, скинеш рушгу цибулі. – Всівся, присунувши собі ногою стілець. Відьмак підняв з підлоги свій і Шані одяг. Міну мав знічену. Одягався мовчки. Медичка, ховаючись за його плечима, боролась з сорочкою. Поет безсоромно розглядав її, подумки шукаючи порівнянь і рим до золотавого у світлі каганця кольору її шкіри і форми маленьких персів.

В чому справа Жовтцю? – відьмак зашептив заціпки черевиків. – Кажи.

Збирайся – сухо відповів. – Ти мусиш швидко виїхати.

Як швидко?

Як найшвидше.

Шані... - Геральт кашлянув. – Шані розповіла мені про шпиків, які тебе вистежували. Ти їх загубив, як я розумію?

Ти нічого не розумієш.

Рієнс?

Гірше.

У такому разі справді не розумію... Зараз. Реданці? Третогор? Дійкстра?

Здогадався.

Це ще не причина...

Це вже причина – обірвав Жовтець. – Їм вже не йдеться про Рієнс, Геральте. Їм йдеться про дівчинку і про Єнніфер. Дійкстра хоче знати, де вони. Змушують мене, щоб я це в тебе випитав. Тепер розумієш?

Тепер так. Виїжджаю зараз. Треба буде через вікно?

Однозначно. Шані? Даси собі раду?

Медичка поправила на собі одяг.

Це не перше вікно у моєму житті.

Я був впевнений у цьому – поет уважно подивився на неї, сподіваючись побачити гідні рими і метафори рум'янець. Помилився. Веселість у карих очах і нагла усмішка були всім, що побачив.

На підвіконня безшелесно опустилась велика сіра сова. Шані тихо крикнула. Геральт потягнувся по мечу.

Не дуркуй, Філіппа – сказав Жовтець.

Сова зникла, у тому місці з'явилась Філіппа Ельхарт, яка незграбно присіла. Чародійка спритно зістрибнула у кімнату, пригладжуючи волосся і вбрання.

Добрий вечір – холодно сказала. – Відрекомендуй мене, Жовтцю.

Геральт з Рівії. Шані з Медичного. А ця сова, яка так спритно летіла моїм слідом, це взагалі не сова. Це Філіппа Ельхарт з ради Чародіїв, зараз на службі короля Візіміра, окраса двору у Третогорі. Шкода, що ми маємо тут тільки одне крісло.

Цілком вистачить – чародійка всілась на звільненому трубадуром кріслі, поводи́ла по присутніх поглядом з паволокою, трохи довше затримавши погляд на Шані. Медичка, на здивування Жовтця, раптом зарум'янилась.

Загалом, те, з чим я прибула, стосується виключно Геральта з Рівії – почала Філіппа після короткої паузи.

Однак, я усвідомлюю, що попросити звідси кого-небудь, було б нетактовно, і тому...

Можу вийти – невпевнено сказала Шані.

Не можеш – буркнув Геральт. – Ніхто не може, поки ситуація не буде ясна. Чи не так, пані Ейльхарт?

Для тебе Філіппа – усміхнулась чародійка. – Геть церемонії. І ніхто не повинен звідти йти, нічиє товариство мені не перешкоджає. Що найдивніше, але що ж життя – безперервне пасмо несподіванок... як каже одна з моїх знайомих... Як каже наша спільна знайома, Геральте. Вивчаєш медицину, шані? Який рік?

Третій – буркнула медичка.

Ах – Філіппа Ейльхарт не дивилась на неї, тільки на Відьмака. – Сімнадцять років, щж за прекрасний вік. Єнніфер багато би дала, щоб знову стільки мати. Як думаєш, Геральте? Зрештою, запитаю її при зустрічі.

Відьмак паскудно усміхнувся.

Не сумніваюсь, що запитаєш. Не сумніваюсь, що забагатиш запитання коментарем. Не сумніваюсь, що тебе це сильно позабавить. А тепер переходь до справи, прошу.

Слушно – кивнула головою чародійка, споважнівши. – Саме час. А часу забагато немаєш. Жовтець напевне вже встиг тобі переказати, що Дійкстра раптом набрався бажання зустрітись з тобою і на розмову, яка має на меті встановлення місця перебування такої собі дівчати. Дійкстра має у цій справі накази від короля Візіміра, думаю, що буде дуже наполягати, щоб ти йому це місце вказав.

Ясно. Дякую за попередження. Одне тільки трохи мене дивує. Ти кажеш, що Дійкстра дістав наказ від короля. А ти жодних не отримала? Все-таки, ти посідаєш у раді Візіміра видне місце.

Так – чародійка не піддалась на глузування. – посідаю. І поважаю свої обов'язки, які полягають в тому, щоб застерігати короля від помилкових рішень. Іноді, так, як в цьому конкретному випадкові, мені не можна просто сказати королеві, що він помиляється, і відрадити від покvapливих вчинків. Я просто мушу не допустити, щоб він робив помилки. Ти мене розумієш?

Відьмак підтвердив киванням голови. Жовтець запитав себе, що вона справді мала на увазі. Він знав, що Філіппа бреше, як по нотах.

Так, бачу – сказав повільно Геральт, доводячи, що все добре розуміє – що Рада Чародіїв теж цікавиться моєю підопічною. Чародії прагнуть довідатись, де є моя підопічна. І хочеш її отримати, до того, як це зробить Візімір, чи хто-небудь інший. Чому, Філіппа? Що є такого у моїй підопічній, що вона збудила аж таке зацікавлення?

Очі чародійки звузились.

Не знаєш? – просичала. - Так мало знаєш про твою підопічну? Я не хотіла б робити покvapливих висновків, але таке невігластво здається вказує, що твоя кваліфікація як опікуна нікчемна. Справді, мені дивно, що будучи аж настільки несвідомим і не поінформованим ти наважився на опіку. Мало того – наважився відібрати право на опіку в інших, у тих, хто має як гідну кваліфікацію, так і право. І при тому, ти всіх запитуєш, чому. Пильнуй, Геральте, щоб зарозумілість тебе не згубила. Стережися. І стережи тієї дитини, на лихо! Стережи дівчину, як зіницю ока! А якщо сам не зможеш, попроси про це інших!

Жовтецю на мить здалось, що Геральт згадає про роль, яку взяла на себе Єнніфер. Він

би без проблем перебив би аргументи Філіппи. Але Геральт мовчав. Поет задумався над причинами. Філіппа знала про все. Філіппа застерігала. А відьмак розумів застереження.

Він зосередився на вивченні їх очей і облич, зацікавившись, чи щось не поєднувало цих двох у минулому. Жовтець знав, що схожі, демонструючи взаємну чарівність словесні і напівсловесні поєдинки Відьмака з чародійками, часто закінчувались у ліжку. Але вивчення, як звичайно, не дало нічого. Для того, щоб довідатись, чи Відьмака щось з кимось пов'язувало, був тільки один спосіб – треба було у відповідний момент залізти через вікно.

Опіка – продовжила за мить чародійка – це взяття на себе відповідальності за безпеку істоти, яка нездатна самотійно забезпечити собі безпеку. Якщо ти наразити свою підопічну... Якщо спіткаєш невдачу, відповідальність впаде на тебе, Геральте. Тільки на тебе.

Знаю.

Боюсь, що ти замало знаєш.

А тому просвіти мене. Чим викликано те, що раптом стільки людей хочуть звільнити мене від тягара, прагнуть перейняти мої обов'язки і заопікуватись моєю вихованкою? Чого хоче від Цирі Рада Чародіїв? Чого хоче від неї Дійкстра і король Візімір, чого хочуть від неї темерці? Чого хоче від неї якийсь Рієнс, що у Соддені і Темерії замордував вже трьох людей, які два роки тому мали контакти зі мною і з дівчинкою? Який мало не замордував Жовтця, намагаючись здобути від нього інформацію? Ким є той Рієнс, Філіппа?

Не знаю - повідала чародійка. – Не знаю, ким є той Рієнс. Але так само, як ти, дуже б хотіла б довідатись.

Чи той Рієнс – несподівано відізналась Шані – має на обличчі шрам від опіку важкого ступеня? Якщо так, то я знаю, хто він. І я знаю, де він.

Серед мовчання, яке запало, у ринву за вікном застукали перші краплі дощу.

Убивство є завжди убивством, без огляду на мотиви і обставини. Тому ті, які які убивають або готують убивство, це злочинці та розбійники, незважаючи на те, ким є; королями, князями, маршалами чи суддями. Нікого з тих, хто задумує і здійснює насильство, не може вважатись кращим від звичайного розбійника. Бо будь-яке насильство за своєю природою неминуче веде до злочину.

Нікодемус де Боот,

Роздуми про життя, щастя і процвітання.

Розділ шостий

- Не робімо помилки – сказав король Реданії Візімір, запихаючи вниз перстнями пальці у волосся на скроні. – Ми не можемо собі дозволити ані омани, ані помилки.

Присутні мовчали. Демавенд, володар Аердіну, сидів розвалившись у кріслі, втупившись у кухоль пива, поставлений на черево. Фольтест, пан Темерії, Понтару, Махакаму і Соддену, а віднедавна сеньйор протектор Бругге, демонстрував всім свій шляхетний профіль, відвернувши голову в бік вікна. На протилежній стороні столу засідав Хенсельт, король Каедвену, бігаючи по учасниках наради малими проникливими очима, які блищали у бородатій, як у розбійника, фізіономії. Меве, королева Лірії, задумливо гралась величезними рубінами намиста, час від часу кривлячи гарні повні уста у багатозначній гримасі.

Не робімо помилки – повторив Візімір. – Бо помилка може нам дорого коштувати. Скористаємось чужим досвідом. Коли п'ятсот років тому наші педки висадились на пляжах, ельфи теж ховали голови у пісок. Забирали у них край частинами, а вони відступали, все ще вірячи, що це вже остання межа, що далі не підемо. Будьмо мудрішими. Бо тепер наша черга. Тепер ми є ельфами. Нільфгаард стоїть над Яругою, а я тут чую: «Нехай собі стоїть». Чую: «Далі не піде». Але вони підуть, я переконаний. Я повторюю: не припускаємся помилки, яку зробили ельфи!

У шибки вікон знову застукали краплі дощу, вітер завив упирем. Королева Меве підвела голову. Їй здалось, що чує каркання круків і ворон. Але це був тільки вітер. Вітер і дощ.

- Не порівнюй нас з ельфами – промовив Хенсельт з Каедвену. – Ти нас принижуєш таким порівнянням. Ельфи не вміли битися, тікали від наших предків, ховались по горах і лісах. Ельфи не зробили нашим предкам Содден. А ми Нільфгаардцям показали, що це значить зайтися з нами. Не лякай нас Нільфгаардом. Візіміре, не сій пропаганди. Нільфгаард, кажеш, стоїть над Яругою? А я кажу, що Нільфгаард сидить за рікою як миша під віником. Бо під Содденом ми їм зламали хребта! Зламали їх військово, але перш за все морально. Не знаю, чи це правда, що Емгир вар Емрієс був таким твердим противником агресії, що атака на Цинтру була справою якогось ворожого йому угруповання. Закладаюсь, що коли б вдалося нас перемогти, було б свято, роздавались би привілеї та маєтності. Але після Соддену раптом виявилось, що він був проти, а в усьому винна сваволя маршалів. І полетіли голови. Плахи сплинули кров'ю. Це точна інформація, ніяких пліток. Вісім урочистих езекуцій, значно більше скромніших страт. Кілька нібито природних, але загадкових смертей, дуже швидке призначення пенсій. Кажу вам, Емгир ошалів і практично винищив своїх командні кадри. Хто тепер поведе їх армії? Сотники?

- Ні, не сотники – холодно сказав Демавенд з Аердіну.- Це зроблять молоді і умілі офіцери, які довго чекали на таку можливість, і яких Емгир вишколював віддавна. Ті, яких старі маршали не допускали до керівництва, яким не дозволяли просуватись. Молоді, умілі полководці, про яких я вже чув. Ті, які задушили повстання у Метумії і Назаїржі, які за короткий час розбили повтанців у Еббінгу. Командири, які оцінили роль флангових маневрів, далеких руйнівних ударів на обраних напрямках, які вживають при облозі укріплень новочасну техніку замість непевної магії. Не можна їх недооцінювати. Вони прагнуть перейти Яругу і довести, що чогось навчились на помилках старих маршалів.

- Якщо чогось навчились – стеноу плечима Хенсельт – то не перетнуть Яруги. Устя ріки на кордоні Цинтри і Вердену далі контролює Ервілл і його три фортеці: Настрог, Розрог і Бодроґ. Тих твердинь неможливо здолати з маршу, жодна сучасна техніка тут не допоможе. Наш фланг оберігає також флот Етгайна з Цідаріса, дякуючи чому ми пануємо над узбережжям. Також дякуємо піратам зі Скелліге. Ярл Крах ан Крайт, як пам'ятатете, не

підписав з Нільфгаардом перемир'я, регулярно їх кусає, нападає і палить приморські поселення і форти у Провінціях. Нільфгаардці дали йому прізвисько Tirth ys Muire, Морський Кабан. Ним дітей лякають!

- Переляк нільфгаардських дітей – криво усміхнувся Візімір – не принесе нам безпеки.

- Ні – погодився Хенсельт. – Забезпечує нам дещо інше. Те, що не пануючи над устям ріки і узбережжям, маючи відкриті фланги, Емгир вар Емрейс не буде у змозі запевнити забезпечення підрозділів, які хотіли б переправитись на правий бік Яруги. Які блискавичні переходи, які рейди кавалерії? Сміх один. Впродовж трьох днів після форсування ріки армія зупиниться. Половина облягатиме кріпості, решта розлізеться, щоб грабувати, шукати пашу та харчі. А коли їх славна кавалерія зжере власних коней, зробимо їм другий Содден. До дідька, я б хотів, щоб вони перетнули річку. Але не бійтесь, не перетнуть.

- Закладемось – раптом сказала Меве з Лірії – що не перетнуть Яругу. Закладемось, що Нільфгаард буде просто чекати. Але задумаймося, кому це на руку, нам чи їм? Хто може собі дозволити бездіяльне чекання, а хто ні?

- Власне! – підхопив Візімір. – Меве, як зазвичай, говорить мало, але поціляє прямо у ціль. Емгир має час, панове, а ми його не маємо. Чи не бачите, про що йдеться? Нільфгаард три роки тому зрушив камінь на схилі гори і спокійно чекає на лавину. Просто почекайте, а зі схилу сиплеться нове каміння. Бо той перший камінчик здавався декому брилою, яку неможливо зрушити. А скоро виявилось, що було достатньо його торкнутись, щоб рушив, знайшлися ті, кому лавина до вподоби. Від Синіх гір до Бремервоорду лісами крутяться ельфійські команди, це вже не мала партизанка, це війна. Тільки подивіться, як рушили до бою вільні ельфи з Dol Blathanna. У Махакамі заворушення серед червонолюдів, дріади з Брокілону стають щораз зухвалішими. Це війна, війна на по-крупному. Внутрішня війна. Громадянська. Наша. А Нільфгаард чекає... На кого працює час, як думаєте? У командах Scoia'tael б'ються тридцяти – сорокарічні ельфи. Але вони живуть по триста років! Вони мають час, ми його не маємо!

- Scoia'tael – визнав Хенсельт – стали справжньою скалкою в дупі. Паралізують мені торгівлю і транспорт, тероризують фермерів... З цим слід покінчити!

- Якщо нелюди хочуть війни, то будуть її мати – втрутився Фольтест з Темерії. – Я завжди був речником єднання і співіснування, але якщо вони хочуть проби сил, то спробуємо, хто сильніший. Я готовий. У Темерії та Соддені я візьмуся винищити Білок за шість місяців. Ці землі вже раз спливли кров'ю ельфів, випущеною нашими прадідами. Я вважаю це трагедією, але не бачу виходу, трагедія повториться. Ельфів треба пацифікувати.

- Твоє військо вирушить на ельфів, якщо даш їм наказ – кивнув головою Демавенд. – Але чи рушиш на людей? На селяків, з яких рекрутуєш піхоту? На цехи? На вільні міста? Візіміре, говорячи про Scoia'tael, описав тільки один камінець з лавини. Так, так, панове, не витріщайте на мене очі! Села і містечка вже почали думати, що на захоплених Нільфгаардом землях селянству, фермерам і ремісникам живеться легше, вільніше і багатше, що купецькі гільдії мають більші привілеї... нас заливають товари з нільфгаардських мануфактур. У Бругге і Вердені їх монета витіснила місцеву. Якщо будемо сидіти бездіяльно, то загинемо, розсварені, втягнуті у конфлікти, втягнуті у придушення повстань і бунтів, поволі узалежнювані від економічної потуги Нільфгаарду. Загинемо, задушені у власному задушливому затінкові, бо зрозумійте, що Нільфгаард перекриває нам дорогу на Південь, а ми мусимо розвиватись, мусимо бути експансіоністами, бо у протилежному випадку для наших внуків тут забракне місця!

Присутні мовчали. Візімір Реданський глибоко зітхнув, схопив один з кубків, що стояв на столі, довго пив. Мовчання тривало, дощ стукав у вікна, вітер вив і ляскав віконницями.

Весь неспокій, про який йде мова – врешті сказв Хенсельт – це робота Нільфгаарду. Це емісари Емгира під'юджують нелюдів, ширять пропаганду і закликають до заворушень. Це вони сиплять золотом і обіцяють привілеї цехам і гільдіям, обіцяють баронам і князям високі посади у провінціях, які утворюються замість наших королівств. Не знаю, як у вас, але у Каедвені ні з того, ні з сього намножилось попів, проповідників, ворожбитів та інших засраних містиків, що проголошують кінець світу...

У мене те саме – підтвердив Фольтест. – Бляха, скільки років був спокій. З часу, коли мій дід показав попам, де їх місце, сильно прорідивши їх ряди, а інші зайнялись чимось корисним. Вивчали книги і прищеплювали дітям знання, лікували хворих, опікувались вбогими, каліками і бездомними. Не втручались у політику. А тепер раптом очунали і викрикають у святинях марення до натовпу, а натовп слухає і нарешті знає, чому йому так зле ведеться. Я це терплю, бо я менш поривчастий, аніж мій дід і менш схиблений на ґрунті мого королівського авторитету і гідності. Щоб це, зрештою, була б за гідність, і що за вторитет, якби їх могло підважити кувікання якогось божевільного фанатика. Але моя терплячість закінчилась. Останнім часом головною темою казань є Визволитель, який прийде з Півдня. З Півдня, розумієте? З-за Яруги!

Біле Полум'я – зазначив Демавенд. – Настане Білий холод, а після нього Біле Світло. А потім світ відродиться завдяки Білому Полум'ю і Білій Королеві... Я теж це чув. Це пародійована проповідь Ithlinne аер Аеуеніен, ельфійської пророчиці. Я наказав схопити одного молодика, який викрикував про це на ринку у Вендерберзі, а кат довгий час його ввічливо питає, скільки золота пророк взяв від Емгира... Але проповідник тільки плів про Біле Полум'я і Білу Королеву... до самого кінця.

Обережно, Демавенде – скривився Візімір. – Не створюй мучеників, бо саме це потрібне Емгирові. Вилонюй нільфгаардських агентів, але попів чіпати не можна, наслідки можуть бути непередбачуваними. Ми маємо досить клопотів з Білками, щоб ризикувати заворушеннями у містах чи селянською війною.

До дідька! – пирхнув Фольтест. – Того ми не робимо, цим не ризикуймо, цього нам не можна... Чи ми для того зібрались, щоб говорити про те, чого не можемо зробити? Почнімо врешті діяти! Треба щось робити! Треба припинити те, що відбувається!

Я попоную це від початку – Візімір випростався. – Саме дії я і пропоную.

Які?

Що ми можемо зробити?

Знову запала мовчанка. Вітер шумів, віконниці стукали в мур замку.

Чому – раптом озвалась Меве – ви всі дивитесь на мене?

Ми захоплені твоєю вродою – забурчав Хенсельт з глибини крісла.

Це теж – підтакнув Візімір. – Меве, ми всі знаємо, що ти зумієш знайти вихід з кожної ситуації. Ти маєш жіночу інтуїцію, ти мудра жінка...

Припини мені лестити – королева Лірії сплела долоні на подолі, втупившись у потемнілі гобелени з мисливськими сценами. Гончаки, витягнуті у стрибках, задирали писки до боку білого єдинорога, що втікав. Ніколи в житті не бачила живого єдинорога, подумала Меве. І думаю вже ніколи не побачу.

Ситуація, яку ми маємо – сказала по паузі, відводячи погляд від гобелену – нагадує мені такі довгі зимові вечори у рівському замку. Щось тоді висіло у повітрі. Мій чоловік думав

над тим, як добратись до чергової дворянки. Маршалок роздумував, як би тут розпочати війну, у якій би прославився. Чародій вигадував собі, що це він король. Прислуга не хотіла служити, блазень був сумний, понурий і відразливо нудний, пси вили з меланхолії, а коти спали, забивши на мишей, що лазили столом. Всі на щось чекали. Всі дивились на мене з-під лоба. А я... Я їм тоді... Показала. Показала всім, що можу, так що аж мури тряслись, а довколишні ведмеді пробудились у берлогах. І дурні думки миттю зникли з голів. Раптом всі побачили, хто тут править.

Ніхто не відгукнувся. Вітер завив сильніше. Вартові на мурах знехотя перегукувались. Удари крапель у шибки в свинцевих рамках вікон перейшли у шалене стаккато.

Нільфгаард дивиться і чекає – повільно продовжувала Меве, бавлячись намистом. – Нільфгаард спостерігає. Щось висить у повітрі, у багатьох головах народжуються дурні думки. А тому покажемо всім, на що ми здатні. Струсонемо мурами зануреного у зимовий маразм замку!

Придушити Білок – швидко сказав Хенсельт. – Розпочати велику, спільну військову операцію. Справити нелюдам криваву лазню Хай Понтар, Гвенлlex і Буйна спливуть кров'ю ельфів від витоків і до устя!

Придушити каральною експедицією вільних ельфів з Dol Blathanna – додав, морщачи чоло, Демавенд. – Впровадити інтервенційні корпуси до Махакаму. Нарешті дозволити Ервіллові з Вердену дістатись до дріад у Брокілоні. Так, кривава лазня! А тих, що виживуть, до резервацій!

Напустити Краха ан Крайта на нільфгаардське узбережжя – підхопив Візімір. - Підтримати його флотом Етайна з Цідарісу, нехай здійметься пожежа від Яруги до Еббінгу. Демонстрація сили...

Мало – покрутив голову Фольтест. – Всього цього замало. Треба... Знаю, що потрібно.

Кажі вже!

Цинтра!

Що?

Відібрати у нільфгаардців Цинтру. Форсуймо Яругу, вдаримо перші. Зараз, коли не сподіваються. Давайте викинемо їх назад за Марнадал.

У який спосіб? До цього ми казали, що для військ Яруга є непрохідна...

Для Нільфгаарду. Але ми контролюємо ріку. Маємо устя у кулаку, дороги для постачання, маємо фланг, захищений Скеелліге, Цидарісом і фортецями у Вердені. Для Нільфгаарду перекинути через річку сорок, п'ятдесят тисяч людей – велике зусилля. Ми можемо переправити на лівий берег значно більше. Не відкривай рота, Візіміре. Ви хотіли чогось такого, що перерве чекання? Чогось захоплюючого? Чогось, що знову зробить з нас справжніх королів? Тим чимось буде Цинтра, бо Цинтра це символ. Пригадайте собі Содден! Якби не різанина міста і мученецька смерть Каланте, ніколи не було б такої звияги. Сили були рівна, ніхто не розраховував, що їх так відмахаємо. Але наші війська кинулись їм до горла, як вовки, як скажені пси бо мстили за Левицю з Цинтри. А є й ті, люті яких не загасила кров на содденському полі. Пригадайте собі Краха ан Крайта, Морського Вепра.

Це правда! – покивав головою Демавенд. – Грах присягнувся Нільфгаардові кривавок помстою. За Ейста Туйрсеаха, убитого у Марнадалі. І за Калланте. Якби ми вдарили на лівий берег, Крах підтримає нас усією силою Скеелліге. Боги, це має шанси на успіх! Підтримук Фольтеста! Не чекаймо, ударимо перші, визволимо Цинтру, викинемо скурвих синів за межі Амеллу!

Спокійніше – гаркнув Хенсельт. – Не поспішаймо так шарпати лева за вуса, бо лев ще не здох. Це по перше. По друге, якщо вдаримо перші, поставимо себе в позицію агресорів. Зламаємо перемир'я, яке ми смаї закріпили печатками. Нас не підтримають Недамир і його Ліга, не підтримає нас Естерад Тіссен. Не знаю, як вчинить Етайн з Цідарісу. Проти агесивної війни будуть наші цехи, купецтво, шляхта... І перш за все чародії. Не забувайте про чародіїв!

Чародії не підтримають атаку на лівий берег – підтвердив Візімір. – Перемир'я було справою Вільгефортца з Роггевеену, Відомо, що в його планах перемир'я мало поступово перейти у тривалий мир. Вільгефортц не підтримає війни. А Капітула, можете мені повірити, зробить те, що захоче Вільфгефортц. Після Соддена він перший у Капітулі, нехай інші магіки кажуть, що хочуть, там першу скрипку грає Вільфгефортц.

Вільфгефортц, Вільфгефортц – пирхнув Фольтест – Занадто він піднісся, той магік. Мене починає дратувати врахування планів Вільфгефортцем і Капітулу, планами, яких, зрештою, не знаю і не розумію. Але є і на це спосіб, панове. А якби це Нільфгаард здійснив агресію? Наприклад, у Доль Ангрі? На Аердін і Лірію? Ми могли б якось це влаштувати... Зінсценувати... Якась маленька провокація... Прикордонний інцидент, здійснений ними? Скажімо, якась атака на прикордонний форт? Звичайно, ми будемо готовими, зреагуємо чітко і з силою, за повної згоди всіх, навіть Вільгефортца і решти Чародійського Капітулу. І, крім того, коли Емгір вар Емріес відвернув погляд від Соддену і Заріччя, про свій край згадали Цинтрійці. Емігранти і втікачі, які організуються у Бругге під керівництвом Віссегерда. Їх є близько восьми тисяч збройних людей. Чи може бути гостріше вістря списа? Вони живуть надією на відвоювання краю, з якого мусіли втікати. Прагнуть до боротьби. Готові вдарити на лівий берег. Чекають тільки на заклик.

На заклик – підтвердила Меве – і на обітницю, що їх підтримають. Бо з вісьмома тисячами люди Емгіра дадуть собі раду силами прикордонних гарнізонів, не повинні будуть переривати обід. Віссегерд добре про це знає, не ворухнеться, поки не буде мати певності, що у слід за ним не лівому березі висадяться твої війська. Фольтесте, підтримані реданським корпусом. Але перш за все Віссегерда чекає на Левенятко з Цинтри. Схоже на те, що внучка королеви вціліла у різанині. Хтось її нібито бачив серед утікачів, але пізніше дитя таємниче зникло. Емігранти завзято її шукають... Бо потребують на відвойований трон Цинтри когось з королівської крові. З крові Каланте.

Дурниця – сказав холодно Фольтест – Минуло більше двох років. Якщо дитя не знайшлося до цієї пори, це значить, що вона мертва. Про цю легенду можемо забути. Немає вже Каланте, немає ніякого Левенятка, немає королівської крові, якій належить трон. Цинтра... ніколи вже не буде тим, чим була за життя Левиці. Ясна річ, емігрантам Віссегерда цього не слід говорити.

Тому ти пошлеш цинтрійських партизанів на смерть? – примружила очі Меве. – У першій лінії? Не казати їм, що Цинтра може відродитись виключно як васальний край, під твоєю зверхністю? Ти пропонуєш нам усім атаку на Цинтру... для себе? Підпорядкував собі Содден і Бругге, гостриш зуби на Верден... І тобі запахла Цинтра, так?

Визнай, Фольтесте – гаркнув Хенсельт. – Меве права? Ти для цього під'юджуєш нас до цієї авантюри?

Дайте спокій – володар Темерії зморщив своє шляхетне обличчя, сердито пирхнув. – Не робіть з мене завойовника, якому мріється про імперію. Про що вам йдеться? Про Содден і Бругге? Еккгард з Соддену був двоюрідним братом моєї матері. Вас дивує, що після його

смерті Вільні Стани принесли корону мені, його родичу? Кров не вода! А Вензлав з Бругге склав мені васальну клятву але без примусу! Зробив це, щоб захистити край! Бо погожого дня бачив блиск нільфгаардських списів на лівому березі Яруги!

Ми саме й говоримо про правий берег – процідила королева Лірії. – Про берег, на який маємо вдарити. А лівий берег це Цинтра. Знищена, випалена, зруйнована, здеятована, окупована... але все ще Цинтра. Цинтрійці не принесуть тобі корони, Фольтесте, ані складуть присяги. Цинтра не згодиться бути васальним краєм. Кров не вода!

Цинтра, якщо її... Коли її визволимо, повинна стати нашим спільним протекторатом – сказав Демавендт з Аердіну.

Цинтра – устя Яруги, надто стратегічний пункт, щоб ми могли дозволити собі втратити контроль над ним.

Це мусить бути вільний край – запротестував Візімір. – Вільний, незалежний і сильний. Край, який буде залізною брамою, оплотом Півночі, а не смугою спаленої землі, на якій нільфгаардська кіннота буде мати можливість розганятись!

Чи таку Цинтру можливо відбудувати? Без Каланте?

Не хвилюйся, Фольтесте – надула вуста Меве. – Я вже казала, цинтрійці ніколи не визнають протекторату, ані чужої крові на троні. Якщо спробуєш нав'язати їм себе як синьйора, то ситуація обернеться. Віссегард знову буде організовувати відділи до боротьби, однак цього разу під крилом Емгира. І одного дня ті частини рушать на нас, як авангард нільфгаардського штурму. Як вістря сулиці³⁵, як ти недавно образно висловився.

Фольтест знає про це – пирхнув Візімір. – Тому так посилено шукає Левенятко, онучку Каланте. Не розумієте? Кров не вода, корона через шлюб. Достатньо знайти дівчину і змусити до шлюбу.

Звар'ювали? – захлинувся король Темерії. – Левенятко мертве! Я зовсім не розшукую тієї дівчинки, але якщо б... Мені навіть у голову не прийшла думка, щоб я змушував її до чогось...

Не повинен змушувати – обірвала Меве, тонко усміхаючись. - Ти все ще є кавалком пристойного мужчини, родичу. А у Левенятка нуртує кров Каланте. Дуже гарна кров. Я знала Калі, коли була молодою. Коли бачила хлопа, то так перебирала ногами, що якби покласти хмизу, загорілась би живим вогнем. Її донька, Паветта, мати Левенятка, була один в один. То й Левенятко певно не впало далеко від яблуні. Трохи залицянь, Фольтесте, і дівчина довго не опиратиметься. На це сподіваєшся, визнай?

Певно, що на це сподівається – зареготав Демавенд. - Але ж спритний планчик скомбінував собі наш король! Вдеремося на лівий берег, але перше, дивіться, наш Фольтест знаходить і здобуває дівоче серденько, буде мати молоденьку дружину, яка посадить на трон Цинтри, а тамтешній люд буде плакати з радості і наробить у гачі від щастя. Зрештою, вони будуть мати своєю королевою кров від крові і кістка від кістки Каланте. Будуть мати королеву... тільки вже разом з королем. Королем Фольтестом.

Але ж і глупства ви плетете! – верескнув Фольтест, по черзі червоніючи і бліднучи. – Що вам у голови стрілило? В тому, що ви вигадали, немає дрібки глузду!

У цьому є багато сенсу – сухо сказав Візімір. – Бо я знаю, що то дитя хтось дуже сильно розшукує. Хто, Фольтесте?

Це очевидно! Віссегард і цинтрійці!

Ні, це не вони. Чи, принаймні, не тільки. Хтось ще. Хтось, хто позначає дорогу трупами. Хтось, хто не зупиняється перед шантажем, підкупом і тортурами... Якщо вже про це

йдеться, то чи пан, що називається Ріенсом, є на службі в когось з вас? Ха, по мінах бачу, що або ні, або не зізнаєтесь, що на одне виходить. Повторюю: онуку Каланте шукають у спосіб, який дивує. Хто її шукає, питаю?

До чорта! - Фольтест гупнув кулаком у стіл. – Це не я! Мені і в голову не спадало, женитись з якоюсь дитиною для якогось там трону! Зрештою, я...

Зрештою, ти вже чотири роки таємно живеш з баронесою Ла Валетте – знову усміхнулась Меве. – Любитесь як два голубки, чекаєте, щоб старий барон нарешті витягнув копита. Що так дивишся? Всім про це відомо. За що, думаєш, платимо шпигунам? Але заради трону Цинтри, родичу, не один король був би готовий пожертвувати особистим щастям...

Зачекайте – Хенсельт з хрускотом почухав бороду. – Жоден король, кажете. То дайте нам мить спокій Фольтестові. Є інші. Свого часу Каланте хотіла видати онуку за сина Ервілла з Вердену. Ервіллові теж може пахнути Цинтра. І не тільки йому...

Гмм... - зазначив Візімір. – Це правда. Ервілл має трьох синів... А що скажуть про це інші, що теж мають нащадків чоловічої статі? Га? Меве? Чи ти часом не замилюєш нам очі?

Мене можете виключити – королева Лірії ще тонше усміхнулась. – Світом, щоправда, нипають два моїх дитятка... Плоди розкішного безпам'яцтва... Якщо тільки їх до цієї пори не повісили. Сумнівно, щоб раптом комусь з них захотілось королювати. Не мають до того ані здібностей, ані бажання. Обидва були дурнішими навіть за їх батька, нехай земля йому пухом буде. Хто знав мого небіжчика-чоловіка, той знає, про що я кажу.

Факт – підтакнув король Реданії. – Я його знав. Сини дійсно дурніші за нього? Холера ясна, я думав, що дурніших бути не може... Вибач, Меве...

Дрібниці, Візіміре.

Хто ще має синів?

Ти, Хенсельте.

Мій син жонатий!

А від цього є отрута. Для трону Цинтри, як хтось тут мудро сказав, не один би пожертвував особистим щастям. Виплатилось би!

Я обурений такими інсцинуаціями! І відчепіться! Інші теж мають синів!

Недамір з Хенгфорсу має двох. А сам є вдівцем. Нестарим. Не забувайте також про Естерада Тіссена з Ковіру.

Я би їх виключив – похитав головою Візімір. – Ліга з Хенгфорсу і Ковір планують династичні зв'язки між собою. Цинтра і Південь їх не цікавлять. Гмм... Але Ервілл з Вердену... Це вже ближче.

Є дехто, хто так само близько – раптом зауважив Демавенд. - Емгир вар Емрейс. Не жонатий. І молодший аніж ти, Фольтесте.

Трясця – нахмутив чоло король Реданії. – Якби це була правда... Емгир відтрахав би нас без змазки! Ясно, що народ і шляхта Цинтри завжди підуть за кров'ю Каланте. Уявіть собі, що б сталось, якби Емгир схопив Левенятко? Бляха, цього нам ще бракує! Королева Цинтри та імператриця Нільфгаарду!

Імператриця! – пирхнув Хенсельт. – Ти дійсно перебільшуєш, Візіміре. Пощо Емгирові дівчинка, на дідька йому женячка? Заради трону Цинтри? Емгир вже має Цинтру! Захопив край і зробив з нього нільфгаардську провінцію! Сидить на троні всією сракою і ще має місце, щоб міг крутитись.

По перше – зауважив Фольтест – Емгир тримає Цинтру правом, а радше правом

агресора. Якби мав дівчину і вжився на ній, то міг би панувати легально. Розумієш? Нільфгаард пов'язаний шлюбом з кров'ю Каланте то вже не Нільфгаард-нападник, на якого вишкірює зуби вся Північ. Це Нільфгаард сусід, з яким треба рахуватись. Якби ми захотіли випхати Нільфгаард за Марнадал, за межі Амеллу? Атакуючи королівство, на троні якого легально засідає Левенятко, онука Левиці з Цинтри? Зараза! Не знаю, хто шукає ту дитину. Я його не шукаю. Але я кажу вам, що зараз почну. Раніше вважав, що дівчинка мертва, але ми не можемо ризикувати. Виявляється, що це дуже важлива персона. Якщо вижила, то ми мусимо її відшукати!

Давайте одразу вирішимо, за кого її видамо, коли знайдемо? – скривився Хенсельт. – Таких справ не можна залишати випадкові. Так, ми могли б вручити її бойовим партизанам Віссегерда, як знамено, прив'язаний до довгої тички, нехай її носять перед фронтом, атакуючи тамтешній берег. Але якщо відвойована Цинтра має послужити нам усім... Хіба знаєте, про що мені йдеться? Якщо атакуємо Нільфгаард і відіб'ємо Цинтру, можна буде посадовити Левенятко на трон. Але Левенятко може мати тільки одного чоловіка. Такого, який припилює наші інтереси в усті Яруги? Хто з присутніх доброволець?

Я ні – закрила Меве. – Відмовляюсь від привілею.

А я б не виключав відсутніх – прорік поважно Демавенд. – Ані Ервілла, ані Недаміра ані Тиссенідів. А такий собі Віссегард, візьміть це до роздумів, може вас здивувати, і несподівано скористається зі знамена, прив'язаного до довгої тички. Ви чули про моргантичні шлюби³⁶? Віссегерд є старим і бридким як коров'ячий лайняк, але обпоєна настійками з абсенту і дурману, Левенятко може несподівано у нього закохатись! Чи королю Віссегерду, панове, є місце у наших планах?

Ні – пробурчав Фольтест. – У моїх місця немає.

Гмм... - завагався Візімір. – У моїх теж ні... Віссегерд є знаряддям, не партнером, таку, не іншу, роль має відіграти у наших планах атаки на Нільфгаард. Особливо, якщо тим, хто так завзято розшукує Левенятко, і справді є Емгир вар Емрейс, ризикувати не можемо.

Абсолютно не можемо – підтвердив Фольтест. – Левенятко не може потрапити у руки Емгира. Не може потрапити у нічії... Не може потрапити у непотрібні руки... Живе.

Дітовбивство? – скривилась Меве. – Неправильне рішення, панове королі. Негідне. І, певно, непотрібно різке. Спершу знайдемо дівчину, бо ще її не маємо. А коли її знайдемо, дайте її мені. Потримаю її зо два роки у якомусь гірському замку, видам за якогось з моїх лицарів. Коли побачите її знову, буде мати двох дітей і отаке череву.

Або, якщо я добре рахую, це мінімум троє можливих пізніших претендентів і самозванців? – покивав головою Візімір. – Ні, Меве. Це справді негарно, але Левенятко, якщо вижило, таки мусить померти. Це правильно. Панове?

Дош стукав у вікна. Серед веж замку Хагге вив вітер.

Королі мовчали.

Візімір, Фольтест, Демавенд, Хенсельт і Меве – повторив маршал. – Зустрілись на таємній нараді у замку Хагге над Понтаром. Таємно радились.

Що за символіка – сказав, не обертаючись, стрункий, чорноволосий чоловік у лосиному кафтані, позначеному відтисками від лат і плямами іржі. – Колись власне під Хагге, неповних сорок років тому, Вірфуріл побив війська Меделла, зміцнивши свою владу у Долині Понтар і встановивши сучасні кордони між Аердіном і Темерією. А сьогодні, прошу,

Демавенд, син Вірфуріла, запрошує до Хагга Фольтеста, сина Меделла, на додачу зібравши там ще Візіміра з Третогору, Хенсельта з Ард Каррайгу і веселу вдовицю Меве з Лірії. Зустрілись і таємно радяться. Здогадуєшся щодо чого радяться, Коегоорне?

Здогадуюсь – сказав коротко маршал. Не сказав ані слова більше. Знав, що обернений плечима мужчина не терпить, щоб переривали його красномовство і коментували очевидні факти.

Не запросили і Етайна з Цідарісу – чоловік у лосиному кафтані обернувся, зчепиши руки за спиною, повільно пройшовся від вікна до столу і назад – ані Еврилла з Вердену. Не запросили нікого з Чародійської капітули. Це цікаво. І знаменно. Коегоорне, постарайся, щоб чародії довідались про цю нараду. Нехай знають: монархи не розглядають їх як рівних собі. Мені здається, що чародії з Капітули мали сумніви щодо цього. Розвіємо їх.

Наказуй.

Є якісь нові вісті від Ріенса?

Жодних.

Чоловік затримався біля вікна, стояв там довго, втупившись у пагорб, що мок під дощем. Коегоорн чекав, неспокійно стискаючи і розтискаючи долоню, що стискала голівку меча. Боявся, що буде змушений вислуховувати довгий монолог. Маршал знав, що чоловік, що стояв біля вікна, вважав такі монологи розмовою, а розмови – за честь і знак довіри. Знав про це, але все одно не любив вислуховувати монологів.

Як тобі цей край, наміснику? Тобі вдалось полюбити твою нову Провінцію?

Здригнувся, здивований. Не сподівався цього питання. Але довго не задумався над відповіддю – нещирість і нерішучість могли би коштувати дуже дорого.

Ні, ваша величносте. Не полюбив. Цей край такий... Понурий.

Колись був інший – помовив мужчина, не обертаючись. – І буде колись інший. Побачиш. Побачиш ще гарну, радісну Цинтру, Коегоорне. Обіцяю тобі. Але не сумуй, я не буду тебе тут довго тримати. Хтось інший стане намісника Провінції. Ти будеш мені потрібний у Доля Ангрі. Ти вирушиш одразу після придушення повстання. Мені буде потрібний у Доля Ангра хтось відповідальний. Хтось, хто не дасть себе спровокувати. Весела вдовиця з Лірії або Демавенд... Захочуть нас спровокувати. Візьмеш у шори молодих офіцерів. Остудиш гарячі голови. Даш себе спровокувати тоді, коли я віддам наказ. Не раніше.

Слухаюсь!

З передпокою долинули брязкіт лат і острогів, збуджені голоси. Застукали у двері. Чоловік у лосевому кафтані обернувся від вікна, кивнув головою, дозволяючи. Маршал легко вклонившись, вийшов. Чоловік повернувся до столу, сів, схилив голову над мапами. Дивився на них довго, врешті спер чоло на сплетені долоні. Величезний діамант у його персні заіскрився у світлі свічок тисячами воників.

- Ваша величносте? – Двері легко скрипнули.

Чоловік не змінив позиції. Але маршал зауважив, що його долоні здригнулись. Дізнався це по блиску діаманту. Обережно і тихо закрив щя собою двері.

- Вісті, Коегоорне? Може від Ріенса?

- Ні, ваша величносте. Але добрі вісті. Повстання у провінції придушене. Ми розбили бунтівників. Тільки трохи зуміло втекти до Вердену. Ми спіймали призвідця, князя Віндгальма з Атре.

- Добре – сказав по паузі чоловік, далі не піднімаючт оперту на долоню голову. – Віндгальм з Атре... Наказую його обезголовити. Ні... Не обезголовити. Стратити в інший

спосіб. Видовищно, довго і жорстоко. І публічно, звичайно. Приклад страху необхідний. Щось таке, що налякає інших. Тільки прошу, Коегоорне, звільни мене від подробиць. У рапортах не мусиш силуватись на мальовничі описи. Я не знаходжу у цьому приємності.

Маршал кивнув головою, ковтнувши слину. Він теж не знаходив у тому приємності. Абсолютно ніякої приємності. Він збирався доручити приготування і виконання страти спеціалістам. Не мав жодного бажання питати спеціалістів про деталі. А тим більше бути присутнім при цьому.

Будеш присутнім під час страти – чоловік підвів голову, підняв зі столу лист, зламав печатку. – Офіційно. Як намісник провінції Цинтра. Заміниш мене. Я не маю наміру на це дивитись. Це наказ, Коегоорне.

Слухаюсь! – маршал навіть не намагався приховати стурбованості і незадоволення. Перед чоловіком, який видав наказ, не можна було нічого приховувати. І рідко кому це вдавалось.

Чоловік кинув оком на відкритий лист, майже відразу кинув його у вогонь, до комину.

Коегоорне .

Так, ваша величносте?

Не буду чекати на рапорт Ріенса. Постав на ноги магіків, нехай приготують телекомунікацію з контактом у Реданії. Хай перекажуть мій усний наказ, який має відразу бути скерований до Ріенса. Зміст наказу є наступним: Ріенс має припинити гратись, має припинити бавитись з відьмаком. Бо це може зле закінчитись. З відьмаком бавитись не можна. Я його знаю, Коегоорне. Він є заспритний, щоб спрямувати Ріенса на слід. Повторюю, Ріенс має одразу організувати замах, має одразу вивести Відьмака з гри. Убити. А потім зникнути, зачaitись і чекати на накази. А якби у майбутньому напав на слід чародійки, має її залишити у спокої. У Єнніфер не може впасти волосина з голови. Запам'ятаєш, Коегоорне?

Так.

Що ще, Коегоорне?

Граф... Вже тут, ваша величносте. Прибув згідно з наказом.

Вже? – усміхнувся чоловік. – Подиву гідний поспіх. Маю надію, що не загнав того коня, через якого йому всі так заздрили. Нехай заходить.

Маю бути присутнім при розмові, ваша величносте?

Очевидно, що так, намістнику Цинтри.

Викликаний з передпокою лицар зайшов до кімнати енергійним, сильним і гучним кроком, гуркочучи чорною бронею. Зупинився, гордо випроставшись, скинувши з плече мокрого і брудного чорного плаща, поклавши долоню на руків'я потужного меча. Впер у стегно оздоблений крилами хижого птаха шолом. Коегоорн подивився на обличчя лицаря. Знайшов на ній сувору вояцьку гордість та зухвалість. Не знайшов нічого, що мав би побачити на обличчі чоловіка, який останні два роки провів у вежі, в ув'язненні, з якого, як все виказувало, вийти міг тільки на ешафот. Маршал усміхнувся під вусом. Знав, що погорда смертю і шалена відвага молодика брались виключно з браку уяви. Знав про це досконало. Сам колись був таким молодиком. Чоловік, що сидів за столом, сперши підборіддя на сплетені долоні, уважно подивився на лицаря. Молодик випростався як струна.

Щоб усе було зрозуміло – сказав до нього чоловік з-за столу – знай, що помилка, здійснена у цьому місті два роки тому, анітрохи не пробачена. Ти отримаєш ще один шанс. Дістанеш ще один наказ. Від того, як його виконаєш, буде залежати моє рішення щодо твоєї

подальшої долі.

Обличчя молодого лицаря навіть не здригнулось, також не здригнулось ані одне перо на крилах, які оздоблювали опертий у стегно шолом.

Ніколи нікого не обманюю, ніколи не даю нікому марних надій – продовжував чоловік. – Тоді знай, що ти маєш деяку надію на порятунок від катівської сокири, якщо, звичайно, цього разу не помилишся. На повне помилювання маєш малий шанс. На моє вибачення і забуття... жодних.

Молодий лицар у чорній броні і цього разу навіть не здригнувся, але Коегоорн уловив блик його очей. Не вірить йому, подумав. Не вірить і помиляється. Робить велику помилку.

Наказую – повна увага – піднявся чоловік з-за столу. – Так само й тобі, Коегоорне. Бо тобі також будуть віддані накази, які за мить видам. За мить. Мушу визначитись щодо їх змісту і форми.

Маршал Менно Коегоорн, намісник провінції Цинтра і майбутній головнокомандувач армії з Доль Ангра, підвів голову, поклавши руку на голівку меча. Такої самої постави прибрав лицар у чорних латах, з шоломом оздобленим крилами хижого птаха. Обидва чекали. У тиші. Терпляче. Так як належало чекати наказів, над змістом і формою яких замислився імператор Нільфгаарду, Емгир вар Емрейс, Deithwen Addan yn Carn aep Morvudd Біле Полум'я, яке Танцює над Курганами Ворогів.

Цирі прокинулась.

Лежала, а скоріше напівсиділа з головою, високо опертою на кількох подушках. Припарка, яку мала на чолі, була вже теплою і тільки злегка вологою. Вона скинула її, не в змозі витеріпти тягара і печіння шкіри. Важко віддихалась. Мала пересохле горло, ніс майже заблокований згустками крові. Але еліксири і і закляття подіяли – біль, який кількома годинами раніше туманив зір і розривав череп, зник, відступив, залишивши по собі тільки тупе пульсування і відчуття тиску у скронях.

Обережно торкнулась тильною стороною долоні носа. Кров уже не йшла.

Але ж і дивний сон мала подумала. Перший сон протягом багатьох днів. Перший, якого я не злякалась. Перший, який мене не стосувався. Була... спостерігачем. Бачила все наче з гори, з висоти... Так, ніби була б птахом... Нічним птахом...

Сон, у якому бачила Геральта.

У тому сні була ніч. І дощ, який морщив поверхню каналу, шумів на гонтах дахів, на стріхах клунь, вилискував на дошках помотсів і кладок, на палубах човнів і барок... І там був Геральт. Не один. З ним був чоловік у смішному капелюсі з пером, обвислим від вологості. І струнка дівчина у зеленому плащі з каптуром.. Всі троє повільно і обережно йшли мокрим помостом... А я бачила їх зверху. Як ніби була птахом. Нічним птахом...

Геральт зупинився. Далеко ще, запитався. Ні, відповіла струнка дівчинка, струшуючи від води зелений плащ. Ми вже майже на місці... Гей, Жовтцю, не відставай, бо загубишся у тих завулках... А де, до біди, є Філіппа? Через мить я побачила, летіла вздовж каналу... Але ж паршива погода... Йдемо. Веди, Шані. А так, між нами, звідки ти знаєш цього знахаря? Що тебе з ним поєднує?

Я часом продаю йому викрадені з університської лабораторії ліки. Що ти так дивишся? Батьки ледь оплачують моє навчання... Буває, що потребую грошей... А знахар, маючи справжні ліки, лікує людей... Або, пригнаймні, їх не труйть... Ну, ходімо вже.

Дивиний сон, подумала Цирі. Шкода, що я прокинулась. Хотіла б побачити, що буде

далі.... Хотіла б бачити, що вони там роблять. Куди йдуть...

З кімнати поряд долинали голоси, голоси, які її збудили. Матінка Неннеке швидко говорила, була дуже схивльованою, знервованою і розгніваною. Ти зловжила моєю довірою. Я не повинна була цього дозволяти. Могла б здогадатись, що твоя антипатія до неї призведе до нещастя. Я не повинна була тобі дозволяти... Бо я тебе знаю. Ти безоглядна, жорстока, і що ще гірше, виявилось, що ти також безвідповідальна і необережна. Ти нещадно катуєш ту дитину, змушуючи до зусиль, яких вона не в змозі зробити. Ти не маєш серця. Справді не маєш серця, Єнніфер.

Цирі нашорошила вуха, бажаючи почути відповідь чародійки, її холодний, твердий і дзвінкий голос. Бажаючи почути, як відреагує, як глузуватиме з верховної жриці, як висміє її гіперопіку. Як скаже те що говорить завжди – що бути чародійкою це не переливки, що це не заняття для панянок, випалених з порцеляни, видутих з тонкого скла. Але Єнніфер відповідала тихо. Так тихо, що дівчинка не була у змозі не тільки зрозуміти, але навіть розрізнити окремі слова.

Засну, подумала, обережно і делікатно обмацуючи ніс, який все ще докучав і болів, забитий струпами крові. Повернувшись до мого сну. Побачу, що робить Геральт, там, вночі, у дощі, над каналом...

Єнніфер тримала її за руку. Обидві йшли довгим темним коридором, між кам'яними колонами, а може статуями, Цирі не могла розрізнити деталей у густому мороці. Але у темряві хтось був, хтось крився там і вивчав їх, коли вони йшли. Слухала шепіт, тихий як шум вітру.

Єнніфер тримала її за руку, йшла швидко і впевнено, повна рішучості, так що Цирі ледве встигала за нею. Перед ними відчинялись двері. Послідовно. Одні за одними. Нескінченна шеренга дверей з гігантськими, тяжкими ганками, безшумно відкривались перед ними.

Морок густішав. Попереду себе Цирі побачила наступні ворота. Єнніфер не сповільнила кроку, але Цирі раптом побачила, що ці двері не відкривались самі. І раптом мала моторошну певність, що цих дверей відкривати не можна. Що через них неможливо пройти. Що за цими дверима щось на них чекає...

Зупинилась, спробувала вирватись, але рука Єнніфер була міцна і впевнена, неблаганно тягла її вперед, спинилась, обернулась, подивилась на неї.

Якщо боїшся, повертай.

Ці двері відчиняти не можна. Ти знаєш про це.

Знаю.

Але все одно ведеш мене туди.

Якщо боїшся, вертайся. Час ще є, щоб повернутись. Ще не запізно.

А ти?

Для мене вже запізно.

Цирі озирнулась. Крім всюдисущого мороку побачила двері, які вже минули – довга, далека перспектива. І звідти, здалеку, з темряви почула...

Стукіт підков. Скрип чорного обладунку. І шум крил хижого птаха. І голос. Тихий голос, що угвинчувався у череп...

Помилилась. Переплутала небо з зорями, відображеними на поверхні ставу.

Прокинулась. Рвучко підвела голову, струшуючи компрес, бо був мокрий і холодний. Спливала потом, у скронях знову дзвенів і пульсував тупий біль. Єнніфер сиділа біля неї на

ліжку. Голову мала відвернену, так що Цирі не бачила її обличчя. Бачила тільки бурю чорного волосся.

Я мала сон... - шепнула Цирі. – У тому сні...

Знаю – сказала чародійка дивним, не своїм голосом. – Тому я тут. Я з тобою.

За вікном, у темряві, дощ шумів на листях дерев.

Бляха – буркнув Жовтець, струшуючи воду з намоклих від дощу полів капелюха. – Це справжня фортеця, а не дім. Чого цей знахар боїться, що так укріпився?

Човни і барки, пришвартовані до набережної, ліниво колихались на розбурханій дощем воді, зіштовхуючись з тихим стуком, скрипіли, подзенькуючи ланцюгами.

Це портова дільниця – пояснила Шані. – Тут не бракує бандюків і ханиг, місцевих і гастролерів. До Мигрмама часто ходять люди, приносять йому гроші... Всі про це знають. Як і про те, що живе сам. Ну, й застерігається. Тобі ще дивно?

Ані трохи – Геральт подивився на споруду, підняту на палях, забитих у дно каналу у якихось п'яти сажнях від берега. – Комбіную, як дістатись на цей острів, до тієї надводної хатки. Я думаю, треба буде таємно позичити якийсь з тих човнів...

Немає потреби – сказала медичка. – Там є підйомний місток.

А як ти переконаєш знахаря, щоб він його опустив? Крім того, там ще двері, а тарана з собою не взяли...

Залиште це мені.

Велика сіра сова беззвучно всілась на поручні помосту, стріпнула крильми, вдарила крильми і змінилась у Філіппу Ельхарт, так само скуйовджену і намоклу.

- Що я тут роблю? – забурмотіла гнівно чародійка. – Що я тут з вами роблю, бляха? Балансую на мокрій дразі... І перебуваю на межі зради державі. Якщо Дійктра довідається, що я вам допомагаю... І до того ж, ця мряка! Не терплю літати, коли дощить. Чи це тут? Це дім Мигрмама?

- Так – підтвердив Геральт. – Послухай, Шані. Спробуймо...

Тісно скупчившись, почали шепотіти, приховані у темряві під тростиновим покриттям даху клуні. З таверни на протилежному боці каналу на воду падала смуга світла. Було чути співи, сміх і вигуки. На берег вийшли троє плотогонів. Двоє сварились, тягнучи і штовхаючи один одного, одноманітно, по колу, матюкаючись, аж нудило. Третій, спершись у стовп, сцяв до каналу, при цьому фальшиво насвистуючи.

Донг, металево озвалась залізна бляха, прив'язана на ремені до стовпчика біля помосту. Донг. Знахар Мигрмат відкрив віконце, визирнув. Лампа, яку тримав у руці, тільки засліплювала його, тож він відклав її геть.

Що за чорт там дзвонить вночі? – заревів люто. – Постукай собі у порожній лоб, засранцю, хую кривий, якщо тобі спала фантазія стукати! Геть пішли, синяки, і вже! Я тут маю наготований арбалет! Хтось хоче мати шестидюймовий болт у сраці?

Пане Мигрмане! Це я, Шані!

Га? – знахар ще більш вихилився. – панна Шані? Зараз, вночі? Як це?

Опустіть місток, пане Мигрмане! Я принесла вам те, про що просили!

Прямо зараз, з чортами? Не могли в день, паняно?

Удень тут забагато очей – струнка постать у зеленому плащі маячила на помості. - Якщо побачать, що для вас ношу, мене витурять з Академії. Опустіть місток, я не буду стояти на дощі, мені чижемки намокнуть.

Ви не самі, паняно – підозріливо зауважив знахар. - Зазвичай приходите самі. Хто там з вами?

Друг, жак як і я. Я що, сама мала вночі йти до цього вашого забороненого району? Що мені, цнота немила, чи як? Впустіть мене, нарешті, бляха!

Буркочучи під носом, Мигрман звільнив запір коловороту, місток зі скрипом опустився, стукнувши у дошки помосту. Знахар підійшов до дверей, відсунув засув і замок. Не відкладаючи нап'ятого арбалета, обережно визирнув. Не помітив кулака у чорній, найжаченій срібними цвяшками рукавиці, що летів до його скроні. Але хоч ніч і була темною, місяць-молодик, а небо хмарне, раптом побачив десять тисяч сліпучо яскравих зірок.

Тубланк Мішелет ще раз потягнув брусом по вістрю меча, спрвляючи враження, що виконувана робота цілком поглинула його.

Ми маємо убити для вас одну людину – відклав брусок, витер лезо кавалком змащеної кролячої шкіри, критично оглянув вістря. – Звичайного фраєра, який собі вештається самотою вулицями Оксенфурту, не має ані гвардії, ані ескорту, ані охорони. Навіть пахолків не має. Для того, щоб його дістати, ми не муситимемо вдиратись до жодного храму, ратуші, замку чи гарнізону... Чи так, шановний пане Ріенсе? Я правильно вас зрозумів?

Чоловік зі знівеченим шрамом обличчям кивнув головою з розумінням, злегка мружачи темні вологі очі з неприємним виразом.

Зокрема – продовжив Тубланк – після убивства того типа ми зовсім не будемо змушені ховатись десь найближчі пів року, бо ніхто не буде нас переслідувати і шукати. Ніхто не пошле за нами ані ополчення, ані мисливців за винагороду. Не потрапимо під родову ворожнечу, ані помсту. Інакше кажучи, пане Ріенсе, ми маємо убити для вас звичайного, пересічного, нічого не вартого фраєра?

Чоловік зі шрамом не відповів. Тубланк подивився на братів, які нерухомо і прямо сиділи на лаві. Як завжди, Різзі, Флавіус і Людовіко мовчали. Бо тільки Тубланк ходив до храмової школи. Убивав так само вправно як і брати, але також умів читати і писати. І говорити.

І щоб убити такого звичайного фраєра, пане Ріенсе, ви не наймаєте будь-якого головоріза з порту, але нас, братів Мішелетів? За сто новіградських корон?

Така ваша звичайна ставка – процідив чоловік зі шрамом. – Правда?

Неправда – холодно заперечив Тубланк. – Бо ми не для забивання звичайних фраєрів. А якщо вже.. пане Ріенсе, фраєр, якого ви хочете бачити трупом, буде вам коштувати двісті. Двісті не обшмугляних, блискучих корон з карбом новіградського цеху міняйлів. Знаєте чому? Бо у цій справі є сморід, мій пане. Ви не мусите нам казати, що за сморід, обійдемося. Але заплатите за нього. Двісті, я сказав. Дасте таку ціну, то вже можете вашого недруга вважати за мертвого. Не хочете дати, то шукайте когось іншого для цієї роботи.

У смердючій затхлості і скислим вином пивниці запанувала тиша. Підлогою бігав тарган, швидко перебираючи ніжками. Флавіус Мішелет з тріском розтоптав його, блискавичним рухом ноги, майже не змінюючи постави і зовсім не змінюючи виразу обличчя.

- Згода – сказав Ріенс. – Отримаєте двісті. Йдемо.

Тубланк Мішелет, професійний убивця з чотирнадцятирічного віку, навіть здриганням повіки не виказав здивування. Не сподівався, що йому вийде виторгувати більше ніж сто

двадцять, гора сто п'ятдесят. Раптом набрався певності, що надто низько оцінив сморід, що крився у цій роботі.

Знахар Мигрман очунав на підлозі своєї власної хати. Лежав на взнак, спутаний як баран. Його потилиця люто боліла, пам'ятав, що падаючи вдарився головою у фрамугу дверей. Скроня, у яку його вдарили, теж боліла. Не міг ворухнутись, бо його груди тяжко і немилосердно пригинав високий чобіт, стягнутий пряжками. Знахар, мружачи очі і кривлячи обличчя, подивився вверх. Чобіт належав високому чоловікові з білим, як молоко, волоссям. Мигрман не бачив його обличчя – було приховане у мороку, який не освітлювала лампа на столі.

Помилуйте... - простогнав. – Пощадіть, богами заклинаю... Віддам гроші... Все віддам... Покажу, де заховані...

Де Рієнс, Мигрмане?

Від звуку того голосу знахаря всього затрусило. Не був боягузом, було небагато речей, яких боявся. Але у голосі біловолосого були всі ті речі. І ще кілька інших на додачу.

Надлюдським зусиллям волі опанував переляк, що огидним хробаком повзав у животі.

Га? – удав здивування. Що? Хто? Як кажете?

Чоловік нахилився і Мигрман побачив його обличчя. Побачив очі. Від їх вигляду шлунок опустився йому аж до задниці.

Не крути, Мигрмане, не виляй хвостом – озвався з тіні знайомий голос Шані, медички з університету.

Коли я була у тебе три дні тому, тут, на цьому стільці, сиділ панок у підбитому ондатрою плащі. Пив вино, а ти аби кого не пригощаєш, тільки найліпших приятелів. Залицявся до мене, нагло намовляв на танці під «Три дзвіночки». Навіть мусила дати йому по лапах, бо брався мацати, пам'ятаєш? А ти сказав: «Облиште її, пане Рієнсе, не полохайте мені її, мушу з академікусами добре жити й справи крутити». І ви обидва реготали, ти і твій пан Рієнс з підпаленою пикою. Не вдавай зараз дурного, бо трафив не на дурніших од себе. Кажи, поки ввічливо просимо.

Ах ти, жачко премудра, подумав знахар. Ти зрадлива гаино, ти сука руда, я вже ж тебе знайду, вже я тобі відплачу... тльки щоб з цього виліз...

- Який Рієнс? – заскавчав, в'ючись, марно намагаючись звільнитись з-під пригинаючої йому тулуб стопи. – Звідки я маю знати хто він і де він? Тут різні приходять, такі й сякі, що то я...

Біловолосий нахилився ще сильніше, повільно витяг стилет з халяви другого чобота, посиливши тиск першого на груди знахаря.

- Мигрмане – показав тихо. – Хочеш вір, не хочеш – не вір. Але якщо негайно не розповіси мені, де є Рієнс... Якщо негайно не розкажеш, як ти з ним зв'язуєшся... То я тебе кавалками згодую вуграм у каналі. Почну з очей.

У голосі біловолосого було щось, що змусило знахаря негайно увірувати у кожне слово. Дивився на лезо стилета і знав, що воно було гострішим від ножів, які сам вживав для вирізання виразок і фурункілів. Почав тремтіти так, що впертий у його груди чобіт нервово підскакував. Але мовчав. Мусив мовчати. Паоки що. Бо якби Рієнс повернувся і запитав, чому його видав, Мигрман повинен був продемонструвати чому. Одне вухо, подумав, одне вухо мушу витримати. Потім скажу...

- Для чого витрачати час і бабратись у крові? – раптом почувся з напівмороку м'який

жіночий альт. – Для чого ризикувати, що буде крутити і брехати? Дозвольте взятись за нього у мій спосіб. Буде говорити так швидко, що язик собі покусас. Притримайте його.

Знахар завив і рвонувся у путах, але біловолосий притис його коліном до підлоги, вхопив за волосся і викрутив голову. Збоку хтось присів. Почув запах парфумів і мокрого пташиного пір'я, відчув дотик пальців до скроні. Хотів закричати, але горло йому здушив страх – зумів тільки вереснути.

Вже хочеш кричати? – замуркотів по котячому м'який альт біля його вуха. – Зарано, Мигрмане, за рано. Я ще не розпочала. Але зараз почну. Якщо еволюція створила на твоєму мозку які-небудь звивини, то я їх проорю дещо глибше. А тоді ти побачиш, чим може бути крик.

А тому – сказав Вільгефортц, вислухавши донесення – наші королі почали мислити самостійно. Почали самостійно планувати, у лякаюче швидкий спосіб еволюціонували від мислення приземлено тактичного до стратегічного? Цікаво. Ще недавно, під Содденом, єдине, що вміли, це був галоп з диким вереском і піднятим мечем на чолі хоругви, навіть без огляду на те, чи хоругва не відстала позаду, чи не галопує у протилежний їм бік. А сьогодні, у замку Хагге вирішують долю світу. Цікаво. Але, якщо маємо бути щирими, ми цього сподівались.

Знаємо – підтакнув Артауд Терранова. – І пам'ятаємо, що ви застерігали нас від того. Тому й інформуємо вас про це.

Дякую за пам'ять – усміхнувся чародій, а Тіссая ле Вріес раптом зрозуміла, що про факти, які йому щойно повідомили, знав віддавна. Не озвалась ані словом. Сидячи, випроставшись у кріслі, вирівняла мережані манжети, лівий, бо він лежав трохи інакше, ніж правий. Відчула на собі неприязний погляд Терранови і веселий Вільгефортца. Знала, що усіх забавляє чи нервує її легендарний педантизм. Але вона абсолютно цим не переймалась.

Що на це все Капітула?

Спершу – проказав Терранова – хотіли б почути твою думку, Вільгефортце.

Спершу – усміхнувся чародій – сядьмо і щось випиймо. Часу маємо досить, дозвольте мені повестись як господарю. Бачу, що ви замерзлі і змучені подорожжю. Скільки пересадок у телепортах, якщо можна запитати?

Три – стенула плечима Тіссая де Вріес.

- Я був ближче – протягнув Артауд. – Вистачило дві. Але складних, визнаю.

- Всюди така паскудна погода?

- Всюди.

- Відпочинемо за їжею і старим червоним вином з Цідарісу. Лідія, чи можна тебе просити?

Лідія ван Бредевоорт, асистентка і особиста секретарка Вільгефортца, з'явилась з-за порт'єри як ефірна проява. Усміхнулась очима до Тіссаї де Вріес. Тіссая, пануючи над обличчям, відповіла приязною усмішкою і схилила голову. Артауд Терранова підвівся, вклонився з реверансом. Він так само досконало володів обличчям. Знав Лідію.

Дві служниці, розвіваючи і шелестячи спідницями, швидко занесли на стіл посуд, кухонне начиння і півмиски. Лідія Ван Бредевоорт запалила свічки у ліхтарях, делікатно вичаровуючи маленькі вогники між великим і вказівним пальцями. Тіссая побачила на її долоні слід олійної фарби. Занотувала у пам'яті, щоб пізніше, після вечері, попросити молоду чародійку показати її новий витвір. Лідія була талановитою художницею.

Вечеряли мовчки. Артауд Терранова не стримував себе, невимушено сягав до півмисків, і можливо надто часто і без припрошувань з боку господаря клацав срібною накривкою карафи з червоним вином. Тіссая де Вріес їла повільно, присвячуючи більше уваги регулярному розкладанню композиції з тарілки, столових приборів і серветки, які весь час, на її думку, лежали нерівно і разили її любов до порядку і естетичний смак. Пила помірно. Вільгефортц їв і пив ще менше. Лідія, ясна річ, не пила і не їла взагалі. Полум'я світило хвилястими довгими червоно-золотими вусами вогню. У вітражі вікон дзвонили краплі дощу.

Ну, Вільгефортце - врешті озвався Терранова, дряпаючи виделкою у полумиску в пошуках відповідного товстого шматка дичини. – Яке твоє ставлення до

починань наших монархів? Ген Гедимгейт і Франческа прислали нас сюди, бо хочуть дізнатись твою думку. Мене і Тіссаю теж це цікавить Капітула хоче мати у цій справі послідовну позицію. А якщо доведеться діяти, діяти теж хочемо спільно. Так що ти порадиш?

Ти дуже мені лестиш – Вільгефортц жестом подякував Лідії, яка хотіла докласти йому броколі на таріль – що моя думка у цій справі може бути важливою для Капітулу.

Цього ніхто не казав – Артауд знову долив собі вина. – Ми і так приймаємо рішення колегіально, коли капітула збереться. Але перед тим хай кожен має можливість висловитись, щоб ми мали розуміння у поглядах. Слухаємо тебе.

Якщо закінчили вечеряти, перейдемо до лабораторії – телепатично запропонувала Лідія, усміхаючись очима. Терранова подивився на її усмішку, і швидко випив те, що мав у келиху. До дна.

Добра думка – Вільфортц витер пальці у серветку. – Там нам буде краще, також там маємо сильніший захист від магічного підслуховування. Ходімо. Можеш взяти карафку, Артауде.

Не відмовлюсь. Це мій улюблений рік.

Перейшли до лабораторії. Тіссая не могла стриматись, щоб не окинути оком на верстат, повний реторт, тиглів, трубок, кристалів і незліченних магічних приладів. Все було захищене камуфлюючим закляттям, але Тіссая де Вріес була Гроссмейстером – не існувало заслону, через який вона б не могла проникнути. Її трохи цікавило, чим маг останнім часом займається. Миттю зорієнтувалася у конфігурації недавнього використання обладнання. Вона служила для визначення місця перебування зниклих і прихованих людей методом «кристал, метал, камінь». Чародій когось розшукував, або розв'язував якісь теоретичні логістичні проблеми. Вільфортц з Роггевеену був відомий любов'ю до розв'язування таких проблем.

Сіли у різьблені чорного дерева карли³⁷. Лідія дивилась на Вільгефортца, вловила відданий поглядом знак і негайно вийшла. Тіссая непомітно зітхнула.

Всі знали, що Лідія ван Бредевоорт кохає Вільгефортца, що кохає його багато років, тихою, завзятою, впертою любов'ю. Чародій, зрозуміло, так само про це знав, але вдавав, що не знає. Лідія полегшувала йому роботу, бо ніколи не зраджувала перед ним свої почуття – ніколи не вчинила найменшого кроку чи жесту, не дала знаку подумки, а якби навіть могла сказати, не сказала б ні слова. Була занадто гордою. Вільгефортц так само нічого не робив, бо Лідії не кохав. Міг, ясна річ, просто зробити з неї свою коханку і ще сильніше прив'язати цим до себе, а хто зна, може навіть ошчасливити. Були такі, які йому це радили. Але Вільгефортц цього не зробив. Був занадто гордим і занадто принциповим. Ситуація була

цілком безнадійною, але стабільною, і це цілком очевидно задовольняло обох.

Так знаю – обрівав тишу молодий чародій – Капітула сушить собі голову над тим, що робити з ініціативами і планами наших королів? Зовсім непотрібно. Ці плани слід просто ігнорувати.

Що я чую? – Артауд Терраннова завмер з кухлем у лівій, а з карафкою у правій. – Чи я добре зрозумів? Маємо бути бездіяльними? Маємо дозволити...

Ми вже дозволили – обірав Вільгефортц. – Ніхто нас не питав про дозвіл. І ніхто не запитає. Повторюю, слід вдати, що ми ні про що не знаємо. Це єдина розумна поведінка.

Те, що вони вигадали, загрожує війною, і то дуже великою.

Те, що вигадали, є нам відоме дякуючи малозрозумілій і непевній інформації, яка походить із загадкового, дуже непевного джерела. Непевного до такої міри, що слово «дезінформація» якраз підходить до назви. А якщо навіть це правда, то їх задуми є ще у фазі плану і довго у тій фазі залишаться. А якщо вийде поза ту фазу... Що ж, тоді залагодимо ситуацію.

Хочеш сказати – скривився Терраннова – що затанцюємо так, як нам заграють?

Так, Артауде – Вільгефортц подивився на нього, а його очі зблиснули. – Затанцюєш так, як тобі заграють. Або вийдеш з зали. Бо подіум для оркестру є зависоким, щоб міг туди вийти і казати музикантам грати по інших нотах. Усвідом собі це нарешті. Якщо думаєш, що можливе інше рішення, помиляєшся. Плутаєш небо з зорями віддзеркаленими вночі на поверхні ставу.

Капітула зробить те, що він накаже, приховуючи наказ під прикриттям ради, подумала Тіссая де Вріс. Ми всі тільки пішаки на його шахівниці. Пішов вгору, виріс, затьмарив нас усіх своїм блиском, підпорядкував собі. Ми пішаки й ого грі. У грі, в якій ми не знаємо правил.

Ліва манжета знову лягла не так, як права. Чародійка старанно її поправила.

Плани королів вже у фазі реалізації – сказала повільно. – У Каедвені і в Аердині розпочато наступ проти Scoia'tael. Льється кров ельфійської молоді. Доходить до переслідувань і погромів нелюдей. Йде мова про атаку на вільних ельфів з Dol Blathanna та Синіх гір. Це масове вбивство. Чи ми маємо переказати Гедимдейтові і Енід Фіндабайр, щ ти радиш бездіяльне споглядання? Вдавання, що нічого не бачимо?

Вільгефортц повернув голову до неї. Тепер зміниш тактику, подумала Тіссая. Ти гравець, розпізнаєш на слух, які кості котяться столом. Зміниш тактику. Удариш в інший напрямок.

Вільгефортц не зводив з неї очей.

- Маєш рацію – коротко сказав. – Маєш рацію, Тіссая. Війна з Нільфгаардом це одне, але на різанину нелюдів не можна дивитись бездіяльно. Пропоную скликати з'їзд, загальний з'їзд, всіх, до Майстрів третього ступеню включно, а значить також і тих які після Соддена засідають у королівських радах. На з'їзді врозумимо їх і накажемо вгамувати королів.

- Я підтримую цей проект – промовив Терраннова. – Скличемо з'їзд, нагадаймо їм, кому в першу чергу повинні бути лояльними. Зважте, що королям дораджують навіть деякі члени нашої Ради. Королям прислуговують Кардуїн, Філіппа Ейльхарт, Феркарт, Радкліф Єнніфер...

На звук цього останнього імені Вільгефортц здригнувся. Внутрішньо, зрозуміло. Але Тіссая де Вріс була Гроссмейтером. Тіссая вчула думку, імпульс, що перескочив від верстату і магічного апарату до двох книг, що лежали на столі. Обидві книги були невидимі, захищені

магією. Чародійка сконцентрувалась, пробила загорожу.

Aen Ithlinnesreath, пророцтво Ithlinne Aegli aep Aevenien, ельфійської віщунки. Пророцтва кінця цивілізації, пророцтво смерті, знищення і повернення варварства, що мали прийти разом з масами льоду, який сунув від меж вічної мерзлоти. А друга книга... Дуже стара... Понищена... Aen Hen Ichaer... Старша кров... Кров Ельфів?

- Тіссая? Що ти на це?

- Підтримую – чародійка поправила перстень, який обернувся на пальці неправильною стороною. – Підтримую проект Вільфгефортца. Скличемо з'їзд. Найшвидше, як тільки можна.

Метал, камінь, кристал, подумала. Шукаєш Єнніфер? Чому? І що Єнніфер має спільного з пророцтвом Ітліни? І зі Старшою Кров'ю Ельфів? Що ти замислив, Вільфгефортц?

Перепрошую, телепатично повідомила Лідія Ван Бредевоорт, безшелесно заходячи. Чародій встав.

Вибачте – сказав – але це терміново. Я чекав на цей лист від учора. Це забере тільки хвилину.

Артауд позіхнув, стримав відрижку, сягнув по карафку. Тіссая подивилась на Лідію. Лідія усміхнулась. Очима. Не могла інакше.

Нижня половина обличчя Лідії Ван Бредевоорт була ілюзією.

Чотирма роками раніше, за дорученням Вільфгефортца, її мейстра, Лідія взяла участь у дослідженнях над властивостями артефакту, який знайшли серед розкопок старожитнього некрополю. Артефакт виявився захищений потужним закляттям. Активізувався тільки раз. З п'яти чародіїв-учасників експерименту, троє загинули на місці. Четвертий втратив очі, обидві руки і збожеволів. Лідія звивалась з опіками, знищеною нижньою щелепою і мутацією гортані, які до цього часу ефективно опирались спробам регенерації. Було застосовано сильну ілюзію, щоб люди не умлівали при вигляді обличчя Лідії. Це була дуже сильна, вправно накладена ілюзія, важка для проникнення навіть для Обраних.

Гмм... - Вільфгефортц відклав лист. – Дякую Лідія.

Лідія усміхнулась. Посланець чекає на повідомлення.

Відповіді не буде.

Розумію. Доручу приготувати кімнату для гостей.

Дякую. Тіссая, Артауде, перепрошую вас за мить зволікання. Продовжуємо. На чому ми закінчили?

На нічому, подумала Тіссая де Вріес. Але слухаємо тебе уважно. Бо колись врешті перейдеш до справи, яка тебе справді цікавить.

Ах – повільно почав Вільфгефортц. – Вже знаю, про що хотів говорити. Мене йдеться про наймолодших за стажем членів ради. Про Феркарта і Єнніфер. Феркарт, наскільки я знаю, зв'язаний з Фольтестом з Темерії, засідає у королівській раді разом з Трісс Мерігольд. А з ким пов'язана Єнніфер? Ти казав, Артауде, що вона належить до тих, які служать королям.

Артауд перебільшує - спокійно сказала Тіссая. – Єнніфер живе у Вендерберзі, тому Демавенд іноді звертається до неї про допомогу, але не співпрацює постійно. З певністю стверджувати, що вона служить Демавендові не можна.

Що з її зором? Сподіваюсь, все в порядку?

Так. Все в порядку.

Це добре. Це дуже добре. Я непокоївся... Я хотів з нею зв'язатись, але виявилось, що

вона виїхала. Ніхто не знає куди.

Камінь, метал, кристал, подумала Тіссая де Вріес. Все, що носить Єнніфер – активне, невиявлювальне для психобачення. У цей спосіб її не знайдеш, мій дорогий. Якщо Єнніфер собі не хоче щоб її було знайдено там, де вона є, ніхто цього не довідається.

Напиши до неї – повідала спокійно, вирівнюючи манжети. – І перейшли листа звичайним способом. Точно дійде. А Єнніфер, де б вона не була, відповість. Завжди відповідає.

Єнніфер – втрутився Артауд – часто зникає, іноді на цілі місяці. Причини бувають скоріше тривіальними...

Тіссая подивилась на нього, закусивши губи. Чародій замовк. Вільгефортц злегка усміхнувся.

Саме так – промовив. – Саме про це я подумав. Свого часу вона була сильно пов'язана з... певним відьмаком. Геральтом, якщо не помиляюсь. Мені здається, що це не був звичайний роман. Здавалось, що Єнніфер була досить сильно захоплена.

Тіссая де Вріес випросталась, з силою стисши бильця карло.

Чому про це питаєш? Це особисті справи. Нічого до цього не маємо.

Звичайно – Вільгефортц подивився на лист, що стояв на пюпітрі. – Нічого нам до цього. Але мною керує не нездорова цікавість, але турбота про емоційний стан члена Ради. Мене здивувала реакція Єнніфер на звістку про смерть того... Геральта. Думаю, чи вона могли би перейти до порядку денного, не впадаючи у депресію чи надмірну жалобу?

Безсумнівно могла б – холодно сказала Тіссая. – Тим більше, що такі звістки доходять до неї весь час. І незмінно виявляються плітками.

Так – підтвердив Терранова. – Той цілий Геральт, чи як його там, уміє дати собі раду. І чого дивуватись? Це мутант, убивчий автомат, запрограмований, щоб убивати і не дати убити себе. А щодо Єнніфер, не перебільшуймо її можливих емоцій. Я її знаю. Вона не піддається емоціям. Бавилась відьмаком, і все. Її зачарувала смерть, з якою той тип постійно грає. В коли врешті дограється, справа закінчиться.

Поки що – сухо промовила Тіссая де Вріес – відьмак живий.

Вільгефортц усміхнувся, знову кинувши оком на лист, що лежав перед ним.

Справді? – сказав. – Не думаю.

Геральт злегка здригнувся, сильно вилаявшись. Минав вже перший струс після випивання еліксиру, почалась діяльна фаза, сигналізована легким, але неприємним крутінням голови, яке супроводжувала адаптацію зору до темряви.

Адаптація проходила швидко. Морок ночі світлішав, все довкола набирало сірого відтінку, відтінку спершу туманного і неясного, поступово щораз сильніше контрастного, виразнішого і чіткішого. У вулиці, що виходила на набережну, за мить до того темної, як середина бочки після смоли, Геральт вже міг бачити мандруючих ринвами щурів, смердючі калюжі та шпарини у мурах.

Його слух також загострився під впливом відьмацького декоту. Вимерла плутанина завулків, у якій за мить до того розрізняв виключно шум дощу у ринвах, почала пульсувати звуками. Чув крики котів, що бились, гавкіт псів з-за каналу, сміх і крики з шинків і заїздів Оксенфурту, крики і співи у корчмі плотогонів, віддалену, тиху трель флейти, яка грала сумну мелодію. Ожили темні сонні будинки – Геральт почав розрізняти хропіння сплячих

людей, тупання волів у загородах, іржання коней у стайнях. У якомусь з будинків у глибині вулички лунали здавлені спазматичні стогони жінки, яка кохалась.

Звуки росли, набирали сили. Вже розрізняв окремі слова батярських пісеньок, довідався ім'я коханця стогнучої жінки. З-над каналу, з Мигрманового будинку на палях, долинали уривчасте, недоладне белькотіння знахаря, який пестощами Філіппи Ейльхарт входив у стан повного і, ймовірно, безпереревного ідіотизму.

Наближався світанок. Дощ врешті припинив падати, здійнявся вітер, який розігнав хмари. Небо на сході виразно яснішало.

Щури у завулку раптом занепокоїлись, кинулись у різні боки, сховавшись серед коробок і сміття. Відмак почув кроки. Чотирьох чи п'яток людей, поки не міг точніше сказати. Подивився вгору, але Філіппи не побачив. Негайно змінив тактику. Якщо у групі, що наближалась, був Рієнс, мав малий шанс на те, щоб спіймати його. Спершу б мав вступити у бій з ескортом, але не хотів цього. Раз, бо був під впливом еліксиру, і ці люди мушили померти. Два, бо Рієнс мав би тоді час, щоб втекти.

Кроки наблизились. Геральт вийшов з тіні.

З завулка вилинув Рієнс. Відмак миттєво розпізнав чарівника інстинктивно, хоч ніколи раніше його не бачив. Шрам після опіку, презента від Єнніфер, маскувала тінь відкинута каптуром.

Був один. Його ескорт не з'явився, залишившись у вуличці, прихований. Геральт негайно зрозумів чому. Рієнс знав, хто чекає на нього під будинком знахаря. Рієнс сподівався засідки, а однак йшов. Відмак зрозумів чому. І крім того ще почув тихий дзенькіт мечів, які витягувались з піхов. Добре, подумав. Якщо хочете цього, добре.

Полювати на тебе – приємність. – тихо промовив Рієнс. – Тебе не треба шукати. З'являєшся сам, там, де тебе хочу мати.

Це саме можна сказати і про тебе – відповів спокійно відмак. – Ти тут з'явився сам. Я хотів тебе тут мати і ось.

Ви незле мушили придушити Мигмана, щоб він розказав тобі про амулет, щоб показав, де він прихований. І як саме його активувати, щоб вислав повідомлення. Але того, що цей амулет повідомляє і застерігає одночасно, Мигман не знав і не міг сказати, навіть якби його припікати на розпеченому вугіллі. Я роздав багато таких амулетів. Знав, що рано чи пізно натрапиш на один з них.

З-за рогу вулички з'явилися чотири людини. Рухались повільно, спритно і безшелесно. Вони тримались межі мороку, а видобуті мечі тримали так, щоб не видати їх блиском лез. Відмак, ясна річ, виразно їх бачив. Але він не подав виду. Добре, вбивці, подумав. Якщо того хочете, будете це мати.

- Ми чекали – продовжував Рієнс, не сходячи з місця – і дочекались. Я збираюсь, нарешті, звільнити землю від твого тягаря, гидкий виродку.

- Ти збираєшся? Переоцінюєш себе. Ти тільки знаряддя. Брудний головоріз найнятий іншим для залагодження брудних справ. Хто тебе найняв, пахолку?

- Забагато хочеш знати, муганте. Ти називаєш мене пахолком? А знаєш, чим є ти? Купа лайна, що лежить на дорозі, яку треба усунути, щоб хтось не забруднив собі чобіт. Ні, не скажу, ким є той хтось, хоча б міг. Скажу тобі натомість дещо інше, щоб ти мав над чим подумати дорогою до пекла. Я вже знаю, де є байстрюк, якого так оберігаєш. І знаю, де є та твоя відьма, Єнніфер. Вона не цікавить моїх господарів, але я маю до тієї дівки особистий інтерес. Як тільки покінчу з тобою, візьмуся за неї. Візьмусь так, що пожалкує про фокуси з

вогнем. О так, буде про те шкодувати. Дуже довго.

- Не слід було цього говорити – усміхнувся паскудно відьмак, відчуючи вже ейфорію бою, вивільнену реакцією еліксиру з адреналіном. – Поки того сказав, мав шанс на виживання. Тепер вже не маєш.

Сильне дрижання відьмачого медальйону застерегло його перед раптовою атакою. Відскочив, блискавично видобуваючи меч, вкритим рунами клинком відбив і знищив вистрелений у його бік раптову, паралізуючу хвилю магічної енергії. Рієнс відступив, підняв руки у жесті, але в останню мить злякався, Не пробуючи другого закляття, поспішно відступив углиб завулку.

Відьмак не міг його дістати – на нього кинулись ті четверо, що тримались позаду, що крились у тіні. Блиснули мечі. Це були професіонали. Уся четвірка. Досвідчені, вправні, злагоджені професіонали. Напали парами, двоє зліва, двоє з права. Парами для того, щоб один завжди крився за спиною іншого. Відьмак обрав тих що з ліва. На викликану еліксиром ейфорію наклалась лють.

Перший головоріз атакував фінтом з декстера для того, щоб тільки відскочити і дати тому з-за спини завдати зрадливого випадку. Геральт закрутився у піруеті, обманув їх і втяв того другого з-заду самим кінчиком меча, через потилицю, шию і плечі. Був злий, вдарив сильно. Кров фонтаном порснула на мур.

Той перший блискавично відступив, роблячи місце для наступної пари. Ті розділились в атаці, вдаряючи мечами з обох напрямків, так щоб тільки один випад можна було спариувати – другий мусив влучити у ціль. Геральт не парирував, вкрутившись у піруеті між ними. Щоб не зіткнутись, обидва мусили зламати зіграний ритм, завчені кроки. Один зумів обернутись у м'якому котячій стрибку, спритно відскочив. Другий не зумів. Втратив рівновагу, показавши спину. Відьмак, викрутившись у зворотному піруеті, з розмаху втяв його у поперек. Був злий. Відчув, як гострючий відьмацький клинок перетинає хребет. Пронизливе виття прокотилось луною вуличками. Два останні негайно напали на нього, засипавши ударами, які відбивав з надзвичайними труднощами. Увійшов у пірует, вирвавшись з-під мерехтіння лез. Але замість того, щоб впертись спиною у мур і захищатись, атакував.

Вони не сподівались на це, не зуміли відскочити і розділитись. Один контратакував, але відьмак минув контрвипад, закрутився, втявши його з-заду, наосліп, цілячись на рух повітря. Був злий. Цілив низько, у череву. Влучив. Почув здушений крик, але не мав часу оглядатись. Останній з головорізів був вже біля нього, вже вдарив швидким паскудним сіністром квартою. Геральт спарирував в останній момент, нерухомо, без оберту квартою з декстера. Головоріз, користуючись з набутого імпульсу паради, випрямився як пружина і вдарив з півоберту, широко і сильно. За сильно. Геральт вже випростався. Клинок головріза, значно тяжчий від клинка Відьмака, розсікла повітря, головоріз мусив рухатись за ударом. Імпульс розвернув його. Геральт вивільнився з півпіруету вже біля нього, дуже близько. Побачив його перекивлене обличчя, вирячені очі. Був злий. Ударив. Коротко, але сильно. І точно. Просто в очі.

Чув пронизливий крик Шані, яка виривалась з обіймів Жовтця на містку, що вів до дому знахара.

Рієнс, скинувши плаща, втівав у глиб завулка, піднявши і витягнувши перед собою обидві руки, з яких вже почало сяяти магічне світло. Геральт стиснув обіруч меча і без вагань кинувся бігом за ним. У чарівника не витримали нерви. Не докінчивши закляття, почав

втікати з незрозумілим вереском. Але Геральт розумів. Знав, що Рієнс викликає допомогу. Що благає про порятунок.

І порятунок прийшов. Вуличку заповонило яскраве світло, на облущеній, позначеній патьоками стіні дому зблиснув вогненний овал телепорту. Рієнс кинувся до нього. Геральт стрибнув. Був дуже злий.

Тубланк Мішелет стогнав, звивався, стискаючи обома руками розпорене черево. Чув, як кров виходить з нього, швидко плинучи проміж пальці. Неподалік лежав Флавіус. Ще за мить раніше смикався. Але тепер вже затих. Тубланк закрив повіки, потім знову відкрив, після чого відкрив очі. Але сова, що сиділа поряд з Флавіусом очевидно не була галюцинацією, бо не зникла. Зойкнув знову і відвернув голову. Якась дівка, судячи по голосу, дуже молода, пронизливо надригалася.

Пусті мене! Там поранені! Я мушу... Я медичка. Жовтець! Пусті мене, чуєш?

Ти їм не допоможеш – відповів глухим голосом названий Жовтцем. – Не після відьмацького меча... Навіть не підходь туди. Не дививсь... Благаю, Шані, не дивись.

Тубланк почув, що хтось вкляк коло нього. Відчув запах парфумів і мокрого пір'я. Почув тихий, лагідний, заспокійливий голос. Із зусиллям розрізняв слова, перешкоджав денервуючий крик і ридання молодої дівки. Тієї... медички. Але якщо медичка ридає, то хто став на коліна біля нього? Тубланк застогнав.

... буде добре. Все буде добре.

Скур... вий... син... - ахнув. – Рієнс... Казав нам... Звичайний фраєр... А це... бує відьмак... Гап... лик... Рятун...ку... Мої... кишки...

Тихо, тихо, синочку. Заспокойся. Все добре. Вже не болять. Правда, що вже не болять? Скажи мені, хто вас сюди привів? Хто вас звів з Рієнсом? Хто його порекомендував? Хто вас у це втягнув? Скажи мені про це, прошу, синочку. А тоді все буде добре. Побачиш, що буде добре. Повідай мені, прошу.

Тубланк відчув на губах кров. Але не мав сили її витерти. Зі щоголю притисненою до мокрої землі

Відкрив рота, кров спливала сама. Не відчував вже нічого.

Скажи мені – повторив лагідний голос. – Скажи, синочку.

Тубланк Мішелет, професійний убивця з чотирнадцятирічного віку, закрив очі, усміхнувся кривавою усмішкою. І прошепотів те, що знав.

А коли відкрив очі, побачив стилет з вузьким клинком, з маленьким золотим ефесом.

- Не бійся – сказав лагідний голос, а вістря стилету торкнулось його скроні. – Боляче не буде.

Справді не боліло.

Наздогнав чарівника в останню мить, вже перед телепортом. Меч відкинув вже раніше, мав вільні руки, витягнуті у стрибку пальці вчепились у край плаща. Рієнс втратив рівновагу, вигнувшись шарпнувся, змусивши відступити назад. Люто смикнувся, відчайдушним рухом роздер плащ від пряжки до пряжки, звільнився. Запізно.

Геральт зупинив його, утримуючи правою рукою за плече, і негайно ударив лівою у шию під вухом. Рієнс поточився, але не впав. Відьмак підтрибнув до нього великим стрибком, закрутив ним звалив на землю. Пригнутий коліном Рієнс витягнув руку, відкрив рота для закляття. Геральт стис кулак і лупнув його зверху. Просто в рот. Губи тріснули як

смородини.

Презент від Єнніфер вже маєш – прогарчав. – Тепер отримаєш мій.

Вдарив ще раз. Голова чарівника підскочила, на чоло і і щоки порснула кров. Геральт трохи здивувався – не відчував болю, але безперечно це був удар у відповідь. Це була його кров. Він не був стурбований не мав зараз часу шукати рану і займатись нею. Стис кулак і ще раз вальнув Ріенса. Був злий.

Хто тебе послав? Хто тебе найняв?

Ріенс плюнув на нього кров'ю. Відьмак вдарив його ще раз.

Хто?

Вогненний овал телепорту запалав сильніше, променіюче з нього світло залляло весь завулок. Відьмак відчув б'ючу з овалу міць, відчув її, також почав раптово треміти, попереджуючи. Ріенс теж відчув енергію, що пливла з телепорту, відчув допомогу, що надійшла. Крикнув, забився, як гігантська риба. Геральт впер йому коліна у груди, підняв руку, складаючи пальці у Знак аард, націлившись у палаючий портал. Це була помилка.

З порталу ніхто не вийшов. З нього випромінювалась тільки міць, а міць взяв Ріенс.

З випростаних пальців чарівника вирости шестидюймові сталенві кігті. Вони з тріском врізались у руку і плече Геральта. З кігтів виходила енергія. Відьмак відскочив назад ковувльсивним стрибком. Струс був таким, що відчув і почув, як хрупнули і зламались йому затиснуті від болю зуби. Щонайменше два.

Ріенс спробував вирватись, але негайно знову впав на коліна, на колінах порачкував до телепорту. Геральт, важко дихаючи, витягнув стилет з халяви. Чарівник озирнувся, підвівся, поточився. Відьмак теж заточився, але сильніше. Ріенс знову обернувся, закричав. Геральт стиснув стилет у долоні. Був злий. Дуже злий.

Щось вдарило його з-заду, обезволило, знерухомило. Медальйон на шиї гостро запульсував, біль у зраненому плечі спазматично затіпалась.

За якихось десять років позаду нього стояла Філіппа Ейльхарт. З її піднесеної долоні било матове світло – дві смуги, два променя. Обидва торкались його плечей, стискаючи плечі путами, що світилися. Шарпнувся, безуспішно. Не міг рушити з місця. Міг тільки дивитись, як Ріенс нестійким кроком добрався до пульсуючого молочним світлом телепорту.

Ріенс повільно неспішно, зайшов у світло телепорту, пірнув у нього, розмазався і зник. За секунду післ того овал згас, миттєво зануривши вуличку у непробивну, густу, оксамитову темряву.

Десь серед завулків верещали коти, що бились. Геральт подивився на клинок меча, який підняв, ідучи до чародійки.

- Чому, Філіппа? Для чого ти це зробила?

Чародійка відступила на крок Далі тримаючи у долоні стилет, який за мить до того був у черепі Тубланка Мішелета.

- Питаєш чому? Сам знаєш.

- Так – підтвердив. – Тепер вже знаю.

- Ще зарано, Геральте. Ти не відчуваєш болю, бо одурманений Відьмацьким еліксиром, дивись, як стікаєш кров'ю. Ти вже заспокоївся для того, щоб я могла підійти і подбати про тебе? Чорт, не дививсь так! І не наближайся до мене. Ще крок, і я буду змушувати... Не підходь! Прошу! Я не хочу скривдити тебе, але якщо наблизитися...

- Філіппа! – крикнув Жовтець, продовжуючи тримати плаща Шані. – Ти здуріла?

- Ні – сказав з зусиллям відьмак. – Вона при здоровому глузді. І чудово знає, що робить.

Весь час знала, що робить. Використала нас. Зрадила. Ошукала...

- Заспокойся – повторила Філіппа Ейльхарт. – Ви не зрозуміли цього і не треба, зрозумійте. Я мусила зробити те, що зробила. І не називайте мене зрадницею. Бо я зробила це саме для того, щоб не зрадити більшої справи, аніж можете собі уявити. Справи великої і важливої, такої важливої, що слід без сумніву пожертвувати для цієї справи дрібницями, якщо стоїш перед таким вибором. Геральте, до дідька, ми тут балакаємо, а ти стоїш у калюжі крові. Заспокойся і дозволь, щоб ми потурбувались про тебе, я і Шані.

- Вона права! – крикнув Жовтець. – Ти поранений, до дідька! Треба тебе перев'язати і забиратись звідси! Сваритись можете пізніше!

- Ти і твоя велика справа... - відьмак, не зважаючи на трубадура, невпевнено ступив вперед. – Твоя велика справа, Філіппа, і твій вибір, це поранений, якого ти тут холоднокровно зарізала, коли він вже сказав те, що ти хотіла знати, і чого мені не можна було довідатись. Щоб могла продовжувати вбивати. Твоя велика справа то ці трупи, яких не мусило б бути. Перепрошую, зле висловлююсь. Не трупи. Дрібні справи!

- Я знала, що ти цього не зрозумієш!

- Справді, я не зрозумію. Ніколи. Але про що йдеться, знаю. Ваші великі справи, ваші війни, ваша боротьба за порятунок світу... Ваша мета, яка виправдовує засоби... Нашорош вуха, Філіппа. Чуєш ті голоси, ті верески? Це котяри б'ються за велику справу. Про неподільне панування над купою відходів. Це не переливки, там ллється кров і летить клоччя. Там триває війна. Але мене обидві ці війни, обходять неймовірно мало.

- Так тільки здається – засичала чародійка. – Це все почне тебе обходити, і то скоріше, аніж припускаєш. Ти стоїш перед необхідністю і вибором. Ти вплутався у призначення, мій дорогий, дужче, аніж думаєш. Ти думав, що береш під опіку дитину, малу дівчинку. Помиляєшся. Прихистив полум'я, від якого кожної миті може спалахнути світ. Наш світ. Твій, мій, їх. І змушений будеш обирати. Так як я. Так, як Трісс Мерігольд. Так, як мусила вибирати Єнніфер. Бо Єнніфер вже обрала. Твоє призначення є в її руках, відьмаче. Сам її в ті руки віддав.

Відьмак захитався. Шані скрикнула, вирвалася від Жовтеця. Геральт стримав її жестом, випростався, подивився просто у темні очі Філіппи Ейльхарт.

Моє призначення – промовив із зусиллям. – Мій вибір... Скажу тобі, Філіппа, що я обираю. Не дозволю, щоб ви вплутали у свої брудні махінації Цирі. Застерігаю. Якщо хтс небудь наважиться скривдити Цирі, закінчить так, як ці четверо, які тут лежать. Не буду присягати чи клястись. Не маю на чому. Я просто застерігаю. Ти стверджуєш, що я поганий опікун, що не вмію захищати те дитя. Буду захищати. Так, як вмію. Буду вбивати. Буду вбивати немилосердно...

Я тобі вірю – сказала, усміхнувшись, чародійка. – Вірю, що будеш. Але не сьогодні, Геральте. Не тепер. Бо за мить зомлієш від втрати крові. Шані, ти готова?

Ніхто не народжується чародієм. Ми поки надто мало знаємо про генетику і механізми спадковості. Надто мало часу і ресурсів присвячуємо дослідженням. На жаль, спроби передання магічних здібностей у спадок постійно здійснюється у спосіб, так би мовити, натуральний. А результати цих псевдоекспериментів надто часто бачимо у міських рівчаках і під мурами святинь. Ми надто часто бачимо і зустрічаємо дебілок і кататонічок, пророків, які обслинюють і обсирають себе, пророчиць, сільських віщунок і чудотворців, кретинів з мізками, зруйнованими некерованою успадкованою Силою.

Ці дебіли і кретинки теж можуть мати потомство, можуть передавати їм здібності і далі собі дегенерувати. Чи хтось у змозі передбачити, і визначити, як буде виглядати остання ланка такого ланцюга? Більшість з нас, чародійок, втрачає здатність мати потомство через соматичні зміни і збурення функціонування гіпофізу. Деякі – а зазвичай декотрі – здібні до магії зберігають діючі гонади. Можуть зачати і народити і мають наглість вважати це щастям і благословенням. А я повторюю: ніхто не народжується чародієм. І ніхто не повинен ним народжуватись! Я усвідомлюю вагу того, що пишу, і відповідаю на питання, яке задали на 3'їзді у Цідарісі. Я відповідаю цілком впевнено: кожна з нас мусить вирішити, ким хоче бути – чародійкою чи матір'ю.

Вимагаю: стерилізувати всіх адепток. Без винятку.

Тіссая де Вріес, Отруєне джерело

Розділ сьомий

Що я вам кажу - раптом сказала Іюля Друга, впираючи кошик з зерном у стегно. – Буде війна. Так сказав управитель князя, який приїхав за сирами.

Війна? – Цирі відгорнула волосся з лоба. – З ким? З Нільфгаардом?

Я не розчула – зізналась адептка. – Але управитель казав, що наш князь дістав наказ від самого короля Фольтеста. Розсилає звістки, а на всіх дорогах аж чорно від війська. Овва! Що то буде?

Якщо війна – промовила Еурнейд – то точно з Нільфгаардом. З ким ще? Знову! Боги, це жахливо!

А ти не перебільшуєш з тією війною, Іюлю? – Цирі сипонула довкола швидким, крученими рухом. – Може це тільки знову облава на Scoia'tael?

Матінка Неннеке про це саме питала управителя – озвалась Іюля Друга. – А управитель сказав, що ні, що цього разу йдеться не про Білок. Замки і фортеці також мають наказ, щоб збирати запаси на випадок облоги. А ельфи нападають по лісах, не облягають замків! Управитель питав, чи храм може дати більше сирів та інших харчів. Для замкових запасів. І необхідні гусячі пера. Дуже потрібні гусячі пера, сказав. Для стріл. Для стріляння з луків, розумієте? О боги! Будемо мати багато роботи! Побачите! Будемо мати роботи по вуха!

Не всі – насмішувато сказала Еурнейд. – Деякі з нас не забруднять собі рук. Деякі працюють тільки два дні на тиждень. Не мають часу працювати, бо нібито вчаться чорнокнижницьких штучок. Але насправді б'ють байдики або бігають парком і стинають бадилля палицею. Знаєш про кого я говорю, Цирі, правда?

Цирі точно вирушить на ту війну – захихотіла Іюля Друга. – Нібито є донькою лицаря! Велика войовниця зі страшним мечем! Нарешті отримає можливість стинати голови замість кропиви!

Ні, вона нібито могутня чарівниця! – зморщила носик Еурнейд. – Вона перетворить усіх ворогів на польових мишей. Цирі! Покажи нам якісь страшні чари! Стань невидимою чи зроби, щоб морква виросла раніше. Або зроби щось таке, щоб кури годувались самі. Ну, не змушуй себе просити! Кинь якесь закляття!

Магія не на показ – гнівно сказала Цирі. – Магія це не ярмаркові фокуси.

Зрозуміло, зрозуміло – засміялась адептка. – Не на показ. Що, Іюля? Це було так, наче я слухала ту відьму Єнніфер!

Цирі стає щораз більш схожою на неї – оцінила Іюля, демонстративно потягуючи носом. – Навіть пахне подібно. Ха, це ж, напевно, магичні пахощі, зроблені з мандрагори чи з амбри. Ти вживаєш магичні парфуми, Цирі?

Ні! Я вживаю мило! Те, що ви так рідко вживаєте!

Ого – скривилась Еурнейд. – Яка вразлива, яка зла! Яка напінджена!

Раніше не була такою - зітхнула Іюля Друга. – Стала такою відколи зустрілась з тією відьмою. Спить разом з нею, їсть разом з нею, на крок від тієї Єнніфер не відступає. На лекції у храм майже взагалі перестала ходити, а для нас ні хвилини часу не має!

А ми всю роботу за неї маємо робити! І в кухні, і на городі! Дививсь, Іюлю, які вона має ручки! Як королівна!

Так вже воно є! – запіяла Цирі. – Одні мають трохи розуму, то для них книга! Інші мають персть у голові, то для них мітла!

А ти на мітлі тільки літаєш, так? Чарівниця-трипперниця!

Дурепа!

Сама ти дурна!

Аж ніяк!

Саме так! Ходи, Іюлю, не звертай на неї увагу. Чародійки це не для нас компанія.

Певно, що не для вас! – заверещала Цирі і вдарила кошиком з зерном об землю. – Кури – оце для вас компанія!

Адепки, задравши носи відійшли, оточені шумним натовповм птаства.

Цирі голосно вилаялась, повторюючи улюблену лайку Веземіра, значення якої для неї не було до кінця зрозумілим. Потім додала ще кілька слів, почутих від Ярпена Зіґріна, значення яких було для неї цілковитою загадкою. Копняком розігнала курей, що скупчились довкола розсипаного зерна. Підняла кошик, обернула його, після чого закрутилась у відьмацькому піруеті і запустила ним як диском понад очеретяним дахом курника. Крутонулась на п'яті і пустилась бігом через храмовий парк.

Бігла легко, вправно контролюючи дихання, біля кожного другого дерева моторно виконуючи стрибки напівпіруетом, імітуючи удари уявним мечем, і одразу після того ухиляння і фінт. Врешті перестрибнула пліт, впевнено і м'яко приземлившись на напівзігнутих ногах.

- Ярре! – крикнула, задираючи голову у бік віконця зяючого у кам'яній стіні вежі. – Ярре, ти там? Гей! Це я!

- Цирі? – хлопець вихилився – Що ти робиш?

- Я можу туди до тебе зайти?

- Зараз? Гмм... Ну, прошу... Дуже прошу.

Як буря вибігла сходами, заскочивши молодого адепта в момент, коли він відвернувшись спиною поспішно поправляв одяг і накривав пергаментами інші пергаменти, що лежали на столі. Ярре зачесав волосся пальцями, закашлявся і невміло усміхнувся. Цирі запхала великі пальці за пасок, трусонувши попелястою гривкою.

- Що це за війна, про яку всі говорять? – випалила. – Хочу знати!

- Прощу, сідай.

Роззирнулась кімнатою. У ній стояли чотири великі столи, завалені книгами і сувоями. Крісло було тільки одне. Так само завалене.

- Війна? – бекнув Ярре. – Так, я чув ті чутки... Тебе це цікавить? Тебе, дів... ні, не сідай на стіл, прошу, я ледь зумів впорядкувати ці документи... Сідай на крісло. Зараз, почекай,

зніму книги... Чи пані Єнніфер знає, що ти тут?

- Ні.

- Гмм... А матінка Неннеке?

Цирі скривилась. Знала, про що йдеться. Шістнадцятирічний Ярре був вихованцем верховної жриці, здібним стати жрецем і хроністом. Він жив у Елландері, де працював писарчуком у міському суді, але у храмі Мелітеле перебував частіше, аніж у містечку, цілими днями, а іноді й ночами, вивчаючи, переписуючи та висвітлюючи справи у бібліотеці храму. Цирі ніколи не чула того з вуст Неннеке, але булор відомо, що верховна жриця абсолютно не бажала, щоб Ярре крутився коло молодих адепток. І навпаки.

Адептки гостро зиркали на хлопця і вільно пліткували, розглядаючи різні можливості, які надавало часте перебування на території храму чогось, що носило штани. Цирі надзвичайно дивувалась, бо Ярре був запереченням всього, що на її думку повинен репрезентувати собою показний чоловік. У Цинтрі, як пам'ятала, показний чоловік сягав головою стелі, а плечима від фрамуги до фрамуги, лаявся як червонолюд, ревів як буйвол і на тридцять кроків смердів конем, потом і пивом, без огляду на час дня і ночі. Мужчину, який тому описові не відповідав, фрейліни королеви Каланте не визнавали гідним зітхань і пліток. Цирі також надивилась на інших чоловіків – на мудрих і лагідних друїдів з Ангрену, на ставних і хмурих поселенців з Соддену, на відьмаків з Каер-Морхену. Ярре був іншим. Був худий як палиця незграбний, носив занадто забруднений чорнилом і пилом одяг, мав вічно жирне волосся, а на підборідді, замість щетини, сім чи вісім довгих волосків, з яких десь половина виростали з великої бородавки. Цирі взагалі не розуміла, чому її так тягне до вежі Ярре. Любила з ним розмовляти, хлопець знав багато, можна було багато навчитись від нього. Але рстаннім часом, коли дивився на неї, мав дивний, нечіткий і липкий погляд.

- Ну – нетерпеливилась. – Скажеш мені нарешті, чи ні?

- Немає про що говорити. Не буду ніякої війни. Це все поголоски.

- Ага – пирхнула. – А чому князь розсилає вісті, виключно для сміху? Військо марширує дорогами з нудьги? Не крути, Ярре. Ти буваєш у містечку і у замку, точно щось знаєш!

- Чому ти не питаєш про це пані Єнніфер?

- Пані Єнніфер має важливіші справи у голові – фиркнула Цирі, але зразу опам'яталась, мило усміхнулась і затріпотіла віями. – Ох, Ярре, скажи мені, прошу! Ти такий мудрий! Всієш так гарно і вчено говорити, що я могла б слухати годинами! Прощу, Ярре!

Хлопець почервонів, а погляд йому став маслянистим і розмитим. Цирі тихцем зітхнула.

- Гмм... - Ярре переступив на місці, невпевнено ворухнувши руками, очевидно не знаючи, що з ними робити.

- Що я можу тобі сказати? Ну, люди у місті пліткують, схивльовані інцидентами у Доль Ангрі... Але війни не буде. Точно. Ти можеш мені вірити.

- Певно, що можу – пирхнула. - Але я б хотіла знати, на що опирається ця твоя впененість. У раді князя, як я знаю, ти не засідаєш. А якщо вчора тебе призначено воєводою, то похвались. Я складу тобі привітання.

- Я вивчаю історичні трактати – почервонів Ярре – а з них можна довідатись більше, аніж якби засідав у раді. Я читав Історію воєн, написана маршалом Пеллігрмом, Стратегію герцога де Руйтера, «Перемоги реданських воїнів» Бронібора... А у цій політичній ситуації я визнаю можливим зробити висновки за аналогією. Чи ти знаєш, що така аналогія?

- Знаю – збрехала Цирі, вискубуючи стеблину трави з підшви чобота.

- Якщо історію давніх воєн – хлопець подивився в стелю – накласти на сучасну географічну ситуацію, легко оцінити, що дрібні прикордонні інциденти, як той у Долю Ангрі, це випадкове і незначне. Ти, як адептка магії, знаєш сучасну політичну географію?

Цирі не відповіла, у задумі перебираючи пергаменти, що лежали на столі, перегорнула кілька сторінок великої, оправленої у шкіру книги.

- Облиш, не чіпай – занепокоївся Ярре. – Це дуже цінна, унікальна праця.

- Я тобі його не з'їм.

- Руки маєш брудні.

- Чистіше від твоїх. Маєш тут якусь карту?

- Маю, але сховані у коробі - сказав швидко хлопець, але при вигляді гримаси Цирі зітхнув, зіпхнув зі скрині сувої пергаментів, підняв віко, став на коліна і почав гребтись у середині. Цирі, крутячись у кріслі, і махаючи ногами, далі гортала книгу. Поміж сторінок раптом випхалась вільно картинка, яка зображала жінку з завитим у спіральні кучері волоссям, цілком нагу, сплетену в обіймах з зовсім голим, бородатим чоловіком. Випхавши язика дівчинка довго крутила малюнок, не в змозі зорієнтуватись, де верх, а де низ. Врешті помітивши найістотнішу деталь малюнку, і розреготалась. Ярре, що підійшов з великим рулоном під пахвою, сильно почервонів, мовчки забрав у неї малюнок з рук і сховав під паперами, що лежали на столі.

- Надзвичайно цінна і унікальна праця – закрила. – Це такі аналогії студіюєш? Там є більше таких картинок? Цікаво, книга називається «Лікування і оздоровлення». Я б хотіла знати, які це хвороби лікуються у такий спосіб.

- Ти вмієш читати Перші Руни? – здивувався хлопець, заклопотано кашляючи. – Не знав...

- Ти ще багато не знаєш – задерла носа. – Що ти собі думаєш? Я не якась там адептка від мацання курей. Я ... чародійка. Ну, покажи нарешті ту карту!

Вони обоє стали на коліна на підлогу, притримуючи руками і колінами жортські аркуші, який вперто намагався скрутитись знову у рулон. Цирі врешті пригнула один з кутів ніжною крісла, а Ярре притис інший тяжкою книгою, яка називалась «Життя і діяння великого короля Радовида».

- Гмм... Але ж і невиразна ця карта! Нічого не можу в цьому зрозуміти... Де є ми? Де Елландер?

- Тут – вказав пальцем. – Тут Темерія, ця область. Тут Візіма, столиця нашого короля Фольтест. Туту, у Долині Понтар, лежить князівство Елландер. А тут... Так, тут наш храм.

- А що це за озеро? У нас тут немає ніяких озер.

- Це не озеро.

- Це не озеро. Це чорнильна ляпка...

- Ага. А тут... Тут Цинтра. Так?

- Так. На південь від Заріччя і Соддену. Тут, де тече ріка Ярруга, яка впадає до моря саме у Цинтрі. Цей край, не знаю, чи ти знаєш, зараз захоплений Нільфгаардцями...

- Знаю – відтяла, стискаючи долоню в кулак. – Дуже добре знаю. А де є той цілий Нільфгаард? Не знаю я такої країни. Немає його на цій твоїй карті, чи що? Дай більшу!

- Гмм... - Ярре дряпнув бородавку на підборідді. – Таких мап не маю... Але знаю, що Нільфгаард то десь далі, у південному напрямку... О, щось таке. Напевно.

- Аж так далеко? – здивувалась Цирі, дивлячись на місце на підлозі, яке він вказав. – Аж звідти прийшли? А дорогою здобули ці інші країни?

- Так, це правда. Захопили Метінн, Мехт, Назаір, Еббінг, всі королівства на південь від Гор Аммеллу. Ті королівства, так само, як Цинтра і Гірський Содден, нільфгаардці називають тепер «Провінціями». Але Нижнього Соддену, Вердену і Бругге їм захопити не вдалося. Тут над Яругою, війська Чотирьох Королівств затримали їх, перемігши у битві...

- Знаю, я вивчала історію – Цирі вдарила по мапі Відкритою долонею. – Ну, Ярре, кажи про війну. Завершуємо з політичною географією. Роби висновки через аналогію і через що тільки хочеш. Я перетворилась у слух.

Хлопець прокашлявся, почервонів, після чого почав пояснювати, вказуючи потрібні райони мапи кінцем гусячого пера.

- Сучасним кордоном між нами та захопленим Нільфгаардом Півднем є, як бачиш, ріка Яруга. Це практично нездолання перешкода. Вона практично ніколи не замерзає, а в сезон дощів несе так багато води, що русло має майже біля милі ширини. На довгому відтинку, отут, пливе серед урвистих, недоступних берегів, серед скель Махакаму...

- Країни червонолюдів і гномів?

- Так. А тому Яругу можна форсувати тільки тут, у нижній течії, у Соддені, і тут, у центральній течії, у Долині Доль Ангра...

- І сам тут, у Доль Ангра, був той... Інцидент?

- Зачекай. Я й кажу, що ріки ріки Яруги жодна армія зараз не може форсувати. Обидві доступні долини, ті, якими від віків марширували армії, надто сильно зайнята і захищена, як нами, так і Нільфгаардом. Дивись на карту. Дивись, скільки тут фортець. Зауваж, тут є Верден, тут Бругге, тут Острови Скелліге...

- А що тут? Та велика пляма?

Ярре підсунувся ближче, відчула тепло його коліна.

- Ліс Брокілон – сказав. – Це заборонена територія. Королівство лісових дріад. Брокілон також охороняє наш фланг. Дріади не пропустять там інкога. Нільфгаардців також...

- Гмм... - Цирі схилилась над картою. – Тут Аердін.... І місто Вендерберг... Ярре! Негайно припини!

Хлопець швидко прибрав губи від її волосся, почервонівши як півонія.

- Я не хочу, щоб ти так робив!

- Цирі, я...

- Я прийшла до тебе у поважній справі, як чародійка до вченого – сказала холодно і гордо, тоном, що точнісінько імітував інтонацію тону Єнніфер. – Стримуйся!

«Вчений» знітився ще сильніше, а міну мав таку дурну, що «чародійка» ледь стрималась від сміху, знову схилившись над картою.

- З усієї тої твоєї географії – продовжила – зовсім не нічого не впливає. Ти розповідаєш мені про річку Яругу, а нільфгаардці раніше вже раз перейшли на другий берег. Що їм перешкодить зараз?

- Тоді – відкашлявся Ярре, витираючи піт, який раптом виступив йому на чолі. – мав проти себе тільки Бругге, Содден і Темерію. Тепер ми єдиний союз. Так як у битві при Соддені. Чотири королівства. Темерія, Реданія, Аердін і Каедвен...

- Каедвен – сказала гордо Цирі. – Так, я знаю, в чому полягає той союз. Король Хенсельт з Каедвена надає спеціальну секретну допомогу королеві Демавендові з Аердіну. Ту допомогу возять бочками. А коли король Демавенд підозрює, що хтось зраджує, кладе до бочок каміння. Наставляє пастки...

Замовкла, згадавши собі, що Геральт заборонів їй розповідати про події у Каедвені.

Ярре підозріливо дивився на неї.

- Справді? А звідки ти можеш про все це знати?

- Я читала про це у книзі, написаній маршалом Пеліканом – пирхнула. – І в інших аналогіях. Розповідай про те, що сталося у тій Доль Ангрі, чи як вона там називається. Але спершу покажи мені, де це є.

- Тут. Доль Ангра це широка долина, дорога, що веде з півдня до королівств Лірії та Рівії, до Аердіну, а далі до Доль Блатанну і Каедвену... А потім Долиною Понтар до нас, до Темерії.

- І що там сталося?

- Дійшло до битв. Нібито. Не знаю на цю тему більше. Але так казали у замку

- Якщо дійшло до битв – нахмурилась Цирі – то це вже війна! Що ти будеш тут розказувати?

- Не перший раз дійшло до битв – пояснив Ярре, але дівчинка бачила, що він щораз менш упевнений в собі. – На кордонах дуже часто доходить до інцидентів. Але вони не мають значення.

- І чому не мають?

- Є рівновага сил. Ані ми, ані нільфгаардці не можемо нічого вчинити. І жодна зі сторін не може дати противникові casus belli...

- Дати що?

- Приводу до війни. Розумієш? Тому збройні інциденти у Доль Ангрі це скоріш всього випадкові справи, найпевніше розбійні напади чи сутички з перемитниками... Це ні в якому випадку не можуть бути дії регулярних військ, ані наших, ані нільфгаардських... Бо це був би casus belli ...

- Ага. Слухай, Ярре, скажи мені... - Замовкла. Раптом підвела голову, швидко торкнулась пальцями скроні, скривилась.

- Мушу йти – сказала. – Пані Єнніфер мене викликає.

- Ти можеш її чути? – зацікавився хлопець. – На відстані? Як саме...

- Мушу йти – повторила, встаючи і обтріпала коліна від пилюки. – Послухай, Ярре. Я виїжджаю з пані Єнніфер у дуже важливих справах. Не знаю, коли повернемося. Попереджую, що йдеться про секретні справи, що стосуються виключно чародійок, більше не задавай жодних питань.

Ярре теж встав. Поправив одяг, але й далі не знав, що робити з руками. Його погляд став огидно масляним.

- Цирі...

- Що?

- Я... я...

- Не знаю, про що йдеться – сказала нетерпляче, витріщивши на нього свої великі смарагдові очі. – Ти тим більше того теж не знаєш. Іду. Бувай, Ярре.

- До побачення... Цирі. Щасливої дороги. Буду... Я буду думати про тебе...

Цирі зітхнула.

- Я тут, пані Єнніфер!

Вбігла до кімнати, як ядро з катапульти, ударила двері, які відкриваючись, гупнули у

стіну. Стілець, що стояв на дорозі, загрожував переломами ніг, але Цирі спритно перескочила його, виконала повний грації півпірует і вдаваний удар мечем, радісно засміялась зі зробленого фокусу. Попри швидкий біг не задихалась, дихала рівно і спокійно. Вона вже досконало опанувала контролем дихання.

- Я тут! – повторила.

- Нарешті. Роздягайся і до балії. Рухом. – Чародійка не подивилась, не відвернулась від столу, дивилась на Цирі, відображену у дзеркалі. Повільними рухами вона чесала свої вологі чорні кучері, які випрямлялись під натиском гребеня, але тільки для того, щоб за мить знову скрутитись у блискучі хвилі.

Дівчинка блискавично розщепила застібки черевиків, скинула їх, звільнилась з одягу і з плюскотом сіла у балії. Вхопивши мило, почала енергійно шурувати передпліччя.

Єнніфер сиділа нерухомо, дивлячись у вікно, бавилась гребенем. Цирі пирхала, булькала і плювалась, бо мило потрапило їй до рота. Трусонула головою, задумавшись, чи існує якесь закляття, що уможливило б миття без води, мила і втрати часу.

Чародійка відклала гребінь, але й далі у задумі продовжувала дивитись у вікно, на хмари круків і ворон, які летіли на схід серед огидного каркання. На столі, біля дзеркала і показної батареї флаконів з косметикою, лежало кілька листів. Цирі знала, що Єнніфер чекала на ті листи віддавна, що від їх отримання залежав час від'їзду зі святині. Всупереч тому, що розповіла Ярре, дівчинка не мала поняття, куди і для чого їдуть. А у тих листах... Хлюпаючи для виду лівою рукою, склала пальці правої у жест, сконцентрувалась на формулі, втупила погляд на листах і вислала імпульс.

- Не смій – сказала Єнніфер, не відвертаючись.

- Я думала... - пробурчала. – Я думала, що є щось від Геральта...

- Якби так було, я б тобі це дала – чародійка обернулась на кріслі, всілась навпроти неї.

– Довго ще будеш митись?

- Я закінчила.

- Встань, прошу.

Цирі послушалась. Єнніфер злегка усміхнулась.

- Так – сказала. – Твоє дитинство вже пройшло. Ти заокруглилась там, де слід. Опустити руки. Твої лікті мене не цікавлять. Ну, ну, без рум'янцю, без фальшивого сорому. Це твоє тіло, найприродніша річ у світі під сонцем. Те, що ти дозріваєш, так само природньо. Якби твоя доля пішла інакше... Якби не війна, ти б уже давно була дружиною якогось князя чи королевича. Ти це усвідомлюєш, правда? Ми розмовляли про справи, що стосуються статі, достатньо часто і досить докладно, щоб ти знала, що ти вже жінка. Фізіологічно, зрозуміло. Думаю, що ти не забула, про що ми розмовляли?

- Ні. Не забула.

- Щодо візиту до Ярре, маю надію, теж не маєш клопотів з пам'яттю?

Цирі опустила очі ає тільки на мить. Єнніфер не усміхнулась.

- Витриś і ходи до мене – сказала холодно. – Не хляпай, прошу.

Обкручена рушником Цирі присіла на стільчик біля колін чародійки. Єнніфер чесала волосся, час від часу відтинаючи ножицями якеś неслухняне пасмо.

- Ти на мене зла? – запитала дівчинка з неохотою. – За те, що... була у вежі?

- Ні. Але Неннеке цього не любить. Знаєш про це.

- Але я нічого... Той Ярре зовсім мене не цікавить – Цирі злегка зарум'янилась. – Я тільки...

- Саме так – муркнула чародійка. - Ти тільки не вдавай з себе дитину, бо ти вже не є нею, запам'ятай. Той хлопець при погляді на тебе пускає слину і починає заїкатись. Ти цього не бачиш?

- Це не моя вина! Що мені робити?

Єнніфер припинила зачісуватись, зміряла її глибоким фіолетовим поглядом.

- Не грайся ним. Бо це підло.

- Я взагалі з ним не бавлюсь! Я тільки з ним розмовляю!

- Хотіла б вірити – чародійка клацнула ножицями відрізаючи чергове пасмо, яке ні за що не давалося вкласти – що під час тих розмов ти пам'ятаєш, по що я просила.

- Пам'ятаю, пам'ятаю!

- Це розумний і яскравий хлопець. Одне, друге необережне слово може його спрямувати на правильну дорогу, на справи, про яку він не повинен знати. Про які ніхто не повинен знати. Ніхто, абсолютно ніхто, не може дізнатись, хто ти.

- Пам'ятаю – повторила Цирі. – Нікому й слівця не писнула, можеш бути впевненою. Скажи мені, чи тому ми змушені так спішно виїжджати? Ти боїшся, що хтось міг довідатись, що ти тут? Тому?

- Ні. З інших причин.

- Чи тому... що може бути війна? Всі говорять про нову війну? Всі про це говорять, пані Єнніфер.

- Так – холодно підтвердила чародійка, клацаючи ножицями над вухом Цирі. – Це тема з групи так званих постійних. Про війни говорилося, про них говориться і будеться говоритись. І не безпричинно – війни були і будуть. Нахили голову.

- Ярре казав... що війни з Нільфгаардом не буде. Розповідав про якісь аналогії... Показував мені карту. Сама вже не знаю, що про це думати. Не знаю, що таке аналогія, це певно щось страшенно мудре... Ярре читає різні вчені книги і є кмітливим, але я думаю...

- Мені цікаво, що ти думаєш, Цирі.

- У Цинтрі... Тоді... Пані Єнніфер, моя бабця була значно мудрішою, аніж Ярре. Король Ейст теж був мудрий, плавав морями, бачив все, навіть нарвала і морського змія, закладаюся, що і аналогію не одну бачив. І що з того? Раптом прийшли вони, нільфгаардці...

Цирі підвела голову, голос зав'яз у горлі. Єнніфер обійняла її, сильно пригорнувши її.

- На жаль – промовила тихо. – На жаль, маєш рацію, бридулько. Якби уміння користуватись з досвіду і отримані уроки мали б значення, ми б давно вже забули, що таке війна. Але тих, хто прагне війни, ніколи не стримували і не стримують ані досвід, ані аналогії.

- Так, але... Отже, це правда. Буде війна. Це через це ми мусимо виїхати?

- Не говорімо про це. Не хвилюймося передчасно.

Цирі шморгнула носом.

- Я вже бачила війну – прошепотіла. – Я не хочу вже її бачити. Ніколи. Не хочу знову бути сама. Не хочу боятись. Не хочу знову втратити все, як тоді. Не хочу втрати Геральта... і тебе, пані Єнніфер. Не хочу тебе втратити. Хочу бути з тобою. І з ним. Завжди.

- Будеш – голос чародійки злегка здригнувся. – І я буду з тобою., Цирі. Завжди. Я обіцяю тобі.

Цирі знову шморгнула носом. Єнніфер тихо кашлянула, відклала ножиці і гребінь, встала, підійшла до вікна. Круки все ще каркали, летячи у напрямку гір.

- Коли я сюди приїхала – раптом озвалась чародійка своїм звичайним дзвінком, злегка

тремтячим голосом. – Коли ми зустрілись першого разу... Ти мене не любила.

Цирі мовчала. Наша перша зустріч. Подумала. Пам'ятаю. Я була з іншими дівчатами у Гроті, Матіола показувала нам рослини і зілля. Тоді зайшла Іюля Перша, прошепотіла щось на вухо Матіолі. Жриця неохоче скривилась А Іюля Перша підійшла до мене з дивною міною. Збирайся, Цирі, сказала, швидко йди до трапезної. Тебе викликає Матінка Неннеке. Хтось приїхав.

Дивні, значущі погляди, хвилювання в очах. І шепотіння. Єнніфер. Чародійка Єнніфер. Швидше, Цирі, поспішай. Матінка Неннеке чекає. І вона чекає.

Відразу знала, подумала Цирі, що це вона. Бо я бачила. Бачила її попередньої ночі. У моєму сні Вона.

Тоді я не знала її імені. У моєму сні мовчала. Тільки дивлась на мене, а за нею у темряві бачила зачинені двері...

Цирі зітхнула. Єнніфер обернулась, обидіана зірка на її шиї засяяла тисячами промінчиків.

- Ти маєш рацію – серйозно визнала дівчинка, дивлячись просто у фіалкові очі чародійки. – Я тебе не любила.

Цирі – сказала Неннеке. – Підійди до нас. Це пані Єнніфер з Вендербергу, Майстрин: Магії. Не бійся. Пані Єнніфер знає, хто ти. Їй можна довіряти.

Дівчинка вклонилась, складаючи долоні у жесті повної пошани. Чародійка, шелестячи довгою чорною сукнею, наблизилась, взяла її за підборіддя, досить безцеремонно підняла її голову, обернула у ліво, у право. Цирі відчула злість і бунт, що зароджувався – не звикла, щоб хтось вивчав її таким чином. А одночасно відчула укол пекучої заздрості. Єнніфер була дуже гарною. Порівняно з делікатною, білою і цілком звичайною вродою жриць і адепток, яких Цирі бачила щодня, чародійка показувала вроду свідомо, цілком демонстративно, наголошено, підкреслена у кожній деталі. Її синяво-чорні кучері, що каскадом спадали на плечі, блискучі, відбивали світло як павичі пера, вились і хвилювались при кожному русі. Цирі раптом засоромилась, засоромилась своїх подряпаних ліктів, мозолястих долоней, поламаний нігтів, звального у сірі стручки волосся. Вона раптом несамовито запрагла мати те, що мала Єнніфер – красиву, глибоко оголену шию, а на ній гарну чорну оксамитку, і красиву сяючу зірку. Вищипані, підкреслені вуглинкою брови і довгі вії. Пихаті вуста. І ті дві округлості, що підносились при кожному віддиху, обтягнені чорною тканиною і білим мереживом...

- А ось і вона, знаменита Несподіванка – чародійка легко скривила вуста. – Дивись мені в очі, дівчино.

Цирі здригнулась і втисла голову у плчні. Ні, через одне не заздрила Єнніфер, цього одного не бажала мати і навіть не хотіла бачити. Тих очей, фіалкових, як бездонні озера, дивно блискучих, бездушних і злих. Страшних.

Чародійка повернулась у бік товстої верховної жриці. Зірка на її шиї наповнилась променями сонця, що проходили через вікна трапезної.

- Так, Неннеке – промовила. – Немає сумнівів. Достатньо подивитись у ці зелені оченята, щоб знати, що щось у ній є. Високе чоло, чіткі дуги брів, гарне розміщення очей. Тонкі крила носа. Довгі пальці. Рідкісний колір волосся. Очевидна кров ельфів, хоч і

небагато в ній тієї крові. Прадід, або прабабка – ельф. Вірно?

- Я не знаю її родоводу – відрізала спокійно верховна жриця. – Мене це не цікавило.

- Висока, як на свій вік – продовжувала чародійка, далі оцінюючи Цирі поглядом. Дівчинка кипіла від злості та нервів., борячись з нестримним прагненням виключно заверещати, закричати, з усієї сили легень, затупати ногами і втекти до парку, дорогою звалити вазон зі столу і тряснути дверима так, щоб тиньк посипався зі стелі.

- Добре розвинута – Єнніфер не зводила з неї очей. – Мала у дитинстві якісь заразні хвороби? Ха, про це ти, певно, теж у неї не питалась. У тебе не хворіла?

- Ні.

- Мігрені? Зомління? Схильність до застуд? Болісні менструації?

- Ні. Тільки ці сни.

- Знаю. – Єнніфер відгорнула волосся з чола. – Він писав про це. З його листа випливає, що у Каер Морхені з нею не... експериментували. Хотіла б вірити, що це правда.

- Це правда. Їй давали виключно натуральні стимулятори.

- Стимулятори ніколи не бувають натуральними! – підвищила голос чародійка. – Ніколи! Самі ці стимулятори могли викликати у неї такі прояви... Трясця, я й не очікувала від нього такого браку відповідальності!

- Заспокойся – Неннеке холодно подивилась на неї і раптом якимось на диво нешанобливо відрізала – Кажу, це були натуральні, абсолютно безпечні засоби. Вибач, дорогенька, але у цій царині я є більшим, аніж ти, авторитетом. Знаю, що тобі надзвичайно важко доводиться визнавати чийсь авторитет, але у цьому випадку я мушу тобі на цьому наголосити. І не говорімо більше про це.

- Як хочеш – Єнніфер стисла губи. – ну, ходи, дівчино. Часу забагато не маємо, щоб можна було його гайнувати.

Цирі ледь вгамувала тремтіння рук, ковтнула слину, запитально подивилась на Неннеке. Верховна жриця мала серйозне і ніби змертвіле обличчя, а усміх, яким відповіла на німе запитання, був огидно штучним.

Зараз ти підеш з пані Єнніфер – сказала. – Впродовж якогось часу пані Єнніфер буде твоєю опікункою.

Цирі опустила голову, стисла зуби.

- Ти точно здивована – продовжувала Неннеке – що тебе раптово бере під оіпку Майстриня Магії. Але ти розумна дівчинка, Цирі. Зрозумієш, що є причиною. Ти успадкувала від своїх предків певні... властивості. Знаєш, про що я кажу. Ти приходила до мене, тоді, після тих снів, після нічних тривог у спальні. Я зуміла тобі допомогти. Але пані Єнніфер... її

- Пані Єнніфер – перервала чародійка – зробить те, що слід. Йдемо, дівчинко.

- Іди – кивнула головою Неннеке, даремно намагаючись надати усмішці хоча б подобу натуральності. – Іди, дитинко. Пам'ятай, що мати за опікуна когось такого, як пані Єнніфер – велика честь. Не осором храму і нас, твоїх наставниць. І будь слухняною.

Втечу сьогодні вночі, вирішила Цирі. Повернусь до Каер Морхену. Вкраду коня зі стайні і тільки мене тут бачили. Втечу!

- Якби ж то – сказала упівголоса чародійка.

- Слухаю? – жриця підвела голову. – Що ти сказала?

- Нічого, нічого – усміхнулась Єнніфер. – Тобі здалося. А може це мені здалося? Подивись-но на твою підопічну, Неннеке. Зла як кітка. Іскри в очах, тільки глянь, як пирхне,

а якби вміла притискати вуха, то зробила б це. Відьмачка! Треба буде суворо взяти її за шкірку, підпиляти пазурі.

- Більше розуміння – риси обличчя верховної жриці виразно скам'яніли. – Прошу, вияви їй любов і розуміння. - Вона справді не є тією, за кого ти її вважаєш.

- Що ти хочеш цим сказати?

- Вона не твоя суперниця, Єнніфер.

Якусь мить міряли одна одну поглядом, обидві, чародійка і жриця, а Цирі відчула тремтіння повітря, якесь тремтіння, страшна міць тяжіла між ними. Цей фрагмент тривав секунду, після чого міць зникла, а Єнніфер розсміялась, вільно і дзвінко.

- Запам'ятала – сказала. – Завжди на його боці, так Неннеке? Завжди сповнена турботи про нього. Як мати, якої він ніколи не мав.

- А ти завжди проти нього – усміхнулась жриця. – Як завжди віддаєшся сильним емоціям. І захищаєшся з усіх сил, щоб тієї емоції випадково не назвати належним для неї іменем.

Цирі знову відчула зростаючу десь унизу живота лютість, непокору і бунт, що гуділи у скронях. Згадала собі, скільки разів і у яких обставинах чула це ім'я. Єнніфер. Ім'я, яке будило неспокій, ім'я, що було символом якоїсь грізної таємниці. Здогадалась, що це за таємниця.

Розмовляють при мені відверто, без збентеження, подумала, відчуваючи, як її руки знову починають тремтіти від злості. Зовсім зі мною не рахуються. Взагалі не звертають уваги. Так, ніби була дитиною. Розмовляють при мені про Геральта, у моїй присутності, але їм не можна, бояться. Я є...

Ким?

- Ти знову, Неннеке – зазначила чародійка – як завжди розважаєшся аналізом чужих емоцій, і що найгірше, інтерпретуєш їх на власний розсуд!

- І пхаю носа у чужі справи?

- Я не хотіла цього говорити – Єнніфер тріпнула чорними кучерями, а кучері заблищали і згорнулися як змії. – Дякую, що ти зробила це за мене. А тепер змінемо тему, прошу. Бо та, яку зачепили, є винятково дурною. Аж соромно перед нашою молодого адепткою. А щодо розуміння, про яке ти мене просиш... Буде розуміння. З сердечністю можуть бути труднощі, хоча загальновідомим є те що я не маю такого органу. Але якось собі дам раду. Правда, Несподіванко?

Усміхнулась до Цирі, а Цирі всупереч собі, всупереч злості і роздратуванню, мусила відповісти усмішкою. Бо усмішка чародійки була несподівано милою, щирою і сердечною. І дуже, дуже гарною.

Вислухала промову Єнніфер, демонстративно відвернувшись спиною, вдаючи, що вся її увага присвячена джмелеві, який гудів у квітці однієї з мальв, що росли під стіною святині.

- Мене ніхто про це не питав – буркнула.

- Про що тебе ніхто не питав?

Цирі закрутилась у півпіруеті, зі злості тріснувши кулаком у мальву. Джміль відлетів з гнівним зловорожим гудінням.

- Ніхто мене мене не питав, чи я хочу, щоб ти мене вчила! – Єнніфер вперла кулаки у

стегна, її очі зблиснули.

- Що за збіг обставин - просичала – Уяви собі, що мене теж ніхто не питав, чи я маю бажання тебе вчити. Бажання тут не має ніякого значення. Я не витрачаю час на аби кого, а ти, попри перше враження, можеш ще виявитись аби ким. Мене попросили, щоб я пересвідчилась, що з тобою є. Щоб дослідила, що у тобі сидить і чим це тобі загрожує. А я, хоч і не без опору, погодилась.

- Але я ще не згодилась на це! – Чародійка підняла руку, ворухнула долонею. Цирі відчула, як у неї запульсувало у скронях, а у вухах зашуміло так, як при заковтуванні слини, але значно сильніше. Відчула сонливість і зневладнюючу слабкість, втомливий тягар шиї, м'якість колін.

Єнніфер опустила долоню і відчуття моментально зникло.

- Уважно вислухай мене, Несподіванко – сказала. – Я можу без хусиль зурочити тебе, загіпнотизувати чи ввести у транс. Я можу тебе спаралізувати, силоміць напоїти еліксиром, роздягти до гола, покласти на стіл і вивчати кілька годин, роблячи перерви на їжу, а ти будеш лежати і дивитись у стелю, не в змозі ворухнути навіть очними яблуками. Я б вчинила так з першою-ліпшою шмаркачкою. З тобою я не хочу так чинити, бо з першого погляду видно, що ти дівчина розумна і горда, що маєш характер. Не хочу принижувати ані тебе, ані себе. Перед Геральтом. Бо це він мене просив, щоб я вивчила твої здібності. Щоб допомогла тобі дати раду з ними.

- Тебе просив Геральт? Чому? Він мені нічого про це не казав! Не питав мене взагалі...

- Ти вперто повертаєшся до цього – обірвала чародійка. – Ніхто тебе не питав про рішення, ніхто не утруднював себе, щоб дізнатись, чого ти хочеш, а чого не хочеш. Хіба ти дала приводи, щоб тебе вважали за непокірного, упертого шмаркача, якому не варто задавати таких питань? Але я ризикну, задам тобі питання, якого ніхто тобі не задавав. Чи піддаєшся тестам?

- А що це буде? Що то таке за тести? І для чого...

- Я вже тобі пояснювала. Якщо не зрозуміла, погано. Не маю наміру шліфувати твоє сприйняття, ані працювати над інтелектом. Протестувати можна як розумну, так і дурну.

- Я не дурна! І все зрозуміла!

- Тим краще.

- Але я не надаюсь на чарівницю! Не маю жодних здібностей! Я ніколи не буду чарівницею і не хочу бути! Я призначена Геральт... Я призначена бути відьмачкою! Я приїхала сюди тільки на короткий час! Скоро повернусь до Каер Морхену...

- Ти наполегливо втуплюєшся у моє декольте – сказала холодно Єнніфер, злегка мружачи фіалкові очі. – Ти бачиш у ньому щось незвичайне, чи це тільки звичайна заздрість?

- Ця зірка... - буркнула Цирі. – З чого вона? Ті каміньчики рухаються і так дивно світяться...

- Пульсують – усміхнулась чародійка. – Це активні діаманти, вбудовані в обсидіан. Хочеш побачити зблизька? Торкнутись?

- Так... Ні! – Цирі відступила, зі злості труснула головою, бажаючи відігнати від себе легкий запах бузини і агрусу, що бив від Єнніфер. – Не хочу! Для чого це мені? Зовсім нічого! Я Відьмачка! Не маю жодної здібності до магії! Не підходжу я у чарівниці, бо це ж ясно, бо я... І взагалі...

Чародійка всілась на кам'яну лаву, що стояла під стіною і зосередилась на огляді нігтів.

- ... і взагалі – закінчила Цирі. – Я мушу подумати.

- Ходи сюди. Сядь біля мене.

Скориласть.

- Я мушу мати час для роздумів – сказала невпевнено.

- Слушно - Єнніфер кивнула головою, далі втупившись у нігті. – Це вадлива справа.

Вимагає роздумів.

Обидві мовчали якусь хвилину. Адепти, що прогулювались парком, зацікавлено зиркали на них, шепотілись, хихотіли.

- Ну?

- Що... ну?

- Надумала?

Цирі зірвалась на рівні, пирхнула, тупнула.

- Я... я... - ахнула, задихаючись від люті. – Ти собі жартуєш зі мною? Мені потрібен час! Я мушу подумати! Довше! Хоча б цілий день і ніч!

Єнніфер подивилась їй в очі, а Цирі скорчилась під тим поглядом.

Прислів'я говорить – сказала повільно чародійка – що ніч приносить пораду. Але у твоєму випадку, Несподіванко, ніч може принести тільки черговий кошмар. Знову прокинешся від крику і болю, облита потом, знову будеш боятись, боятись того, що бачила, будеш боятись того, чого не зможеш згадати! І тієї ночі вже не буде сну. Буде жах. До світанку.

Дівчинка затремтіла, опустила голову.

- Несподіванко – голос Єнніфер незначно змінився. – Довіряй мені.

Плече чародійки було теплим. Чорний оксамит сукні аж просив про доторк. Запах бузини і агрусу розкішно дурманив. Обійми заспокоювали і вмиротворювали, розслабляли, пом'якшували збудження, заспокоювали злість і бунтавство.

- Піддашся тестам, Несподіванко.

- Піддамся – відповіла, розуміючи, що взагалі не мусила відповідати. Бо це взагалі не було запитанням.

- Я вже не розумію нічого – сказала Цирі. – Спершу кажеш, що я маю здібності, бо маю ці сни. Але ти хочеш робити проби і перевірити... То як це? Маю здібності, чи не маю?

- На це питання дадуть відповіді тести.

- Тести, тести – скривилась. – Я не маю здібностей, кажу тобі, бо якби мала, то я б, напевно, знала, хіба ні? А якби, цілком випадково, мала, то що тоді?

- Є дві можливості – байдуже повідомила чародійка, відкриваючи вікно. – Здібності треба буде або загасити, або навчитись панувати над ними. Якщо ти здібна і хочеш цього, я спробую дати тобі деякі елементарні знання про магію.

- Що це значить «елементарні»?

- Початкові.

Вони саме були у великій кімнаті, яку Неннеке призначила для чародійки, яка розміщувалась біля бібліотеки, у бічному, не вживаному крилі будинку. Цирі знала, що ця кімната призначена гостям. Знала, що Геральт, коли бував у храмі, мешкав саме тут.

- Ти захочеш мене вчити? – всілась на ліжку, провівши долонею по адамастовій ковдрі. – Ти захочеш мене звідси забрати, так? Нікуди я з тобою не поїду!

- Поїду звідси сама – холодно сказала Єнніфер, розв'язуючи ремені в'юків. – І клянусь тобі, не буду сумувати. Я вже казала, буду тебе наставляти тільки тоді, коли цього захочеш. І

можу робити це тут, на місці.

- Як довго будеш мене нас... Вчити?

- Так довго, як захочеш – чародійка схилилась, відкрила комод, витягла з неї стару шкіряну торбу, ремінь, два обшитих хутром черевика і глиняну, обплетену лозою баклагу. Цирі почула, як лається під носом, одночасно усміхаючись, побачила, як ховає знахідки назад до комоду. Зрозуміла, кому це належало. Хто їх там залишив.

- Що це значить, як довго захочу? – спитала. – Якщо я знуджуся, або мені не сподобається ця наука...

- То закінчимо науку. Вистачить, що ти мені про це скажеш. Або покажеш.

- Покажу? Як?

- Якщо ти погодишся на навчання, я вимагатиму абсолютного послуху. Повторюю: абсолютного. Якщо тобі колись набридне наука, вистачить виявити непослух. Тоді негайно навчання закінчиться. Зрозуміло?

Цирі кивнула головою, лупнувши на чародійку зеленими очима.

- По друге – продовжувала Єнніфер, розпаковуючи в'юки – буду вимагати абсолютної щирості. Переді мною нічого не можна буде приховувати. Нічого. Якщо відчуєш, що з тебе досить, достатньо буде почати брехати, прикидатись, вередувати або замкнутись у собі. Якщо ж я тебе про щось спитаю, а ти не відповіси відверто, це теж буде означати негайний кінець навчання. Ти мене зрозуміла?

- Так – промовила Цирі. – А чи та... щирість... Чи діє вона в обидва боки? Чи буде змога... задавати питання тобі?

Єнніфер подивилась на неї, а її вуста глузливо скривились.

- Очевидно – відповіла за мить. – Це само собою зрозуміле. У цьому й полягатиме наука й опіка, яку я маю намір тобі надати. Щирість буде двохсторонньою. Можеш задавати мені питання. Кожної миті. А я ніх не відповім. Щиро.

- На кожне запитання?

- На кожне.

- Від цієї миті?

- Так. Від цієї миті.

- Що є між тобою і Геральтом, пані Єнніфер?

Цирі мало не зомліла, вражена власною зухвалістю, заморожена тишею, яка запала після запитання.

Чародійка поволі наблизилась до неї, поклала руки на плечі, подивилась в очі, зблизька, глибоко.

- Сум – відповіла повільно. – Жаль. Надія. І переляк. Так, здається, що я нічого не пропустила. Ну, тепер вже можемо приступити до тестів, ти мала зеленоока змійко. Перевіримо, чи ти придатна. Хоча після твого питання я б дуже здивувалась, якби виявилось, що ні. Ідемо, гидунко.

Цирі надулась.

- Чому ти так мене називаєш?

Єнніфер усміхнулась кутиком вуст.

- Я ж тобі обіцяла щирість.

Цирі випросталась, знервовано, нетерпляче завертівшись у кріслі, яке було твердим і муляло зад через кілька годин сидіння.

- Нічого з того не буде! – буркнула, витираючи об одяг забруднені вуглинкою руки. – Нічого... У мене нічого не виходить! Не годжуся я у чарівниці! Я знала про це з самого початку, але ти не хотіла мене слухати! Не звертала уваги взагалі!

Єнніфер підняла брови.

- Кажеш, що я не хотіла тебе слухати? Цікаво. Зазвичай приділяю увагу кожному висловлюванню, яке пролунало у моїй присутності, і запам'ятовую його. Звичайно, якщо у твердженні є хоча б крихта сенсу.

- Далі собі знущаєшся – Цирі скрипнула зубами. – А я хотіла тобі тільки розповісти... Ну, про ці зібності. Бо знаєш, там, у Каер Морхені, у горах... Я не зуміла зробити жодного відьмацького Знаку! Ні одного!

- Я про це знаю.

- Знаєш?

- Знаю. Але це ні про що не свідчить.

- Як це? Ну... Але це ще не все!

- Напружено слухаю.

- Я непридатна. Чи ти цього не розумієш? Я... надто молода.

- Я була молодшою, коли починала.

- Але ти, напевно, не була...

- Про що йдеться, дівчино? Припини заїкатись! Хоч одна повна думка, дуже прошу.

- Бо... - Цирі опустила голову, зарум'янилась. – Бо Юля, Миррха, Еурнейд і Катя, коли ми обідали, сміялись з мене і казали, що до мене чари не мають доступу, і я не зроблю ніякої магії, бо... Я... дівчина, це значить...

- Уяви собі, що я знаю, що це значить – обірвала чародійка. – Певно, знову сприймеш це за злостиву насмішку, але з прикрістю повідомляю тобі, що плетеш дуриці. Повертаємося до тесту.

- Я дівчина! – повторила Цирі задерикувато. – Для чого ці тести? Дівчина не може чарувати!

- Не бачу виходу – Єнніфер відхилилась на спинку крісла. – Іди звідси і втраť дівоцтво, якщо це аж так тобі перешкоджає. Я почекаю. Але поспішай, якщо можеш.

- Ти жартуєш наді мною?

- Ти помітила? – чародійка злегка усміхнулась. – Вітаю. Ти здала вступний тест на проникливість. А тепер власне тест. Напруж увагу, прошу. Дивись: на цьому малюнку чотири сосенки. Кожна має різну кількість гілок. Намалюй п'яту, таку, яка пасує до тих чотирьох, яка повинна знаходитись у тому пустому місці.

- Сосенки дурні – пробурмортіла Цирі, висолопивши язика і малюючи злегка криве деревце. – І нудні! Не розумію, що спільного сосенки мають з магією? Що? Пані Єнніфер! Ти обіцяла відповідати на мої питання!

- На жаль – зітхнула чародійка, беручи аркуш і критично розглядаючи малюнок. – Мені здається, що мені доведеться пожалкувати про цю обіцянку. Чи сосенки щось мають спільне з магією? Нічого. Але ти намалювала їх вірно і вчасно. Взагалі, як на дівчину, дуже доброе.

- Смієшся з мене?

- Ні. Я рідко сміюсь Мушу мати справді істотний привід для сміху. Зосередься на новому аркуші, Несподіванко. На ньому намальовані ряди зірочок, кілець, хрестиків і трикутників, у кожному ряді інша кількість кожного елемента. Обміркуй і дай відповідь: скільки повинно бути в останньому рядку?

- Зірочки дурні!
- Скільки, дівчинко?
- Три!

Єнніфер довго мовчала, втупившись у щось тільки їй відоме на різьблених дверях шафи. Злостива усмішка на вустах Цирі почала поволі зникати, і врешті зникла цілком, безслідно.

- Ти цікавилась – сказала дуже повільно чародійка, не припиняючи розглядати шафу – що станеться, якщо даш мені безглузду і дурну відповідь. Ти, напевно, думала, що я не зауважу, бо твої відповіді мене взагалі не цікавлять? Зле думала. Може гадала, що я просто прийму до уваги, що ти дурнувата? Зле думала. А якщо ти змудилась проходити тестування, і хотіла навзаємін протестувати мене.. Ну, то хіба тобі це не вдалось? Так чи інакше, цей тест є закінчений. Віддай мені аркуш.

- Прошу вибачення, пані Єнніфер – дівчинка опустила голову. – Очевидно, що там має бути... одна зірочка. Дуже перепрошую. Прошу, не гнівайся на мене.

- Подивись на мене, Цирі.

Підвела очі, здивована. Бо чародійка вперше звернулась до неї її повним іменем.

- Цирі - сказала Єнніфер. – Знай, що я, всупереч моему образу, гніваюсь так само рідко, як і сміюсь. Ти мене не рознівала. Але перепросивши, довідалась, що я не помилилась щодо тебе. А тепер візьми наступну сторінку. Як бачиш, на ньому є п'ять будиночків. Намалюй шостий будиночок...

- Знову? Я справді не розумію, для чого...

- ... шостий будиночок – голос чародійки небезпечно змінився, а чої зблиснули фіолетовим жаром. – Тут, на цьому порожньому місці. Не змушуй мене повторювати, прошу.

Після яблук, сосенок, зірочок, рибок і будиночок прийшла черга лабіринтів, з яких слід було дуже швидко знайти вихід, звивистих ліній, чорнильних ляпок, які нагадували розплющених тарганів, та інші дивні картинки і мозаїки, від яких очі розбігались, а у голові паморочилось. Потім була блискуча кулька на шнурку, в яку слід було довго вдивлятися. Вдивляння було нудним як рубець з маслом, Цирі регулярно при цьому засинала. Єнніфер, на диво, взагалі цим не переймалась, хоч кількома днями раніше вона грізно накричала на неї за спробу задрімати над однією з тарганячих ляпок.

Від корпіння над тестами їй розболілись шия і плечі та боліли день від дня щораз дошкульніше. Затужила за рухом і свіжим повітрям і в рамках обов'язку щирості одразу повідомила про це Єнніфер. Чародійка прийняла це так легко, ніби давно чекала на це.

Два наступні дні обидві бігали парком, перескакуючи рови і плоти під веселими чи повними жалості поглядами жриць і адепток. Займались гімнастикою, Вправлялись у рівновазі, ходячи по верхівці муру, що оточував сад і господарські споруди. У протилежність до тренувань у Каер Морхені, тренування з Єнніфер однак супроводжувались теорією. Чародійка навчала Цирію диханню, керування рухами грудей і діафрагми натиском долоні. Пояснювала основи руху, будову м'язів і кісток, демонструвала, як відпочивати, розслаблятися і релаксувати.

Під час одного з тих розслаблень, простягнута на траві, втуплена у небо, Цирі задала питання, що нуртувало у ній.

- Пані Єнніфер? Коли нарешті закінчимо ті тести?

- Аж так тобі нудно?
- Але я б хотіла б вже знати, чи я годжуся на чародійку.
- Годишся.
- Ти вже це знаєш?
- Я знала про це з самого початку. Небагато людей спроможні помітити активність моєї зірки. Дуже небагато. Ти зауважила це одразу.
- А тести?
- Закінчені. Я вже знаю про тебе те, що хотіла знати.
- Але деякі завдання... Не надто у мене вийшли. Сама мені казала, що... Ти справді певна? Не помиляєшся? Ти певна, що маю здібності?
- Я впевнена.
- Але...
- Цирі – чародійка справляла враження веселої і нетерплячої водночас. – З моменту, коли ми вляглись на лузі, розмовляємо з тобою, не вживаючи мови. Це називається телепатією, запам'ятай. І як напевно зауважила, це нам не заважає спілкуватись.

- Магія – сказала Єнніфер, вдивляючись у небо над горбом, вперши руку на луку сідла – є з точки зору декого творінням Хаосу. Є ключем, здатним відкрити заборонені двері. Двері, за якими таїться кошмар, загроза і неймовірне страхіття, за якими чигають ворожі, руйнівні сили, міць чистого Зла, спроможні знищити не тільки того, хто відкрив двері, але й весь світ. Оскільки не бракує таких, які маніпулюють при цих дверях, колись хтось припуститься помилки, і тоді загибель світу буде визначеною і неминучою. Тому магія є помстою і зброєю Хаосу. Те, що після Кон'юнкції Сфер люди навчилися використовувати магію, є прокляттям і згубою світу. Згуба людства. І так і є, Цирі. Ті, які вважають магію Хаосом, не помиляються.

Карий жеребець чародійки протяжно заіржав, підігнаний п'ятами, і повільно побіг через верескові зарості. Цирі пришпорила коня, поїхала слідом, зрівнялась. Вереск сягав стрепен.

- Магія – продовжила за мить Єнніфер – з точки зору деяких є мистецтвом. Великим мистецтвом, елітарним, спроможним творити гарні та незвичні речі. Магія – талант, даний ліченим обраним. Інші, позбавлені таланту, можуть тільки з подивом і заздрістю дивитись на результати праці митців, можуть тільки дивуватись зробленим справам, відчуваючи водночас, що без цих справ і без цього таланту світ буде убогішим. Те, що після Кон'юнкція Сфер деякі обрані відкрили в собі талант і магію, те, що знайшли у собі Мистецтво, є прекрасним благословенням. І так є. Ті, хто вважають магію мистецтвом, теж мають рацію.

На лисій, голій височині, яка виступала з вереску, як хребет зачасного хижака, лежала велетенська брила, оперта на декілька інших, менших каменів. Чародійка скерувала коня у його сторону, не перериваючи лекції.

- Так само є такі, хто вважає, що магія є наукою – Щоб її опанувати, не вистачить таланту і вродженої здібності. Є необхідними роки уважного навчання і важкої праці, є необхідною витривалість і внутрішня дисципліна. Отже, здобута таким чином магія є пізнанням, межі якого є поширеними постійно через світлий живий розум, через досвід, експеримент, практику. Так здобута магія – це прогрес. Це плуг, ткацький верстат, водяний млин, доменна піч і шків. Це прогрес, розвиток, це зміна. То поступовий рух. Вгору. До кращого. До зірок. Те, що ми після Кон'юнкції Сфер відкрили магію, дозволить нам колись

досягти зірок. Злазь з коня, Цирі.

Єнніфер наблизилась до моноліту, поклала долоню на шерохувату поверхню каменю, обережно струсила з нього пилуку і сухе листя.

- Ті, які вважають магію наукою – почала – теж мають рацію, Цирі. А тепер під'їдь до мене.

Дівчинка, ковтнувши слину, наблизилась. Чародійка обвила її руками.

- Запам'ятай – повторила. – Магія є Хаосом, Мистецтвом і Наукою. Є прокляттям благословінням і прогресом. Все залежить від того, хто користується магією, як і з якою метою. А магія є всюди. Всюди довкола нас. Легко доступна. Досить протягнути руку. Дивись. Я витягну руку.

Кромлех відчутно затремтів. Цирі почула глухий, віддалений гук, долинаюче з-під землі стугоніння. Вереск захвилювався, зігнутий вітром, який раптом ринув на височину. Небо раптово потемніло, закрите хмарами, що неслись з несамовитою швидкістю. Дівчинка відчула на обличчі краплі дощу. Примружила очі від вогню блискавок, від яких раптово запломенів горизонт. Мимовільно притулилась до чародійки, до її чорного, пахнучого бузком і агрусом волосся.

- Земля, якою ступаємо. Вогонь, який не згасає в неї всередині. Вода, з якої вийшло все життя і без якої це життя є неможливим. Повітря, яким дихаємо. Достатньо витягнути руку, щоб над над ними запанувати, змусити до послуху. Магія є всюди. Є в повітрі, у землі і у вогні. І є за дверима, які Кон'юнкція Сфер перед нами закрила. Звідти, з-за замкнених дверей, магія іноді протягує руку до нас. За нами. Знаєш про це, правда? Ти вже відчула доторк магії, торкання руки з-за замкнених дверей. Той доторк наповнив тебе страхом. Такий дотик наповнює страхом кожного. Бо у кожному з нас є Хаос і Порядок, Добро і Зло. Але над цим можна і слід панувати. Цього треба навчитись. І ти цього навчишся, Цирі. Про це я розповідаю тобі тут, біля цього каменю, який від непам'ятних часів стоїть на місті протікання аорт жил сили. Торкнись його.

Брила тремтіла, вібрувала, і разом з нею тремтіла і вібрувала вся височина.

- Магія витягла руку за тобою, Цирі. По тебе, дивна дівчино, Несподіванко, Дитя Старшої Крові, Крові Ельфів. Дивна дівчино, вплетена у Рух і Зміну, у Знищення Відродження. Призначена і є Призначенням. Магія простягає по тебе руку з-за закритих дверей, по тебе, маленька крупинка піску у шестірнях Годинника Долі. Витягує за тобою свої пазурі Хаос, який зовсім не впевнений, чи ти станеш його знаряддям, чи теж перешкодою в його планах. Те, що Хаос показує тобі в снах, це є саме та невпевненість. Хаос боїться тебе, Дитя Призначення. І хоче зробити, щоб ти відчувала страх.

Луснула блискавка, протяжно гримнув грім. Цирі тремтіла від холоду і жаху.

Хаос не може показати тобі, що він таке насправді. Він показує тобі більше майбутнє, показує те, що трапиться. Хоче зробити, щоб ти боялась прийдешнього, щоб страх перед тим, що спіткає тебе, і твоїх близьких, почав керувати тобою, щоб цілковито заволодів тобою. Тому Хаос і надсилає сни. Покажеш мені зараз, що ти бачиш у снах. І будеш боятись. А потім забудеш і запануєш над переляком. Дивись на мою зірку, Цирі. Не відводь з неї очей!

Блиснуло. Загриміло.

- Кажи! Розповідаю тобі!

Кров. Вуста Єнніфер, потріскані й розбиті, безголосо ворухаться, кровоточать Білі копита миготять у галопі. Кінь ірже. Стрибок. Провалля, безодня. Політ, нескінченний політ. Безодня...

У глибині безодні дим. Сходи, що ведуть вниз. Va'esse deireadh aep eígean. «Щось закінчується... Що? Elanie blath, Feainnewedd... Дитя Старшої крові?» Голос Єнніфер здається долинає здалеку, є глухим, будуть відлуння серед кам'яних стін, що стікають вологою. Elaine blath...

- Кажи!

Фіалкові очі блищать, палають на схудлому, скорченому, почорнілому від муки обличчі, прикритому бурею сплутаного, брудного чорного волосся. Темрява. Вологість. Сморід. Страхітливий холод кам'яних стін. Холодне залізо на зап'ястках рук, на кісточках ніг...

Прірва. Дим. Сходи ведуть вниз. Сходи, якими треба зійти. Треба, бо... Бо щось закінчується. Бо приходить Tedd Deireadh, Час Кінця, Час Вовчої Заметілі. Час Білого Холоду і Білого Світла...

Левенятко мусить померти! Державна справа!

Ходімо, сказав Геральт. Сходами вниз. Мусимо. Так треба. Іншої дороги немає. Вниз! Його губи не ворухились. Вони синього кольору. Кров, всюди кров. Всі сходи в крові... Тільки б не послизнутись. Бо відьмак помиляється тільки раз... Блиск клинків. Крик. Смерть. Вниз. Сходами вниз.

Дим. Вогонь. Лютий галоп, гуркіт копит. Довкола пожежа. Тримайся! Тримайся, Левенятко з Цинтри!

Чорний кінь ірже, стає дибки. Тримайся!

Чорний кінь танцює. У щілині шолома оздобленого крилами хижого птаха блищать і горять безжальні очі. Широкий меч, що відбиває у собі блиск пожежі, падає зі свистом. Ухил, Цирі! Пірует, парада! Ухил! Ухил! За повільноооо!

Вражена сліпучим блиском очей, струшує усім тілом, біль на мить паралізує, знечулює, зневладнює, раптово вибухає з повторною силою, впирається у щок жорстокими гострими іклами, рве, проникає наскрізь, проходить на шию, на карк, на груди, на легені...

- Цирі!

Відчула на плечах і з-заду голови шершавий, неприємно нерухомий холод каменя. Не пам'ятала, коли лягла. Єнніфер стояла збоку на колінах. Делікатно, але наполегливо випрямляла її пальці, відірвала долоню від її щок. Щока нуртувала, пульсувала болем.

- Мамо... - простогнала Цирі. – Мамо... Як болить! Мамусю...

Чародійка торкнулась її обличчя. Руку мала холодну, як лід. Біль зникла миттєво.

- Я бачила... - прошепотіла дівчинка, закриваючи очі. – Те, що в снах... Чорного лицаря... Геральта... І ще... Тебе... Я бачила тебе, пані Єнніфер.

- Знаю.

- Я бачила тебе... Бачила, як...

- Вже ніколи більше. Ніколи більше вже того бачити не будеш. Ніколи тобі вже це не буде снитись. Я дам тобі силу, яка відкине від тебе ці жахіття. Для цього я сюда прибула, Цирі, щоб тобі ті сили показати. Зранку почну тобі її давати.

Настали тяжкі, сповнені роботою дні, дні, напруженої науки і виснажливої праці. Єнніфер була непохитною, вимогливою, часто суворою, іноді владно грізна. Але ніколи не була нудною. Раніше, у храмовій школі, Цирі ледь стримувала склепіння повік, а траплялось їй і задрімати під час лекції, яку виголошували монотонним, лагідним голосом Неннеке, Іоля Перша, Матіола, чи інші жриці-наставниці. З Єнніфер це було неможливо. І не тільки з огляду на тембр голосу чародійки, на вживанн нею коротких, сильно наголошених речень. Найважливіша була наукова частина. Науки про магію. Науки захоплюючої, збудливої,

поглинаючої.

Більшу частину дня Цирі проводила з Єнніфер. Вона поверталась до спальні пізно вночі, падала на ліжко як колода, одразу засинаючи. Адепти нарікали, що вона страшно хропе, пробували її будити. Безуспішно.

Цирі міцно спала.

Без снів.

- О боги – Єнніфер зітхнула з відразою, обурено збуривши чорне кучері, опустила голову. – Це ж таке просте! Якщо не зумієш опанувати цього жесту, то що буде з важчими?

Цирі відвернулась, забурчала, фиркнула, розтерла затерплу долоню. Чародійка знову зітхнула

- Подивись ще раз на малюнок, побачиш, як мають бути розставлені пальці. Зверни увагу на пояснюючі стрілки і руни, що оточують жест, який слід виконати.

- Я тисячі разів дивилась на цей малюнок! Я розумієш руни! Vort, caelme. . Ys, veloe. Від себе, повільно. Вниз, швидко. Долоня...о, так?

- А малий палець?

- Я не можу його так виставити, не згинаючи одночасно середнього!

- Дай мені руку!

- Аууу!

- Тихіше, Цирі, бо Неннеке знову прибіжить сюди, думаючи, що я з тебе білую живцем, або смажу в олії. Не змінюй розташування пальців. І повтори. Ну, ні! Чи ти знаєш, що зробила? Якби ти так кинула справжнє закляття, місяць носила б руку в лубках! Чи в тебе долоні з дерева?

- Мої руки призвичаєні до меча! Це через це!

- Дурниця. Геральт все життя махає мечем, а пальці має вправні і... гмм... дуже ніжні. Далі, гидунко, спробуй ще раз. Ну бачиш? Поки що досить. Досить намагатись. Ще раз. Ще раз. Добре. Стріпни долонею. І ще раз. Добре. Стомилась?

- Трохи...

- Дозволь, помасажую тобі долоню і передпліччя. Цирі, чому не вживаєш мазь, яку я тобі дала? Долоньки маєш хропаві, як баклан... А це що? Слід від перстеника, так? Чи мені задається, але хіба я тобі не заборонила носити біжутерію?

- Але я той перстеник виграла у Мирри в бачка. І носила його тільки пів дня...

- На пів дня задовго. Прошу, не носи його взагалі.

- Не розумію, чому мені не можна...

- Ти не мусиш розуміти – відтяла чародійка, але в її голосі не було гніву. – Прошу, щоб ти не носила жодних такого роду прикрас. Хочеш, то запхай собі квіти у волосся. Заплети вінок. Але жодного металу, жодного кристалу, жодного камінця. Це важливо. Коли прийде час, поясню для чого. Прошу, вір мені і зважай на мою просьбу. – Ти носиш твою зірку, сережки і перстені! А мені не можна? Це через те, що я... дівчина?

- Гидунко – Єнніфер усміхнулась, погладивши її по голові. – Чи ти маєш одержимість на цьому пункті? Я вже пояснювала тобі, це не має жодного значення, є чи не є. Жодного. Завтра помий волосся, бо вже час, бачу.

- Пані Єнніфер?

- Слухаю.

- Чи можу... У рамках цієї ширості, яку ти мені обіцяла... Чи можу я тебе про щось запитати?

- Можеш. Але на богів, щоб було не про дівоцтво, прошу.

Цирі гризла губи і довго мовчала.

- Тяжко – зітхнула Єнніфер. – Хай буде. Питай.

- Бачиш... - Цирі зарум'янилась, облизнула губи. – Дівчата у спальні весь час пліткують і розповідають різні історії... Про свято Беллетейн, і про таке інше... А на мене кажуть, що я шмаркачка, і дитина, бо вже час... Пані Єнніфер, справді є? Як дізнатись, чи вже прийшов час...

- ... щоб можна було піти з чоловіком до ліжка?

Цирі залаялась рум'янцем. Мить мовчала, потім підвела очі і кивнула головою.

- Це легко дізнатись – вільно сказала Єнніфер. – Якщо починаєш над цим задумуватись, це знак, що той час вже прийшов.

- А я взагалі не хочу!

- Це не обов'язково. Не хочеш, не йдеш.

- Ага – Цирі знову гризнула губу. – А той... Ну... Мужчина... Як дізнатись, що це той самий, з яким...

- ... можна піти до ліжка?

- Агааа.

- Якщо взагалі маєш вибір – чародійка скривила вуста в усмішці – а великого досвіду не маєш, у першу чергу оцінюється не чоловік, а ліжко.

Смарагдові очі Цирі набрали обрисів і вигляду блюдець.

- Як це ліжко?

- Саме так. Тих, хто ліжок не мають взагалі, відкидаєш з ходу. Спосеред решти відкидаєш власників брудних і неохайних ліжок. А якщо залишаються тільки такі, які мають ліжка чисті і акуратні, обираєш того, який тобі найбільше подобається. На жаль, спосіб не стовідсотково певний. Можна холерно помилитись.

- Жартуєш?

- Ні. Не жартую. Цирі, від завтрашнього дня будеш спати тут, зі мною. Перенесеш сюди твої речі. У спальні адепток, як ячую, на балаканину марнується забагато часу, який повинен бути призначеним на відпочинок і сон.

Після опанування базової системи рухів долоні, рухів і жестів Цирі почала вивчати закляття і їх формули. Формули були легкими. Записані Старшою мовою, якою дівчинка володіла досконало, легко западали у пам'ять. При їх вимовленні, так і з інтонацією, вона теж не мала жодних пролем. Єнніфер була явно задоволена, з дня на день стаючи щораз милішою і симпатичнішою. Щораз частіше, роблячи перерви у науці, обидві пліткували про будь-що, жартували, обидві навіть почали знаходити розвагу у делікатних кпинах над Неннеке, яка часто «візитувала» лекції і вправи, найжачена і поважна як квочка, готова брати Цирі під опіку крила, захищаючи і рятуючи від уявної суворості чародійки і «нелюдських тортур» занять.

Покірنا наказу, Цирі перейшла до кімнати Єнніфер. Тепер вони були разом не тільки

вдень, але і вночі. Іноді наука також відбувалась вночі – деяких жестів, формул і заклять не можна було навчатись при світлі дня.

Чародійка, задоволена поступом дівчинки, сповільнила швидкість навчання. Мали більше вільного часу. Вечори витрачали на читанні книг, разом чи окремо. Цирі пододала «Діалоги про природу магії» Стаммельфорда, «Могутність елементів» Джамбаттісти, через «Природню магію» Ріхерта і Монка. Також переглянула – бо прочитати їх у цілості не зуміла – такі твори, як «Незвіданий світ» Яна Беккера чи «Таємницю таємниць» Агнесса з Гленвіллу. Заглядала до пожовклого «Кодексу з Мірте» і до «Ard Aercane», і навіть до знаменитої, страшною «Dhu Dwimmermog», повної гравюр, що будили жах.

Також вона добралась до інших книг, що не стосувались магії. Почитувала «Історію світу» і «Трактат про життя». Не проминула і легших речей з храмової бібліотеки. З почервонілим обличчям вона проковтнула «Іграшки» маркіза Ла Креагма і «Королівські дами» Анни Тіллер. Читала «Нещастя любові» та «Час місяця», збірки поезії славетного трубадура Жовтця. Розплакалась над витонченими, вселяючими таємницю балладами Ессі Давен, зібраних у малому, гарно оправленному томику, який називався «Блакитна перлина».

Часто коритсувалась привілеєм і задавала питання. І отримувала відповіді. Однак, щораз частіше їй доводилось самій ставати адресаткою для запитань. Спершу Єнніфер здавалось взагалі не цікавила її доля, ані дитинство у Цинтрі, ані пізніші, військові події. Але потім питання ставалаи щораз конкретнішими. Цирі мисила відповідати – робила це дуже неохоче, бо кожне запитання чародійки відкривало у її пам'яті двері, які вона обіцяла собі ніколи не відкривати, які прагнула залишити замкненими раз і назавжди. З часу зустрічі з Геральтом у Соддені вважала, що розпочала інше життя, що те, у Цинтрі, було остаточно і незворотно стерто. Відьмаки у Каер Морхені ніколи ні про що не питали, а перед приїздом до храму Геральт врешті вимагав від неї, щоб і словом перед ніким не зрадила, ким була. Неннеке, яка очевидно знала про все, подбала про те, щоб для інших жриць і адепток Цирі була найзвичайнішою у світі незаконнонародженою донькою лицаря і селянки, дітям, для якого не було місця ані у замку батька, ані у материній халупі. Половина адепток у храмі Мелітеле була саме такими дітьми.

А Єнніфер теж знала таємницю. Була тією, якій «можна довіряти». Єнніфер запитувала. По те. Про Цинтру.

- Як ти вибралась з міста, Цирі? Як саме тобі вдалося втекти? Нільфгаардці?

Цього Цирі не пам'ятала. Все обривалось, губилось у мороку і диму. Пригадувала собі облогу, прощання з королевою Каланте, її бабусею, пам'ятала баронів і лицарів, які силоміць відтягали її з ліжка, на якому спочивала поранена, вмираюча Левиця з Цинтри. Вона пам'ятла божевільну втечу палаючими вуличками, криваві бої та падіння з коня. Пам'ятала чорного вершника у шоломі, оздобленого крилами хижого птаха.

І більше нічого.

- Не пам'ятаю. Справді не пам'ятаю, пані Єнніфер.

Єнніфер не наполягала. Задавала інші питання. Робила це делікатно і тактовно, а Цирі ставала щораз розкутішою. Врешті почала розповідати сама. Не чекаючи на питання, розповідала про свої дитячі роки у Цинтрі і на Островах Скелліге. Про те, як довідалась про Право Несподіванки і про те, що вирок долі зробив її призначеною Геральту з Рівії, біловолосому Відьмакові. Розповідала про війну. Про нипання лісами Заріччя, про перебування серед друїдів з Ангрену і про час, який провела на селі. Про те, як Геральт її там зайшов і забрав до Каер Морхену, до Відьмацького Поселення, що відкривало новий

розділ у її короткому житті.

Якогось вечора, не питана, з власної ініціативи, розкуто, весело і сильно прикрашаючи, розповіла чародійці про свою першу зустріч з відьмаком, у лісі Брокілону, серед дріад, які її викрали і хотіли силоміць утримуючи, переробити на одну зі своїх.

- Ха! – сказала Єнніфер, вислухавши розповідь. – Багато б дала, щоб мати можливість це побачити. Кажу про Геральта. Пробую сої уявити його міну, тоді, у Брокілоні, коли побачив, яку це Несподіванку зробило йому Призначення. Бо я думаю, що мусів мати чудову міну, коли довідався, хто ти?

Цирі захихотіла, у її смарагдових очах загорілись чортові вогники.

- Ой, так! – пирхнула. – Мав міну! Ще й яку! Хочеш побачити? Я покажу тобі. Подивись на мене!

Єнніфер вибухнула сміхом.

Той сміх, подумала Цирі, дивлячись на хмари чорних птахів, що летіли на схід. Той сміх, спільний і щирий, справді зблизив нас, її і мене. Ми зрозуміли, і вона і я, що ми можемо спільно сміятись, розмовляючи про нього. Про Геральта. Раптом ми стали близькі один до одного хоча і добре знали, що Геральт і об'єднує, і розділяє нас водночас, і що так буде завжди.

Нас зблизив той спільний сміх.

І те, що сталось двома днями пізніше. У лісі, на узвишші. Тоді вона показувала мені, як знаходити...

- Я не розумію, чому маю шукати ті... Знову забула, як це називається...

- Інтерсекції – підказала Єнніфер, вискубуючи будяк, який вчепився у її рукав під час переправи через зарості. – Я тобі показую, як її віднайти, бо це є місця, з яких можна черпати силу.

- Але я вже вмію черпати силу! Ти сама вчила мене, що сила є всюди. Для чого ми лазимо кущами? У храмі є ще більше енергії!

- Справді, її там є немало. Власне тому її збудовано саме там, а не десь інде. І саме тому на території храму здається, що її черпання таке легке.

- У мене вже болять ноги! Присядемо на хвилину, добре?

- Добре, гидунко.

- Пані Єнніфер?

- Слухаю.

- Чому ми завжди черпаємо силу з водяних жил? Адже магічна енергія є всюди. Є в землі, правда? У повітрі, у вогні?

- Правда.

- А земля... О, тут довкола повно землі. Під ногами. І всюди є повітря! А якщо захочемо вогню, то достатньо розпалити вогонь і...

- Ти ще заслабка, щоб витягати енергію з землі. Замало ще знаєш, щоб тобі вдалось видобути щось з повітря. А вогнем я тобі абсолютно забороняю бавитись! Я вже казала, під жодним приводом не можна торкатись енергії вогню!

- Не кричи. Я пам'ятаю.

Вони сиділи мовчки, на сухому зваленому стовбурі, слухаючи вітер, що шумить у кронах

дерев, слухаючи дятла, який завзято туктукав десь поряд. Цирі була голодною, і слина точилась, густіла їй від бажання, тільки от знала, що скарги нічого не дадуть. Колись, минулого місяця, Єнніфер на такі жалі відповіла сухою промовою про мистецтво панування над примітивними інстинктами, а пізніше удостоювала її тільки зневажливим мовчанням. Протести мали так само мало сенсу і давали такі самі результати, як надимання щодо називання «гідункою».

Чародійка вискубала з рукава останнього реп'яха. Зараз про щось запитає, подумала Цирі, знаючи, як вона мислить. Знову запитає про щось, чого не пам'ятаю. Або про щось, чого не хочу пам'ятати. Ні, це не має сенсу. Не відповідатиму. Тому що це минуле, а в минуле повернення немає. Сама колись так казала...

- Розповіси мені про твої родичів, Цирі.

- Я їх не пам'ятаю, пані Єнніфер.

- Пригадай собі. Я тебе про це прошу.

- Тата справді не пам'ятаю... - сказала тихо, підкоряючись наказові. – Тільки... Майже все. Маму.. Маму так. Мама мала довге волосся, от таке... І завжди була сумна... Пам'ятаю... Ні, нічого не пам'ятаю...

- Пригадай собі, прошу.

- Не пам'ятаю!

- Дивись на мою зірку!

Пікіруючі вниз верескливі чайки, між рибальськими човнами, де ловили сміття і витрушуваних з сітей мальків риби. Вітер злегка лопотів спущеними вітрилами драккарів, над пристанню снував задушливий дим мряки. До порту впливали триреми з Цинтри, блищали золоті леви на блакитних прапорцях. Дядько Крах, який стояв поряд і тримав на її плечі велику, як медвежа лапа, долоню, раптом опустився на одне коліно. Вояки, що стояли в шерензі, ритмічно вдаряли мечами у щити.

Помостом до них йшла королева Каланте. Її бабуся. Та, яку на Островах Скелліге офіційно називали Ard Rhena, Найвища Королева. Але дядько Крах ан Крайт, Ярл Скелліге продовжуючи стояти з опущеною головою, привітав Левицю з Цинтри титулом менш офіційним, який острів'яни вважали більш почесним.

- Вітаю, Модрон.

- Князівно – сказала Каланте владним і холодним голосом, взагалі не дивлячись на ярла. – Ходи до мене. Ходи сюди до мене, Цирі.

Долоня бабці була сильною і твердою, як чоловіча долоня, перстені на ній холодні, як крига.

- Де Ейст?

- Король... - запнувся Крах. – Він у морі, Модрон. Шукає рештки... І тіла. Від учора...

- Чому ти їм це дозволив? – крикнула королева. – Як міг це допустити? Як ти міг це допустити, Краху? Ти ярл Скелліге? Жоден драккар не має права вийти у море без твого дозволу! Чому ти дозволив, Краху?

Дядько ще нижче опустив руду голову.

- Коней! – сказала Каланте. – Їдемо до форту. А завтра вдосвіта відпливаю. Я забираю князівну до Цинтри. Я ніколи не дозволю їй сюди повернутись. А ти... Ти маєш переді мною холерний борг, Краху. Колись я зажадаю, щоб ти його сплатив.

- Знаю, Модрон.

- Якщо я не зумію це нагадати, це зробить вона – Каланте поглянула на Цирі. – Їй

сплатиш твій борг, ярле. Знаєш, як саме.

Крах ан Крайт встав, випростався, риси його обвітреного обличчя затвердли. Швидким рухом витягнув з піхов позбавлений оздоб, простий сталевитий меч, оголив ліве передпліччя, позначене закрученими білими шрами. – Без театральних жестів – пирхнула королева. – Заощаджуй кров. Я ж сказала: колись. Пам'ятай!

- Aen me Glaeddyv, zvaere a'Bloedgeas, Ard Rhena, Lionors aep Xindra! – Крах ан Крайт, Ярл Островів Скелліге, підняв руку, потрясши мечем. Войовники хрипко заревіли, вдаривши долонями у щити.

- Присягу прийнято. Проведи до форту, ярле. – Цирі пам'ятла повернення короля Ейста. Його скам'яніле, зблідле обличчя. І мовчання королеви. Пам'ятала понуру, страшну учту, на якій дикі, бородаті морські вовки зі Скелліге поволі впивались серед моторошної тиші. Пам'ятала шепотіння. Geas Muire... Geas Muire!

Пам'ятала потоки темного пива, які виливали на підлогу, роги, що розтріскувались об кам'яну стіну холлу у вибухах розпачливого, безсилового, безглуздового гніву. Geas Muire! Паветта!

Паветта, королівна Цинтри, і її чоловік, князь Дуні. Батьки Цирі. Зникли. Згинули. Її убило Geas Muire, Морське Прокляття. Їх поглинув шторм, якого ніхто не передвіщував. Шторм, якого не мало бути...

Цирі відвернула голову, щоб Єнніфер не побачила сліз, що наповнили її очі. Для чого це все, подумала. Для чого ці питання, ці спогади? До минулого немає повернення. Не маю вже нікого з них. Ані тата, ані мами, ані бабці, тої, яка була Ard Rhena, Левицею з Цинтри. Дядько Крах ан Крайт теж, напевно, загинув. Не маю вже нікого, і я є кимось іншим. Немає повернення...

Чародійка мовчала, замислена.

- Чи відтоді почались твої сни? – раптом запитала.

- Ні – обмірковувала Цирі. – Ні, не відтоді. Дещо пізніше.

- Коли?

- Дівчина зморщила ніс.

- Влітку... Минулого... Бо наступного літа вже була війна...

- Ага. Це значить, що сни почались після зустрічі з Геральтом у Брокілоні?

Кивнула головою. Не відповідатиму на наступне запитання, вирішила. Але Єнніфер не задала запитання. Швидко встала, подивилась на сонце.

- Ну досить цього сидіння, гидунко. Стає пізно. Шукаймо далі. Рукою вільно перед собою, не напружуй пальців. Вперед.

- Куди нам йти? В який бік?

- Байдуже.

- Жили є всюди?

- Вірно. Навчишся, як її виявляти, знаходити на території, розпізнавати такі точки. Її позначають всохлі дерева, карликові рослини, місця, які оминають всі тварини. Крім котів.

- Котів?

- Коти люблять спати і відпочивати на інтерсекціях. Кружляє багато оповідей про магичних тварин, але насправді тільки кіт, і ще дракон, є єдиними створіннями, що вміють вбирати силу. Ніхто не знає, для чого кіт її вбирає, і як використовує... Що сталося?

- Оооо... Там, у тому напрямку! Ніби щось там є! За тими деревами!

- Цирі, не фантазуй. Інтерсекції відчуються, коли стоять над ними... Гммм... Цікаво.

Сказала б, незвичайно. Справді відчуваєш поряд?

- Справді!

- Ходімо туди. Цікаво, цікаво... Ну, локалізуй. Покажи де.

- Тут! У цьому місці!

- Браво. Хвацько. Чуєш легкий корч поколювання пальця? Бачиш, як вигинається вниз?

Запам'ятай, це сигнал.

- Чи можу зачерпнути?

- Зачекай, я перевірю.

- Пані Єнніфер? Як це, з тим черпанням? Якщо наберу в себе силу, то її може забракнути там, внизу. Чи так можна? Матінка Неннеке вчила нас, що нічого не можна забирати от так, заради капризу. Навіть вишні слід залишати на деревах для птахів і щоб просто опадали.

Єнніфер обійняла її, легенько поцілувавши у волосся на скроні.

- Я хотіла б – сказала вона щоб те, що ти сказала, почули інші. Вільгефортц, Францеска, Терранова... Ті, які вважають, що мають виключні права на силу і можуть скористуватись нею без обмежень. Я хотіла б, щоб вони послухались малої мудрої гидунки зі святині Мелітеле. Не хвилюйся, Цирі. Добре, що ти про це думаєш, але вір мені, моці є досить. Її не забракне. Це так, якби ти у великому саді зірвала одну єдину вишеньку.

- Чи вже можна черпати?

- Зачекай. Ого, це диявольськи сильне гніздо. Потужна аорта! Вважай, гидунко. Черпай обережно і дуже, дуже повільно...

- Я не боюсь! Пах-пах! Я Відьмачка! Ха! Відчуваю... Оооох! Пані... Єнні...фееееер...

- Холера! Я ж попереджала! Казала! Голову догори! Догори, кажу! Маєш, приклади до носа, бо вся захляпаєшся кров'ю! Спокійно, спокійно, малявко, тільки мені не зомліє. Я з тобою. Я з тобою... донечко. Тримай хустку. Зараз вичарую лід...

Та невелика кров з носа викликала велику сварку. Єнніфер і Неннеке не розмовляли між собою впродовж тижня. Протягом тижня біла байдики, читала книги і нудилась, бо чародійка припинила науку. Дівчинка не бачила її цілими днями – Єнніфер пропадала десь у світі, поверталась вечорами, дивно дивилась на неї і була на диво маломовною.

Через тиждень з Цирі було годі. Вечором, коли чародійка повернулась, мовчки підліїшла до неї, сильно притулилась. Єнніфер мовчала. Дуже довго. Не мусіла говорити. Її пальці, затиснуті на плечах дівчинки, говорили за неї. І тоді, до величезної радості Цирі, все повернулось до норми.

- Дивись мені в очі, Цирі. Малий світильник. Формулу, прошу!

- Aine verseos!

- Добре. Подивись на мою руку. Такий самий жест і розпусти світильник у повітрі.

- Aine aen aenye!

- Чудово. А який жест слід зробити тепер? Так, саме такий. Дуже добре.

- Посиль жест і зачерпни. Більше, більше, не переривай!

- Оооооох...

- Плечі прямо! Руки вздовж тулуба! Долоні вільно, жодних непотрібних рухів пальцями, кожен рух може змультиплікувати ефект, хочеш, щоб вибухнув тут зараз? Сильніше, на що чекаєш?

- Оох, ні... Не можу...

- Розслабся і припини тремтіти! Черпай! Що ти робиш? Ну, тепер краще... Не послаблюй волі! За швидко, гіпервентилюєш! Непотрібно розігріваєш! Повільніше, гидунко, спокійніше! Знаю, що це неприємно. Звикнеш.

- Мені боляче... У животі... О, тут...

- Ти жінка, це типова реакція. З часом набудеш опірності. Але поки здобуватимеш опірність, мусиш навчатись без протибольової блокади. Це справді потрібно, Цирі. Нічого не бійся, я спостерігаю, екраную тебе. Тобі нічого не може статись. Але біль мусиш перенести. Дихай спокійно. Жест, прошу. Досконало. І бережи сили, черпай, захоплюй... Добре, добре... Ще трохи. Зв'яжи. А тепер поверни, зрверсуй жест і видай силу у вигляді потужного світла.

- О... О... Ооооох!

- Ну бачиш? Можеш, якщо хочеш. Тепер вивчай мою долоню. Уважно. Виконай такий самий жест. Пальці! Пальці, Цирі! Дививсь на мою долоню, не на стелю! Тепер добре, так, дуже добре.

- Їїї... їїїї... нннн...

- Припини стогнати! Опануй себе! Це корч! Це зараз мене! Ширше пальці, загаси, віддай, віддай це з себе! Повільніше, холера, бо в тебе знову буде кровотеча!

- Ууууук!

- Зашвидко, гидунко, зашвидко вчишся. Знаю, сила виринається тобі з-середини, але мусиш навчитись її контролювати. Тобі не можна допускати таких вибухів як за мить до цього. Якби я тебе не ізолювала, ти б наробила чималого замішання. Ну, ще раз. Починаємо від самого початку. Жест і формула.

- Ні! Вже ні! Я вже не можу!

- Поволі віддихайся, припини труситись. Цього разу це звичайна істерія, ти мене не одуриш. Опануй себе, сконцентруйся і починай.

- Ні, прошу, пані Єнніфер... Мені боляче... Недобре мені...

- Тільки без сліз, Цирі. Немає паскуднішого видовища, аніж плачуча чародійка. Нічого не будить більшої жалості. Запам'ятай це собі. Ніколи про це не забувай. Ще раз, з початку. Закляття і жест. Ні, ні, цього разу без наслідування. Зробиш це сама. Ну, напруж пам'ять!

- Aine verseos... Aine aen aenye... Оооооох!

- Зле! За швидко!

Магія, як залізна скіпка з зубцем, затрягла у ній. Поранила глибоко. Боліла. Боліла тим дивним родом болю, який дивно сполучався з насолодою.

Для зняття напруги знову бігала парком. Єнніфер домоглась у Неннеке видачі зі сховку меча Цирі, що дало можливість дівчині тренувати кроки, уникання і атаки, звісно так, щоб

інші жриці та adeptки цього не бачили. Але магія переважала. Цирі вчилася, як простими закляттями і концентрацією волі розслабляти м'язи, долати судом, контролювати адреналін, панувати над почуттям рівноваги і блукаючим нервом, як зменшити або пришвидшити пульс, як на коротку мить обходитись без кисню.

Чародійка несподівано багато знала про мечі та Відьмацькі «танці». Знала багато про секрети Каер Морхену, безсумнівно була у Фортеці. Знала Візіміра і Ескеля. Ламберта і Койона не знала.

Єнніфер була у Каер Морхені. Цирі задумалась над причинами, через які під час розмов про Фортецю очі чародійки наповнювались теплом, втрачали злий відблиск і холодну, байдужу, мудру глибину. Якщо б ці слова личили особі Єнніфер, Цирі назвала б її тоді замріяною, заслуханою у спогади. Цирі здогадалась про причини.

Була тема, порушення якої дівчинка інстинктивно і старанно уникала. Але якогось разу розімліла і вибалакала. Про Трісс Мерігольд. Єнніфер, зовні неохочими, на показ байдуже, на перший погляд банальними, дозованими питаннями витягнула з неї решту. Очі мала тверді і непроникні. Цирі здогадалась про причини. І о диво, вже не відчувала роздратування.

Магія заспокоювала.

- Так званий Знак ард, Цирі, це дуже просте закляття з групи психокінетичних чарів, яке полягає у викиді енергії у заданому напрямку. Сила викиду залежить від концентрації волі того що кидає і виданої сили. Може бути значною. Відьмаки пристосували це закляття, користуючись фактом, що воно не вимагає знання магічної формули – достатньо концентрації і жесту. Тому й назвали це Знаком. Звідки вони взяли назву, не знаю, можливо зі Старшої Мови, слово «ard» означає, як знаєш, «гірський», тобто, «найвищий». Якщо так, то назва дуже помилкова, бо важко знайти слабші психокінетичні чари. Ми, річ ясна, не будемо марнувати часу і енергії на щось таке примітивне, як відьмацький Знак. Будемо тренувати справжній психокінез. Потренуймо це... О, на тому козубі, що лежить під яблунею. Сконцентруйся.

- Вже.

- Швидко концентруєшся. Нагадую: контролюй видавання сили. Видати можеш тільки стільки, скільки маєш. Якщо видаш хоча б тішки більше, робиш це коштом власного організму. Таке зусилля може позбавити тебе тям, а у крайньому випадку навіть убити. Натомість, якщо видаш все, що маєш, втрадиш можливість повторення, будеш змушена черпати ще раз, а ти знаєш, що це нелегко і болісно.

- Ооо, знаю!

- Тобі не можна послабити концентрацію і дозволити, щоб енергія сама виривалась з тебе. Моя майстриня зазвичай казала, що видавання сили мусить відбуватись так, наче попереджуєш у бальній залі: делікатно, ощадливо і під контролем. І так, щоб сторонні не зрозуміли, що це ти. Розумієш?

- Розумію!

- Випростайся. Перестань хихотіти. Пригадай, закляття – поважна справа. Рухайся у поставі, повній грації та гідності. Жести виконуй вільно, але протяжно. З гідністю. Не роби дурних мін, не кривись, не висолоплюй язика. Ти оперуєш силами природи, виказуй природі

пошану.

- Добре, пані Єнніфер.

- Вважай, цього разу я тебе не екраную. Ти самодіяльна чародійка. Це твій дебют, гидунко. Ти бачила ту бутлю вина на комоді? Якщо твій дебют пройде добре, твоя майстриня вип'є його сьогодні увечері.

- Сама?

- Учням дозволено пити вино тільки після посвячення у підмайстри. Мусиш зачекати. Ти розумна, ще якихось десять років, не довше. Ну, почнімо. Складай пальці. А ліва рука? Не махай нею! Опустивільно чи впри у стегно. Пальці! Добре. Ну, давай.

- Ааах...

- Я не просила, щоб ти видавала звуки. Видай енергію. У тиші.

- Хаа, ха! Підскочив! Кошик підскочив! Ти бачила?

- Ледь здригнувся. Цирі, ошадно не значить слабо. Психокінез застосовується на визначену ціль. Навіть відьмаки застосовують Знак Ард, щоб звалити противника з ніг. Енергія, яку ти видала, не збила б противникові капелюха. Ще раз, трохи сильніше. Сміло!

- Але й полетів! Тепер було добре? Правда? Пані Єнніфер?

- Гамм... Збігаєш потім до кухні і свиснеш трохи сиру для нашого вина... Було майже добре. Майже. Ще сильніше, бридунко, не бійся. Підними кошик з землі і гарненько гупни ним у стіну тієї клуні так, щоб пір'я полетіло. Не горбся! Голова догори! З грацією, але гордо! Сміливіше, сміливіше! О, холера ясна!

- Ой-ой... Я перепрошую, пані Єнніфер... Здається... я видала трохи забагато...

- Дрібниці. Не нервуйся. Ходи до мене. Ну, маленька.

- А... А клуня?

- Це трапляється. Немає чим перейматись. Дебют, якщо брати в цілому, слід оцінити позитивно. А клуня? Це не була гарна клуня. Не думаю, щоб комусь її сильно бракувала у краєвиді. Привіт, мої пані! Спокійно, спокійно, для чого цей гвалт і шум, нічого не сталось! Без нервів, Неннеке! Нічого не сталось, повторюю. Треба просто прибрати ті дошки. Згодяться на опалення!

Під час теплих, безвітряних пополуднів, повітря густішало від запаху квітів і трав, нуртувало спокоєм і тишею, яку переривали гудіння бджіл і великих жуків. У такі пополудні Єнніфер виносила до огорожі плетене крісло Неннеке, сідала у нього, далеко витягаючи перед собою ноги. Годинами вивчала книги, годинами читала листи, які отримувала за посередництвом дивних посланців, переважно птахів. Іноді тільки сиділа, вдивляючись у далечінь. Однією рукою збурювала у задумі свої чорні блискучі кучері, другою гладила по голові Цирі, яка сиділа на траві, притулившись до теплого, твердого стегна чародійки.

- Пані Єнніфер?

- Я тут, гидунко.

- Скажи мені, чи можна за допомогою магії зробити все?

- Ні.

- Але можна багато, правда?

- Правда – чародійка на мить закрила очі, торкнувшись пальцями повік. – Дуже багато.

- Щось справді велике... Щось страшне... Дуже страшне?

- Іноді більше, аніж би хотілось.

- Гмм... А чи я... Коли я зможу зробити щось таке?

- Не знаю. Може ніколи. Аби ніколи й не мусіла.

Тиша. Мовчання. Спека. Запах квітів і трав.

- Пані Єнніфер?

- Що знову, гидунко?

- Скільки ти мала років, коли стала чародійкою?

- Гмм. Коли здала вступні іспити? Тринадцять.

- Ха! Це як я зараз! А скільки ти мала років, коли... Ні, про це не питаю.

- Шістнадцять.

- Ага... - Цирі злегка почервоніла, раптом удавши зацікавленість дивною на вигляд хмарою, яка високо висіла над вежами храму. — А скільки ти мала років... коли пізнала Геральта?

- Більше, бридунко. Трохи більше.

- Ти продовжуєш називати мене бридункою! Знаєш, як сильно я це не люблю. Чому це робиш?

- Бо я злостива. Чародійки завжди злостиві.

- А я не хочу... не хочу бути гидункою. Хочу бути красивою. Справді гарною, так як ти, пані Єнніфер. Чи я, дякуючи магії, колись зможу бути такою красивою, як ти?

- Ти... На щастя не мусиш... Не потребуєш для цього магії. Сама не знаєш, яке це щастя.

- Але я хочу бути справді гарною!

- Ти справді гарна. Справді гарна гидунка. Моя гарна бридунка...

- Ох, пані Єнніфер!

- Цирі, ти мені синців на стегні наставиш.

- Пані Єнніфер?

- Слухаю.

- На що ти так дивишся?

- На тамте дерево. Це липа.

- А що в ній є такого цікавого?

- Нічого. Просто мої очі тішать її вигляд. Тішать, що... можу її бачити.

- Я не розумію.

- Це добре.

Тиша. Мовчання. Парко.

- Пані Єнніфер!

- Що знову!

- Павук іде у напрямку твоєї ноги! Поглянь, який гидкий!

- Павук як павук.

- Убий його!

- Я не хочу згинатись.

- То вбий його закляттям.

- На території храму Мелітеле? Щоб Неннеке нам обом надавала по голові? Ні, дякую. А тепер замовкни. Хочу подумати.

- А над чим ти так замислилась? Гмм. Добре вже, вже мовчу.

- Не стямлюсь від радості. Я вже боюсь, що ти задаш мені якесь з твоїх незрівняних питань.

- Чому ні? Я люблю твої незрівнянні відповіді!

- Ти робишся нахабною, бридунко.

- Я чародійка. Чародійки є злостиві і нахабною.

Мовчання. Тиша. Нерухоме повітря. Парко як перед бурею. І тиша, цього разу перервана віддаленим карканням круків і ворон.

- Їх щораз більше. – Цирі задерла голову. – Летять і летять... Як восени... паскудне птаство... Жриці кажуть, що це недобрий знак... Omen³⁸, або якимось так. Що це таке, «omen», пані Єнніфер?

- Прочитай у «Dhu Dwimmermorc». Там є цілий розділ на цю тематику.

Мовчання.

- Пані Єнніфер?

- Трясця. Що знову?

- Чому Геральт так довго... Чому не приїздить?

- Певно, забув паро тебе, гидунко. Знайшов собі гарнішу дівчинку.

- Ох, ні! Я знаю, що не забув! Він не міг! Знаю це, знаю це напевне, пані Єнніфер!

- Добре, що це знаєш. Я щаслива за тебе, гидунко.

- Я тебе не любила – повторила.

Єнніфер не подивилась на неї, й далі стояла обернута плечима, біля вікна, дивлячись у бік узгір'я, що чорніло на сході. Над узгір'ям небо темніло від зграй круків і ворон.

Зараз запитає, чому я її не любила, подумала Цирі. Ні, вона занадто мудра для таких запитань. Сухо зверне увагу на граматичну форму і запитає, відколи це я почала застосовувати минулий час. А я розповім їй про це. Буду такою самою черствою, спародією її тон, хай знає, що я теж умію вдавати холодну, нечулу і байдужу, таку, що встидається почуттів та емоцій. Я все їй розповім. Хочу, мушу все їй розповісти. Хочу, щоб вона знала про все, до того, як залишимо храм Мелітеле. Поки виїдемо, щоб нарешті зустрітись з тим, за яким тужим. З тим, за яким їй тоскно. До того, який певно тужить за нами. Хочу розповісти їй, що...

Повідаю їй це. Вистачить, щоб запитала.

Чародійка відвернулася від вікна, усміхнулася. Не запитала ні про що.

Виїхали завтра, вдосвіта. Обидві у чоловічому дорожньому вбранні, у плащах, у шапках і каптурах, які приховували волосся. Обидві озброєні.

Проводжала їх тільки Неннеке. Довго і тихо розмовляла з Єнніфер, потім обидві, чародійка і жриця, міцно, по-чоловічому, потиснули одна одній руки. Цирі, тримаючи віжки своїй кобилі у яблуках, хотіла попрощатись так само, але Неннеке цього не дозволила, притулила, поцілувала. Мала сльози в очах. Цирі теж.

- Ну – промовила врешті жриця, витираючи око рукавом одягу. – Їдьте вже. Нехай Велика Мелітеле оберігає вас у дорозі, мої любі. Але богиня має на голові безліч справ, маєте самі себе оберігати. Пильнуй її, Єнніфер. Бережи її як зіницю ока.

- Маю надію – ледь усміхнулася чародійка – що я здолаю захищати її краще.

Небом, у напрямку Долини Понтрау, летіли зграї ворон, голосно каркаючи. Неннеке не

дивилась на неї.

- Пильнуйте себе – повторила. – Надходять злі часи. Може виявитись, що Ithlinne аер Aevenien знала, що пророкувала. Надходить Час Меча і Топірця. Час Погорди і Вовчої Заметілі. Вважай на неї, Єнніфер. Не дозволяй нікому її скривдити.

- Я повернусь сюди – сказала Цирі, вскочивши на сідло. – Точно повернусь сюди! Скоро!

Вона не знала, як сильно помилялась.

КІНЕЦЬ ПЕРШОГО ТОМУ

Вислови та імена з ельфійської мови в окремих випадках наводяться латинськими літерами, без української транскрипції. Винятком є ті терміни і назви, які увійшли у Загальну мову людей світу Геральта. Латинські вислови наводяться мовою оригіналу (прим. перекл.).

Комес – титул воєнначальника і чиновника у провінції (примм. пер.).

Ток – невеликий жіночий хутряний головний убір прямокутної форми (прим. пер.).

Пасований шляхтич – посвячений у лицарі (прим. пер.).

Ритуал-екзамен у середньовічних цехах, після проходження якого підмайстер-учень ставав повноправним майстром у ремісничому цеху (гільдії) якогось міста і міг працювати легально сам на себе у власній майстерні. Без проходження цього екзамєну-ритуалу ремісникам було заборонено займатись ремеслом у межах міста. Порушників-нелегалів називали «партачами» і карали за міськими законами (прим. перекл.).

Козлик – маленький ніж з руків'ям, виготовленим з копита кози (прим. пер.).

Право складу – частина середньовічного торговельного права, яке часто передбачало обов'язковий для купців продаж частину, або й всього товару, на території тієї країни (міста), через яке його перевозили. Відчутно заважало міжнародній і навіть регіональній торгівлі (прим. перекл.).

Так в тексті автора: «Таки teleport to nie w kij dmuchał». (прим. перекл.).

Кінь Геральта називається не на честь пліток, а на честь рибини родини коропових (прим. перекл.).

Алхімічне знаряддя. Див. <http://en.wikipedia.org/wiki/Alembic> (прим. пер.).

Цирі не знає, як правильно вимовляти слово «рефлекс». І багато інших слів. Хоч вона і принцеса, але її освітою ніхто як слід не займався (прим. пер.).

У північній півкулі Землі (якій, наскільки я розумію, відповідає світ «Відьмака») день зимового сонцестояння припадає на 21-22 грудня. Цього дня спостерігається найкоротший день і найдовша ніч (при. пер.).

Парада (парад, франц. parade, ісп. parada, від лат. paro – готую, влаштовую) захисна дія у фехтуванні, якою парирується випад противника (прим. перекл.).

Ринграф (з нім. Ringkragen) – нагрудна бляха, на якій зображали релігійні, державні, чи геральдичні символи (прим. перекл.).

Під «пасованими» маються на увазі посвячені у лицарі (прим. перекл.).

Під «ліктем» мається на увазі міра довжини, яка складала, в залежності від країни, ≈ 40-50 см. (прим. пер.).

Ярпен і його «хлопаки» свого часу полювали з Відьмаком на золотого дракона у «Межі можливого» (першому оповіданні другої книги циклу) (прим. перекл.).

Стадія – старовинна міра довжини протяжністю від 174,5 до 209,5 м. (прим. пер.).

Коц – ковдра, покривало (при. пер.).

Паша - фураж для коней (прим. пер.).

Орчик – масивна палиця, яка кріпиться до ший в'ючних тварин і корів для сповільнення їх рухів та контролю за пересуванням худоби (прим. пер.).

Анталек – мала бочівка, призначена для зберігання вина та інших трунків, місткістю у два відра (при. пер.).

Струги – форель (прим. авт.).

Про чекан (він же клевець):
[http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A7%D0%B5%D0%BA%D0%B0%D0%BD_\(%D0%B7%D0%1](http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A7%D0%B5%D0%BA%D0%B0%D0%BD_(%D0%B7%D0%1)
та <http://pl.wikipedia.org/wiki/Nadziak> (прим. перекл.).

Сажень – застаріла міра довжини, яка становить 213,4 см. (прим. пер.).

Торговельний вітрильник. Див. докладніше про галеас:
<http://en.wikipedia.org/wiki/Galeas> (прим. пер.).

Кормяга – більше: <http://pl.wikipedia.org/wiki/Komi%C4%99ga> (прим. пер.).

Застаріла назва цвинтаря (прим. пер.).

Корд – кинджал, короткий меч (прим. пер.).

Корделас – мисливський і (до XIX ст.) військовий бойовий ніж. Детальніше
<http://pl.wikipedia.org/wiki/Kordelas> (прим. пер.).

Жаки – середньовічні студенти (прим. пер.).

Галер (галлер, геллер) – середньовічна німецько/центральноєвропейська срібна монета: <http://pl.wikipedia.org/wiki/Halerz> (прим. пер.).

Лавкове гетто – дискримінаційний звичай у середньовічних університетах, коли студентів-вихідців з упосліджених меншин (перш за все євреїв) примусово розсаджували в аудиторіях на визначених місцях з-заду. У Польщі елементи «лавкового гетто» в університетах були ще у 20-30-х рр. XX ст. (прим. пер.).

Бог з машини (лат., прим. пер.).

Сулиця – список (при. пер.).

Моргантичний шлюб – нерівний, заборонений та скандальний шлюб між представником правлячого монархічного дому і нижчою за родовитістю особою. Прикладом є шлюб короля Великобританії Едварда VIII з американською простолюдинкою Уолліс. Через скандал монарх був змушений у 1936 р. залишити трон. Докладніше див. тут: <http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D0%B0> та тут

http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%95%D0%B4%D1%83%D0%B0%D1%80%D0%B4_VIII. Також, у популярній формі, це можна побачити у фільмі 2010 р. «Король говорить!» (The King's Speech) (прим. пер.).

Карло – різьблений стілець з вигадливо гнутими ніжками, розповсюджений у середньовічній Італії (прим. пер.).

Omen (лат.) – знамення (прим. пер.).